IOAN GROSAN

Un om din Est

Motto: El n-a fost când era, el e când nu e.
(Mihai Eminescu – „Muşat şi ursitorile „)

Un om din Est.

Avea treizeci de ani şi privea în depărtare.

Aplecându-şi uşor capul, întâi la stânga, apoi la dreapta, privi când cu un ochi, când cu celălalt, asemenea unei găini bolnave ce nu focalizează prea bine o boabă de porumb, fraza scrisă îngrijit în fruntea paginii albe, cu o caligrafie aproape de copil; de copil conştiincios care vrea să-nceapă o compunere frumoasă. Un mare roman, îi trecu, stupid, prin minte. Ce dracu' să-nceapă cu aşa ceva?! Se ridică de la birou, luă paharul cu şampanie şi merse la fereastră, privind pe deasupra orăşelului, peste turla masivă a bisericii evanghelice, spre dealurile dinspre răsărit ce-şi pierdeau spinările împădurite în pâcla luminoasă a dimineţii.

Ce-i drept, împlinise chiar în ziua aceea treizeci de ani. Soarele ieşise de câteva minute, în spatele său garsoniera onestă, nici prea mare, nici prea mică, pulsa liniştită, cărţile, hârtiile, revistele, dulapul, harta geografică a României, cercul de darts cu săgeţile înfipte în el, ficusul din colţ se dezmorţeau cu foşnete imperceptibile din moleşeala nopţii şi probabil undeva, peste lanurile stinghere, nerecoltate încă, de porumb, la liziera pădurii, în iarba înaltă, jilavă, grasă, un ţap în mijlocul ciutelor sale ieşite la păscut îşi înălţa iute capul fin, inteligent, ascultând zgomotul tremurător, estompat, pornit dinspre orăşel: ora şase: Fabrica de Produse din Piele îşi începea activitatea. Bău tot paharul şi senzaţia plăcută ce i se strecură în trup se amestecă o clipă, o clipă lungă, cu sentimentul de mulţumire că, de ziua lui, se trezise atât de devreme, erafraâche atât de dimineaţă.

Treizeci de ani. Merita o cafea, o cafea naturală. Deschise dulapul şi din buzunarul singurului sacou mai ca lumea ce-l avea

scoase o pungă împăturită în patru, ultima preţioasă rezervă de cafea veritabilă, dosită acolo de teama prietenilor ce-l invadau periodic, lăcuste simpatice, scuzabile, scotocind peste tot cu o lăcomie la care le dădeau dreptul tinereţea în fierbere, toleranţa lui surâzătoare, sărăcia lucie din magazinele alimentare şi închiderea devreme a crâşmelor. Din acest triaj de noapte care era garsoniera sa, garniturile erotice ale amicilor, consacrate sau nu, se scurgeau apoi, cu aburii sub presiune, spre halte mici unde pufăiau o vreme, spre a se trezi dimineaţa pe liniile ruginite ale aceloraşi manevre cotidiene: slujbă, familie, obligaţii obşteşti. Până va găsi ori poate până va primi de la părinţii cine ştie cărui corigent o nouă pungă, va trece pe cafea cu năut, pe „Nechezol”, cum fusese poreclit imposibilul amestec. De ziua lui însă, putea să-şi permită acest cadou: Wiener Kaffee Minas, rostfrisch.

Treizeci de ani. Trei decade de viaţă şi, cum se zicea, un deceniu şi jumătate de activitate. Chiar cinsprezece ani să fi trecut? Aproape cincisprezece, paisprezece, paisprezece şi jumătate: în vacanţa dintre clasa a noua şi-a zecea, da. Carmina, da, aşa o chema – pe unde-o mai fi umblând, săraca?

— Intrase deodată dimineţa devreme la el în bucătăria de vară, aflase, şmechera, că Hilde tante se dusese cu noaptea-n cap după ciuperci, şi lui, când o văzuse, cât pe ce să i se oprească omleta-n gât. Nu-i plăcea Carmina, era cam grăsuţă, avea ţâţe mari şi o privire uşor saşie, niţeluş strabism, dar îi convenea s-o ştie îndrăgostită. Ea venea în orăşel doar în vacanţele de vară, la o mătuşă ce locuia vizavi de Hilde tante, şi de fiecare dată, începând cu vacanţa dintr-a şasea şi a şaptea, se îndrăgostea lulea de el, însă el, măgulit pe dinăuntru, pe dinafară nu-i dădea nici un semn, nici o atenţie, nici o minge la voleiul în grup de pe stradă, iar ei, Cârminei, cu fiecare vacanţă, îi creştea suferinţa şi, parcă direct proporţional, îi creşteau şi sânii. Dispreţul lui luase şi el amploare când aflase că biata nu reuşise la liceu, intrând într-o jenantă şcoală profesională. Planetele lor se îndepărtau cu repeziciune – el intrase al doilea la „teoretic”, la ultimul liceu teoretic al acelor ani -şi-atunci ea, profitând de absenţa lui Hilde tante, îşi luase inima-n dinţi, într-o pornire disperată, şi – câte acte de curaj!

— Traversase strada, deschisese poarta, străbătuse toată curtea trecând printre raţele apatice şi se înfiinţase în uşa

bucătăriei de vară. El se holbase uimit, cu o bucată de omletă lipită de cerul gurii, şi ea avusese îndrăzneala să mai înainteze un metru, să scoată de la spate o cutie ruginită de conservă şi să spună:„Ţi-am adus coropişniţe Am auzit că n-ai găsit şi mătuşa are gunoi vechi, de vacă…” El înghiţise înduioşat bucata de omletă şi, brusc, avusese intuiţia că dacă tot trebuia să facă pentru prima oară treaba aceea, să-nceapă odată activitatea, atunci Carmina era, în lipsă de altceva mai bun, fiinţa cea mai potrivită, căci ruşinea unui eventual rateu s-ar fi pierdut în imperiul vast al dispreţului său pentru fată – dar numai fată nu era – cu piept obraznic şi privire linguşitoare. Se ştersese la gură, băuse gospodăreşte o cană de apă şi-apoi o luase spre casă, făcându-i semn să-l urmeze şi gândindu-se febril unde s-o pună, unde să se-ntâmple, în sufrageria umbroasă în patul cu perne brodate, în camera lui (dar nu i-ar fi plăcut ca dolofana, cu mutra ei pofticioasă, să-i vadă cărţile, hărţile, să se instaleze în universul lui atât de frumos, atât de straşnic aranjat) sau, pur şi simplu, în baie, ca să nu murdărească nimic. Cu această dilemă intrase în holul scund răcoros dintre camera sa şi sufragerie, mintea lucrându-i febril – unde? Unde? Dacă se întorcea Hilde tante? Trebuia găsit un motiv cât mai plauzibil, a vrut să-i arate Carminei ceva… Ce? Ce?

— Şi deodată găsise, sigur, asta era! „Mergem în pod”, îi aruncase peste umăr Carminei, care îl urma lipa-lipa, docilă, cu cutia cu coropişniţe în mână. Deschisese uşa la cămară, trecuse printre rafturile înalte unde trona colecţia politică de sticle de vin şi palincă, de gemuri, dulceţuri şi şerbeturi în borcănaşe ceruite a lui Hilde tante şi urcase scara. Raze firave de lumină se strecurau oblic printre îmbucăturile ţiglelor acoperişului şi undeva într-un colţ se stârnise o mică panică de şoareci. Capul Carminei apăruse rotund în gura podului în timp ce el aranja deja nişte saci goi lângă hornul mare al casei. „Sunt sculpturile lui oncle Serafim”, zisese el, văzând-o pe Carmina cum se uita speriată în jur, neîndrăznind să înainteze prin vraiştea de daci şi romani răsturnaţi, de variante de Decebali liliputani, de tripticuri cu Horia, Cloşca şi Crişan, de Napoleoni şi Kutuzovi burtoşi, de vaci scunde şi cai zvelţi din brad, de soldaţi de la Mărăşeşti împungând cu baionete din chibrituri soldaţi invizibili risipiţi în aerul luminos, tremurător. „Hai aici”, mai zisese el şi Carmina, călcând cu grijă prin opera desperecheată, încremenită a lui

oncle Serafim, se apropiase, lăsase cutia cu coropişniţe lângă d Ecaterina Teodoroiu mâncată de cari şi se lungise alături, pe saci, începând imediat să răsufle greu, cu zgomot.

Turnă cafeaua în cana mare, „de scriitor”, şi se aşeză la birou. Mototoli foaia cu „Avea treizeci de ani…” şi de sub ea, deschisă narcisiac la pagina cu propria-i recenzie, apăru o revistă din provincie. Un autor cretin, o recenzie neutră: regula de aur a publicării. Îşi aruncă ochii peste rândurile descriptive, grijulii, preocupate să nu supere, să „curgă” cât mai repede sub privirea redactorului. Cinci ore transpirase să găsească tonul, infailibilul ton al recenziei comandate, a treia sau a patra de când începuse să publice „critică” în reviste cu circulaţie naţională, cinci ore de bâjbâială, de ştersături, de înlocuire a unor epitete prea tari, a propoziţiilor atributive prin gerunzii. Cinci ore pentru a transforma un tâmpit, o făcătură literară într-un autor normal. A-l face, în fond, fericit: „Iată că mă citeşte, mă înţelege şi pe mine cineva”. Şi redactorul: „Excelent, Nelule, poftim, uită-te şi pe asta”. Soarele privirii. Sau Botează-mă cu iubire. Sau Sub razele inimii. Şi el citind, citind la nesfârşit, năduşind să găsească formulările care nu deranjează, cinci, zece, douăzeci de luni şi poate chiar o viaţă, el, criticul bun la toate, intelectualul de serviciu, finul anestezist şi totodată chirurg al structurilor veleitare. Recenzentul atomic.

Bău o gură de şampanie şi-o stinse cu o gură de cafea. Împături revista şi de sub ea – binenţeles!

— Se ivi Azur şi vultur de Ion Gugui Săbăoanu. Trebuia s-o dea gata într-o săptămână. Deschise la prima poezie: „Cerşind cu privirea, mă-nalţ în azur…” Te-nalţi pe mă-ta. Aruncă volumaşul pe unul din rafturile burduşite ale bibliotecii şi-şi mai turnă şampanie. O săptămână pentru o recenzie şi numai zece minute pentru a transforma un puşti într-un bărbat. Un puşti-bărbat strângând din dinţi şi împingându-şi instinctiv bazinul între coapsele fetei

— Dar numai fată nu era – şi aşteptând nu încordat, ci atent, curios, să-şi observe senzaţiile adunându-i-se ca nişte şerpi rapizi şi fierbinţi în mijlocul trupului, şi acelei atenţii, nu încordări, acelei curiozităţi dublate de instinct le datorase găsirea dintr-o dată a ritmului necesar, maturul ritm al mişcărilor deja de bărbat care, paradoxal, oarecum îl domoliseră, făcându-l să contemple cu ochii închişi, în oglinda

închipuirii, unduirile energice ale propriului corp şi răspunsurile dezordonate ale ruralului şi mai mult inertului trup al Carminei. Deschisese la un moment dat ochii şi pe lângă tâmpla fetei – dar numai fată nu era – la creştetul ei, zărise un dac-pigmeu din fag, în picioare, proptit într-un săbioi şi păzind solemn, cu cuşma pe cap, acest act care repeta în mic actul uriaş al etnogenezei poporului român. Prin văioage, prin gropi, în dosul stâncilor, sub perdelele verzi-gălbui ale sălciilor plângătoare, pe malul limpezilor ape, în zgomotul înfundat, depărtat al trecerii migratorilor, sute, mii de corpuri încleştate, oftânde, chinuindu-se să conceapă acel embrion care peste câtva timp va ganguri, speriindu-se el însuşi de ce-i iese pe gură: „Torna, torna, fratre!” Şi-atunci, în toată acea sarabandă de clip-uri derulându-i-se cu viteză în minte, veterani romani, cu coifurile pe ceafa, încălecând dace subţiri, zvâcnitoare, fugăriri şi chicoteli printre ruinurile-cotloane ale Sarmisegetuzei, i se făcuse teamă, căci plăcerea aproape dispăruse şi se mişca mai mult din inerţie deasupra unei Carmine tot mai gâfâitoare, O clipă, îl apucase mila, dar apoi închise ochii şi se silise să se gândească la Michelle Mercier, actriţa din filmul „Marchiza îngerilor”. Şerpii adormiţi din mijlocul trupului ridicaseră imediat capetele, începuseră să se-agite, să sâsâie, să se-ncaiere, să muşte şi, într-o înghesuială grozavă, năvăliseră toţi spre pântecul Carminei-Michelle care, simţindu-i, scosese un ţipăt scurt de spaimă. El se potolise brusc, deschisese ochii şi urmărise cum şerpii săi eliberaţi lucrau pe dinăuntru trupul fetei, care tresărea şi se văl urea tot. O aşteptase să se liniştească, se ridicase, îşi trăsese pantalonii, îi spusese Carminei care avea pe chip, ce ciudat, o frumoasă expresie de buimăceală, „hai să mergem”, coborâseră în cămară, ieşiseră m curte, ea o apucase la stânga spre poartă aranjându-şi din mers rochia, el la dreapta spre bucătăria de vară unde se aşezase la masă şi-şi terminase omleta, gândindu-se că va trebui să pună sacii goi la locul lor, să nu se prindă Hilde tante.

Bău. Se simţea bine. Ca şi cum i-arfi dat târcoale o mare vocaţie. La treizeci de ani, era şi timpul. Uite că nu se gândise niciodată la treaba asta, la vocaţie. Ce vocaţie avea el? Toţi oamenii, fie că ştiu, fie că nu, au o vocaţie. Vocaţia de a învăţa pe alţii, vocaţia de a bea, vocaţia de a strânge bine fânul. Mii, milioane de vocaţii. Şi el? Era profesor, terminase filologia, dar

la ore se plictisea îngrozitor, uitându-se mereu la ceas să vadă câte minute au mai rămas până la pauză. Nimic mai departe de el decât hărnicia luminoasă şi încăpăţânarea de catâr ale apostolilor învăţători ardeleni de a scoate mereu, la nesfârşit, generaţii după generaţii de elevi sobri şi curaţi care mai târziu îi vor pomeni cu pioşenie în memorii. Îi era perfect egal dacă preda „Mioriţa” sau conjuncţia. Deşi nu era decât de doi ani în învăţământ, învăţase deja să pândească, spre sfârşitul toamnei, apariţia calendarelor pentru anul următor, ca să vadă dacă nu cumva zilele de 1 şi 2 Mai, când se dădea liber, cad în zile lucrătoare. Chiulea cât putea, mai abitir ca un repetent. Organiza cu elevii excursii după excursii, chipurile „de studiu”, mai ales în zilele din cursul săptămânii, invada serbările de sfârşit de trimestru cu voit tâmpite montaje literare numai pentru a scăpa de orele de recapitulare, bătea la maşină toate dările de seamă şi informările politice ale direcţiunii, făcând astfel un salt justificat în ochii colegilor peste două-trei zile de şcoală şi n-ar fi suplinit pe nimeni, peste program, nici plătit în valută. De fapt, în învăţământ îl ţineau vacanţele, pe care el le rotunjea la capete, ciupind câteva zile cu tot felul de motivări de la U. T. C. Sau de la revistele de tineret.

Literatura? Aşa crezuse. Totala inapetenţă pentru matematică şi fizică, pentru tot ce era în general cu cifre şi litere simbol, îl apropiase în liceu de „umanioare”. Il „refugiase”, de fapt, într-acolo, şi-această inerţie a umilitoarei mişcări iniţiale îl hotărâse, îl obligase la finele ultimului an de gimnaziu să dea la filologie. Nu fusese, desigur, prea plăcut ca în vreme ce colegii săi de clasă – clasa de elită din oricare liceu de provincie – stăteau aplecaţi în pauze asupra „Gazetei matematice”, câştigau olimpiade judeţene şi naţionale, ba chiar unul, o aschimodie cu ochelari, ajunsese eroul orăşelului luând locul I la nu mai ţinea minte ce concurs de chimişti impotenţi de la Hamburg, el să înveţe primele articulări de comentarii literare, pritocind O istorie a literaturii române pentru începători a lui Ion Rotaru. O oarecare conştiinciozitate în fişarea vieţii şi operelor celor care avuseseră tupeul de a se îndeletnici cu literatura pe meleagurile româneşti, cât şi un anume instinct şmecheresc al limbajului, acelacare îi dicta, de pildă, să scrie „inel ement” în loc de „fară milă” şi care, probabil, plăcuse membrilor comisiei de corectare a lucrărilor, îl făcură să apară, undeva pe la mijloc,

pe lista admişilor la filologia clujeană, spălând într-un fel ruşinea mediocrităţii sale matematice, „realiste”. Era acum şi el, putea zice, unul din cei chemaţi, din cei aleşi, nu numai imberbii săi colegi geniali, mici einsteini care se vor stinge treptat în vreun fantomatic institut de cercetări inutile ori vor măsura cu echer şi compas calea exilului, îmburghezindu-se uşor sub pulpana vreunei „American Research Corporation” şi făcând plozi blonzi care nu vor mai şti româneşte.

Reuşita relativ uşoară la facultate îl făcu să-şi ia în serios rudimentul de talent literar pe care bănuia a şi-l fi descoperit în faţa panoului cu candidaţii admişi. Deveni pentru o vreme ceea ce se cheamă un student ordonat, un om al bibliotecii. Aşa cum un ţăran îşi pregăteşte uneltele pentru intrarea în muncile de primăvară, îşi ascute coasa şi sapele, pune dinţii lipsă la grapă, curăţă plugul, aşa şi el îşi pregătea intrarea în muncile din literatură – făcând fişe. Fişa studii, eseuri, istorii celebre ale esteticii, constatând cu secretă mulţumire cum teancul de plicuri albe, îngrijit notate cu titlul operei, autorul, editura, anul apariţiei creşte încet pe o policioară în dulapul său din camera de cămin, înnobilând costumul de tergal maro, cele trei cămăşi, două tricouri, blugii de schimb şi scurta de piele îmblănită. Erau deocamdată acumulări cantitative, nu făcuse încă aşteptatul salt calitativ, nu scrisese nimic care să fie în întregime al lui, se silea doar să înveţe să respire în aerul rarefiat al marilor cărţi, al damnatelor cărţi la eternitate sau uitare. Citea şi fişa ore întregi, cu pauze scurte pentru ţigară, şi când ieşea buimăcit, dar mândru din bibliotecă, i se părea că pe stradă oamenii îl privesc altfel, că ştiu că el stă acolo şi citeşte şi că, după ce trece, ei îşi şoptesc „uite, băiatul ăsta tocmai a ieşit de la lectură” aşa cum ar fi şoptit „uite, băiatul ăsta tocmai a câştigat Wimbledonul”. Se împrietenise şi cu bietul Iuliu Borna, care era deja în anul al III-lea, avea o anumită faimă literară locală şi-l căra cu el prin orgolioasele cenacluri de poezie clujene unde se lansau şi se desfăceau glorii m^jixr^înt. ^^1 ^itA. Intelectuală a Clujului încă pulsa vioaie, muncitorii care vor potopi oraşul, centrul lui istoric, stricând aerul de medievalitate tihnită, de urbe, erau încă departe, simple cifre în planurile de industrializare, studenţii se vedeau peste tot purtând uniforma inconfundabilă a bucuriei care gândeşte, cafenelele, restaurantele, parcurile, cinematografele erau ale lor şi dacă pe una din străduţele

urcând în pantă molcomă spre Feleac auzeai doi bătrâni frumoşi vorbind ungureşte, urechea naţională nu tresărea neplăcut, ci părea doar să capteze un zvon îndepărtat, livresc, de Mittel-Europa.

În sticlă rămăsese cam o palmă. Mai avea o şampanie în frigider Să sărbătorească singur, fară invitaţi, fară prieteni, fară gagici, treizeci de ani de existenţă. De fapt, doar Hilde tante şi Borna ştiau că e ziua lui de naştere, dar Hilde tante era la băi, iar Borna va înţelege: vrea omul, de ziua lui, să rămână singur. Singur cu visele, cu gândurile, cu cărţile sale. Cu fişele sale. Trase un sertar din birou şi maldărul înghesuit de plicuri se destinse, răsuflă cu fineţe. Luă unul. William Empson, Definirea polivalenţei semantice, în „Poetică şi stilistică”, prolegomene şi antologie de Mihai Nasta şi Sorin Alexandrescu, Bucureşti, Editura Univers, 1972. Ia te uită cu ce se ocupa el cândva! Deschise plicul şi citi prima fişă: „Metafora este sinteza câtorva elemente ale observaţiei într-o unică imagine dominantă; este exprimarea unei idei complexe fară să recurgem la analiză, nici la relatarea directă, ci prin perceperea neaşteptată a unei relaţii obiective”. Şi la subsolul dreptunghiului de hârtie: „Probabil după Herbert Read, English Prose Style”. Privi uimit rândurile: era, clar, scrisul său. Când făcuse fişa asta?! In anul întâi, în anul al doilea? Poate chiar în liceu? Şi pentru ce? Pentru vreun seminar? Voia să se apuce de proză? Nu-şi aducea aminte nimic. Mai luă o fişă. „Cuvintele au un corpus de semnificaţii foarte bogat. Pag.303”. Mda, adevărat, dar şi femeile. Veneau apoi în plic fişe goale, pătrimi de coală obişnuită pe care nu scrisese nimic. Probabil se plictisise de William Empson sau îi fugiseră ochii după vreun corpus de la secţia engleză, unde erau cele mai frumoase fete din facultate. Seneca, Apokolokyntosis, traducere, prefaţă şi note de Eugen Cizek, B. P. T., 1967. Asta ce mai era?! „Să vă povestesc ce s-a petrecut la idele lui octombrie, dată la care a început primul an al celei mai fericite ere. Nu mă voi lăsa influenţat nici de amintirea jignirilor şi nici de recunoştinţă. Dacă cineva mă va întreba de unde ştiu că aceste lucruri sunt adevărate, din capul locului îi voi răspunde numai de voi avea poftă. Cine m-ar putea constrânge?” Rămase cu gura căscată. Cine, ce l-a constrâns să copieze frazele astea din Seneca? Înţelegea, da, uite, că făcuse plicuri cu Freud, din cărămida aceea de carte apărută la Editura didactică şi

pedagogică, Bucureşti, 1980, sau din MirceaEliade, Aspecte ale mitului, Editura Univers, 1978, da, era normal, erau autori la modă, în sfârşit tinerii intelectuali, băieţii şi fetele de la ţară, din prima generaţie încălţată cu condurii fermecaţi ai culturii, se sincronizau şi ei cum puteau cu starurile galaxiei Gutemberg şi-n mediul universitar filologic era firesc, de pildă, ca – mai ales pentru pofta de a înghiţi informaţii a studentului din primul an – alăturarea magică Wellek-Warren (marcată şi-n sertarul lui printr-un plic destul de grăsuţ) să capete acel aer indestructibil ce va ţine în veci unite cuvinte precum Stan şi Bran, Tom şi Jerry, Agnita-Botorca, Salva-Vişeu, Bumbeşti-Livezeni. Dar Seneca?! Ce-i trebuise lui Seneca?! Sau, poftim, în alt plic, Petronius! Privea fişele însemnate cu acel scris al lui ce nu se desprinsese de obsesiile caligrafice ale adolescenţei, un scris încă de şcolar, şi era ca şi cum răscolind într-un scrin în casa bunicilor ar fi dat peste vechi chitanţe, scrisori îngălbenite cu „Aflaţi despre noi că suntem sănătoşi”, file cu reţete de sosuri şi prăjituri, întreg gunoiul foşnitor al unei trecute existenţe, cu patimi, visuri, mărunte drame de familie amestecate într-un pupitru laolaltă cu fărâmicioase foi de dafin, boabe de piper, nasturi. Molozul cultural al juneţii sale intelectuale sta acum răsfirat pe birou şi numai trecându-şi ochii peste câteva din numele înscrise pe plicuri (Iov, Fellini, Liiceanu, Thomas Mann) îşi dădu seama, înduişat, cu câtă poftă, cu cât tupeu inconştient se aruncase în Disneyland-ul Bibliotecii Universitare, ce Sturm tind Drang îi vâjâiu prin căpşorul lui cârlionţat, ce piste fosforescente de desăvârşire i se păruseră că i se deschid în faţă şi cum, treptat, toate se îngustaseră, se subţiaseră, dispărând pur şi simplu ori – şi mai corect spus – el se oprise dezorientat undeva pe drum, între drumuri, de parcă înseşi pistele, drumurile arfi luat viteză, ar fi accelerat, îndepărtându-se cu fantoma vocaţiei lui literare cu tot.

Destupă a doua sticlă şi puse mâna pe telefon. O secundă, se amuză de glasul plăpând al lui Borna care răspundea de fiecare dată de parcă l-ar fi căutat Securitatea. „Nu vin astăzi, zise el. Dă-le-n mă-sa. Da, mersi, păi de-aia, n-am nici un chef să le văd mutrele. Spune-le că sunt bolnav, inventează şi tu ceva. Numai două ore, la a şaptea. Cred că adverbul. Le dai nişte exerciţii sau îi scoţi afară la fotbal. Nu, nu fac nimic. Vreau să stau singur. Sau dacă fac ceva, te sun mai târziu. Bine,

maâtre, mersi, ai o bere. Măi, să nu le spui nimic, da?” S-ar fi trezit după-amiaza cu un stol de colege care după ce î-ar fi înmânat inevitabila cravată sau cămaşă în dungi, s-ar fi îndopat cu fursecuri şi-ar fi băut cu decenţă câteva păhărele de tărie, suficiente însă ca să le-ncălzească şi să le deschidă apetitul pentru replici cu două înţelesuri şi bancuri porcoase, iar el ar fi fost obligat să le ia pe rând la dans şi să simtă cum la adăpostul convenţiei stupide care e mişcarea tărăgănată a unei perechi în blues, ele devin brusc îndrăzneţe şi-şi lipesc bazinele solide, pândite vertiginos de menopauză, de oasele lui iliace. Şi, evident, seara ar fi dispărut în grup spre bărbaţii lor insipizi, vrăbii gureşe şi cenuşii, lăsându-l sur sa soif9 vag excitat, vag ameţit, vag trist. Nu voia. Nu mai voia.

Privi cu un ochi îngrijorat j umătatea de şampanie rămasă. Se imagină coborând cele 153 de trepte de ciment spre orăşel, spre alimentara pitică unde aleea-scară de pe Steinburg se sfârşea intrând în Strada Mare, şi cumpăni lehamitea de a întâlni vreo cunoştinţă, posibilitatea de a nu fi servit înainte de ora zece, cum sunau mai nou dispoziţiile de la stat, cu pofta de a mai rade o sticlă. In fond, era ziua lui. Treizeci de ani. Treizeci de ani fară vocaţie.

Îşi turnă în pahar şi şampania făcu spumă, apoi se stinse, ironic. Ce-o fi şi vocaţia. Vocaţia e atunci când te simţi bine, îi trecu prin minte. El când se simţea bine? Uite, acum, bând, se simţea bine. Dar ştia că peste câteva ore îl va durea capul, nu va avea chef de nimic şi numai vederea unui pahar cu un rest de lichid incert în el îi va întoarce stomacul pe dos şi vor trece zile bune până se va mai putea apropia de o sticlă. Nici de beţiv nu era bun. Avusese o admiraţie uimită faţă de tovarăşii de chefuri din studenţie care după o noapte de băută cruntă cu votcă sau cu coniacurile exterminatoare produse de avântul industriei socialiste româneşti o luau dimineaţa de la capăt cu nesfârşite rânduri de halbe de bere, pentru a se reuni seara, fară pauză, într-o cameră de cămin unde vreun inconştient tocmai sosise de la ţară cu două damigene de vin negru, repede golite spre a fi înlocuite cu tot felul de licori dubioase din spirt şi zahăr ars, fabricate după reţete coşmareşti, inventate ad-hoc. După ce că el avea încă din prima noapte capul şi stomacul vraişte, îşi întâlnea colegii a treia zi dimineaţa, la prima oră, veseli, proaspeţi, eterni, luând-o de la capăt în dosul vreunei

terase, şezând pe lăzi goale, sporovăind cu responsabilul somnoros şi dregându-se cu n+1 şpriţuri. Cu o admiraţie transformându-i-se încet în ură, nu se putea împiedeca să nu-i vadă peste ani la fel de prosperi şi nepăsători, directori roşcovani de I. A. S.-uri, medici burduhănoşi şi simpatici de ţară, profesori respectaţi de cât ţineau la băutură, populari şefi de şantiere. El ştia de pe-atunci că n-avea cum să fie ca ei, că-n trupul lui, altfel bine făcut, exista un soi de înspăimântată umilinţă în faţa alcoolului, ca şi cum fiinţe mici, transparente din viscerele şi sângele lui ar fi început să se agite, să strige şi să-l zgârâie bezmetice pe dinăuntru cu unghiuţele lor murdare imediat ce cantitatea de băutură dată pe gât ar fi depăşit o anumită, aproape banală limită. Nu, nici măcar un beţiv de cursă lungă nu putea fi, unul din acei boemi incurabili, de rezistenţă neverosimilă, ce-şi construiesc legenda din nimic altceva decât din două-trei vorbe de duh şi-o viaţă îndelung distrusă.

Dar acum se simţea bine. Turnă ce mai rămăsese în sticlă. Prin geam, măturându-i biroul, jumătate din ficus şi rafturile de jos ale ale bibliotecii, intra prăfos un calup compact de raze. Tristeţea luminoasă a unei noi zile de lucru. Bău.

Treizeci de ani. Se ridică, deschise fereastra. Pe treptele Steinburgului, tropăind cu o somnoroasă febrilitate, zeci de vocaţii coborau conştiincioase spre orăşel. Iată-l pe domnul Grigore Samsaru grăbindu-se spre şcoală cu vocaţia şi servieta lui de biolog în care precis palpita îngrozită o broască – victimă sigură de la ora opt la nouă, la a VII-a B, pe catedra, pe altarul cunoaşterii. Uite vocaţia cu sacoşă a gazdei lui Borna, Sâri-neni, responsabila băcăniei pitice din capătul de jos al scărilor -oare i-o da o şampanie înainte de zece?

— Şi, oho, uite-o, păşind agale, sobră, importantă, vocaţia de James Bond, de Richard Sorge şi de Lavrenti Beria siliţi toţi trei să se prostitueze în anchete cu ţigani cortorari care furau porci şi cu adolescenţi care scriau la „Europa Liberă”, vocaţia maiorului de Securitate Ion Dobre. „Toc-toc, toc-toc”, făcea vocaţia şchioapă, cu baston şi bocanc ortopedic, a tovarăşei muzeograf Weismen, urmată la o distanţă respectuasă de vocaţia de pocherist înrăit a lui Willy Schuster, tânărul inginer silvic pe cap cu pălăriuţa verde moştenită de la taică-său şi cu bicicleta pe umăr, având precauţia inutilă de a lăsa între el şi

Sâri-neni, cu care toată lumea ştia că trăieşte, o distanţă de câţiva zeci de metri, ca şi cum n-ar fi coborât de la ea. Ciudată legătură. (Borna, care stătea în gazdă la Sâri-neni şi se străduia să adoarmă în camera alăturată celei în care verdele pădurar şi mai vârstnica amantă începeau aproape noapte de noapte un sonor maraton erotic, îi spusese odată, zâmbind, că, după părerea lui, ceea ce-l atrăgea pe junele Willy la solida, bătrâna, pieptoasa Sâri-neni erau gemetele prelungi, sfâşietoare, evocând grohăiturile unei femele de mistreţ rănite de moarte, pe care le scotea unguroaica în spasmele ei supreme şi care, probabil, îi dădeau lui Willy senzaţia orgolioasă că a doborât cu eforturi meritate un vânat mare). Se prăvăleau acum pe scări vocaţiile incerte, zgomotoase ale unui grup de şcolari, tocmai când, venind din dreapta, de pe aleea cu castani, apăru voca… Hopa, gândi el. Se aplecă peste pervaz, încercând să-şi dea seama de la ce scară ieşise, dar intrările blocurilor erau ascunse de coroanele castanilor şi tot ce mai apucă să vadă, după ce putuse o clipă să-i prindă profilul, nu fu decât o alură, o zvelteţe sfârşindu-se arămiu şi dispărând la vale. Nu cunoştea vocaţia asta. A cui o fi?

— Se întrebă. Că n-arăta deloc rău. Ştia cam pe toţi cei care locuiau în apartamentele şi garsonierele din zonă, în majoritatea lor muncitori, maiştri, ingineri şi nevestele aferente care lucrau fie la fabrica de produse din piele, fie la fermele IAS-ului din satele-satelit ale orăşelului şi cărora li se adăuga o pătură socială subţire, imprecisă, aproape intelectuală, de pensionari, profesori, activişti, croitorese. Dar nu-şi amintea pe nimeni prin împrejurimi, nici o persoană de sex feminin care să aibă ceea ce abia acum – deşi n-o zărise mai mult de cinci secunde – îşi dădea seama că observase la fulguranta apariţie – un soi de aerodinamicitate a corpului, ca şi cum, ca la model ele joase, ultrasport, ale automobilelor de lux, aerul ar fi atins-o prea puţin, mai mult o mângâiere firavă, asexuată. Vru să-şi tragă rapid blugii pe el, poate o mai prindea în josul scărilor, când sună telefonul. Ca-n orice moment nepotrivit, părea că sună prea tare. Şovăi -să răspundă? Să nu răspundă?

— Dar se gândi că putea fi Hilde tante care-şi adusese aminte la băi că e ziua lui. Ridică receptorul. De data asta, glasul lui Borna nu mai suna timid, ci gâfâit, surescitat: „Nelu! A căzut, mă! A doua oară!” „Poftim?

— Zise el. Ce spui, Iuliu?” „Acăzut! S-au rupt iarăşi scândurile!

— Îl auzi el pe Borna cum şopteşte aproape într-un strigăt. A doua oară, imaginează-ţi!” „Cine, mă Iuliu?” „Cum cine?! Directoarea, mă! Oproiu! Drept în budă! A doua oară!” „Aaa…” se dumiri el, dar se vede că reacţia lui neutră nu-l mulţumi pe Borna, fiindcă de data asta prietenul urlă de-a binelea: „CUM, MĂ?! NU-ŢI DAI SEAMA?! A DOUA OARĂ ÎN CĂCAT! ÎN ACELAŞI LOC!” Pe el îl pufni râsul, nu pentru că şi-o imagină pe biata femeie scoasă de braţe de elevi sau probabil de vajnicul Cărmăşan, profesorul de educaţie fizică, favoritul ei, din fosa imundă a WC-ului de scânduri din grădina şcolii, ci pentru că, uite, dom'le, ce coincidenţă pe cât de comică, pe atât de stranie, să se rupă podeaua sub directoare în acelaşi loc la nici două săptămâni după ce a căzut, tot ea, în materia din care Borna îşi extrăgea viermişorii pentru pescuit eleni sau scobari. „Mda, interesant, zise el în receptor. I-o fi făcut-o careva”: „CINE DRACU' SĂ I-O FACĂ?” explodă din nou Borna. „Păi, poate chiar dracu'„, încercă el să glumească. La celălalt capăt al firului, Borna nu mai zise nimic. „Auzi, Iuliu – îşi aduse el aminte – ştii tu cumva în blocurile astea ale noastre de pe Steinburg vreo femeie aşa… Înaltă, cu părul roşcat sau arămiu?” „Poftim?” „O tipă, mă, superbă. Am văzut-o coborând scările spre centru. Nu mi-am dat seama cine e”. „Tu eşti nebun, auzi el glasul rece al lui Borna. Directoarea cade a doua oară în căcat, probabil se va face o anchetă fiindcă ăsta, Cărmăşan, a trimis după Miliţie, şi ţie-ţi arde de gagici”. „Aoleo, ce anchetă?

— Se alarmă el. Şi eu lipsesc tocmai acum!” „Stai liniştit, zise Borna. Nici nu se mai fac ore. Toate cadrele s-au adunat în jurul WC-ului şi se uită la gaura din podea”. „Deci să nu vin?” „Nu. Trec eu mai târziu pe la tine să-ţi povestesc”: „Bine, maâtre. Te aştept. Dar vino singur”. Închise.

Ce chestie. Să cadă a doua oară tovarăşa directoare în budă. Dar, ciudat, oricât se strădui, în loc să-şi imagineze figura uluit-îngrozită a femeii trezindu-se din nou – până la brâu? Până la piept?

— În fecale ori măcar să adulmece în închipuire mirosul probabil indescriptibil ce ieşea din fusta şi taiorul ei, totdeauna extrem de corect croite, el rămase cu imaginea acelei flăcări arămii trecând pâlpâitoare şi maiestuoasă pe sub coroanele

castanilor. Era clar, nu putea fi localnică. De unde-o fi apărut? Putea veni de oriunde. Din orăşelele prăfuite ale Câmpiei Dunării unde nu se-ntâmplă nimic altceva decât răsărirea o dată la patru-cinci ani a unei neverosimile frumuseţi de fată, repede măritată ori migrată spre senzualitatea mai nuanţată şi mai încăpătoare a Bucureştiului, din burgurile ori din satele-cetăţi transilvane în care pe strada principală puteai zări în ochii albaştri ai unei liceence tristeţea expresivă a fostului imperiu chezaro-crăiesc, din târgurile şi târguşoarele Moldovei unde din succesive încrucişări de rase ţâşnea deodată exemplarul superb aparţinând nimănui – de oriunde, deci. Fără să vrea, privirea i se îndreptă spre harta mare a României, de parcă ar fi vrut să afle din ce colţişor verde, din ce curbură maronie a Carpaţilor, din ce podiş gălbui putea să se ivească ea. EA. Sau altele ca ea. Sau ALTELE. Şi deodată, cum sta aşa privind harta României semănând cu capul unui animal ciudat, un fel de porc-de-câine cu gât subţire, simţi un fior urcându-i dinspre şolduri pe şira spinării şi ştiu că nu se va opri în gât ca să-l poată înghiţi în sec şi aşa se şi întâmplă, fiorul urcă şi-l pocni, explodând pe dinăuntru, în moalele capului. Atât de clară, de intens clară fu lovitura, ideea sau revelaţia sau viziunea despre care mai târziu îi va mărturisi lui Borna că a fost şansa vieţii sale, că, fară să-şi ia ochii de la hartă, se aşeză tremurând pe canapea. Stătu aşa vreo două minute. Nimic nu dispărea. Atunci, încă tremurând, se ridică, luă o săgeată din tăblia rotundă a jocului de dartz, se retrase trei paşi, ridică braţul drept, ţinti harta, închise ochii, răsuflă adânc şi azvârli. Auzi zgomotul sec al hârtiei străpunse şi deschise ochii. Săgeata se înfipse undeva în sudul României. Se apropie şi văzu că vârful străpunse un cerculeţ în dreptul căruia stătea scris cu litere mici: „Făurei”.

Într-o bună dimineaţă, în binecuvântata zi de 5 octombrie 1989, Grigore Samsaru, profesor de biologie la Şcoala generală nr. 1 din orăşelul A…, se trezi brusc cu o irepresibilă dorinţă de a intra în partid. Simţi atât de puternică dorinţa, încât, prins parcă de-o erecţie apocaliptică, zvâcni în capul oaselor, aruncând plapuma la o parte şi dezvelind-o pe blânda lui soţie care se răsuci cu spatele la el şi mormăi, cum făcea de obicei, „nu mai sforăi, Grigore”.

Insă el nu sforăia. Cu băgare de seamă, aprinse veioza. Vechiul ceas „Pobeda” arăta ora 5,32. Aşa deci, gândi el. In

cameră totul părea neschimbat, şifonierul de la socri se înălţa la fel de masiv, lucind stins şi pocnind în răstimpuri, din poza înrămată de pe peretele din stânga Codruţa, cu voalul de mireasă pe cap, îl privea cu acelaşi reproş mut ca şi cum ar fi voit să-i reamintească mereu penibila lor primă noapte, căprioara din tabloul din dreapta se adăpa la fel de graţios din pârâiaşul albăstriu coborând zglobiu din nişte munţi înzăpeziţi, broscuţa ţestoasă dormita în bolul de sticlă pe aceeaşi piatră, iar margaretele din vaza transparentă de pe masă îşi înălţau la fel de viguroase ca totdeauna tulpinile verzi de plastic. Şi totuşi… Grigore Sam sar u începu să-şi mişte uşor degetele de la picioare, ca şi cum ar fi voit să verifice dacă nu cumva paralizase de la brâu în jos, îşi pipăi obrajii, clipi. Era în regulă, însă pulsând concomitent în două locuri, în coşul pieptului şi undeva în ceafa, dorinţa era la fel de vie, de fierbinte, şi nici măcar nu-i crea o senzaţie de inconfort, ci semăna mai degrabă cu acea febrilitate plăcută ce te cuprinde înaintea unei mult-aşteptate plecări într-o staţiune la mare ori spre sărbătorile de iarnă dintr-un sat pitit între dealuri.

O înveli pe Codruţa şi, fară zgomot, coborî din pat în papucii de casă şi merse la baie. Urină, apoi se privi în oglindă. Nimic neobişnuit: acelaşi cap mare, colţuros („viril”, obişnuia el să-şi spună), cu fruntea îngustată de linia părului des, tuns perie, cu ochi vioi, căprui, apropiaţi de rădăcina nasului teşit („nas de boxer”, îşi mai zicea el), cu urechi mici, lipite de oasele parietale (în tinereţe făcuse câţiva ani lupte libere, fusese chiar campion judeţean de juniori). Grumazul puternic spărgea gulerul pijamalei, iar nasturele din dreptul sternului bombat lipsea. Nu era înalt, era chiar sub media obişnuită, însă nu se putea împiedeca să nu-şi admire, desigur cu măsură, corpul perfect propoţionat, de Mickey-Mouse calm şi trapezoidal, pe abdomenul căruia muşchii jucau la comandă, precum ai unui maestru yoghin, curbura largă a umerilor, braţele scurte şi masive cu care, îndoindu-le, în unghiul dintre braţ şi antebraţ, putea sparge nuci. Ce păcat că Estera, fetiţa lor, nu-i moştenise sănătatea şi alura, ci era parcă, prin anemie, subţirime şi miopie, dublura la scară mică a plăpândei Cod ruta! Dar amintindu-şi imaginea trupşorului firav al fetiţei, altminteri elevă strălucită în clasa a doua, un veritabil talent la vioară (fiindcă pian sau măcar o pianină n-avuseseră posibilitatea să cumpere),

în el se stârni un val de duioşie şi, fără să tragă apa, să n-o trezească, ieşi din baie şi deschise încet uşa camerei unde dormea copila. Intensitatea duioşiei lui crescu când o văzu cum doarme, în poziţia ei favorită ei, ghemuită pe burtă, cu faţa în pernă şi funduleţul ridicat, ca-n Marin Preda. Încercaseră amândoi, şi el şi Codruţa, s-o dezveţe de acest obicei, de această postură ciudată, oarecum neaşteptată pentru somn, dar nu reuşiseră: ca un Hopa-Mitică buclucaş, având centrul de greutate undeva în zona buricului, Estera, de îndată ce ieşeau ei din cameră, revenea în poziţia ei preferată. Apoi el citise într-o carte de Marin Preda despre un personaj-copil care dormea exact la fel ca Estera şi se liniştise. „Las-o, dragă, cum îi vine ei bine, îi spusese nevestei, uite ce scrie Marin Preda!” închise binişor uşa la camera fetiţei (de fapt, „camera fetiţei” fusese la început dormitorul lor, al soţilor, însă când se născuse Esterahotărâră de comun acord că fata trebuie să aibă „camera ei”, aşa că el dormea acum cu Codruţa în sufragerie, pe o canapea extensibilă, modernă) şi intră în bucătărie. Deschise uşa frigiderului şi imediat bătrânul „Fram” începu să toarcă zgomotos, cu conştiinciozitate, ca un motan adormit ce recunoaşte mâna stăpânului Luă sticla de lapte plină cu moare de varză şi trase un gât bun. Furnicătura aceea plăcută din coşul pieptului şi din ceafa nu dispăru, ci păru că se amplifică. Închise uşa lui „Fram”, puse sticla pe masă, la îndemână, şi se aşeză pe un scaun. Ce dracu' m-a apucat, gândi, dar fară spaimă. Încercă să-şi amintească dacă mai voise cândva să se înscrie în partid. Da, parcă în facultate, în ultimul an, când socotise că fiind membru de partid ar putea prinde cele cincizeci de sutimi ce se adăugau la media generală de absolvire în cazul studenţilor cu o merituoasă activitate obştească. Renunţase rapid la idee fiindcă interesându-se la biroul organizaţiei de bază ce condiţii trebuie să îndeplinească pentru a-i fi aprobată cererea, secretarul PCR pe facultate îl întrebase: „Ce e tatăl dumitale?” „Un om obişnuit”, răspunsese şj. Însă tatăl lui nu era deloc un om obişnuit, era adventist, şi nici măcar un adventist simplu, ci chiar predicator. Altminteri era zidar, un meseriaş desăvârşit, avea comenzi peste comezi, nu-i putea lua nimeni pâinea de la gură. Probabil pe undeva răsuflase chestia cu taică-său, căci secretarul îi zâmbi ironic şi-i spuse: „Stai liniştit, măi Samsaru. Belele de-astea cu partidu', cu verificări îţi trebuie ţie?”

Nu-i trebuiau, evident, şi de-atunci, resemnat, urmase traseul clasic: facultate, repartiţie, căsătorie la timp… Moarte, îi trecu fară să vrea prin cap. Moartea tatălui. Tatăl lui murise de moarte bună, un stop cardiac, la puţin timp după ce se născuse Estera. Pata din dosarul lui dispăruse. Restul familiei era în ordine, mama casnică, fratele mai mic, tot zidar, însă ortodox, adică vorba vine ortodox, că nu mergea la biserică decât de Crăciun şi Paşte, mai mult pe la bufet îşi ducea zilele; soţia Codruţa şi ea curată, dintr-o casă de ţărani ardeleni săraci; el mai avea, ce-i drept, o mătuşă vagă prin Canada, ceva, o verişoară de-a mamei, dar cine s-o ştie pe asta, poate şi murise între timp.

Ciudat, de-atunci din facultate, de când încercase marea ideologiei cu degetul, nu-i mai venise pofta să se-nscrie în partid. Fusese un cetăţean simplu, unul din milioanele de anonimi care nu cereau de la viaţă decât normalitate, linişte. Nu trăise, zguduit, nici mari nenorociri, nici fericiri insuportabile. Însăşi substanţa materiilor pe care le preda, botanica şi zoologia, părea abstrasă din timpul imediat, încremenită liniştitor în punctul final al evoluţiei ei. In chimie puteau apărea elemente, substanţe şi combinaţii noi, la fel în fizică, unde se relativiza totul, ori în matematică, spaţiu al operaţiunilor şi permutărilor infinite, ori în geografie, unde state proaspete derutând profesorii apăreau peste noapte ca ciupercile, ca să nu mai vorbească despre literatură, unde te puteai trezi în manuale cu scriitori din ăştia contemporani pe care nu-i ştiau decât doi-trei inspectori din Ministerul învăţământului. Pe când în biologie, meditase el, frunza-i frunză şi broasca-i broască şi-n capitalism şi-n comunism şi-n feudalism şi-n comuna primitvă. Certitudinile de nezdruncinat ale materiei vii. Aşa că, onest şi conştiincios, îşi făcuse datoria faţă de societate, faţă de semeni, faţă de patrie în fond, iar la rândul ei ei societatea, prin sindicat, îi repartizase, deşi cu oarecare întârziere, un apartament cu două camere într-un bloc aproape de şcoală. Şi în clipa când cu cheile în mână pătrunsese întâia oară alături de Codruţa în holul mic, dar cochet, şi aprinsese lumina stârnind reflexe roşietice pe frumosul linoleum de culoarea plămânilor de porc, el nu mulţumise nici lui Dumnezeu, nici sindicatului, ci-şi mulţumise sieşi că ştiuse să muncească, să se comporte şi să aştepte în aşa fel încât, tenace şi tăcut, obligase până la urmă societatea,

patria, să-l răsplătească nu înzecit, ci firesc, ca într-o afacere serioasă între două părţi civilizate.

Fusese atunci cel mai bun an al său. Cu imaginea apartamentului de la etajul nouă pâlpâindu-i jucăuşă în minte, îşi luase gradul II, îndeplinise pentru prima oară cu clasa la care era diriginte planul la strâns sticle, borcane goale şi dopuri de plută, terminase în sfârşit amenajarea cabinetului de biologie, ba chiar constatase cu plăcută surprindere că nu mai ejacula atât de precoce, rezolvând astfel într-un mod mulţumitor spinoasa problemă a nopţilor cu Codruţa. Misterele de nepătruns ale sexualităţii, gândise el. Din dulapurile de tablă şi sticlă înşirate pe lângă pereţii cabinetului, superbi fluturi de noapte, cărăbuşi grăsulii Melolontha melolontha, rădaşte cu cleşti maronii Lucanus cervus adăstând într-o răstignire ştiinţifică în ace de gămălie, iepurele de câmp împăiat Oryctologus, căruia îi cădea mereu ochiul drept de sticlă ca şi cum sufletul rătăcitor al patrupedului s-ar fi încăpăţânat să respingă la nesfârşit această grefa (din motive numai de el ştiute, căci ochiul stâng rămânea la locul lui), barza Ceconia ceconia cu labele fixate fixate pe postament cu cuie şi cu capul înţepenit elegant, gânditor aproape, într-o parte, dându-i tot timpul senzaţia că se mişcă atunci când diseca broaşte, vulpea Vulpes vulpes fixând cu un rânjet etern şi inutil potârnichea Perdix perdix fară un picior din dulapul de vizavi, florile sfărâmicioase din marele ierbar – toţi şi toate păreau că-l încurajează, că-i spun că e bine, e bine cum trăieşte şi ce face, e bine, dom' profesor, ţineţi-o tot aşa, noi, reprezentanţii regnului animal şi ai celui vegetal, vă sugerăm că e bine, suntem alături de dumneavoastră, tot înainte.

Mai trase o duşcă de moare de varză.

„Ce faci aici, Grigore?” In străvechea ei cămaşă de noapte, fostă cândva roz, Codruţa apăruse în uşa băcătăriei, cu ochii umflaţi de somn. „Mă gândesc”, răspunse el. Codruţa îl privi neîncrezătoare: „Tu nu eşti normal. La ora asta? Sper că nu te-ai atins de oul copilului!” O privi şi el: era cam urâtă. Păi cum să nu ejaculezi precoce?

— Se gândi. Când ai aşa ceva în casă, ejaculezi repejor şi te culci. „Nu m-am atins”, zise el. Codruţa merse la frigider şi verifică dacă oul Esterei era la locul lui. „Mănâncă şi tu nişte slănină, dacă ţi-e foame”, zise ea căscând şi se aşeză pe un

taburet cu mâinile în poală. Bună, rea, era totuşi soţia lui. Şi la bine şi la rău. Mai mult la rău, că la bine… De unde atâta bine? „Nu mi-e foame”, zise el, apoi, după o pauză şi după ce tuşi uşor, să-şi dreagă glasul: „Auzi, Codri (aşa-i spunea el în clipele, tot mai rare, când, venită de nu se ştie unde, o firavă undă de tandreţe îi mai suia, ca un soi de umezeală caldă, în laringe), tu ce-ai zice să mă-nscriu în partid?” „Vezi că astăzi s-ar putea să vină un pachet de la mama, cu nuci pentru Estera, zise Codruţa. Să te duci să-l scoţi tu de la poştă, că eu am lecţie deschisă după-amiaza” „O să-l scot, zise el, da' tu ai auzit ce te-am întrebat?” „Ce?” „Ce-ar fi să mă-nscriu în partid?” „în ce?” făcu ea. „în partid”, zise el. „în care partid?” „Cum pizda mă-sii în care?!

— Se-nfurie el. In partidul comunist, că-n ce altceva? Câte partide avem noi?” Pentru prima oară de când intrase în bucătărie, Codruţa se uită la el mai cu atenţie, apoi, trăgând cu urechea spre hol, de parcă s-ar fi aşteptat să apară Estera, îl întrebă cu glas scăzut: „Ai umblat aseară la…?” şi arătă cu o mişcare scurtă a capului spre unul din dulapurile mobilei de băcătărie suspendat pe perete. El îşi dădu imediat seama ce voia ea să spună: cu câtva timp în urmă, exasperat de rateurile nocturne de pe canapeaua extensibilă, îl luase la un şpriţ pe un prieten, medic ginecolog, şi mai pe ocolite, mai cu apropouri, îl chestionase dacă nu cumva există ceva, un medicament, nişte „bumbi” capabili să, mă rog, să fortifice la momentul cu pricina bărbatul, să-1, cum ar veni, „ţină” mai mult, să nu-şi dea drumul imediat, ca un puştan la prima lui experienţă sexuală cu profesoara ce-l meditează la matematică. Amicul îi recomandase pe loc nişte pastile vietnameze sau chineze, dracu' să le ia, „Jinseng” se numeau parcă; însă, lucru curios, îi mai spusese că atunci când le va lua el, să le ia şi nevasta, să se realizeze o „comunicare”, îi precizase amicul, că altfel n-au efect. N-a avut ce face, i-a spus şi Codruţei şi de-atunci, de două ori pe săptămână, în serile de marţi (fiindcă aveau miercurea după-amiaza cerc pedagogic, deci dimineaţa liberă) şi sâmbătă, înghiţeau amândoi două, jungseng„-uri de căciulă şi apoi se culcau uitându-se la „Teleenciclopedia” sau la ce se nimerea, aşteptând ca miraculoasele pastile să-şi facă efectul. Câteodată îşi făceau, câteodată nu.

*

* *

Împingându-şi bicicleta, mândreţea lui de „Ukraina”, şi gâfâind uşor, Willy Schuster ajunse pe culme. In dimineţile, cum era şi-aceasta, când se întorcea de la Sâri-neni, fie că o lua spre casă în satul lui săsesc aflat la câţiva kilometri mai „N-am umblat, zise el simţind că roşeşte. Poţi să te uiţi”. „Sâmbătă erau şaişpe”, se ridică ea de pe taburet şi deschise sertarul cu pricina. „N-ai umblat, se-ntoarse ea nedumerită, după ce le numără. Atunci ce te-a apucat? Ai visat urât?” „N-am visat nimic, zise el. Şi nu văd de ce să nu mă-nscriu. Ce e rău în asta?” „Mă Grigore, zise ea cu toată seriozitatea, tu ai căpiat? Ce să faci tu în partid?” „Cum ce să fac?

— Ripostă ei. Da'tâmpiţii ceilalţi ce fac? Ce face madam Oproiu, poţi să-mi spui? Da' madam Szekely? Da' boul de Cărmăşan? Şi toată organizaţia asta de căcat din şcoala noastră, ce face? Zi-mi!” Codruţa se mai uită o clipă la el, apoi dintr-o dată se pomi să râdă tare, îndoindu-se de şale şi icnind scurt, repetat, ca şi cum s-ar fi înecat cu ceva. Când râdea, parcă era şi mai urâtă. „Doamne, mă Grigore! Tu şi partidu'! Maică Precistă!” „Trezeşti copilul”, zise el jignit şi plecă demn la baie. Simţea în josul stomacului că era deja ora 6,30, ora lui.

La vale, fie spre cantonul părăsit de la Săraturi, unde-şi amenajase singur biroul, obişnuia să zăbovească câteva minute aici, pe culme. Nu era cine ştie ce înălţime, nu se compara cu semeţia crestelor munţilor Făgăraş ce se zăreau limpezi spre sud, dar era oricum mai răsărită decât domoalele dealuri golaşe sau împădurite întinzându-se la stânga, la dreapta şi în faţă, spre nord. In spate, jos de tot, s-ar fi putut zice chiar la picioarele sale – orăşelul, cu acoperişurile lui cărămizii, cu blocurile alb-cenuşii de pe Steinburg, cu turnul baban al bisericii evanghelice, cu panglica meschină, dar lucitoare, a râuleţului ce-l traversa. Iar înainte, pe sute de hectare, teritoriul „lui”. De fapt, nu numai oficial, avându-se în vedere calitatea sa de inginer silvic, spaţiul întins pe care-l contempla acum ca şi-n atâtea alte daţi când venea cu o uşoară durere subabdominală de la Sâri-neni, putea fi numit „al lui”, ci oricând, din-totdeauna, fiindcă-l cunoştea ca pe propriile buzunare încă din copilărie, tot scotocindu-1, singur ori cu tatăl său, bătrânul Schuster, pădurarul, anotimp după anotimp. Era dacă nu proprietarul, atunci măcar vechilul ce sub supravegherea omniprezentă,

nevăzută şi autoritară a statului, administra aceste lanuri, păşuni, pârâuri, lacuri şi păduri. Aşa că privea cu plăcere, cu plăcerea unui gospodar setos nu de înavuţire, ci de ordine, de bună rânduială, domeniul, „moşia”. Mândră-i priveliştea, meşter Cârmaciul, îi trecu fară voie prin minte. O să mă tâmpesc de tot cu telegramele astea, gândi.

Plăcerea de-acum era cu atât mai mare cu cât simţea încă apăsarea fină, tandră, pe şoldul din dreapta, a sulului de sute de lei ce-i umfla buzunarul din spate al pantalonilor kaki. Vreo patru mii de lei, tot salariul bietului Borna pe-o lună, plus restul potului. Il răsese pe profesoraş cu două nopţi înainte, la pocher. Întâlnire rară, memorabilă, între un careu de aşi, al lui Borna, şi-o chintă roială la crai, a sa. Cel puţin el, Willy, nu mai văzuse o roială de trei ani. Până la un punct, la tura aceea participaseră şi directorul Fabricii de piele şi zvăpăiatul de Cărmăşan, dar ăştia, după ce decartaseră şi-şi văzuseră cărţile noi, renunţaseră. Borna plusa mereu, cu sume din ce în ce mai mari. El se mulţumea să adauge peste ceea ce cerea Borna câte zece lei. De parc-ar fi simţit ce se petrece, din dormitor apăruse Sâri-neni în cămaşă de noapte şi cu un şal negru strâns pe şolduri, punându-şi o labă pufoasă şi îngrijorată pe umărul lui. Când potul ajunsese la opt mii şi ceva, cu un glas plin de milă, el spuse: „Bine, mă Iuliu, sec!” îşi arătară cărţile. Vedea şi acum faţa lui Borna făcându-se literalmente vânătă. Câteva secunde nimeni spuse nimic, apoi Borna, privindu-l ţintă, întrebase cu un firicel de glas: „Willy dragă, ce-ţi place ţie mai mult şi mai mult?” Sâri-neni, fu el cât pe ce să zică, dar îşi înghiţi vorbele şi spuse după o clipă de gândire: „Ştiu şi eu, mă Iuliu? Cred că pădurea… Cerbii…” Borna îl mai privi un răstimp, apoi se ridică: „Sunt lefter”. Imediat, grăbiţi, ca spre a-l consola, se ridicară cu toţii. Directorul Fabricii de piele („Aş mai sta, da' trebuie să ajung mâine judeţ, la Sibiu”), Cărmăşan (bâiguind şi el ceva) plecară, Borna se furişase în camera lui ca un imens câine bătut într-o cuşcă prea mică, iar el, Willy, o urmase în dormitorul ei pe Sâri-neni, care în noaptea aceea, aburcată peste el, cu o luminis-cenţă stranie pe trup, de parcă devenise un licurici uriaş, îl posedase nebună ca pe un… Ctitor de istorie naţională, îi trecu iar, prosteşte, prin minte. Trebuie să mă lecui esc dracului odată, gândi.

Sui pe bicicletă, pe nepreţuita lui „Ukraina”, şi-o porni încet la vale, lăsând în urmă orăşelul De data asta, apăsării gingaşe a banilor de pe şold i se asocie un gând enervant ca un bondar insistent, negricios. Adevărul, adevărul gol-goluţ era că în noaptea cu pricina trişase. Mă rog, nu era prima oară, dar alaltăieri trişase di granda. N-o făcea „ştiinţific”, precum un cartofor împătimit, profesionist, ci numai când începea să piardă şi partenerii de joc să se pilească. Şi numai când începea să piardă sume mari. Metoda era simplă: înainte să-i vină rândul să împartă cărţile, ascundea sub pulpa piciorului stâng un popă, adică un crai (jucau cu cărţi ungureşti), niciodată un as, a cărui absenţă s-ar fi observat poate mai uşor. Dădea apoi cărţile, câte cinci fiecăruia, şi aştepta să vadă ce decartează ceilalţi. Din teancul de cărţi iniţial în număr de treizeci şi două rămâneau pe masă, neîmpărţite, fară ca partenerii să-şi dea seama, doar unsprezece, nu doisprezece, cum ar fi trebuit, căci un popă era deja sub pulpa lui. Aştepta să vadă câte cărţi cer ceilalţi după ce decartează. Dacă fiecare din ei ar fi cerut trei, atunci s-ar fi observat că nu există cărţi suficiente, iar el, cu o mişcare scurtă, ar fi dat drumul craiului sub masă, ca şi cum s-ar fi rătăcit acolo de la o tură precedentă. Insă de obicei nu toţi ceilalţi decartau în corpore trei, aşa încât fie că erau deja ameţiţi, fie că erau atenţi la ce cărţi noi primeau, nu băgau de seamă şmecheria. Iar el avea deja în mână, mascând cu uşurinţă una, şase cărţi. Dacă popa ascuns se potrivea la vreo combinaţie, îl folosea, dacă nu, îl vâra discret înapoi sub pulpă şi ieşea din joc, aşteptând partida următoare. Culmea e că în seara aceea trecuseră cinci ture şi nu-l putuse folosi deloc, deloc, la nimic. Şi-ntr-a şasea, pe când fila cărţile în poală, crezuse că nu vede bine. Întâi zărise un şapte de verde, apoi, ca într-un vis erotic cu Naomi Campbell, un nouar, o zeciţă, un arşeu, adică un valet, şi o damă, toate de ghindă. Chintă simplă, culoare sau chintă roială la două capete. Ştia că are un crai, adică un popă, sub pulpă, dar de emoţie uitase de ce culoare. Mişcase uşor piciorul şi privise în jos: era popa de ghindă. Chintă roială. Cu fineţe, înlocuise şeptarul cu popa şi se dădu servit. Auzise apoi cu o imensă uşurare că şi Borna face la fel. Directorul Fabricii de mobilă decartase una, Cărmăşan două – era minunat. Urmase apoi ce urmase: pocherul pe cele mai înalte culmi de progres şi civilizaţie.

Bicicleta cobora lin pe un drum de ţară adâncit de roţile tractoarelor pe lângă, într-o parte, o tarla de porumb din care nu fuseseră recoltaţi decât ştiuleţii, pe cealaltă un ogor încă nearat, fostul lan „record” de grâu, după cum îşi amintea acum, zâmbind. Ehei, agricultura socialistă arăta cu totul altfel decât în telegramele şi textele pentru ziarul judeţean, pe care le încropeau la Comitetul Orăşenesc de partid el şi bătrâna domnişoară muzeograf Weisman, a cărei frustrare de decenii dintr-o anumită parte a corpului putea căpăta proporţii apocaliptice când din te miri ce i se zburlea mustăcioara vizibilă de pe buza de sus şi părul de pe braţele-i vânjoase şi când orice nepoftit care avea neşansa să intre atunci în birou se putea trezi nu numai cu răcnetul de fiară deranjată în alăptatul ei invizibil („Ieşi afaaară!”), ci şi, ţintit invariabil şi precis la cap, cu una din nelipsitele căni de cafea ori scrumiere ce-o înconjurau mereu. Dar, fapt oarecum ciudat, cu cât era mai violente aceste crize periodice, cu atât erau mai bune telegramele, textele, „cuvintele” pe care le construia cu migală după dezlănţuire, de parcă simpla pomenire a numelui destinatarului o ajuta să-şi potolească ceea ce, vai, nici un bărbat nu reuşise şi, probabil, nici nu încercase vreodată In asemenea momente care lui îi dădeau senzaţia că ea traversa un post-coitum sublim, tovarăşa Weisman era într-adevăr fenomenală, frazele se înşirau ireproşabile, expresiile veneau de la sine, o virgulă nu i se putea clinti de la locul ei şi, nu lipsit de invidie, Willy trebuia să recunoască: uneori, tovarăşa Weisman era mai bună decât el.

Un iepure dolofan îi tăie calea cu rapiditatea unei premoniţii şi se topi printre tulpinile uscate de porumb. Sigur, n-avea experienţa colegei lui de „cuvinte”, se pare că ea făcea asemenea chestii din anii '60, de pe vremea lui Gheorghiu-Dej, fusese câţiva ani chiar redactor la ziarul din fosta regiune, dar micile schimbări de ştafetă, de personal şi de generaţii de după '65 încoace şi poate şi alte pricini necunoscute nu-i făcuseră tocmai bine, aşa încât tovarăşa Weisman se trezise muzeograf taman în orăşelul lor. Însă dacă era clar că nu se putea compara cu experienţa domnişoarei (care, de altfel, dacă el ar fi băut câteva pahare în plus şi ar fi făcut, mangă fiind, abstracţie de mustăcioara ei şi de imposibila duhoare de transpiraţie senectă ce-i emana din subsuori la orice oră din zi, dar mai ales din nopţile când lucrau în asalt, înaintea marilor congrese şi

plenare, probabil că, la o adică, n-ar fi arătat chiar aşa de groaznic sau lui nu i-ar mai fi părut că arată aşa de groaznic; vorba ceea: nu femeia e urâtă, băutura nu-i destulă), el în schimb avea avantajul că simţea mai iute acel minim specific în limbaj al fiecărei categorii sociale, profesionale sau de vârstă, care raporta, din ce în ce mai des în ultimul timp, acolo sus, necurmate succese, adeziuni, omagii.

O, dac-ar fi ştiut atunci ori măcar dac-ar şti acum cine dracu-l băgase în rahatul ăsta, mamă, mamă!

— Ce înalte şi fierbinţi scatoalce i-ar fi tras şi i-ar trage, ce neabătute şuturi în cur i-ar fi dat şi i-ar da, cu ce vibranţi pumni i-ar fi stâlcit şi i-ar stâlci mutra de turnător ordinar!

Fiindcă numai un turnător putuse fi. Se-ntâm-plase în anul II al studenţiei sale la Silvicultură. După o zi şi o noapte de pocher continuu pe care el îl organizase în camera de la cămin, se trezise a doua zi pe la prânz chemat la decanatul facultăţii. Era chiaun de băutură şi nesomn. Se bărbierise la repezeală şi intrase tremurând, la propriu, în biroul decanului. Acesta, un bătrânel scund, simpatic, cu o chelie proeminentă pe care el, Willy, în cumplita lui mahmureală, şi-o imaginase imediat drept locul ideal de amplasare şi construcţie a cuibului unei berze, îl invitase cu un reproş blând în priviri să ia loc. Decanul era flancat de secretarul organizaţiei de bază şi de încă un ins, pe care nu-l cunoştea. Dacă decanul părea uşor stânjenit, secretarul de partid avea pe figură exact expresia încruntat acuzatoare pe care-o juca inimitabil marele actor Gheorghe Cozorici în filmele cu comunişti, când interpeta rolul eternului secretar de partid, oripilat că un utilaj adus cu mari sacrificii din import se defecta din senin în uzina X, exact în ziua când fiica lui, strălucită studentă la seral, trebuia să se mărite cu junele inginer stagiar, şef de promoţie care refuzase un post călduţ la catedră pentru a cunoaşte pe viu viaţa aspră dar plină de satisfacţii din producţia nemijlocită care numai în primul trimestru al anului în curs datorită eforturilor conjugate ale harnicului colectiv de oameni ai muncii a depăşit planul la toţi indicatorii de bază, astfel încât… Delirez, şi-a spus atunci, străduindu-se să se dezmeticească. „Willy dragă, ce-ai făcut?” auzise el ca prin vis întrebarea aproape şoptită a decanului. „Ce-am făcut?” repetase şi el, involuntar, tot în şoaptă. „Păi de-aia te-a trimis la facultate tatăl dumitale, onorabilul tovarăş

Schuster, pe care eu îl cunosc din tinereţe?” Probabil că tonul paternalist al decanului displăcuse secretarului de partid, fiindcă acesta intervenise tăios: „De când organizezi dumneata în cămin partide de pocher? Ştii cum se pedepseşte organizarea de jocuri de noroc neautorizate?” Nu e joc de noroc, e joc ştiinţific, îi fulgerase prin minte, dar se scuturase şi răspunsese stins: „Nu, tovarăşe secretar”. „In cel mai bun caz-tunase acesta – cu EX-MA-TRI-CU-LA-REA!”

Se lăsase o tăcere grea. El stătea regulamentar, cu capul în piept, ca un luptător Vietcong prins de americani. Insă simţea privirea insului necunoscut aţintită necontenit asupra sa. „In plus – continuase mai domolit secretarul de partid, de parcă şi-ar fi savurat izbucnirea de dinainte – nu eşti nici un element model, pe care să ne putem bizui. Ai note slabe”. Ce-i drept, asta cam aşa era. Într-un an şi jumătate, fusese un student nici prea-prea, nici foar-te-foarte, undeva între cinci şi şapte. Deşi (îmboldit şi de taică-său, bătrânul şi sobrul pădurar Schuster, care spera în taină să-l lase urmaş pe locurile unde-şi petrecuse aproape întreaga viaţă, asemeni acelor roşcovani şi burtoşi meşteri nemţi ce-şi trec cu încăpăţânare fiii prin stadiile dure de ucenic, calfa ş.a.m.d., ca la momentul potrivit să-i poată lăsa stăpâni peste întreaga avere de mezeluri, textile, tâm-plărie ori dracu mai ştie ce) el, Willy, visase cu pasiune încă din adolescenţă la cariera de „inginer de pădure”, când, în sfârşit, după un prim eşec previzibil, devenise la a doua încercare student, facultatea îl dezamăgi. Iubirea lui pură pentru sălbăticiuni, poieni, păduri nu-şi afla aici nici o rezonanţă, nici un corespondent. Prea se încălecau toate, prea se teoretiza totul şi niciodată tablele negre din sălile de curs pe care profesorii desenau diverse scheme ori desfăceau haşurând-o anatomia pârşului de pădure nu-i puteau oferi cunoaşterea secretă de care totdeauna se simţea invadat privind soarele coborând magnific în amurg peste Pădurea Sasului. Trecea peste examene mai mult din inerţie. Abia aştepta să se întoarcă acasă. Şi – se gândise atunci, în biroul decanului – uite că acum, mai devreme decât se aştepta, i se oferea ocazia. Dar l-ar fi distrus pe taică-său.

„Insă ceea ce e mai grav – urmase secretarul de partid, începând să se plimbe în spatele decanului şi-al insului impenetrabil – este că dumneata, care vrei să emigrezi, îţi

închipui că statul român te poate ţine pe cheltuiala lui până când, la terminarea studiilor, hop! În avionul de RFG şi dus ai fost!” „Dar eu nu vreau să emigrez!”, aproape că strigase el. Mahmureala îi dispăruse complet, în locul ei instaurând u-se, temeinic, o spaimă rece. „Zău?

— Făcuse ironic secretarul. Noi avem informaţiile noastre. Te-ai lăudat în public că-n patru ani vei fi pădurar în codrii Bavariei”. „Nu e adevărat!

— Strigase el de-a binelea. N-am spus niciodată asta! Nu vreau să plec de-aici!” „De ce?” – făcuse aproape curtenitor secretarul. „Pentru că… Şovăise el, uitându-se după ajutor spre decan, dar acesta se făcuse parcă şi mai mic – pentru că… Îmi iubesc ţara. Iubesc România!” „Serios?

— Întrebase secretarul. Atunci de ce lipseşti de la orele de învăţământ politic?” „Am lipsit o singură dată – minţise el disperat – când mi-a murit bunica!” Secretarul se încruntase o clipă, aproape meditativ. Probabil că nu verificase prezenţa şi motivările absenţelor la orele de învăţământ politic, unde, de fapt, nici nu prea se puneau absenţe. Orele astea erau o corvoadă pentru toţi. „Mda… Făcuse secretarul. Şi ce-ai învăţat tu, Schuster, la informările politice?” „Că statul nostru, partidul, duc o politică înţeleaptă, de îmbunătăţire permanentă a condiţiilor de trai – începuse el, din senin, să turuie – că, strâns uniţi în jurul partidului, al secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, români, maghiari, germani şi de alte naţionalităţi nu precupeţesc nici un efort pentru propăşirea continuă a patriei noastre socialiste, pentru înaintarea ei neabătută pe drumul construcţiei socialiste multilateral dezvoltate, pentru pace în lume şi neamestec în treburile interne”, după care rămase cu gura căscată, ca în pragul unei expieri Nu mai puţin căscată era gura decanului care în plus holbase spre el nişte ochi cât cepele. Ceilalţi doi, secretarul de partid şi insul misterios, schimbaseră o privire lungă. Primul care vorbise fusese secretarul: „Păi bine, mă Willy (îmi ştie şi numele mici – gândise emoţionat), dacă eşti atât de bine pregătit ideologic, de ce mă-ta joci pocher?” El plecase din nou capul, ruşinat nu de pocher, ci de ce-i ieşise din gură mai înainte. „Uite ce-i, mă Willy – continuase secretarul, oprindu-se din plimbare şi aşezându-se înapoi în fotoliu. Văd că mintea-ţi merge, da' mai mult la prostii. Ca să încheiem: tu ştii ce eveniment important

va avea loc poimâine?” „Nu, nu ştiu”. „Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român pe probleme ideologice – spusese rar, ca pentru un ascultător handicapat, secretarul. Şi cum ar trebui noi să întâmpinăm evenimentul ăsta?” „Prin muncă”, răspunsese el automat. „Prin muncă, prin muncă, că doar nu prin pocher – zisese uşor nemulţumit secretarul – dar nu numai prin muncă, ci şi printr-o A-DE-ZI-U-NE, pricepi?” Nu pricepea nimic. „Aşa că mâine, la prima oră, nu aici, ci în biroul meu, la partid, fiindcă văd că eşti bine pregătit ideologic, să-mi aduci o telegramă de adeziune la lucrările Plenarei din partea anului tău de studiu, scrisă şi semnată de tine: Willy Schuster, anul cutare, facultatea de etc. Ai înţeles?” Nu, nu înţelegea. „Asta ca să analizăm din nou cazul tău – şi-l privise semnificativ pe deasupra ochelarilor. Hai Schuster, la treabă!”, mai adăugase secretarul şi se ridicase. Se ridicase şi el, buimăcit, şi merse de-a-ndărătelea până la uşă. Execuţia prizonierului Vietcong fusese amânată.

Bicicleta derapa uşor, semn că drumul intrase pe pietrişul mărunt ce însoţea ambele maluri ale unui pârâu ciudat numit Olboc. Ciudat pentru că deşi n-avea mai mult de trei metri lăţime şi unu adâncime, era, cum zisese tot bietu' Borna, „ghiftuit de peşti”. De fapt, de un singur fel de peşte: cam urâţii, dar foarte gustoşii porcuşori. Cum de numai ei se aclimatizaseră şi se-nmulţiseră într-un asemenea hal în pârâu, nimeni nu putea spune. Cert era că numai cu o mână de râme roşii, dacă aveai nu răbdare, ci dacă nu te plictiseai şi nu te durea braţul făcând o mişcare de bielă-manivelă o dată la treizeci de secunde, puteai prinde într-o după-amiază o sută-două de peştişori, nu mai mari, dar nici mai mici de-o palmă. El îi zicea „pârâul începătorilor”, fiindcă toţi copiii din orăşel şi din împrejurimi aici învăţau să pescuiască. Dar nu numai copiii, ci şi oamenii mari veneau la Olboc în căutarea unei distracţii necostisitoare, cum era şi ăsta de-acum, de care se apropia şi pe care-l vedea din spate, şezând printre sălcii, cu un bambus în mână şi cu o pălărie… Păi ăsta-i Borna!

— Constată el uimit, recunoscând imediat pălăriuţa „de camuflaj” a profesorului, pe margini cu două buzunăraşe cu fermoar pentru ace de pescuit, de care Borna era foarte mândru. Când dracu' ajunsese aici?! Probabil se sculase cu noap-tea-n cap, iar el, ocupat cum era să-i tragă un ultim clei

aşa, de dimineaţă, pe inima goală, cum se zicea, lui Sâri-neni, nu-l auzise făcându-şi cafeaua (Borna era mare cafegiu), nici când îşi luase undiţele din debara şi ieşise.

„Salut, Iuliu" – zise el şi se opri, fară să des-calece, proptind un picior pe pământ. „A, tu erai? Servus!" – se întoarse Borna şi el văzu cu uşurare că profesorul nu arăta supărat, ci dimpotrivă, părea chiar vesel. „Cum merge?" „Ei, cum să meargă Parcă tu nu ştii cum merge aici! Uite!" – şi se aplecă şi scoase din apă un juvelnic mare, deja umplut pe sfert. „Da, mişto, zise el, apoi, după o scurtă pauză, dregându-şi glasul: Iuliu, sper că nu eşti supărat pe minte pentru chestia de alaltăieri seară". „Hai, mă Willy, vezi-ţi de treabă – făcu Borna cu aceeaşi mină veselă. De ce să fiu supărat? Se mai întâmplă, aşa-i la pocher. Da' recunoşti c-a fost frumos?" „Păi cum? A fost extraordinar. Păcat că lui Nelu şi lui Cărmăşan nu le-a intrat nimic". „Da, păcat". „Ei, te las. O iau spre casă. Cred că tata m-a dat dispărut, n-am mai ajuns la mine de trei zile. Cum se zice la voi, la pescari, în loc de baftă?" „Căcat pe băţ", zâmbi Borna. „Atunci, căcat pe băţ", zise el şi dădu s-o ia din loc, când Borna se-ntoarse: „Auzi, Willy, nu ştiam că există cerbi pe-aici". „Păi nici nu prea există". „Da' am văzut eu unu', a ieşit uite de-aco-lo – şi Borna arătă spre o prelungire a pădurii până aproape de pârâu – cred că venea să se-adape, da' când m-a zărit, s-a-ntors şi a dispărut". „Aaa, da – se dumiri el – aici vine şt s-adapă bătrânu' Gică Şchiopu Mă mir că s-a speriat, că e aproape domes-l ieit „Gică Şchiopu – făcu Borna De ce Şchiopu?„ „Aşa l-am poreclit eu. Nu ştiu dac-ai observat, dar are un defect la piciorul stâng din faţă, nu cine ştie ce, şi şchiopătează uşor. Il ştiu toţi ăştia de la ferma, inginerii, tractoriştii, toată lumea. E singurul care mai stă prin pădurile astea„. „Ciudat, zise Borna Nu mi s-a părut că ar şchiopăta. Ba chiar când m-a văzut, a luat-o la goană„. „Ei, la goană…!

— Râse el. Gică fuge, dacă fuge, ca un moş: şontâc-şontâc. N-ai văzut tu bine„. „Mă rog, probabil, zise Borna şi mai scoase un porcuşor. Da' dacă Gică ăsta al tău e aşa de bătrân şi nici nu mai poate fugi ca lumea, de ce nu-l împuşcaţi?„ „De ce să-l împuşcăm? Nici de trofeu nu-i bun. Are coarnele cam alandala„. „Cum alandala?„ „Adică nu întruneşte criteriile pentru un trofeu de calitate. Nu e competitiv în comparaţie cu alţi cerbi. Da' e mai greu să-ţi explic, sunt chestii de specialitate. Hai c-am

întins-o. Iuliu, oricând vrei -revanşa„. „Ok. Poate săptămâna viitoare, când iau avansul"

Începu să pedaleze. Bine că profesoraşul nu era supărat. Data viitoare, aşa, ca să-şi potolească o mică remuşcare, îl va lăsa să câştige Nu mult După care, la următoarea partidă, îl va rade iar Şi, scuturându-se de amintirea acrişoară a remuşcăru, gândi, mai dă-l în mă-sa de păgubos, cu aerele lui tâmpite de scriitor neînţeles.

Ocoli paralelipipedul imens de gunoi de vacă de la ferma zootehnică a 1. A S.-ului „Unirea", adus şi depozitat aici pentru ca mirosul de bălegar ce-l urmă acum pe câţiva zeci de metri, ca un câine vagabond plin de o vagă speranţă, să nu afecteze nasul ştabilor din orăşel care luau masa la cantina-model a fermei. Pe el mirosul ăsta nu-l deranja prea mult. Era un miros „foarte rustic", cum ar fi zis prostul de Borna. Ehei, îşi aminti deodată şi zâmbi, alta trebuie să fi fost duhoarea pe care-o fi simţit-o sărmana directoare a Şcolii nr. 1 căzând a doua oară în buda cu podele de scânduri. Clar, i-o făcuse cineva, ca-n filmele poliţiste când criminalul slăbeşte câteva scânduri din pod şi victima se prăbuşeşte jos în magazie, direct în lamele unui plug. Dar cine? Că duşmani avea cu duiumul. El, spre deosebire de alţii, se înţelegea bine cu directoarea. Ii fusese elev şi când a revenit în orăşel ca proaspăt inginer silvic, ea l-a recunscut pe stradă şi l-a felicitat, iar mai târziu, când a auzit – de, ce nu se află într-un orăşel!

— Că se pricepe la „ştii tu ce, dragă Willy", l-a întrebat dacă n-ar putea să facă „chestiile alea" şi pentru şcoala unde-a învăţat, că „oricât ne chinuim şi eu şi tovarăşa Szekely, nu ne ies de loc şi toate ne sunt trimise înapoi să le modificăm, şi le modificăm şi iară le trimitem şi iară ne sunt respinse, că nu mai ştim ce să facem" El îl blestemase încă o dată în gând pe turnătorul ordinar de la Silvicultură care-l adusese în situaţia asta, înghiţise în sec, dar, „în amintirea anilor de şcoală", se conformase şi de-atunci făcea „texte" şi pentru aşezământul unde fusese elev.

Şi cât îl căutase pe dobitoc, probabil coleg de an sau facultate sau numai simplu chibiţ-informator al acelei partide fatale de pocher! Ieşise atunci împleticit din biroul decanului şi primul lucru pe care-l făcuse fu să intre în cea mai apropiată crâşmă şi să radă scurt, una după alta, aproape fară ca mărul lui

Adam să i se mişte, două votci mari, apoi încă una „gânditoare”, adică una care în intervalul sorbirii ei mai lente să-ţi dea posibilitatea să meditezi la ce ţi s-a-ntâmplat. Şi nu mica-i fu atunci în crâşmă nu mirarea, ci uluirea dublată de o ruşine pe trunchiul viguros al căreia începuse deja să crească – dar mult mai târziu şi-a dat seama de asta – un soi de bucurie parşivă, uluirea că, în biroul decanului, se descurcase atât de bine. Şi se gândise: oare din ce străfunduri întunecate şi ipocrite ale memoriei, din ce coşmaruri idioate şi nedigerate îi veniseră în gură, ca o vomă bruscă, acea bolboroseală STAS din care în bufetul plin de fum şi de miros de alcool prost nu mai ţinea minte o iotă şi pe care n-ar fi fost în stare s-o repete nici cu un pistol la tâmplă? Cu un fior de greaţă ce părea să i se-nfiripe chiar în stomac, ca un efect al amestecului de suc gastric şi votcă, realizase că toate acele vorbe de care el încercase să se ferească şi în şcoala generală, ca pionier, şi în liceu şi în facultate, ca utecist, toate acele formule de la economia politică, de la orele de socialism ştiinţific, toate acele lozinci atârnate pretutindeni, în clase, ia porţile şi pe pereţii întreprinderilor, tipărite pe prima pagină a tuturor ziarelor, toate acelea pe care crezuse că le poate ignora, cum ignori câteva hârtii aruncate cu o zi înainte la gunoi, de fapt îl ţinuseră ele sub ochi şi-n cele din urmă îi intraseră în sânge, în creier.

Se ridicase atunci de la masă şi ieşise din bufet deja ameţit, cu o cumplită durere de cap. Plenara Comitetului Central al PCR pe probleme ideologice. Ce mă-sa o mai fi şi asta, se gândise. Şi cui să se adreseze, cine să-l ajute? Brusc, în minte i se ivise figura blajină, roză, a colegului Vasile Apăvăloaiei din Botoşani, secretarul Asociaţiei Studenţilor Comunişti pe an. Era un moldovean tăcut, politicos, învăţa bine – de-aia îl şi aleseseră şef, nu făcea rău nimănui, n-avea nici măcar prietenă. Se uitase la ceas şi ştiuse imediat unde o să-l găsească: la cantină. Ăsta, de fapt, era singurul lui cusur: ca şi cum ar fi făcut un salt de două generaţii, foametea care bântuise Moldova bunicilor lui la sfârşitul anilor '40 se reîncarnase în forţă şi irevocabil, ca un memento ameninţător, în trupul gros al lui Vasile, fa-cându-l să fie printre primii la anemicul mic dejun la care majoritatea studenţilor nici nu catadicsea să se scoale, turnând în el tone de ceai şi pâine cu marmeladă, cerşind la prânz – iar bucătăresele, cu-noscându-1, îi dădeau – nenumărate suplimente de ciorbă,

privindu-ţi nostalgic prăjitura unsuroasă pe care nu apucaseşi s-o mănânci şi pe care în cele din urmă i-o ofereai, plângându-se stins de puţinătatea cinei. Toată ziua ronţăia ceva, eugenii, napolitane, covrigi. Altfel, era pâinea lui Dumnezeu. Pe care, dacă ar fi avut acces la ea, ar fi înfulecat-o imediat.

Nu se înşelase: Vasile Apăvăloaiei, singur la masă, ştergea cu mişcări domoale dar precise ultimele urme din sosul chifteluţelor marinate. „Salut, Vasile! Pot să stau?" „Sigur, Willy, te rog", zisese Vasile, fară să-şi ridice ochii din farfurie. „Mie nu-mi plac eclerurile, zisese el, punându-şi tava pe masă Vrei să-l iei tu?" „Dă-l încoace5, răspunsese Vasile şi îl şi mută pe tava lui. „Auzi, mă Vasile, ce-i cu plenara asta de poimâine?„ „Ce plenară?„ făcuse Vasile. „Pe probleme ideologice. Plenara Corni-tetului Central„. „Niciodată nu ne dau ardei copţi Numai gogonelili astea împuţite„, zisese mohorât Vasile. El aşteptase un moment, apoi repetase: „Vasile, plenara Comitetului Central pe probleme ideologice. Ce-i cu ea?„ „E o plenară ca toate plenarele„. „Bine, bine, dar unde pot să găsesc eu nişte date despre ea?„ „în toate ziarele, oftase Vasile privind farfuria rămasă lună. Da' la ce-ţi trebuie?„ El se uitase prudent în jur, apoi spusese mai încet: „M-a pus tovarăşul Trifu de la partid să compun o telegramă de adeziune, din partea anului nostru, la lucrările plenarei, şi nu ştiu cum s-o fac„. Pentru prima oară, Vasile Apăvăloaiei ridicase ochii din farfurie: „Pe tine? De ce? „ „M-au prins jucând pocher în cămin„. „Şi ce dacă te-au prins? „ El ridicase din umeri. „Nu de asta, mă Willy, spusese Vasile, porţionând cu furculiţa în trei segmente egale eclerul Sau nu numai de asta. Tu eşti neamţ, nu? Păi de-asta. Le trebuie la compoziţia pe naţionalităţi. Adică, uite, nu numai românii, mi numai Apăvăloaiei îşi exprimă adeziunea, ci şi studenţii de origine germană, ca tovarăşul student Schuster. Asta dă bine aici la Braşov„. „Tu făceai adeziunile din partea anului nostru? „ întrebase el. „Nu eu„. „Da' cine?„ Vasile îi făcu un semn s-aştepte până termină de mestecat şi înghiţit, apoi răspunsese: „Judeţul Sălaj„ „Cine?!„ „Judeţul Sălaj. Uite, Willy, fiindcă mi-ai dat eclerul, te-nvăţ o şmecherie, ca să nu te chinui degeaba: îţi dau cheia de la sediul nostru, te duci şi iei „Scânteia" de azi sau de ieri, nu contează. Acolo ai o grămadă de adeziuni, din toate părţile. Cauţi adeziunea, telegrama judeţului Sălaj, a prim-secretarului de-acolo sau cine dracu' o semnează, şi înlocuieşti

„noi, oamenii muncii din judeţul Siaj, conştienţi că bla-bla-bla” cu „noi, studenţii din anul III al Facultăţii de Silvicultură din Braşov, conştienţi că bla-bla-bla”, apoi mai schimbi pe ici, pe colo şi gata adeziunea„. „Da' de ce judeţul Sălaj?„ „Păi ce-nseamnă Să-laj?

— Silabisise Vasile. Sărăcie şi jale. E singurul judeţ care n-are ceva concret de raportat. Galaţul, Hunedoara, Clujul, Timişul, Brăila, Doljul au mari platforme industiale, au agricultură puternică, au ce raporta, au cu ce să adere, pricepi? Pe când Sălajul, săracu, n-are decât palincă. De-aia raportează numai generalităţi. Exact ce ne trebuie nouă. Ai o ţigară?„ El să grăbise să-i întindă pachetul, din care Vasile, cu degetele lui grăsuţe, extrase două. „Ale dracului, s-au lipit – zâmbise. Uite cheia. Di seară mi-o aduci tot aici. Şi vino şi tu cu un fursec, ceva, nu fi măgar„. „Binenţeles”, răspunsese el.

Nu-ntârziase un minut. Ştia unde e sediul Asociaţiei Studenţilor Comunişti, pe undeva la demisolul facultăţii. In semiîntunericul holului străbătut de mari ţevi vopsite în roşu, nimerise cu greu închizătoarea de yală, iar când deschisese uşa îl izbise un miros greu, dulceag, de hârtie şi mucegai. Aprinsese lumina şi rămăsese speriat în prag: pe ambele laturi ale camerei înguste şi lunguieţe, lăsând doar în mijloc un culoar cât să se strecoare o singură persoană spre biroul scorojit din capăt, se înălţau până sub tavan stive şi stive de ziare, a căror vârstă se vădea după felul cum galbenul cenuşiu şi prăfos de la bază se schimba într-o culoare lăptos-indecisă pe măsură ce stiva se ridica spre propriu-i vârf. Din loc în loc câte-un exemplar evadase cu cotorul din vraf, aşa încât el, mergând încet pe culoar, putuse să constate că era vorba de „Scânteia”, „România liberă”, „Munca de partid”, „Era socialistă”, „Viaţa studenţească”, gazeta locală „Steagul roşu” şi alte şi alte publicaţii ce-şi dormeau aici somnul de veci, îngropând între paginile lor, ca între giulgiurile unor sicrie, nume, idei, imagini, cuvinte, propoziţii şi fraze din care, precum dintr-o sală de autopsie, ieşea acel miros dulceag. Se simţise dezorientat: unde era în acel cimitir exhibat, cu gropile deschi-se, judeţul Sălaj? Înaintase până la birou şi văzuse pe tăblia de sticlă câteva ziare din ziua aceea, pe care Vasile n-apucase să le stivuiască. (Va afla mai târziu că blajinul Vasile nu era chiar aşa mototol cum părea: săptămânal, lua trei-patru pachete mai vechi, mai

gălbioare, de ziare şi reviste la care studenţii erau abonaţi din oficiu şi pe care oricum nu le citea nimeni şi le ducea la un centru de valorificare a hârtiei de unde, cu banii câştigaţi, trecea la cofetăria de vizavi şi-şi umplea geanta cu cremşnituri: aşa înţelegea el să participe la celebra acţiune naţională, de care partidul făcea mare caz, „Cei trei R: Recuperare, Revalorificare, Refolosire”. Şi era ciudat şi oarecum surprinzător cum toate cuvântările sterpe, adormitoare, fară sare şi piper ale şefului statului se transformau sub acţiunea secretă, uşor „dizidentă” a acestui moldovean molcom, în crema de vanilie dulce, aromată şi tremurândă a cremşniturilor ce-i înfiorau în fiecare săptămână cerul gurii).

Luase „Scânteia” şi deschisese înfrigurat pagina cu mesajele din ţară întru întâmpinarea Plenarei. Ciuciu! Judeţul Sălaj lipsea! Probabil că sălăjenii, săracii, n-aveau de raportat nimic. Citise apoi telegramele din alte judeţe, însă observase că şi astea raportau fie generalităţi, fie lucruri mărunte, unele de tot hazul: „Puternic mobilizaţi de hotărârile istorice ale Conferinţei Naţionale a partidului şi în întâmpinarea Plenarei pe probleme ideologice a Comitetului Central al PC. R, oamenii muncii de pe platforma Combinatului de îngrăşăminte Slobozia raportează că printr-o exploatare judicioasă a tuturor instalaţiilor, prin întărirea ordinii şi disciplinei în întreaga activitate desfăşurată, s-a reuşit îndeplinirea integrală a sarcinilor pe primul trimestru la uree „ Nu prea ştia ce e ureea, un îngrăşământ, parcă, dar rezonanţa cuvântului îi strecurase în minte, brusc şi periculos, imaginea a sute de muncitori aliniaţi pe un singur rând, ca la orele de educaţie fizică, fiecare cu o găleată în fată şi fiecare străduindu-se să urineze cât mai mult posibil. Nici cu „Însufleţitorul raport muncitoresc” al lucrătorilor de la întreprinderea de materiale izolatoare din Vaslui n-avea ce face, nici cu „Noua capacitate de producţie” de la întreprinderea „Vulturul” Comarnic, nici cu proaspăt inaugurata linie de maşini de rectificat de la Fabrica „Napomar” din Cluj. Şi totuşi, în toată disperarea că nu-şi va putea scrie propria adeziune, începu să-şi dea seama treptat că nu raportarea, generală sau concretă, a realizărilor precumpănea în aceste mesaje, ci persoana căreia îi erau adresate, adică Tovarăşul ui, care se confunda cu însăşi Plenara. „Erou între eroii neamului”, „gânditor vizionar de largă cuprindere”, „profund cunoscător al realităţilor româneşti”,

„ctitor de istorie naţională”, „cel mai stimat şi iubit fiu al poporului”, „neîntrecut promotor al păcii”, „exemplu luminos pentru tânăra generaţie” şi alte zeci de expresii concentrate, într-un imens, extraordinar efort descriptiv, în jurul unei singure persoane. Niciodată nu se gândise până atunci că o fiinţă, o singură fiinţă omenească poate strânge atâtea elogii, ca şi cum toată lumea (sau cel puţin toţi cei care semnau articolele în numele lor sau al colectivelor lor) ar fi trăit sub imperiul unei hipnoze în masă, al unei vrăji. Se simţise mic. Se simţise ameţit. I se făcuse chiar frică. Era ca şi cum el, care trăia într-o lume pe care-o credea normală, cu partide de pocher, cu gagici, cu fiţuici pentru examene, cu escapade pe munte sau în vastele păduri din jurul satului natal, ar fi fost fară veste azvârlit într-o alta, într-o lume unde toţi ţineau ochii în sus, spre Tovarăş, şi nu puteau bolborosi decât laude.

ZDRANG! Roata din faţă a „Ukrainei”, izbind bolovanul, se curbă în lateral, nimeri în făgaşul unei roţi de tractor şi el nu mai avu timp să frâneze sau să ridice de pe pedale un picior de sprijin: se dădu dea berbeleacul în şanţul din dreapta, peste bicicletă, nu înainte de a simţi în coaste împunsătura dureroasă a unuia din coarnele ghidonului.„...Mă-tii de bou!” zise cu glas tare, încă neîndrăznind să se ridice, şi nici nu ştiu dacă se înjura pe sine sau pe Tovarăşu'. Taşca de pădurar şi pălăriuţa îi zburaseră cât colo. Se sculă în capul oaselor şi privi înjur: nimeni. Bine măcar că nu-l văzuse cineva: ditamai omu' dându-se cu bicicleta peste cap ca un beţiv ordinar. Ceva îi rămăsese însă în colţul retinei şi se întoarse şi privi din nou peste râuleţ, spre liziera pădurii, şi într-adevăr i se păru că surprinde după primul şir de copaci şi tufişuri o mişcare, o deplasare fară sunet, o lunecare maronie. Se ridică în picioare şi până ajunse la geantă durerea din coaste îi smulse un geamăt. Numai să nu se fi spart, gândi. Binoclul era însă intact: marfa nemţească. Il duse la ochi şi regla depărtarea. Răsuflă uşurat: nu era nimeni, era cerbul, Gică Şchiopu, pe care-l văzuse şi Borna mai înainte. Venea probabil să se-adape. Vru să pună binoclul înapoi în geantă, când Gică Şchiopu ieşi din pădure şi înainta câţiva metri spre râuleţ. Dar nu şchioapătă, făcu un gând în el. Duse din nou binoclul la ochi. Nu e GiGă Şchiopu. Regla cât putu de bine imaginea şi, instinctiv, se lăsă pe vine. Nu e Gică Şchiopu ', nu. Observă imediat coronamentul cerbului care, adulmecând,

ridicase şi el uşor capul, de parcă sta să-i pozeze. Doamne Dumnezeule, gândi. Nu e Gică Şchiopu. Ce namilă, Doamne Dumnezeule, ce namilă.

Grigore Samsaru intră în ziua aceea în şcoală cu pas săltat, vioi, aplecând uşor capul în semn de răspuns la salutul pionerului de serviciu de la poartă. „Bună dimineaţa, domnule profesor!”, zise acesta, iar el îl corectă în trecere, afabil: „Tovarăşe profesor, Teodorescule!” (Era o dispoziţie recentă, „de sus”, să nu se mai adreseze elevii profesorilor cu „domnule”, o rămăşiţă de formulă burge-ză, ci, mai democratic, mai sănătos, cu „tovarăşe”). De pe peretele din faţă, încadrat de steaguri, chipul mare, calm-surâzător al Tovarăşului, păru să-l aprobe tacit. Urcă la etaj scările rezervate numai cadrelor didactice şi fu cât pe ce să se izbească în uşa cancelariei cu directoarea Oproiu, care tocmai ieşea. Făcu sprinten un pas în spate rostind în acelaşi timp un cât putu de cordial „Săru-mâna, tovarăşa directoare!” Tovarăşa Oproiu, cu catalogul sub braţ, mormăi ceva ininteligibil şi se depărta cu privirea în pământ. Biata femeie! Nu trecuseră decât câteva zile de când, a doua oară într-o singură lună, căzuse, se prăbuşise literalmente în rahat, în WC-ul de scânduri din curtea şcolii. Şcoala generală nR. L era o clădire veche, cu un etaj, fusese cândva depozit de mărfuri sau cam aşa ceva, şi prin anii '50 cineva compartimentase în grabă, prin pereţi subţiri, întreaga hardughie, transformând-o în şcoală, uitând însă sau neputând integra în noile structuri grupurile sanitare, care se aflau în curte. Îngrijite, curate, vopsite mereu, dar din scânduri. Şi cu vreo două săptămâni în urmă, chiar la începutul anului şcolar, un strigăt disperat dinspre WC-ul profesorilor, care avea yală, alertase elevii de serviciu din curte. Alergând într-acolo şi forţând în cele din urmă încuietoarea, ei descoperiră următorul tablou: pe locul unde orice cadru didactic în poziţia obligatorie a gânditorului ar fi trebuit să-şi ţină tălpile, se căsca în scânduri o gaură, iar prin gaură elevii zăriră, stupefiaţi în fosa de ciment cine ştie de când negolită pe însăşi tovarăşa directoare zbătându-se să se ridice din ignobila materie din care nenorocitul de Borna îşi culegea, cu un soi de minciog puturos (chiar el îl surprinsese odată făcând treaba asta) viermuşii ăia scârboşi pentru nebunia lui cu pescuitul. Împleticindu-se de râs, elevii anunţară corpul didactic, iar lunganul de Cărmăşan,

profesorul de educaţie fizică, se aplecă deasupra hâdei găuri şi, dovedindu-şi astfel încă o dată loialitatea necondiţionată fată de direcţiune, o trase pe directoare afară, mai mult moartă decât vie. Noroc că tovarăşa Oproiu locuia aproape, iar blocul ei avea centrală termică proprie şi deci nu se punea problema atât de necesarei, într-o asemenea împrejurare, ape calde. Întâmplarea făcuse repede ocolul orăşelului, căci tovarăşa nu se bucura de o prea mare simpatie printre colegi, fiind şi secretara adjuncă a organizaţiei de bază. Iar când lucrurile părură a intra în normal, pardoseala WC-ului, ba chiar şi tronul fiind înlocuite cu scânduri groase, proaspete, de stejar, o nevoie obştească (deşi, având în vedere că dânsa stătea aproape, vizavi de şcoală, nevoia era cam ciudată, asemenea celei a ucigaşului întorcându-se la locul crimei), o readuse pe tovarăşa directoare, după nici zece zile, în cabina de scânduri. Şi – fatalitate sau sabotaj?

— Se petrecu, tras parcă la indigo, acelaşi dezastru: acelaşi strigăt disperat şi uluit, aceeaşi gaură, acelaşi vajnic Cărmăşan dovedindu-şi loialitatea, aceeaşi putoare indescriptibilă traversând în goană curtea şcolii şi lăsând în urmă-i viermişorii scârboşi ai lui Borna; poate doar elevii de servicu care anunţară, şi ei împleticiţi de râs, corpul didactic, să fi fost alţii. De data asta lucrurile luară întorsătura unei anchete în toată regula. Însuşi maiorul Dobre, şeful Securităţii locale, se implică personal în eveniment, studiind cu ochiul său pătrunzător gaura cu pricina, scândura groasă ruptă din senin (sau, mai ştii, slăbită de cineva, tăiată), punând întrebări pertinente elevilor, paznicului şchiop al şcolii, femeii de servici, demontând şi analizând yala, luând amprente. Nu se putu stabili nimic. Nefericita întâmplare avu însă şi consecinţe fericite: lucrările la noul corp de clădire al şcolii, lipit de cea veche şi-n care desigur fuseseră prevăzute şi grupuri sanitare corespunzătoare, prinseră un nemaipomenit avânt. Se muncea cât era ziulica de lungă şi zidurile se înălţau văzând cu ochii, astfel încât era de aşteptat ca-n primăvară ori, cel târziu, în vara următoare, nimeni să nu mai poată păţi ruşinea tovarăşei directoare.

Căci totuşi, medita el în timp ce-şi lua catalogul din fişet, fusese o ruşine, orice s-ar zice. De două ori în căcat! Şi-n acelaşi loc! De piatră să fi fost, bărbat călit în toate, tot trebuie că te simţi aşa, ca un… Nimeni. Darămite femeie! Şi încă membră de

partid, adjuncta organizaţiei de bază! Nu e de mirare că umbla, săraca, mai mult cu capul în pământ, ea, care înaintea căzăturilor te pironea cu privirea până-n fundul creierilor, de parcă ţi-ar fi citit toate gândurile. Oare nu fusese prea cordial, prea fals de cordial când o salutase adineauri, încât să-i dea senzaţia că o compătimeşte? O mică nelinişte i se strecură în suflet: dacă?... Şi-o alungă însă cu hotărâre şi vru să iasă din cancelarie, când, prin înghesuiala din faţa uşii şi peste umărul masiv al tovarăşei Oniciuc, profesoara de rusă şi directoarea adjunctă, privirea îi căzu pe un anunţ scris cu creta pe tablă: „Membrii de partid care doresc în vacanţa de iarnă să meargă în Bulgaria, sunt aşteptaţi pentru înscrieri la tovarăşa Szekely. Preţ informativ: 4000 lei/pers.”. Tresări. Ce-i asta? Rămase contrariat. De ce „membrii de partid”? Numai ei? Da, era clar, numai ei, altfel s-ar fi scris şi „membrii de sindicat” sau pur şi simplu „cadrele didactice doritoare”. Dar de ce Bulgaria?! Hai, înţelegea să fi fost Iugoslavia, de-acolo unii o mai tuleau şi grupul trebuia să fie de încredere, din membri de partid, dar Bulgaria?! Unde dracu' să fugi din Bulgaria, la cum păzeau ăia graniţele?! Adică pe noi, ăştia care nu suntem membri de partid, gândi, nici în Bulgaria nu ne lasă?!

Pesemne că rămăsese cam mult cu ochii la anunţ, fiindcă i se păru că nenorocitul de Borna, care stătea la geam şi fuma, cu scrumiera pe pervaz (ăsta şi arogantul de Nelu Cucerzan intrau ultimii la ore), îl priveşte cam ciudat. Toată buna dispoziţie de dimineaţă i se dusese naibii. Bulgaria! Se întoarse şi ieşi.

În -cabinetul de biologie, în faţa elevilor care-l aşteptau smirnă, n-avu chef de nimic. Le dădu lucrare de control. De la catedră, stând cu fruntea-n palmă şi privind pe sub gene clasa, i se păru că iepurele Oryctologus îi trage cu ochiul, cu stângul, cel valid. Parcă şi barza Ceconia îşi mişca întrebătoare capul subţire, nătâng. Bulgaria. Iepurii poate că treceau iarna, peste Dunărea îngheţată, la vecinii noştri din sud şi nimeni nu le avea treaba. Cât despre berze ori gâşte sălbatice, în general toate migratoarele, ele mergeau anual hăt-departe, mult peste Bulgaria, spre Egipt, spre nordul Africii, spre Tunis, Casablanca (ce film! Codruţa plânsese ca o proastă), acolo unde mai mult ca sigur el nu va ajunge niciodată. Privi mai atent barza Ceconia. Te pomeneşti că, se trezi el gândind, te pomeneşti c-or avea şi berzele astea o organizare a lor, cum zboară ele aşa disciplinat,

în formă de V, peste mări şi ţări, urmând toate vârful, capul, liderul stolului. V de la Victorie, V de la Viaţă. V de la Vocaţie. Şi nu numai berzele, ci şi cocorii, rândunelele, lişiţele, prepeliţele. Şi ce organizare au albinele! Fiecare ştie ce are de făcut, lucrătoarele, regina-mamă, până şi trântorii, nimeni nu-şi iese din şir, din vocaţie. Încet, întâi nelămurit, apoi tot mai clar, în foşnetul uşor al creioanelor alergând pe hârtie şi-n căldura razelor de soare ce băteau oblice şi blânde, dinspre fereastră spre catedră, în spatele pleoapelor acum închise i se contura viziunea uimitoare – dar cât de limpede, de adevărată!

— A întregii naturi ca o organizaţie, ca un partid puternic, unic. Nu ca un sindicat totul e haotic, amărât, nesemnificativ şi unde nimeni nu-şi ştie cu exactitate locul, nu, ci ca un partid. Natura ca o imensă, ca o şi mai imensă Uniune Sovietică, plină de organizaţii de bază hotărâte, ferme, decise să-şi urmeze neabătute calea: organizaţia de bază a berzelor, organizaţia de bază a harnicilor popândăi, organizaţia de bază a fluturilor polenizatori, a şacalilor curăţitori, a ciocănitorilor fruntaşe pe ramură, a sticleţilor multicolori şi brav căutători, a furnicilor stahanoviste, a gorilelor africane – avangarda regnului animal, a muşchilor, lichenilor, a florilor de colţ – oho, sute, mii, milioane de organizaţii de bază formând dulcea dictatură a' naturii în care ne naştem, în care trăim şi la sânul nevăzut al căreia, cu cugetul împăcat, cu sentimentul datoriei împlinite, ne-ntoarcem cu toţii la un moment dat.

Când se sună, era hotărât: în pauza mare o va aborda pe tovarăşa Szekely, secretara organizaţiei de bază din şcoală.

N-avu însă noroc: tovarăşa Szekely era plecată la judeţ, la una din acele frecvente şi, pentru el, misterioase consfătuiri pe probleme de… Pe ce fel de probleme, profesoara de serviciu, ridicând din umeri, nu-i putu spune. Pe probleme de partid, bi-nenţeles, se gândi el acum, la câteva zile de la prima lui tentativă de a o aborda pe tovarăşa Szekely şi a-i spune păsul. Stătea singur, în capul oaselor, puţin după miezul nopţii, cu lumina stinsă, pe canapeaua din sufragerie, fiindcă, vrând să mai aducă o dată în discuţie „problema”, adică dorinţa lui de a intra în partid, Codruţa îi făcuse semnul acela semnificativ cu degetul mijlociu ciocănindu-şi tâmpla şi-i zisese „Bine, atunci stai tu aici, ţicnitule, tu şi parti-du' tău!” şi se autoexilase în camera fetiţei, unde şi dormea de-atunci. Nici încercările

ulterioare de a o contacta pe tovarăşa Szekely n-avură mai mult succes: când nu era plecată la consfătuiri, era mereu ocupată, probabil cu îndeplinirea sarcinilor trasate la acele misterioase şedinţe, care erau urmate, în şcoală, de alte întruniri la fel de misterioase, ale biroului organizaţiei de bază. Încercase să-şi imagineze ce-or fi discutând în spatele uşii capitonate a cabinetului PCR cele cinci membre ale biroului, dar nu-i trecuse nimic prin minte. Părea că partidul, asemeni unei tenebroase caste medievale, îşi păzea cu străşnicie secretele, nelăsând să transpară muritorilor de rând, adică şi lui, profesorului simplu Samsaru, nimic din înfricoşătoarele sale planuri ori cel mult frânturi de expresii, mizilicuri de fraze pe care, oricât se străduia, nu reuşea să le pună cap la cap.

Oftă, se ridică, merse în băcătărie, la frigider, şi bău din sticla cu moare de varză. „Pepsi”-ul săracului, al nemebrului de partid, gândi, amintindu-şi că într-o zi, trecând prin faţa cabinetului PCR, zărise prin uşa lăsată întredeschisă dintr-o neglijenţă, patru-cinci sticle de „Pepsi” la un sfert de litru, în tovărăşia unor pahare de plastic pline. Rămase cu ochii aţintitiţi la sticle, când uşa fu închisă brusc, din interior, iar el avusese senzaţia stânjenitoare că, fară să vrea, tocmai surprinsese un act erotic.

Reveni în pat şi se întoarse spre stânga, poziţia lui de debut în somn, dar ştiu că nu va putea să adoarmă. Oricum, mâine o va căuta din nou pe tovarăşa Szekely, adică nu mâine, că mâine e miercuri şi trebuia să meargă la cercul pedagogic… Ia te uită, îşi aduse el aminte, e marţi noaptea. In mod normal, dacă Codruţa nu l-ar fi lăsat să doarmă singur în sufragerie, ar fi trebuit amândoi să ia de-cu-seară câte două pastile vietnameze, să aştepte să adoarmă Estera şi apoi să facă amor. Dar poate că e mai bine aşa, să economisească Jingseng-urile şi să acumuleze în mod natural energia pentru mai târziu, când se va sfârşi stressul ăsta şi va intra în partid. Fiindcă

— Pentru el era clar şi nici n-avea cum să fie altfel

— Un membru de partid e mai puţin stresat decât un om obişnuit, are alt statut, altă importanţă pe scara socială, e mai echilibrat, mai decis în tot ce face. Şi probabil că din cauza asta, adică nu probabil, ci mai mult ca sigur, gândi el, şi amorurile membrului de partid sunt mai lungi, el nu mai ejaculează atât de precoce şi nu mai trebuie să ia pastile vietnameze. Da, uite, de

fapt acum îşi dădea seama, şi tovarăşa Szekely şi tovarăşa directoare Oproiu şi tovarăşa Oniciuc, de rusă, până şi boul de Cărmăşan, şi el membru de partid, aveau mereu pe chipuri o seninătate, o mulţumire de sine, de parcă s-ar fi coţcăit toată noaptea. Pe când el, ce mulţumire de sine, ce seninătate să aibă când, după ce-şi dădea drumul prea repede, Codruţa îl privea într-un anume fel şi apoi îi întorcea, acră, spatele costeliv? Să intru eu în partid, gândi, că după aia ejaculez cum vreau.

Auzi uşa de la camera fetiţei deschizându-se, se uită peste umăr şi o văzu pe Estera în pijămăluţa ei cu animăluţe imprimate venind cu paşi mici spre el. „Ce-i, fetiţa tatii?” şopti. „Sforăie”, răspunse Estera şi se vârî sub plapumă. El auzi într-adevăr prin uşa întredeschisă trilul gros, atât de cunoscut, al Codru-ţei. Se ridică, merse şi închise cu băgare de seamă uşa. „Vrei să dormi la margine?” şopti când ajunse lângă pat. „Da”, răspunse fetiţa. El trecu la perete, având grijă ca mai mult de jumătate de plapumă să-i rămână ei. Rămase întins pe spate privind cu coada ochiului cum plapuma albă se ridică şi coboară aproape imperceptibil, în ritmul respiraţiei ei. Ciudat era că Estera nu adoptase încă poziţia ei „clasică” de somn, cu funduleţul în sus. „Tata”, zise ea deodată, fară să se întoarcă spre el. „Da, Estera”, şopti. „Ce-nseamnă partid?” „Poftim?” făcu el. „Ce e aia partid?” Tâmpita de Codruţa. I-a spus. Tâmpită dracului. „Păi…, şopti el, ce să fie? E 00… Chestie pentru oamenii mari… O organizaţie… Aşa cum au şi copiii la grădiniţă, cum ai avut şi tu. Şoimii patriei, nu? Tu n-ai fost şoim al patriei?” „Ba am fost”, zise Estera. „Păi vezi?

— Răsuflă el uşurat. Partidul e un fel de Şoimii patriei pentru oamenii mari”. Estera nu mai zise nimic câteva clipe, apoi întoarse capul spre el. „Păi da, tata, noi toţi am fost şoimi ai patriei, da' mama zicea că nu toţi oamenii mari sunt în partid”. „Nu toţi, da, nu sunt toţi”, zise el şi gândi: nici eu nu sunt, fir-ar Codruţa cu mama ei a dracului. „Da' e un lucru bun?” zise fetiţa. „Ce să fie?” făcu el. „Să stai în partid”. „Nu să stai, să fii în partid”, o corectă el. „Să fii în partid”, repetă ea. „Da, e un lucru bun”, zise el. „Da' mama mi-a zis că bunicu' Nicolae n-a fost în partid, a fost la nu-ştiu-ce canal. Bunicu' e un om rău?” „Nu, nu e un om rău, zise el grăbit, cum să fie un om rău? Da' atunci, pe vremea lui, când era el tânăr, nu toată lumea ştia că partidul e bun şi bunicu' n-a vrut să fie în partid”, ba chiar, gândi el, socru'

Nicolae ăsta, ca ţărănist ce era, ar fi dorit să le dea comuniştilor cu ceva-n cap, de-aia l-au şi luat la Canal. Tâmpită de Codruţa. I-o fi spus fetiţei: taică-tău vrea să in-tre-n partidu' care l-a belit pe bunicu-tău. Tâmpită. „Nu toţi pot să intre în partid de la început, continuă el cu glas scăzut. In partid sunt primiţi mai întâi cei mai buni oameni. Cei mai curajoşi, mai harnici. Numai ei pot să organizeze lucrurile în aşa fel încât cei care intră în partid după aceea să găsească totul în ordine, cum trebuia şi voi la grădiniţă să lăsaţi seara, pentru a doua zi, jucăriile în ordine, pe răf-tuleţe, nu? Uite, îşi aduse el aminte cu însufleţire, ai văzut sâmbăta trecută la Teleenciclopedia animalele acelea drăguţe, vioaie, din deşertul african, care se ridicau mereu pe lăbuţele din spate ca să... „Suricatele„, mormăi Estera cu ochii închişi. „Suri-catele, bravo! Ei, ai văzut ce frumos se organizează ele, ce viaţă frumoasă duc? Una stă de pază pe un dâmb, veghează să nu vină duşmanii, alta sapă vizuina unde să se poată ascunde la nevoie; alta aleargă după gândăcei şi scorpioni ca să hrănească puii, iar masculii...„, dar se opri la timp, fiindcă era cât pe ce să zică „se bat toată ziua pentru femele”. Tuşi de două ori şi se uită spre Estera: n-ar fi fost nici un risc, căci fetiţa adormise în sfârşit, în poziţia ei favorită, cu funduleţul în sus, ca-n Marin Preda.

*

Dragă Iuliu, Probabil nu vei cili niciodată rândurile astea. Eu unui în locul tău, n-aş face-o. Dacă totuşi ţi le trimit cu un licăr de speranţă, este că mă bizui pe bunătatea ta şi pe faptul că, în fond, ai fost şi pentru mine ai rămas singurul prieten adevărat. Ştii bine, Iuliu: nici în facultate, nici după, cu excepţia ta, eu n-am avut prieteni. Şi nici în copilărie, nici în liceu. Doar amici. Iar lor nu le-aş lăsa niciodată caietul acesta în care am încercat să transcriu, aşa cum am putut, bună-rea, cea mai importantă experienţă a vieţii mele de până acum. Nici cu mine nu vreau să-l iau. Ce să caut cu el în Germania, Franţa, în vreo ţară scandinavă, în Canada sau America? Ar fi ca şi cum ai căra după tine din România în Occident o diplomă de lăcătuş-mecanic când de fapt acolo tu năzuieşti să te însori cu o milionară. Nu vreau să te flatez după câte s-au întâmplat, dar crede-mă, numai şi numai tu, sunt absolut convins, poţi înţelege ce-am vrut să fac.

Cu siguranţă îţi vei da seama, dacă vei citi mai departe de această foaie-preambul, că „materia propriu-zisă a caietului e anterioară clipei de-ăcum, 19 iunie 1990, când îţi scriu. N-aş fi făcut-o şi nici nu ţi-aş fi trimis caietul dacă eu şi alţi nehotărâţi nostalgici după Vest n-am fi avut bafta chioară cu minerii. Părea că ne îndreptăm rapid spre democraţie, eram admiraţi („singura ţară din Est unde s-a vărsat sânge pentru libertate„, nu?), încurajaţi, ajutaţi, Europa era cu ochii lăcrămoşi pe noi, era, vorba Ticălosului, „ cu noi, printre noi, pentru noi”, aşa că nu mai trebuia să fugim spre ea, venea ea aici. Deşi ştii cât am sperat înainte să pot trece dincolo de Cortină, acum parcă şovăiam. Şi deodată, pac! La tanc!

— Vin minerii şi prăpădesc centrul Bucureştiului. O adevărată pl cască1 Păi dacă nici acuma nu o-ntind, când tot Occidentul e cu mâna la gură de oroare, iar eu am paşaportul în buzunar, atunci când? N-am avut şansa să fiu bătut de mineri, fiind undeva prin Berceni cu o damă din apartamentul şi din patul căreia n-am ieşit trei zile, tocmai zilele de 13, 14, 15 iunie, dar mi-am scos cu ajutorul tipei, care e asistentă la un spital, certificat medical, poate-mi foloseşte dincolo la ceva. Ştiu că-fi par cinic; aşa şi stmt. Sunt cinic, Iuliu, dar te implor, citeşte-mă! Aşa mai salvez ceva din mine.

Poimâine plec. (Nici nu ştii ce-nghesuială e zilele astea la Agenţia CFR, la „Internaţional”. Slavă minerilor!). Mi-a dat Hilde tante o adresă a unor rude străvechi şi cam vagi de-ale ei din Frankfurt şi-un fel de recomandare, dar nu cred că voi face prea mulţi purici pe-acolo. Probabil e genul de familie respectabilă şi cumsecade la care trebuie să fii cel târziu la 7 seara acasă şi în care se face dragoste numai în noaptea de sâmbătă spre duminică, fiindcă în rest trebuie să continue să în-deplinească Planul Marshall Or, eu vreau să fiu liber, liber ca pasărea cerului, să hoinăresc, să fiu un clochard (sau cel puţin să joc acest rol o vreme), să nu mă falã nimeni la cap. O, ce n-aş da să fii şi tu cu mine! Noi doi, ca-n „Sperietoarea” lui Schatzberg.

Ce bou am fost, mă Iuliu.

Şi totul a început în ziua catul – mai iii minte?

— Directoarea Oproiu a căzut a doua oară în budă. Era ziua mea de naştere. Împlineam 30 de ani şi n-aveam chef să văd pe nimeni. Te-am sunat să-mi fii tu orele. Atunci, întâmplător, uitându-mă pe geam, am văzut-o. De fapt, mai

mult am zărit-o. Te-am şi întrebat la telelefon – dar tu erai prea excitat – dacă nu cumva… Doamne, mă Iuliu, când dracu1 vom scăpa de povestea asta fantomatică?! Îfi jur că nimic din revelaţia pe care am trăit-o în dimineaţa aceea n-are nici o legătură cu ea. Revelaţia mea a fost pură, a ţâşnii din mine ca un izvor curat de munte şi dacă s-a-ntâmplat ceea ce s-a întâmplat, asta se datorează numai şi numai firii mele păcătoase care nu se mulţumeşte doar să contemple izvorul, ci îi şi tulbură cu un băţ meschin curgerea limpede, exact ca-n versurile acelea superbe din zona ta, pe care mi le recitai până la saturaţie: „Săracă inima me/Unde vede-o fântâne/O tulbură şi-apoi be/Şi zice c-aşe-i tihne „ Toată condiţia intelectualului, adăugai tu.

Mă rog, cu toate versurile astea care mi se polriivesc pe alocuri, eu nu mă socot un intelectual pur-sânge. Cu excepţia anului I de facultate, când am fost prins şi eu de orgoliul de a mă afişa cu un teanc respectabil de cărţi în faţă, pe pupitrele lustruite de coatele atâtor alţi învăţăcei în sala mare de lectură a Bibliotecii Universitare clujene, am avut alte preocupări decât ale tale sau ale unui intelectual sadea. Le cunoşti. Nu degeaba, în fond, am fost poreclit „ Nelu Sanepidu „ şi aşa mi-a rămas numele. Lucrul ăsta m-a enervat la început, te-am suspectat pe tine că eşti autorul poreclei, deşi ar fi trebuit să-mi dau seama că la sensibilitatea, la gingăşia ta faţă de ideea de prietenie, chiar dacă ţi-ar fi trecut prin cap sintagma asta nenorocită, n-ai fi rost it-o niciodată cu glas tare în faţa cuiva. „Nelu Sanepidu”! Eu am nume de familie destul de onorabil, Cucerzan, dar nu-l mai pronunţă şi (sau) citesc decât miliţienii când mă legitimează ori funcţionarele din diverse instituţii, pe unde am eu treabă. Ce să fi făcut? Până la urmă, cu inima îndoită, mi-am asumat porecla, care m-a urmat ca un blestem şi-n orăşelul nostru. Dar să ştii: faptul că atunci, în studenţie, într-un fel de frenezie erotică post-adolescentină, făceam dragoste pe rupte cu oricine, de la femeia de serviciu de pe palierid doi – tanti Lenuş, o mai ţii minte? Semăna puţin cu Sâri-neni, pe care, spre scârba ta din camera de alături şi spre marea mea plăcere, am ras-o pe vremea când aiuritul de Willy era fixat în nebunia lui cu cerbul-record – şi până la trupeşa asistentă de dialectologie în total contrast fizic cu austera şi tâmpită materie pe care ne-o seminariza, faptul că, fără scrupule, „ curăţăm „ sau „ controlam

„ bună parte din suflarea feminină a facultăţii, precum organizaţia sanitară pomenită (de fapt, niciodată n-am ştiu exact cu ce se ocupă Sanepidu ăsta), faptul ăsta nu mă mai caracterizează: din ziua „ marii” mele revelaţii, am avut şi am, aşa cum vei vedea dacă o să ai bunăvoinţa să mă citeşti mai departe, cu totul alte gânduri, o cu lotul altă perspectivă.

Şi, din nou, ce să fi făcut? Eu n-am nici talentul tău literar, nici pofta ta teribilă de a citi şi răsciti la nesfârşit, nici vocaţie pedagogică, nici măcar doi părinţi minunaţi ca ai tăi. Eu n-am decât o inteligenţă medie, un ştremeleac onorabil şi pe Hilde tante, cea cu sufletul mare câtfundxd ei. Cu un ase-mena bagaj, aş fi vrut să te văd pe tine ce drum ai fi apucat, ce vocaţie ţi-aifi împlinit sau nu. Pentru că de vocaţie e vorba în cele ce urmează.

Nu mai lungesc acest „cuvânt înainte”: vreau doar să-ţi mai spun că – te vei convinge imediat de asta – din când în când ţi-am imitat stilul. Sau l-am parafrazat. La asta, un pic, mă pricep. Atâta proză mi-ai băgat în cap în serile şi nopţile când – recunoaşte!

— Eram singurul tău ascultător, încât nici n-aveam cum scrie altfel decât tine şi maeştrii tăi. (Mai ţii minte cum îmi explicai glisările temporale în „Zgomotul şi furia” lui Faulkner, stilul indirect liber în „Jocul cu mărgele de sticlă” şi greşeala - zicei tu – lui Thomas Mann din „losif şi fraţii săi”, când, captivat de propriu-i stil, îl face pe încă adolescentul losif să vorbească ironic-ceremonios, ca naratorul însuşi?). Măcar – zic eu cu un nod în gât la gândul că nici nu vei deschide caietul – pentru atâta lucru ar merita să mă răsfoieşti. Te rog.

Cum aş putea, prietene, frate drag, semna altfel decât: al tău, ingrat, Nelu Sanepidu?

RS. De îndată ce-o să am o adresă cât de cât stabilă, o să-ţi scriu. Chiar înjurându-mă, răspun-de~mi!

Oce?„ făcu bătrânul Klaus Schuster, stând la masă, cu pipa stinsă în colţul gurii. „O namilă, tată. Pe cuvântul meu că n-am mai văzut aşa ceva. Cel puţin nu prin părţile noastre„ Bătrânul Klaus Schuster îşi scutură pipa, ciocănind-o uşor de scrumiera mare, metalică, pe care – zicea el -o primise cadou de la Ion Gheorghe Maurer, fost prim ministru al României şi mare vânător, apoi îl privi peste ochelari: „Nu ţi-e foame? „ „Nu„, minţi el şi imediat gândi: nu mă crede; crede că mi s-a năzărit. Nici n-apucase să se aşeze la masă, îşi lăsase geanta în

cuierul din hol şi năvălise încă gâfâind de surescitare în bucătărie, să-i spună bătrânului vestea cea mare. „Tată, m-am uitat bine, cu binoclul. A stat lângă Olboc vreo trei sau patru minute, s-a adăpat. Nu cred că m-a simţit. S-ar putea să fie record. Ar trebui să vii să-l vezi şi după aia să anunţăm la Sibiu sau la Braşov„. „Mă Willy, nu era căprior?„ făcu bătrânul şi el simţi a mia suta oară ironia groasă din glasul tatălui, intonaţia funest-jucăuşă care-i însoţise neiertărtoare toate greşelile copilăriei şi ale adolescenţei, intonaţie pe care o ura şi de care nu se putuse apăra decât strecurându-se, refugiindu-se stingher în celălalt glas, în cealaltă intonaţie, cea caldă, şoptitoare, protectoare, a mamei. Dar Mutter se dusese „Tată!… Făcu el cu reproş. Crezi c-am băut ceva?„ „Nu m-ar mira, făcu bătrânul Schuster. De trei zile n-ai mai dat pe-acasă şi să nu-mi spui tu mie că Sari asta te-a ţinut numai cu apă minerală„. El simţi că nu trebuie să se enerveze şi se aşeză la masă. „Şi chiar dac-aş fi băut – zise – crezi că nu pot să fac diferenţa între un căprior şi un cerb?„ Bătrânul nu răspunse. Îşi umplu tacticos pipa, apoi aprinse tutunul. Cu brichetă tot de la Maurer, gândi el. „în afară de Gică Şchiopu şi de cerbu' pe care l-a-mpuşcat Maurer acu' doişpe ani lângă Săraturi, eu nu ştiu să mai fi existat vreunu' în ocolu' nostru. Căpriori, ţapi, da. Da' nu cerbi. Şi cunosc locurile cam la fel de bine ca tine„, făcu bătrânul. „Da' l-am văzut cum te văd pe dumneata„, zise el şi-şi dădu seama că vocea i se subţiase periculos – amintirea dorinţelor de copil, vremea rugător plângăcioasăcând îl implora pe bătrân să-l ia şi pe el la vânătoare. „Avea pe puţin 230 de puncte„, adăugă dregându-şi glasul. „Pe puţin?

— Făcu bătrânul. Şi cum ţi-ai dat seama în trei-patru minute?„ „După ramuri, după coroană…„ „In trei-patru minute. Mda. Te pomeneşti c-ai apucat să-i scazi şi defectele„. El nu mai zise nimic, scotoci în vestă şi-şi aprinse o ţigară. „Peste 230 de puncte nu prea mai sunt cerbi. Oricum, sunt puţini – suflă fumul bătrânul Schuster. Nu numai aici la noi, sunt puţini în toată ţara. Ceauşescu are, în douăzeci de ani, vreo trei-patru. La ăla din Pădurea Seaca, din Mureş, am fost şi eu, în, 71 Da' tot bulgaru' e mai tare„. „Ce bulgar?„ „Un bulgar, nu ştiu cum îl cheamă. Peste 270 de puncte. Record mondial. L-a-mpuşcat lângă Silistra, anu'trecut. Poate că tot de lanoi s-adus, peste Dunăre, de foame„. „Tată, dar l-am văzut bine! O fi coborât din munţi,

din Făgăraş, sau dinspre Covasna, din rezervaţie„. „Mă Willy, cerbu' nu e navetist sau merceolog, să meargă unde-l mână statu'. El are toată viaţa locurile lui. Şi-apoi pe unde să treacă s-ajungă aici? Prin poligonu' de la Cincu? Era demult în cazan la soldaţi sau în frigidere la vreun Gostat„. „Ei, cum să n-aibă pe unde să treacă! S-o fi rătăcit„, zise, dar în sinea lui îi dădea dreptate bătrânului: pădurile din apropierea orăşelului şi-a satului lor nu erau de cine ştie ce mărime, un asemenea cerb nu putea trece multă vreme neobservat dacă aici ar fi trăit, cum nu trecuse neobservat nici aproape domesticitul Gică Şchiopu. Iar casă vină dinspre munţi, din sud, sau din est, din codrii Harghitei şi Covasnei, ar fi trebuit să traverseze spaţiul imens, golaş, al poligonului militar de la Cincu, dealurile la fel de golaşe dinspre nord şi numai o minune l-ar fi putut scăpa din cătarea puştilor vânătorilor din zonă, cărora, Ia adăpostul zgomotului frecvent şi obişnuit, zi şi noapte, al salvelor de tun şi al împuşcăturilor de Kalaşnikov din poligon, puţin le-ar fi păsat că n-au autorizaţie pentru cerb; lor le-ar fi păsat că două-trei luni ori poate chiar mai mult ar fi avut acasă carne. Dar minunea exista, el o văzuse. „Şi Sari asta a ta, ce mai face? Mai trăieşte?”

Asta era, deci. Îl durea-n cur pe bătrân de cerb, el voia să ştie ce mai face Sâri-neni. Fiindcă bătrânul, după moartea lui Mutter, trăise o vreme cu Sâri-neni. Poate şi înainte de moartea lui Mutter. Cel puţin aşa auzise el că vorbea lumea. Şi-ntr-o noapte, după un pocher şi-o beţie în camera lui Borna, care stătea în gazdă la unguroaică, o „preluase” el pe ţiitoarea tatălui, aproape fară să-şi dea seama cum Sâri-neni intra din când în când din dormitorul ei în camera unde jucau, să le aducă prăjituri şi votcă, lui i se năzărise (probabil, adică nu probabil, ci sigur: din cauza capotului binişor desfăcut Ia piept) s-o invite la dans. După un momemt bine mimat de cochetărie şi surpriză („Vai, domnu' Willy, da' n-aveţi dumneavoastră atâtea fete?!”), Sâri-neni i se lăsase, grea, în braţe, iar el nici nu băgase bine de seamă când trecuseră, nedezlipiţi, în dormitorul ei, lăsându-i pe Borna, Cărmăşan şi pe Nelu Sanepidu să joace chicotind complice pocher în trei. Se trezise dimineaţa cu un cap cât o baniţă şi cu un maldăr de came sforăitoare lângă el, dar, ciudat, nu i se făcuse nici greaţă şi nici ruşine, deşi Sâri-neni trebuie să fi fost (trebuie că era) cam de aceeaşi vârstă cu Mutter, dacă Mutter ar mai fi trăit. Ba mai curând îl încercase nu un

sentiment de răzbunare în numele lui Mutter pe tatăl său care nu ştiuse sau nu vrusese să-şi poarte-n vrednicie şi-n resemnare văduvia şi niciunul de revanşă pentru umilinţele pe care le-ndurase, copil şi adolescent, când bătrânul, privindu-l de undeva de sus, îl micşora, îl îngropa în ironii şi-n vorbe în doi peri, ci unul de mirare amuzată, ce s-ar fi putut traduce prin gândul năstruşnic: „Ce chestie! Uite că mă culc şi eu cu cine se culcă tata!” Şi la nici o oră după ce se ridicase de pe maldărul de carne (ce-i drept, o came încă tare; iar ca femeie, ca femeie la pat, Sâri-neni era ireproşabilă. „Tot tacâmul”, vorba lui Nelu Sanepidu despre cele rele de muscă), mersese acasă şi fară măcar să-şi scoată pălăria, se oprise în faţa bătrânului care şedea ca de-obicei la masă în bucătărie şi zisese: „Tată, m-am culcat azi-noapte cu Sâri-neni”. Nu s-ar fi zis că s-ar fi putut citi ceva pe faţa lui Klaus Schuster: doar îl privise nemişcat câteva secunde, apoi se ridicase, îşi luase pipa, trusa cu scule pescăreşti, undiţa rezemată de perete şi ieşise, aruncându-i peste umăr: „Eşti un prost”. Dar de-atunci bătrânul nu mai trecuse pe la unguroaică, de parcă, obligat de regulile unei alergări au ralenti, trebuise să-i înmâneze tocmai lui, fiului, băţul unei ştafete într-o cursă pentru el deja pierdută; un băţ cu care, desigur, dacă nu ar fi fost vorba de propriul său băiat sau poate dacă n-ar fi existat amintirea lui Mutter, bucuros i-ar fi ars una în moalele capului. El se simţise apoi, intrând în sufragerie să se schimbe, triumfător, deşi avea senzaţia inconfortabilă că din fotografia sepia de lângă fereastră, Mutter mireasă lângă junele şi ţeapănul mire cu mustăţi î la Franz Josef îl priveşte tristă.

„Mă, tu n-auzi? Mai trăieşte Sari?”

Nu răspunse la întrebarea bătrânului. Merse la bucătărie şi din picioare, lângă aragaz, înghiţi aproape fară să mestece câteva linguri de varză cu carne: măcar atâta moştenise şi moşul de la Mutter, priceperea de a găti. Apoi luă de pe o policioară solidul, masivul aparat foto „Praktica”, verifică numărul de poziţii rămase şi din uşa sufrageriei zise: „Da' dacă-l fotografiez, mă crezi?” „Numai să poţi”, făcu bătrânul, pufăind. El se întoarse, ieşi din casă, încalecă pe „Ukraina”, dar n-o luă în jos, spre Valea Olbocului, ci pe uliţă-n sus, printre vii. Voia să-nconjoare Pădurea Sasului ce urca în pantă lentă spre poligonul militar de la Cincu şi-apoi să coboare prin ea, pe-un drumeag forestier abandonat, spre râuleţ. Dacă cerbul venise să se-adape

în Olboc, atunci trebuia să fie în pădure, fiindcă nu putea să rişte să iasă ziua-n amiaza mare la loc deschis în poligonul golaş.

Merse aşa vreo trei sferturi de ceas, când pe bicicletă, când pe lângă ea. „Apăraţi pădurea – bun al întregului popor!”, îi apăru în cale un panou povârnit pe-o parte, cu literele ce mai mult se desluşeau decât se vedeau Insă judecând după ce era înjur (cutii de conserve desfăcute, sticle goale, pungi de plastic, ziare putrezite) numai de apărat pădurea nu le arsese celor care veniseră acolo la iarbă verde. Şi de ce le-ar fi păsat?

— Îi trecu prin mine. Era cu adevărat pădurea a lor, a „poporului”? Sanchi! Pădurea era a Ocolului Silvic, adică a câtorva ştabi de acolo, care aveau oricând voie să vină să vâneze, să taie lemne, să facă chefuri şi în general să facă tot ce le trecea, cu minime aprobări sau chiar fară, prin cap; iar aprobările le dădeau cei de la Comitetul Judeţean de Partid, însuşi primul secretar, subordonat Comitetului Central, adică direct, ce mai tura-vura, Tovarăşului. Pădurea aparţinea deci Tovarăşului, fiindcă el nu mai avea de la cine să ia aprobări, el le dădea, şi le dădea singur. Iar aprobările astea funcţionau şi de jos în sus şi de sus în jos, ca circuitul apei în natură: de jos se cereau aprobări mereu mai sus, de sus se dădeau tot mai jos. Cam tot aşa funcţiona şi circuitul adeziunilor şi directivelor, cu deosebirea că dacă directivele veneau de sus, adeziunile, ca reflex invers al lor, porneau de jos. Şi dacă sta să se gândească bine, cam la fel fusese şi cu acea primă a lui telegramă de adeziune, copiată aproape cuvânt cu cuvânt în biroul duhnitor al Asociaţiei Studenţilor Comunişti de la demisolul facultăţii, dintr-o „Viaţă studenţească” proaspătă. Mai ţinea şi-acum minte începutul, ca pe primul sărut din clasa a VI-a, în dosul cantinei şcolii, cu o fetiţă săsoaică dolofană şi plină de pistrui. „Cu neasemuită emoţie, dând glas celor mai alese sentimente de preţuire şi gratitudine pentru tovarăşul Nicolae Ceauşescu, noi, studenţii din anul al II-lea al Facultăţii de silvicultură din Braşov, întâmpinăm…” Şi mai ţinea minte şi privirea ciudată, lungă, peste ochelari, pe care i-o aruncase tovarăşul Trifu în cabinetul său, după ce citise rândurile caligrafic scrise de el pe o coală A4. „Ştii că nu eşti prost, mă Willy?

— Spusese într-un târziu tovarăşul Trifu. Ai făcut-o singur?” „Păi cu cine?”, minţise el sincer, adică cine să mă ajute

la o asemenea porcărie? „Bine, las-o aici. O trimit la judeţ, să vedem dac-o aprobă, dacă merge”.

Şi mersese, ba mai mult, mersese prea bine (pentru el, de fapt, prea rău), fiindcă a treia zi, spre uluirea lui, telegrama apăru chiar în „Scânteia”, semnată de „Wilhelm Schuster, student în anul al II-lea la Facultatea de Silvicultură din Braşov”.

Nu ştiu cum să reacţioneze: în toată jena cumplită că păta în felul ăsta numele familiei se amesteca mic, mic, dar totuşi se amesteca, şi sentimentul de mândrie că dintre toţi studenţii din ţară care mai mult ca sigur fuseseră obligaţi şi ei să trimită telegrame, tocmai el, tocmai textul său fusese ales, întrunind în ochii celor responsabili calităţile necesare publicării în organul central de presă al partidului. „Şi tu mănânci căcat, mă Willy?” – îl întrebase tristă o boboacă din anul I, căreia el începuse să-i facă avansuri, chestie la care, ridicând din umeri, n-avusese ce să răspundă decât: „M-au prins la pocher”. Insă alţii îl bătuseră pe umăr, îl felicitaseră: „Bravo, Willy, eşti de-ai noştri!” Iar bonomul de Vasile, departe de a fi supărat că nu i se făcuse lui onoarea de a compune adeziunea, îi trăsese cu ochiul şi-i şoptise: „Bătrâne, dai şi tu un joff're, n'est ce pas?”. Lume şi lume.

Însă el se simţise prins. Nu trecuse o săptămână şi tovarăşul Trifu îl chemase din nou la cabinet: urma o Consfătuire pe probleme agricole, prilej cu care îl anunţase în treacăt că verişoara lui din Mediaş, Heidi Schuster, fiica fratelui mai mare al tatălui său, ceruse plecarea în RFG. Coborâse din nou la demisol şi rezolvă, din ziarul „România liberă”, şi Consfătuirea asta.

Şi cobora mereu la demisol, în ritmul acţiunilor Tovarăşului, în care parcă dăduse strechea, era mereu pe drumuri, abia ţinea pasul cu el. Pleca Tovarăşul în Guineea-Bissau? Hop şi el, Willy, cu telegrama! Făcea Tovarăşul o vizită de lucru în judeţul Timiş? Studentul Schuster era la post. Organiza Tovarăşul marşuri pentru pacea planetei? Mărşăluind invizibil, cu frazele lui în mână, Willy ecologistul, Willy pacifistul era şi el în coloană. Iar de la o vreme mergea tot mai rar la demisol: învăţase pe dinafară structuri de început şi calupuri frazeologice de final, aşa că ziarele îl aj utau tot mai puţin, poate şi pentru că îşi dăduse în sfârşit seama că toate luările de cuvânt ale invitaţilor la consfătuiri, congrese, plenare, toate

telegramele, adeziunile, omagiile, toate articolele de ziar, dar absolut toate exprimând acelaşi lucru, se bazau în corpore pe o artă, în fond, a sinonimiei. Drept pentru care îşi cumpărase rapid „Dicţionarul de sinonime” al lui Gh. Bulgăr, ce devenise de-atunci cartea lui de căpătâi, Biblia lui veselă. Lua de pildă un cuvânt des folosit în toate ocaziile: recunoştinţă (la care automat se adăugau adjectivele vie, profundă, neţărmurită etc.). Deschidea dicţionarul şi echivala imediat cu gratitudine (binenţeles, vie, profundă, neţărmurită). Respect atrăgea fară milă după sine consideraţie, stimă, preţuire, cinstire, iar cinste-cinstire nu se lăsa cu nimic mai prejos, prinzând ferm cu arcanul în închisoarea sa semantică elogiu, laudă, mărire, omagiu, slăvire; ce-i drept, ca dovadă că limba română era dată dracului, cinste mai avea şi nişte sensuri secundare, dar nu mai puţin puternice: cadou, dar, bacşiş, plocon, atenţie, peşcheş. Auzise chiar că la nivelele de sus, la Bucureşti, la Comitetul Central al partidului, la Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist, ca chiar şi în structurile superioare ale Uniunii Asociaţiilor Studenţilor Comunişti din România existau echipe întregi specializate de făcători de „cuvinte”; probabil şi ele lucrau tot cu dicţionarul de sinonime. Şi într-o noapte la Comitetul Orăşenesc de partid, când şi el şi tovarăşa Weisman se poticniseră într-o adeziune pentru vizita Tovarăşului în Maroc, bătrâna domnişoară îşi proptise bărbia-n palmă, se uitase la el prin fumul gros de ţigară din încăpere şi zisese: „Mă Willy, ce dracu' suntem noi?” „Ce să fim?

— Răspunsese el. Sinonimologi!” „Ce?!” făcuse tovarăşa Weisman. „Sinonimologi, adică specialişti în sinonime, nu v-aţi dat seama?” Bătrâna domnişoară se pornise într-un râs gros, amestecat cu tuse, din care nu-şi reveni decât pentru a scuipa într-o batistă şi a-i spune, blajină: „Mare figură eşti şi tu, mă Willy! De ce nu pleci în Germania? Ai face bani frumoşi la Europa liberă”.

Coborî de pe bicicletă şi ultimii paşi spre culmea dealului şi spre fagul trăsnit şi descărnat din vârf îi făcu cu băgare de seamă, ca şi cum dincolo, în vale, mai jos de pădure, l-ar fi aşteptat trupe inamice. Era cel mai bun loc de observaţie din toată zona: în faţa lui, la jumătate de kilometru, şerpuia, însoţită de sălcii, albia abia bănuită a pârâului Olboc, în dreapta se ghicea într-un pâlc de brazi silueta albă a cabanei „La Săraturi”

unde veneau la sfârşit de săptămână să chefuiască notabilităţile orăşelului ori cele judeţene, în stânga, departe, unde se termina pădurea, începea poligonul de la Cincu, cu foişoarele lui de pază şi gardul de sârmă ghimpată. Dacă cerbul ar ieşi din pădure să se adape, aici ar face-o: locul era la egală distanţă de orice zgomot omenesc.

Lasă bicicleta în iarbă, se aşeză rezemându-se cu spatele de fag şi scoase din geantă, punându-le la îndemână, binoclul şi aparatul „Praktica”. Era o zi senină, călduţă, de început de octombrie. Aburii dimineaţiiabiaserisipiserăşi, străbătutădoardezvonul îndepărtat, intermitent al tractoarelor LA. S.-ului care începuseră undeva peste dealuri arăturile de toamnă, liniştea din jur părea şi mai adâncă. Se uită la ceas: aproape amiază. Ratase dimineaţa. Atunci ies din pădure, la lizieră, ţapi şi ciutele să pască, atunci, dintr-un loc ca ăsta, se poate trage, cu o carabină cu lunetă, la sigur. Puţin probabil, o şansă la mie, să mai apară ceva din pădure la amiază. Mai ales un cerb singuratic. Da, ratase dimineaţa din cauza bătrânului. Simţi că i se face ciudă: de ce nu-l crezuse c-a văzut cerbul? Ce, el era un copil să confunde un ţap cu un cerb? Altădată bătrânul s-ar fi entuziasmat şi el, ar fi scotocit împreună pădurea şi împrejurimile, ar fi fost mândru că tocmai fiul său descoperise dihania, ar fi anunţat la judeţ când ar fi găsit-o şi-ar fi delimitat imediat zona, ar fi fost ca-n vremurile bune când, în sfârşit, îl luase şi pe el, încă un puşti, la vânătoare. Ar fi fost bine. Şi, aproape concomitent cu ciuda, simţi cum îşi face loc în el un soi de înduioşare. Sigur, asta era! Sâri-neni! Din cauza unguroaicei era aşa cătrănit bătrânul şi nu mai voia s-audă de nimic, nici măcar de un cerb-record! Ce-ar fi să se ducă înapoi acasă şi să-i zică „Tată, dă-o dracului de bozgoroaică, nu mă mai duc la ea, hai să căutăm cerbul!”? Cum ar fi reacţionat bătrânul? Nu reuşi să-şi imagineze. In schimb, ca o compensaţie, îi veni în minte, clară, fosforescentă, imaginea lui Sâri-neni goală, pe spate, în patul larg, chezaro-crăiesc, cu spătarul metalic cu volute şi arabescuri de care mâinile zdravene ale femeii se încleştau când el o muncea deasupra.

Simţi nevoia să-şi schimbe poziţia. Se uită prin binoclu spre pădure. Nimic. Dar mai ales sânii. Şi sfârcurile. Da, sfârcurile. Era de-ajuns să le-atingă uşor cu buricele degetelor ori cu vârful limbii, că sfârcurile lui Sâri-neni luau automat

poziţia de drepţi. Şi cu câteva nopţi înainte, văzând cât de rapid şi impunător se aliniază sânii, sfârcurile în faţa lui, îi trecuse prin mine – îşi aminti acum, zâmbind – formula pe care el şi tovarăşa Weisman o auziseră de-atâtea ori privind la televizor sosirile pe aeroportul Otopeni ale Tovarăşului: „Tovarăşe preşedinte! Garda de onoare constituită în cinstea dumneavoastră vă prezintă onorul! Sunt comandantul gărzii, locotenent-colonel Onişor!" Garda de onoare a sânilor şi sfârcurilor lui Şari-neni, în poziţie de drepţi, îi prezenta lui onorul. Şi-n noaptea aceea, învălmăşit de alcool şi poftă, plonjase în picaj pe aeroportul denivelat, de ţară, al trupului unguroaicei, fiind, pe rând, avion de vânătoare mitraliind cu limba prin hăţişurile subsuorilor ei, navă de transport „Antonov" când o răsturnase deasupra-i, mic şi tremurător avion sanitar în furtuna dezlănţuită de spasmele ei şi, la urmă, cărucior de bagaje abandonat undeva lângă un hangar uriaş, cu porţile larg deschise spre un hău întunecat.

Simţi din nou nevoia să-şi schimbe poziţia. Privirea îi lunecă spre dreapta şi deodată îl văzu. Era acolo, între liziera pădurii şi linia ondulată a sălciilor, întreg, masiv, drept, din profil, cu capul ridicat. Bâjbâi după binoclu – când dracu' ieşise?!

— Şi mâinile îi tremurară până regla şartul. Da, el era. Cerbul. CERBUL. Lăsă binoclul cu grijă, luă aparatul foto, transfocă cât putu şi declanşa de patru ori. Apoi, ca şi cum l-ar fi auzit – dar n-avea cum, la ce distanţă era – cerbul întoarse capul în direcţia lui, scutură din el, se-ntoarse – el mai apucă să declanşeze o dată – şi din două salturi dispăru în pădure.

El rămase nemişcat. Simţea cum sudoarea îi cobora pe lângă ureche, pe gât. Stătu aşa cam cinci minute. Nu se mai întâmplă nimic. Atunci se ridică, puse rapid binoclul şi „Praktica" în geantă, sui pe bicicletă şi-ntr-o oră, pedalând de zor, intră în orăşel şi dând la o parte un grup de nuntaşi în frunte cu mirele şi mireasa ce aşteptau în faţa intrării, năvăli în atelierul de prestări foto „Biruinţa".

* *

Ziua lui de naştere se nimerise în anul acela într-o joi, aşa că având vinerea cerc pedagogic, fără ore la clasă, iar sâmbăta liberă (o sâmbătă liberă obţinută după mari bătălii cu directoarea Oproiu, prin comasarea tuturor orelor în celelalte zile, de luni până joi), nu ajunse la şcoală decât luni. Dar în tot intervalul ăsta nu stătu degeaba: privind din când în când

săgeata înfiptă temeinic în cercu-leţul de pe hartă deasupra căruia scria „Făurei”, încercă să-şi adune gândurile, să-şi facă un plan de bătaie: Da, ideea, revelaţia trăită cu atâta intensitate era trăsnet, dar cum s-o pună efectiv în practică?

Îi trebuia timp, mult timp: întâi să caute, apoi să găsească, apoi să cucerească. Avea week-end-urile libere, e drept, şi vacanţele, dar în rest? Să-şi ia numai o jumătate de normă didactică la şcoală? N-ar fi rezistat financiar. Iar pentru ce avea el în gând să facă, îi trebuiau mult mai mulţi bani decât până atunci. Mai scotea ceva şi din scris recenzii, un venit neînsemnat şi neregulat, bani pentru coşni-ţă, şi avea la CEC douăzeci de mii de lei, banii rămaşi după moartea părinţilor, bani bine chivernisiţi de Hilde-tante până devenise major, dar de ăia nu voia să se atingă, erau pentru cazuri de forţă majoră. Dacă tot trebuia să-nceapă Acţiunea, trebuia s-o facă pe-aproape, prin împrejurimi, măcar drumul să nu-l coste mult. După Făurei, c-aşa se nimerise (şi el avea încredere în semnele tainice ale întâmplării, ale destinului), ar putea da o raită pe la Sighişoara, la Mediaş sau chiar la Sibiu, nu la dracu'n praznic. Da, aşa va face: îşi va stabili pentru început un perimetru mai restrâns, apoi, după posibilităţi şi ocazii, se va extinde, ca o întreprindere capitalistă profitabilă, ca o firmă în plin avânt. „Eros & comp”, îi trecu prin minte şi zâmbi.

Şi chiar în joia aceea, după ce mai privi o dată săgeata înfiptă-n Făurei şi însufleţit parcă de-o vagă speranţă ale cărei sens şi conţinut nu le putea însă desluşi, coborî spre orăşel să-şi ia de mâncare. Ciudat, îi dispăruse pofta de şampanie. Era o zi caldă de început de toamnă şi pe lângă el, urcând agale spre platoul de sus al Steinburgului, ieşeau la iarbă verde, cu rucsacuri în spate şi alpenstockuri în mână, perechi, familii de saşi, câte mai rămăseseră.

Ii salută şi fu recunoscut şi salutat la randu-i: mulţi aveau copii la clasele unde preda.

„O, domnu' Nelu!

— Făcu Şari-neni când îl văzu intrând. N-aţi mai fost de mult pe la mine, nici aici, nici la domnu' Iuliu. Cu ce vă servesc?” „Cu o sută, ba nu, cu două sute de grame de parizer, un kilogram de roşii şi o pâine”. „Numai atât?” – zise ea şi se apucă să cântărească roşiile. Vorbea cu un puternic accent unguresc care, cel puţin în ochii lui, o făcea foarte simpatică. Halatul alb,

foarte curat, avea doi nasturi desfăcuţi la piept şi el nu se putu stăpâni să nu arunce o privire deschizăturii umbroase dintre sânii grei, bogaţi, care aproape pleoştiseră abia ghicitul sutien. „Da' n-aţi fost azi la şcoală?” – zise ea. „Nu m-am simţit prea bine. L-am rugat pe Iuliu să-mi ţină orele”. „Daaa, domnu' Iuliu s-a sculat, a băut laptele şi-a plecat. A scris, săracu', toată noaptea”. „Când vine, spuneţi-i c-o să-i dau mai încolo un telefon”. „Sigur că da, sigur că da – zise Şari-neni, înmânându-i punga cu mâncare. Şi mai treceţi şi dumneavoastră pe la noi, că stăm acolo seara cu domnu' Iuliu ca nişte cuci”. Stai pe dracu' cuc, gândi el. Păi nu vine seară de seară Willy, cu cucu' lui? „O să trec, sigur”, zise el şi ieşi. Aruncă o privire în direcţia şcolii, să vadă dacă nu-l observă cineva, şi-o luă repede pe scări în sus.

Borna nu-i răspunse la telefon nici după-amia-za, nici a doua zi. Nu insistă: prietenul lui avea uneori momente când nu voia să vorbească la telefon sau să vadă pe nimeni. Se retrăgea în carapacea lui unde naiba ştie ce făcea. El zicea că scrie, dar în afară de cinci-şase schiţe nu publicase nimic. Tot ce trebuia să faci ca să-l linişteşti ca pe-un copil neascultor era să-i dai un caiet şi un pix şi-ar fi stat cuminte, scriind la prostiile lui, fară să bage de seamă ce se-ntâmplă înjur, şi cocoţat pe-o creangă.

Il văzu abia luni dimineaţa, la şcoală, la prima oră. „Unde-ai dispărut, bătrâne? Te-am sunat în draci!” „Ştii că nu răspund când scriu” – zise Borna zâmbind. „Şi ce-ai scris?” „Ceva… Deosebit”. „Da? Bravo! Îmi arăţi şi mie?” „Nu, nu!

— Se mohorî Borna. Nu e gata”. „Bine, cum vrei – zise el. Mi-ai ţinut joi orele?” „Le-am dat drumul la fotbal”. „A observat cineva? Directoarea?” „Nimeni. Iar scorpia, după ce-a căzut în budă, s-a dus acasă şi n-a mai venit toată ziua”. „Perfect, bătrâne! Te invit după-amiază, că tot trebuia să fac cinste…”, dar deodată se opri şi privind peste umărul lui Borna, făcu ochii mari. Acesta se-ntoarse nedumerit: pe uşa cancelariei intrase nou-venita doctoriţă a şcolii. „Ţine-mă să nu cad”, şopti el. „Ce-i, mă, ce ai?” – zise Borna. „Asta e, Iuliu! Ea e! Ştiu, o simt! Ea e!” „Cine, mă?” „Tipa de care ţi-am vorbit joi dimineaţa – şopti el precipitat – când m-ai sunat tu să-mi spui că scorpia a căzut a doua oară în budă şi eu te-am întrebat dacă nu ştii în blocurile de pe Steinburg pe una înaltă, cu părul arămiu şi profil grecesc”. „Nu mai tin minte, dar dacă zici tu… Bine, şi ce-i cu asta?” „Păi ea e, mă! Uite-o acolo!” „E noua doctoriţă a şcolii – zise Borna. A

venit joi. O cheamă… Ăăă. Un nume ciudat… Piazărea sau… Ceva în genul ăsta… N-am fost foarte atent. A terminat medicina la Bucureşti şi-a fost repartizată aici”. „Minune! Minune dumnezeiască!

— Făcu el.

Tocmai la noi, în şcoala asta?! * „Da* ce p se pare aşa straniu? * „Păi tu nu vezi cum arată?! 3„ Borna mai privi o dată într-acolo: ea stătea în picioare, cam stingheră, la capătul lungii mese în formă de T din cancel ane. Aida, arată bine*, constată neutru Borna „Bine?! Arată extraordinar! 1„ „Exagereze Ndu, ca totdeauna când e vorba de…„ şi Borna îşi înghiţi vorbe le fiindcă în cancelarie intrase tovarăşa directoare Oproiu. „N-aţi auzit soneria?” – întrebă ea rece.

În pauza următoare, el făcu ce făcu şi se aşeză lângă ea. JNoua?„ – zise d, silindu-se să aibă un ton cât mai degajat, camaraderesc „Da„, răspunse ea „Când aţi venit?„* „Joi* El întinse mâna „Nelu Cucerzan, de româna şi franceză”. Ea îi răspunse „Vâanda” Ce Piazărea î-a trecut pnn cap zăpăcitului de Iuliu?!

— Gândi d. Avea degetele red, circulaţie periferică slabă. Ea îşi retrase mâna „E un nume foarte frumos şi_neobişnuit (tm) Ea nu zise nimic. Şi cum vi se pare şcoala?” „Nu-mi dau încă seama prea bine E. Curată, copiii sunt drăguţi.” „Directoarea e o scorpie – se aplecă d conspirativ Să vă feoţi de ea Nu suportă tineretul” Ea nu zise nimic. Privirea ii rămăsese fixată pe un borcan cu formol în care plutea imponderabil, strâns covrig, un nefericit pui de şarpe Se uită şi d: borcanul îl lăsase pe masă boul de biologie Samsaru: ăsta aducea dm cabinetul lui tot soiul de scârbo senii în formol şi le lăsa dinadins în pauze în cancel ane ca să le arate lor, vezi Doamne, cât de ştiinţific preda el. Cu material didactic. „După cum vedeţu suntem foarte bine uniaţi”, zise el. Arătând spre borcan. Ea schiţă un surâs. „Unde staţi?”, schimbă el vorba. „Deocamdată, până-mi găsesc o gazdă, la hotel”. „La hotelul de-aici?! În mizeria aia?!” „Nu-i chiar aşa mizerie…” El tăcu un moment, apoi spuse: „Dacă nu vă deranjează, aş putea încerca să vă ajut. Cu gazda, vreau să zic. Cunosc orăşelul ca-n palmă. Aici am copilărit”. Ea îl privi pentru prima oară mai atentă: „Vă mulţumesc”. Doamne, ce ochi are!

— Gândi el. O adâncime bleumarin, ca o ochilor lui Liz Taylor, în care să plonjezi şi să nu mai ieşi de-acolo. „Până-n

pauza viitoare, pauza mare, de douăzeci de minute, mă voi gândi la o soluţie” – zise el. „Dar nu e nevoie să vă deranjaţi…” „Nu e nici un deranj!…

— Zise el cu hotărâre. Dacă nici noi, ăştia tineri, nu ne ajutăm între noi.”

Se sună. Ea se ridică prima. Nici nu mai era nevoie să se gândească la o soluţie. O avea deja. Dar în pauza mare n-o găsi în cancelarie. „N-ai văzut-o…?” – îl întrebă el pe Borna. „Pe cine?” „Pe. Vianda”. „O fi la cabinetul ei. Mă, da' tu te-ai ambalat rău de tot!

— Zâmbi Borna. Te ştiam mai ponderat”. „Ai văzut ce ochi are?” „Cam mari, după gustul meu – zise Borna. Ca două scrumiere de Cucuteni”. „Hai, mă, lasă-mă! Ce ştii tu!” „Ştiu – zise Borna. Toate sunt la fel, mă Nelule. Numai vulvele lor diferă, ţi-am mai spus”. „Că mare specialist eşti tu în vulve! Ar trebui să scrii mai mult şi să-ţi cumperi una din alea gonflabile, cu vulve peste tot”. „O să vezi că am dreptate – zise Borna. Da' să nu uit: n-ai o sută până la salariu?” El îl privi ţintă: „Iar ai jucat”. „Da” – zise Borna. „Când?” „Joi seara, de ziua ta

— Surâse Borna. Am crezut c-o să-mi porţi noroc„. „Cu cine?„ „Cu Willy, cu Cărmăşan şi cu directorul Fabricii de piele„. „Şi te-au ras„. „Numai Willy. Eu aveam careu de aşi, el quintă roială la popă”.

I se făcu milă: de ziua lui, el avusese o revelaţie care putea să-i schimbe viaţa, iar bietul Borna îşi pierduse toţi banii la pocher. Ciudat mai orânduia şi Dumnezeu lucrurile!

„Nu ţi-am spus, mă Iuliu – se enervă el – să nu mai joci cu trişoru' ăla care-n afară de pocher, s-o fută pe Sâri-neni şi să-l lingă-n cur pe Ceauşescu, nu mai ştie nimic? Nu ţi-am spus?” Scoase suta şi i-o dădu. „Da' nu-mi pare rău.

— Zise Borna – că după aia am avut chef de scris”. „Şi măcar ai scris bine?” – zise el ironic. „O să vezi – zise Borna zâmbind misterios – o să vezi!”

Se sună. Ea nu era nicăieri, nici la cabinet. S-o fi dus la chioşc, să-şi ia un corn. Nu-i nimic, o s-o vadă în pauza următoare sau la prânz. Fiindcă el avea deja soluţia: gazda: Hilde tante, binenţeles.

*

(Din însemnările erotice ale lui Nelu Sanepidu)

SAVETA. ÎNTREPRINDEREA DE TEXTILE „PROGRESUL”. FĂUREI.

Nu cred c-ai fost vreodată, dragă Iuliu, în Făurei. Poate ai trecut prin gara acestui orăşel prăfuit, pierdut în imensitatea Câmpiei Bărăganului, pentru că aici se intersectează nu mai puţin de cinci trasee feroviare. Un important nod de cale ferată, aşadar, ba chiar ai putea zice de o notabilă însemnătate strategică în caz de război. Slavă Domnului, nu suntem în război, dar un oarece rol strategic al orăşelului există, totuşi. In ce sens? Faure iul, dragă Iuliu, este un colector. Nu numai al cerealelor care se varsă aici zi şi noapte din Bărăgan, în vagoane ce se răspândesc apoi în cele patru zări, ci şi al… Ei, ce crezi tu că mai colectează Făureiul?

Dac-a făcul vreun lucru bun comunismul pentru România posbelică, acesta a fost alfabetizarea. După zece ani, din 1948 în 1958, cu infime excepţii, nu exista nici un copil de vârstă şcolară care să nu ştie să scrie şi să citească. Şi de-aici au început problemele: ce faci cu zeci, cu sute de mii de absolvente şi absolvenţi de şcoală generală şi de liceu? 10% să spunem că vor intra la facultăţi şi vor avea prin repartiţia obligatorie o pâine de mâncat Dar restul? Există o şansă, una la un milion ca, de pildă, într-un interval de cinci ani, de cinci promoţii succesive de şcoală generală şi liceu, o copilă de la ţară să ajungă Madam Blavatski, Virginia Woolf sau, ca să venim la ale noastre, Nadia Comăneci. Ce faci cu celelalte, cu aceste mari divizii feminine de sâni în creştere, de şolduri care se rotunjesc, de bubiţe care explodează pe chipuri până atunci angelice? Ce faci cu ele, cu fetele astea când după colectivizare nici zestre de pogoane nu mai cm, ca să le măriţi rapid, sanitar şi natural? Un singur lucru, o singură soluţie: le pui să muncească şi le dai salariu. Unde? Ce înzestrări ancestrale au ele ca să reuşeşti, cu o minimă pregătire, să le valorifici în timp scurt, că doară nu le poţi face pe toate stewardese sau asistente medicale? Păi, simplu: gătitul şi ţesutul, adică să le bagi în fabrici de conserve şi întreprinderi textile, răsărite ca ciupercile pe tot cuprinsul ţării.

O asemenea întreprindere, un asemenea semi-mamut industrial are Făureiul. Se numeşte, binen-ţeles, „Progresul9 şi fabrică tot felul de ţesături, să nu mă-ntrebi exact ce. Bine, bine, m-ai putea atunci întreba, dar de ce Făurei? De ce nu Botoşani, Să-lonta, Tulcea, Buhuşi? Aici, dragă Iul iu – să nu zic vorbă

mare – e chestie de destin, în care eu cred. Nu eu am ales Făureiul, el m-a ales pe mine. Să-ţi explic.

În dimineaţa când tu, surescitat, de parcă tu ai fi pus treaba la cale, m-ai anunţat că directoarea Oproiu a căzut a doua oară în budă, chiar de ziua mea de naştere, am avut o revelaţie. Nu-ţi pot descrie intensitatea ei luminoasă, n-o pot „desfăşura „ N-am cuvinte. Deocamdată îţi spun că găn-dindu-mă la ce-am făcut eu până la treizeci de ani, mi-am dat seama că n-am făcut mare brânză. Şi mi-am pus în mod serios problema dacă sunt înzestrat pentru ceva, dacă n-am luat-o, inclusiv profesional, pe un drum greşit, dacă am sau n-am o vocaţie, un talent, dacă mai pot să fac ceva cu viaţa mea (scuză-mi patetismul!). Şi m-am întrebat ce e, în fond, vocaţia asta şi-am ajuns la următoarea concluzie: vocaţia e rezultatul unei întâlniri fericite între o calitate a fiinţei tale şi nevoia de a te simţi bine cu tine însuţi în lume.

Cred că nu e nevoie să-fi mărturisesc unde mă simt eu bine cu mine, fiindcă ştii: în amor, în amorul fizic. Păi bine, mă prostule, mă inconşti-entule – mi-am zis – ce-ai trăit tu până acum a fost un soi de guerilă erotică, te-ai comportat ca un Che Guevara fără ideal, făcând sex pe coclauri cu oricine şi oricând, într-o impură, animalică beţie a simţurilor! Dacă tot îţi place asta, atunci hai, tâmpitule, s-o facem cu un sens, programatic, chiar ştiinţific dacă se poate, să-nvăţăm de fiecare dată ceva esenţial, profund, între cearceafuri. Să căutăm nu orice femeie, ci pe aceea, pe fiinţa aceea care exprimă într-un spaţiu dat fizionomia, chintesenţa acelui loc, spiritul lui, fie el un spirit nu prea elevat. Spiritus loci. Sau poate nu ea, ci tatăl sau bunicul ei. Dar ca s-ajung la ei, nu trebuie oare s-o cunosc, s-o cuceresc mai întâi pe ea? Nu contează dacă e frumoasă, inteligentă, cu picioare până-n laringe sau dacă e balcâză, lălâie, saşie, peltică, slabă, grasă ş.a.m.d. Să exprime spiritul locului, asta-i important.

Şi, ca să-ţi răspund la ipotetica ta întrebare cu Făureiul, am fost atât de entuziasmat de infinitele posibilităţi, dar şi de rigorile ce-mi stăteau în faţă, încât pur şi simplu am luat o săgeată de darts, am închis ochii şi am azvârlit-o în harta României: trebuia să-ncep de undeva. S-a înfipt în Sud, în Făurei. Voilâ.

Şi iată~mă, cu obişnuita delegaţie de colaborator la „Scânteia tineretului1', în biroul direcţiunii întreprinderii „Progresul”, în căutarea acelor muncitoare harnice, fruntaşe în producţie, modele de comportament, de etică şi echitate socialistă, într-o continuă autoperfecţionare – recunoşti clişeele, nu? Fără multe vorbe, directoarea fabricii (care arăta ca toate directoarele din ţară: o faţă obtuză, menopau-zatică, părul strâns coc, îmbrăcăminte STAS: taior şi fustă sobre, cenuşii) m-a expediat la secţia cutare, s-o caut pe şefa secţiei, inginera cutare. Inginera cutare, o ochelaristă tristă părând a ispăşi acolo o pedeapsă secretă, m-a dus tăcută într-o hală trepidantă, lângă un utilaj imens, probabil un război de ţesut, cu o mulţime de manete, clape, roţi, butoane, bidoane, pedale, rame şi alte giumbuşlucuri. Rapiditatea cu care, în nici o oră, am fost îndrumat de la gară până lângă acel monstru duduitor mi-a dat sentimentul inconfortabil că toată lumea din Făurei ştia, de fapt, ce caut eu acolo.

Şimşd am cunoscut-o pe Saveta, fruntaşă pe ramură, elevă de liceu la seral, membră în forma-fia de dansuri populare a întreprinderii, membră a brigăzii satirice şi-a cercului filatelic din orăşel Nici urâtă, nici frumoasă, nici slabă, nici masivă, nici blondă, nici brunetă, ci – cum să-ţi spun, dragă lutiu?

— Decisă. Da, decisă, asta a fost senzaţia mea, de cum s-a uitat la mine: o fată dintr-o bucată, hotărâtă să-şi croiască, ferm, un drum în viaţă. „ Uite, Saveta – a urlat inginera cutare în vuietul acela tovarăşul ziarist vrea să facă un reportaj despre tine!” % şi imediat s-a depărtat în deznădejdea ei interioară, lăsându-ne baltă. „Nelu Cucerzan, de la Scânteia tineretului!” – am urlat la rându-mi, întinzându-i mâna. Mi-a strâns-o energic, to vă roşeşte, şi-a urlat şi ea: „ Eu termin schimbul peste o jumătate de oră! Puteţi să mă aşteptaţi la „ Covorul Roşu? „ Unde?” am aplecat eu urechea. „La „Covorul Roşu„, la restaurant!” – a urlat ea. Am dat din cap că da şi-am ieşit, nu înainte de a observa că alte june lucrătoare de pe culoarul acela mă priveau cu coada ochiului, ironice.

„Covorul Roşu'9, restaurant în Făurei. N-ai crede, dragă luliu, dar era destul de elegant. Sala restaurantului, vreau să zic, fiindcă „barul„ lipit alături, cu măsuţe şi scăunele joase pătate de scrum şi resturi de băutură, era ticsit de acel lumpen proletariat simpatic pe care-l întâlneşti în orice crâşmă de

provincie sau de cartier din Capitală, la orice oră din zi începând cu ora zece, bând „amestecate „, adică alcooluri tari îndoite cu siropuri de vişine sau cireşe. (M-am tâmpit, dragă luliu: îţi spun toate astea ca şi cum tu nu le-ai şti9 tu, care erai un maestru al „amestecatelor”, la Cluj).

Sala restaurantului era însă, cum ziceam, neaşteptat de elegantă: feţe de masă albe, tacâmuri, şerveţele, pahare curate, scaune cu spătar învelite în huse crem. M-am aşezat la o masă. Eram singurul client. A răsărit imediat o chelneriţă fâşneaţă, neagră ca pana corbului, să-mi ia comanda. Am cerut o cafea şi-o apă minerală., Şi de mâncare? „ „Puţin mai târziu am zis. Aştept pe cineva'„Pe Saveta? „ -a zis chelneriţă şi mi-a tras ştrengăreşte cu ochiul. Am rămas perplex: „ De unde ştiţi? „ „Ea e campioana noastră, a Făureiului. Top ziariştii care vin aici o caută”. Aha, m-am gândit. Spiritus loci. Uite ce iute-l nimerisem.

Pe la trei jumătate a apărut, înaintând familiară prin sala pustie, Saveta. Fără basmaua şi halatul bleumarin de fabrică arăta mai uman: blugi mulaţi pe pulpe, bluză roşie, geacă neagră de piele, părul, dat cu gel, pieptănat într-o parte: „fashion „-ul local. Mi-a strâns mâna, s-a aşezat. Eram puţin emoţionat: dar dacă nu era spiritus loci şi bătusem atâta drum degeaba?

A venit chelneriţă. „Ciorbă de burtă, Saveta?” „Da”, a zis ea, punându-şi şervetul imaculat de pânză, ca o doamnă, pe genunchi. „Dumneavoastră?”. A zis chelneriţă. „Eu nu vreau ciorbă. Ce-avefi felul doi? „ „ Specialitatea bucătarului şniţel de porc”. „Atunci, şniţel”. „Şi de băut?” M-am uitat la Saveta. „ O votcă şi vinul casei „-a zis ea… „Dumneavoastră? „ Ce să fi spus? „La fel”. Mi-am aprins o ţigară, mi-am scos din buzunar carneţelul de reporter cu pixul adiacent. Saveta m-a oprit cu un gest al mâini: „Staţi puţin, să vină votca. M-a luat cu frig. Ăştia nu dau niciodată căldură „. Sala era, într-adevăr, cam glacială. Au venit votcile, am ciocnit.

În timp ce mânca voiniceşte ciorba aceea spre care-mi era frică să-mi îndrept privirea, dar şi vorbea între îmbucături, am început să notez. Nu, nu era din Făurei, ci dintr-un sat de lângă Făurei. Absolvise cele zece clase obligatorii acasă, în sat, dar la liceu nu putuse să meargă, că nu era cine s-o întreţină. N-avea tată, adică avea, dar nu-l cunoştea, cică fusese un soldat aflat la munci agricole în zonă, aşa-i spusese maică-sa. După cele zece

clase venise să-nveţe meserie la întreprinderea textilă din Făurei, ca ucenică, urmase un curs de calificare ca ţesătoare, acum era pe picioarele ei, avea salariu bun, îi plăcea munca, depăşea de fiecare dată norma, lua lunar sporuri. „Au început ziarele să scrie despre mine „. Prin sindicat, i-a fost repartizat un apartament cu două camere chiar aici în centru, în blocurile noi. Îmi vorbea, dragă Iuliu, cu naturaleţea cu care mânca, însoţind lingurile de ciorbă cu mari dumicaturi de pâine. „Leano!” strigat ea când ciorba era pe sfârşite. S-a ivit chelneriţă tuciurie şi ea i-a arătat paharul gol. A venit înc-o votcă. Eu abia mă atinsesem de paharul meu. „Dacă nu sunt indiscret, câţi ani aveţi?” „Douăzeci şi trei”. „Şi zodia?” Pentru prima oară, m-a privit în ochi şi-a zâmbit timidă: „Berbec. De ce? „ „E o zodie foarte bună – am zis cât se poate de serios. Cei născuţi în Berbec se caracterizează prin energie, spirit de iniţiativă, putere de sacrificiu”. Ea a ridicat modestă din umeri, că poate aşa o fi.

Purtate cu graţie pe o singură mână de chelneriţă cea vioaie, au apărut farfuriile cu specialitatea bucătarului: şniţel de porc fript în ulei rânced, cu garnitura aferentă, clasică: grămăjoare de mazăre verde de conservă, de orez cam cenuşiu, de pireu vălurit de cartofi şi feliuţe de sfeclă. „ Mai adu nişte pâine „, a zis Saveta şi chelneriţă a înclinat respectuoasă capul.

„Şi mama ce face? Mai trăieşte, nu? „ Da, mai trăia, dar a lăsat gospodăria din sat, nu cine ştie ce, o căsuţă, patru găini, un cocoş, trei raţe, două straturi de ceapă. A vândut terenul şi căsuţa, a tăiat păsările – „că mi-am luat şi ladă frigorifică*' – şi s-a mutat la ea, la oraş.

Oops, m-am gândit. Primul obstacol: mama în apartament. Habar n-aveam dacă în Făurei era sau nu hotel. Dar şi dacă era, îţi dai seama, dragă Iuliu, ce fel de aşezământ putea fi ăla.

„Şi e… sănătoasă? Mama, vreau să zic”. „E cam bolnavă – a răspuns Saveta. Are varice, umblă greu şi nici n-aude prea bine. Stă mai mult în camera ei, dă tare radioul şi când e program, se uită la televizor”. Tot e bine, m-am gândit ca un ticălos, dacă nu prea iese din cameră.

Vinul casei era ca specialitatea bucătarului: îl puteai înghiţi numai dacă erai de o extremă amabilitate faţă de gazde. Saveta n-avea probleme: două stacane s-au dus până s-apuc eu să notez activităţile ei extraprofesionale, cu formaţia de dansuri, brigada satirică, cercul filatelic.

JOS.

Im cafele, pe când eu mă gândeam că nu se poale să n-aibă un iubit, vreun maistru, vreun magazioner, chiar vreun inginer stagiar, m-a întrebat direct:19Nu vreţi să vedeţi cum m-am aranjat?„ „Unde?„ „7/7 apartament. Nu e departe. E aid aproape, în centru„. „Nu vreau să deranjez, domnişoară Saveta, să năvălesc aşa… Să nu se supere mama „. „Mama nu se supără niciodată Se bucura când apar tn ziar”.

Am plătit lăsând un „pourhoire „ substanţial chelneriţei care mi-a zâmbit cu gura până la urechi („ VA mai aşteptăm pe la noi, domnule ziarist!”) şi-am ieşit în stradă. În drum, Saveta a intrat întro alimentara şi-a revenit cu o sticlă de rom „Jamaica”.

Blocurile din Făurei, dragă luliu! Pe lângă ele, ale noastre, de pe Steinburg, construite în anii '60, par pogorâte din Las Vegas. Astea erau „tipizate clădiri nici cal, nici măgar, cu patru etaje, fără lift, dar cu acoperiş de ţiglă, ca la o casă ţărănească. Iar dacă în exterior erau hidoase, în interior, în casa scărilor, păreau a fi suferit efectele unei implozii devastatoare: cutii poştale de tablă sparte, răsucite, fără uşi te, grilaje de scară fără balustradă, trepte de scări sparte de parcă toţi locatarii le urcau tn bocanci de alpinişti, cu cuie, escaladând un gheţar, sârme ieşind din plafoane în aşteptarea unui bec etc. In schimb, în toată mizeria aia, am văzut tivi-patru uşi de mai mare dragu, unele de lemn masiv, aproape sculptate, altele metalice, cu o grămadă de încuietori. Probabil locatarii le montaseră contra hoţilor, deşi eu cred că abia o asemenea uşă atrage atenţia unui spărgător, că altfel ce rost are să te baricadezi aşa dacă n-ai nimic valoros de apărat?

Uşa de la intrare a Save re i era simplă, de PFL Când a deschis-o şi-am intrat într-un hol micuţ, do-minat de un cuier îmbârligat dinfier forjat, m-a izbit cu putere melodia „Drumurile noastre toate” re-vărsându-se dintr-o cameră cu uşa închisă. Saveta mi-a făcut semn s-o urmez, am trecut pe lângă o bucătărie nu cu mult mai mare decât holul şi-am păşit în ceea ce părea o combinaţie de sufragerie şi dormitor, camera eU am bănuit. „Face fi-vă comod”, mi-a spus şi mi-am dat jos hanoracul, aşezându-l pe speteaza singurului scaun din încăpere. Ea a ieşit şi-a reapărut cu o tavă, două pahare obişnuite de vin şi o farfurioară cu fursecuri. Le-a pus pe o măsuţă de lângă geam şi-a destupat sticla de rom. Numai

văzând cum umple paharele, am simţit că am un sarcofag în stomac: şniţelul bucătarului îmbălsămat cu vinul casei. Mi-a întins un pahar, l-am luat. Măcar să dizolv şniţelul, m-am gândit. „ Noroc!

— A zis. Bine-afi venit la noi”. „Bine te-am găsit „, am zis trecând la pertu, să văd ce reacţie are. N-a avut niciuna. Ba nu: a băut jumătate din pahar, l-a aşezat înapoi pe tavă şi-a zis: „Mă scuzi un moment”. „Te rog”, am zis. A ieşit închizând uşa. După cum a crescut sonor melodia cu „ Drumuri le „ mi-am dat seama că intrase în camera mamei.

Am privit în jur. O canapea extensibilă deasupra căreia atârna – ai ghicit!

— Carpeta cu „ Răpirea din serai”, o blănifă de miel la picioarele patului, un bufet cu vitrină în care erau un peşte de sticlă, o balerină de porţelan cu „tu-tu”-ul ciobit într-o parte, un cartuş gol de Kent şi-un volum, stingher, din BPT. M-am apropiat: „Amintiri din copilărie” de Ion Creangă. Dintr-o dată, melodia a încetat. M-am dus la uşă, am tras cu urechea: nimic. Ce s-o fi întâmplat? Am deschis încetişor uşa, chipurile, dacă mă vedea, să cer o scrumieră, şi-am auzit, filtrat prin altă uşă, un sunet familiar. Să nu-mi vină să cred, dragă luliu: Saveta făcea, ca-n filme, duş! Pe cuvânt de onoare!

Am închis uşa şi m-am aşezat pe canapea. Cât de simplu era totul! Şi eu care-mi făcusem probleme! Suspect de simplu, mi-a trecut prin minte. Am luat o înghiţitură de rom. Şniţelul începea să se dizolve.

A apărut într-un halat roşu de pluş până la genunchi, cu tălpile goale, ciufulindu-şi părul. Am avut o erecţie spontană. „ Şi când o să apară articolul? „ a zis ea aşezându-se lângă mine. „In câteva zile, am minţit eu. O să sun la întreprindere când apare, să te-anunţe'„Sunteţi foarte drăguţ, a zis ea, apoi a adăugat: Săptămâna viitoare, sâmbătă, avem la Brăila faza republicană a concursului brigăzilor satirice din industria textilă. Nu veniţi şi dumneavoastră?„ „O să fac tot posibilul„, am zis eu. „ O să stăm la hotel Dunărea „. „ Da, da – am încuviinţat. II ştiu „.

Am mai luat o gură de rom. Şniţelul se dizolvase de tot. „ Baia unde-i? „ Prima uşă pe stânga „.

Când am revenit, lumina era stinsă. M-am dezbrăcat cu încetinitorul, ghicind, apoi desluşind canapeaua făcută pat şi la capătul ei, pe jos, halatul roşu.

Era stahanovistă şi-n amor După cinci minute, patul îmi părea acel utilaj duduitor văzut în hala de producţie, iar eu, în mâinile ei, o suveică lunecând când într-o parte, când într-alia, înţelegi ce vreau să spun. Pauzele erau scurte, de-o ţigară, ca la lo-cui de muncă. Într-un târziu, frânt, am adormit.

M-a trezit o mână cu gheare zgâlţâindu-mă de umăr: „Domnu 7 Domnu 7 „Am sărit în fund: o fantomă căruntă stătea aplecată asupra mea şi mă privea ţintă. „Ce doriţi? Am îngăimat. „Ar-aveţi trei lei, să iau o pâine?„ Am zgâlţâi ţ-o şi eu pe Saveta, care dormea cu spatele la mine. „E mama, a zis ea somnoroasă. Crede că eşti Sandei, de la „Drum Nou”. „Ce Sandei?”, am articulat eu. „Sandei de la „Drum Nou„, ziarul din Brăila. Mai trece şi el pe-aici. Dă-i trei lei şi gata”. Am tras cearceafid de sub noi, m-am înfăşurat cu el în jurul şoldurilor, bătrâna s-a dat la o parte, am scotocit în buzunarele pantalonilor, an scos o bacnotă de zece lei, i-am dat-o. Bătrâna a dus-o în dreptul ochilor, a dat din cap şi-a ieşit.

M-am aşezat pe pat. Fusesem confundat cu ziaristul Sandei, de la „Drum Nou”. Sau nu?!

Am aşteptat până respiraţia Save tei s-a întors în somn, m-am îmbrăcat fără zgomot, am traversat holul, am ieşit pe palier. Beznă. Cine ştie, dacă mai stăteam, poate că din camera aia cu muzică ar fi ieşit alte spirite ale locului, o mătuşă schiloadă, un unchi scheletic cerându-mi bani de mâncare, de întreţinere…

Era trecut de patru jumătate când am ajuns la gară. La casa de bilete – nimeni. M-am uitat la panoul cu plecări: deşi cinci trasee feroviare se vărsau în Făurei, tren de Bucureşti n-aveam decât la şapte. Am ieşit pe peron şi m-am aşezat pe o bancă. Tremuram. Chiar ar fi fost bună o gură de rom. A trecut încet, săltând greoi peste macazuri, un tren de marfă. 11 urmăream cu privirea, când am auzit în stânga mea o tuse seacă. M-am întors: o altă fantomă, unul din acei inşi buimaci care bântuie prin preajma gărilor sau chiar dorm pe bănci tn sala de aşteptare, un clochard. In lumina gălbuie a becului de la intrare, am văzut că purta o manta militărească de postav, nu foarte veche fiindcă se vedeau încă urmele epoleţilor pe umeri,

sub ea o helancă bleumarin până sub bărbie, un fes pe cap, iar în picioare nişte bocanci uriaşi, fără şireturi. S-a apropiat. „Nu vă supăraţi, n-aveţi cumva o ţigară şi-un foc? „ M-a şocat vocea: era o hârâiala metalică stranie, ca şi cum ar fi răguşit un robot, l-am întins pachetul, i-am aprins ţigara. A mulţumit din cap, a tras un fum şi s-a aşezat la celălalt capăt al băncii. A băgat mâna într-unui din buzunarele mantalei şi-a scos o sticlă de plastic cu un lichid incert, verzui. Mi-a întins-o: „Doriţi?” „Nu, nu, mulţumesc”. „Mă rog, dacă nu doriţi… „, a hâ-râit el, a deşurubat capacul sticlei, a tras o duşcă bună, a înşurubat-o la loc şi a pus-o în buzunar. Numai de spirite ale locului, unul după altul, am parte, m-am gândit.

A mai trecut, în sens invers, un mărfar. „Domnule – a zis el deodată, privind în pământ – eu toată viaţa n-am făcut decât bine. N-am greşit nimănui cu nimic. Dac-am avut o sută de lei, cincizeci i-am dat cui mi-a cerut. Toată viaţa, înţelegeţi, domnule, toată viaţa – numai bine! O muscă n-am omorât! Şi cu ce m-am ales? Uitafi-vă!

— Şi şi-a tras scurt helanca de pe gât. Cu asta! Cancer! *9

Da, sub mărul lui Adam avea o gaură, un orificiu cu marginile metalice, mai văzusem aşa ceva într-un spital, la Cluj. H îmi pare rău„, am zis. „Şi mie-mi pare rău – a hârâit el. Şi ştiţi de ce-mi pare rău? Că o să mor şi n-o s-apuc şi eu să fac un rău cuiva. Să văd şi eu cum e când faci rău „. A tras adânc din ţigară. Şi după o pauză, gânditor: „Poate că e bine„. „Ce să fie bine?„, am zis eu. „Să faci rău – zis el. Măcar ştii de ce eşti pedepsit”.

Mi-am aprins şi eu o ţigară când el o termina pe a lui. A azvârlit-o peste şine, s-a ridicat: „Scu-zaţi-mă dacă v-am deranjat. Mulţumesc pentru ţigară. Numai bine „. Şi-a dispărut aşa cum apăruse.

Spune şi tu, dragă luliu, dacă, una peste alta, n-a meritat să trec prin Făurei.

*

* *

Poftiţi, tovarăşe Samsarii, poftiţi! Luaţi loc!

— Spuse tovarăşa Szekely, învitan-du-l pe canapeaua de vinilin negru din cabinetul de partid. Cu ce vă pot fi de folos?

În vocea ei el percepu o anume curiozitate: cine ştie de când nimeni din şcoală nu-i mai solicitase o audienţă într-o

problemă personală In vocea, nu în ochii ei, fiindcă tovarăşa Szekely – o ştia toată lumea – purta iarnă-vară, ori de câte ori o caftea bărbatu-său, ofiţer de infanterie, ochelari fumurii, să nu se vadă urmele. Ca şi acum.

El se aşeză cu palmele între genunchi, fixând cu privirea o pată maronie de pe mochetă (de la nenumăratele cafele pe care le beau aici membrii biroului organizaţiei, îi trecu prin minte), apoi rosti încet şi rar:

— Tovarăşa Szekely, am venit la dumneavoastră deoarece cred că sunteţi unul din puţinii oameni din şcoală care mă cunoaşte cu adevărat.

Pe deasupra ochelarilor, tovarăşa Szekely ridică sprâncenele, surprinsă.

— Mă cunoaşteţi – continuă el – în sensul că ştiţi că mi-am făcut şi-mi fac de fiecare dată datoria, că n-am avut niciodată probleme cu direcţiunea, că am participat la toate acţiunile la care am fost solicitat, şi pe linie profesională şi pe linie de sindicat, că am făcut singur, cu sprijinul comitetului de părinţi, cabinetul de biologie, că am ţinut lecţii deschise pe sector şi pe Capitală, că am obţinut calificativul „foarte bine” în fiecare an, că am o clasă model…

— Da, ştiu – îl întrerupse tovarăşa Szekely. Aţi fost primul care aţi îndeplinit planul la dopuri de plută.

— Nu numai la dopuri, ci şi la sticle şi borcane, la textile, la flori de tei şi… Şi în general la toate.

(Se opri, fiindcă era să facă o gafa, o mare gafa.

Vrusese să spună „şi la râme”, numai că planul la râme fusese o aberaţie, o bătaie de joc la adresa sarcinilor trasate de partid, o farsă de prost gust făcută de cineva din şcoală, niciodată descoperit, cu toate eforturile direcţiunii, eforturi la care, chemat de urgenţă, se implicase până şi maiorul Dobre. Tovarăşa Szekely, ca secretară de partid, obişnuia ca la fiecare început de lună să scrie cu creta pe tabla din cancelarie, citeţ, ordonat, cu li-niuţe, obiectivele de atins pe luna respectivă, să şi le poată copia toţi diriginţii. Se-ntâmplase în primăvara din precedentul an şcolar: la liniuţele tovarăşei Szekely, cineva, imitându-i perfect scrisul, mai adăugase una la urmă, în dreptul căreia stătea scris: „Până joia viitoare fiecare clasă e obligată să aducă 2 kG. De râme roşii”. Toată lumea îşi notase

conştiincioasă, deşi uşor nedumerită, şi această sarcină. Nedumerit fusese şi el: hai, înţelegea că se solicitau melci, auzise că-i mănâncă italienii în draci, dar râme? De ce le trebuiau râme? Il lămurise, discret, tovarăşa Oniciuc, de rusă, care le ştia pe toate: „Le conservă şi le exportă în RFG, pentru pescari. Aia, cu toată ecologia lor, nici râme naturale nu mai au”. Aşa că în miercurea dinaintea zilei cu pricina el îşi dusese elevii la marile paralelipipede de gunoi de vacă din apropierea fermei zootehnice a IAS-ului şi-n nici două ore, răscolind cu furci şi sape bălegarul şi paiele putrezite, umplură o plasă de rafie nu cu două kilograme de râme, ci cu trei, după cum putuse el constata acasă, pe cântarul de la baie. Înnodase bine punga şi, cu toate protestele Codruţei, o pusese în frigider, în partea de jos, în spaţiul destinat păstrării legumelor. A doua zi însă, catastrofa! Nimeni nu ştia unde trebuiau duse râmele, cine le preia, cine le cântăreşte, cine le centralizează. Spre prânz, chemată scurt de-acasă, tovarăşa Szekely făcuse o criză de nervi: *„Cine v-a spus să aduceţi râme?” „Păi n-aţi scris dumneavoastră acolo?” – a zis rece tovarăşa directoare Oproiu, care n-o suporta pe secretara de partid, şi i-a arătat ultima liniuţă de pe tablă. Tovarăşa Szekely s-a holbat într-acolo şi, recunos-cându-şi scrisul, să leşine, nu alta. „N-am scris eu – a sughiţat ea, prăbuşindu-se pe un scaun Arun-caţi-le imediat!” Insă râmele, nevrând să părăsească „gunoiul natal” – după cum glumise inoportun obraznicul de Borna – şi cam neastâmpărate de felul lor, în aşteptarea conservării şi expedierii spre Republica Federală a Germaniei, ieşiseră patriotic din plase şi pungi şi se răspândiseră care-ncotro prin şcoală Băieţii azvârleau cu ele, fetele ţipau, tanti Safta, femeia de servici, înjura – un adevărat balamuc. Multă vreme după aceea tot mai erau descoperite râme, uscate, binenţeles, până şi-n Camera Pionierului, într-o trompetă).

— Da, aveţi dreptate, tovarăşe Samsaru – încuviinţă tovarăşa Szekely. Sunteţi unul din cele mai bune cadre didactice din şcoala noastră, aşa e. Şi părinţii elevilor sunt mulţumiţi. Sunteţi exigent, dar drept.

— Anul trecut, cred că vă amintiţi, am avut doi elevi la olimpiada de biologie pe judeţ.

— Îmi amintesc, cum să nu-mi amintesc?

— Zise tovarăşa Szekely, privindu-şi pe furiş ceasul. Dar tot n-am înţeles care e problema dumneavoastră.

— Având în vedere aceste realizări ale mele – articula el cu oarecare greutate – şi sfătuindu-mă şi cu soţia, am luat decizia să mă-nscriu în partid.

Tovarăşa Szekely rămase nemişcată. Se uită la mine cum s-a uitat la liniuţa aia cu râmele, gândi el.

— Poftim?

— Făcu ea în cele din urmă.

— Vreau să fiu primit în partid. Cred că merit!

— Spuse el ferm de data asta.

Tovarăşa Szekely începu să mişte nişte foi pe birou, descoperi sub ele un pix pe care-l puse într-un pahar de plastic unde mai erau şi altele, de diverse culori, alinie telefonul care stătea cam câş, mută poşeta mai spre margine.

— Desigur, având în vedere felul cum aţi muncit – începu ea – cu rezultatele, conduita dumneavoastră. Mda. Nu vă supăraţi, câţi ani aveţi?

— Trezeci şi opt.

— Ei, vedeţi, aici e o problemă… Mai nou, indicaţiile sunt să fie primiţi din câmpul muncii, din fabrici mai ales, dar nu numai din fabrici, oameni mai tineri…

— Însă tovarăşa Szekely, văzându-i expresia, se opri şi se grăbi să adauge: Nu vreau să zic că dumneavoastră aţi depăşi. Că sunteţi, Doamne fereşte.

— Tovarăşa Oniciuc avea cinzeci de ani când a fost primită – spuse el.

— Da, dar a fost o împrejurare deosebită, tovarăşa Oniciuc avea nişte recomandări de foarte… De foarte… Înţelegeţi, nu?

— Şi tovarăşa Szekely înălţă aproape imperceptibil fruntea.

Se lăsă tăcerea. El nu-şi dădea seama dacă, de după ochelarii fumurii, ea îl priveşte sau nu. Se înşela sau parcă zărea în colţul gurii ei schiţa unui zâmbet de simpatie?

— Deci trebuie mai întâi nişte recomandări -sparse el tăcerea.

— Trei – spuse iute tovarăşa Szekely. Trei recomandări.

— De la cine?

— De la persoane de încredere, membre de partid, care vă cunosc bine. Pot să fie nu numai din şcoala noastră, ci şi de

altundeva, din cercurile pedagogice de biologie unde activaţi, de exemplu, sau chiar de la un profesor din facultate, o somitate, ceva, cu care ati studiat.

— Şi până când trebuie aduse?

Tovarăşa Szekely îşi frecă fruntea, zâmbind stânjenită:

— Tovarăşe Samsaru, eu zic să nu vă grăbiţi. Nu e uşor, să ştiţi, trebuie un anumit desfăşurător, nişte etape... Se aplecă peste masă spre el, coborând glasul: Lăsaţi-mă pe mine să tatonez terenul mai întâi, la organizaţia orăşănească de partid, să văd ce disponibilităţi avem. Vă promit că din partea mea veţi avea tot sprijinul. Căutaţi-mă săptămâna viitoare, tot marţea şi tot la această oră. La revedere!

— Vă mulţumesc din suflet, tovarăşa Szekely!

— Se ridică el, ea îi întinse mâna peste birou, el i-o luă şi-n loc să i-o strângă scurt, tovărăşeşte, nu ştiu ce-i veni şi, aplecându-se, o duse la buze, sărutând-o. Tovarăşa Szekely şi-o trase încet înapoi, uimită.

„Ce chestie!”, murmură ea după ce el ieşi. Se aşeză înapoi în scaun, îşi dădu jos ochelarii, luă poşeta, scoase din ea o oglinjoară şi se privi. Se întunecă: dunga vineţie de sub ochiul stâng nu dispăruse.

* *

(Din însemnările erotice ale lui Nelu Sanepidu)

SIGHIŞOARA. ANNELISE M.

Nu-i erau părinţii acasă. Abia In clipa aceea, în mahmureala mea, am observai-o. Până atunci făcusem cu glas scăzut un soi de curte directă, jumătate parşivă, jumătate umoristică, unei profesoare de vreo patruzeci de ani despre care nu ştiu de ce mi-am imaginat că are carnea tare. Poate fiindcă eram mahmur. Profesoara purta o verighetă imensă, dublă, îţi lua ochii cu ea şi chestia asta, cu cât aveam la bord (mai răsesem, la sfatul tău de profesionist, dragă luliu, o sută de vodcă de dimineaţă, ca să mă dreg, dar m-am dres pe dracu') m-a enervat: adică, dacă tot porţi ditamai verigheta ca să-mi arăţi mie cât eşti de fericită şi inexpugnabilă, stai acasă, nu mai umbla teleleu prin cenacluri, ară-tându-ţi fundul pietros junilor literaţi slabi, lăţoşi şi probabil labagii, stai la cratiţă, nu te da muză locală. Îmi venea s-o răstorn acolo în sala Casei de Cultură, să-i scol din cap fumurile de Liz Taylor de Târnava Mare

şi cred că iritarea asta mă făcuse să mă aşez lângă ea şi s-o pleznesc scurt prin două-trei clişee verificate. Mi-a răspuns ai amabilitate (amabilitatea aceea tâmpă care maschează surpriza), cu o voce calmă ce era cât pe ce să mă deruteze; i-am văzut însă ochii: pofticioşi, lubrici, deja amuzaţi de ping-pong-ul de replici ce se anunţa şi care, sigur ne-ar fi dus peste o oră, o zi sau o lună ce mai conta?

— În pat., %Mă rog, spuneau ochii ei, poftim, poţi să mă ataci dacă vrei, fă-ţi numărul, fă-ţi jocul, aşa trebuie tu, aşa aveţi nevoie voi să vă-ncălzifi, să vă simţiţi bine, eu te-aştept, eu v-aş-tept pe voi, ăştia mai agresivi, postmodernism ăştia de turneu, uşor talentaţi, uşor beţivi„. Era atât de clar totul încât am vrut să-ntind niţel coarda: nici n-apucase bine cel care citea primul (am uitat cum îl cheamă, oricum am auzit că s-a cărat în Germania) să spună trei poeme, că i-am cerut verigheta, chipurile s-o admir, şi m-am făcut c-o scap printre scaune. Cling!” a făcut verigheta căzând pe parchet şi s-a rostogolit cu un sunet foarte fin, muzical, mai în faţă. Am privit-o: un muşchi nu-i tresărise pe chip, se uita la fel spre prezidiu, amuzată, înţelegătoare, puţin ironică, de-o ironie aproape maternă. A trebuit să mă aplec ca un prost şi să-i caut verigheta printre pantofii cu tocuri şi cizmele cucoanelor din faţa rândului nostru. Chestia începea să-mi placă, complicitatea noastră nu era rea, în fond, dacă voia ea să conducă, să aranjeze totul, foarte bine, s-o facă, important era să nu mă trezesc după c-o nulitate alături, salvată de expresia involuntar inteligentă a ochilor. Cel mai îngrozitor lucru, într-adevăr: să te trezeşti dimineaţa c-o nulitate între cearceafuri şi să nu poţi pleca imediat; să fii nevoit să-nduri băutul cafelei aduse de nulitate la pat, să… Brrrl – nici nu vreau să mă gândesc.

Deci, cum s-ar spune, dragă luliu, jocurile erau ca făcute şi-n pauza de după lectura celor trei poeţi sighişoreni (imul bun, doi slabi), înaintea comentariilor, mă pregăteam, returnându-i profesoarei verigheta, s-o invit într-un bar vizavi de Casa de Cultură, când fără să vreau, aud un dialog în stânga mea: „Ce faci diseară?” „Stau acasă. Trebuie să sune Hans „. „Nu vii cu ăştia? O să se supere nea Dumi. „ „ Păi ce să fac? „ „ De ce nu-i răspund ai tăi lui Hans?” „Nu sunt acasă. Sunt la Bucureşti, la Paşapoarte „. Mă uit: două fete. Una foarte urâţică, genul domnişoarei de cenaclu care notează tot ce i se pare interesant

şi care dacă întâlneşte un fraier s-o ia, îi toarnă o droaie de copii, culmea, frumoşi; cealaltă, care trebuia s-aştepte să sune Hans, mai drăguţă, dolofană, cu uniformă de liceu, ar fi fost imaginea bunăstării adolescentine dacă n-ar fi avut nişte ochi albaştri spălăciţi, cam trişti, care-i îmbătrâneau tot corpul acela expansiv şi-i dădeau, naiba ştie de ce, un aer de om care-şi cunoaşte viitorul. Am uitat brusc de profesoara de alături, am venit la tine, Iuliu, care le ştiai şi le ştii pe toate şi team întrebat. „ O fată de-aici, o săsoaică, mi-ai răspuns tu. De ce?” „E interesantă”, am spus. „Stai, mă, liniştit. E încă în liceu”. „Cum o cheamă?” „Annelise, cred.” „Scrie?” „Nu ştiu. Probabil. E membră a cenaclului. Aflăm acum. Domnu 'Dumi!” Bătrânul conducător al cenaclului sighişoarean, ce mi-a evocat de cum l-am văzut imaginea simpatică a unui dinozaur costeliv încăpăţânându-se să trăiască printre găini, purcei, curci în curtea unui gospodar excentric, şi-a plecat gatul nesfârşit spre noi: „Annelise? Daaa, scrie. In germană, şopti el făcând ochii mari, ca şi cum ne-ar fi împărtăşit ceva interzis. Daaa, e foarte, fboaarte bună. Vă interesează, domnu 'Nelu? „ Pentru el, toţi erau buni, indiferent ce prostii scriau, şi cred că reflexul ăsta de a vedea peste tot numai valori sau măcar „ trei secunde de adevăr' (pe care îţi aminteşti? Le căuta cu lumânarea D. I. Suchianu în imbecilităţile cinematografiei româneşti) venea din uimirea lui că după treişpe ani de puşcărie comunistă şi trei de domiciliu forţat, ajunsese, uite, să conducă un cenaclu literar, să stea de vorbă cu scriitori din Bucureşti, să-l poată cita cu glas tare pe Baudelaire etc. „Da, mă interesează, am răspuns eu zâmbind. Am aflat că nu-i sunt părinţii acasă Moşul a trecut cu eleganţă peste mitocănie ori pur şi simplu n-a auzit-o sau n-a înţeles-o, sexul era pentru el un obiect uitat, dispărut undeva prin cuaternar, prin jurasic. „Daaa, are talent, mult talent”, a adăugat.

După pauză am făcut ce-am făcut şi m-am aşezat lângă ea, pe scaunul liber din dreapta, lăsând-o pe profesoară să asculte cu un aer brusc înţelept şi interesat inepţiile celor ce comentau textele (minus tu, Iuliu, of course). Oricum, Annelise era mult mai tentantă, după cum mult mai tentantă era absenţa unor părinţi decât a, eventual, soţului, lupta se anunţa mai sportivă, mai bărbătească, precum a unor pescari care în faţa unei bălţi necunoscute, incerte, lasă deoparte năvodid şi apucă

doar vergile. Şi-apoi, nu lipseau orice fel de părinţi, lipseau nişte părinţi saşi şi chiar dacă ei erau plecaţi numai până la Bucureşti, nu cădeam eu tocmai în mijlocul ideii de plecare, a dramei saşilor siliţi să-şi părăsească superbele lor gospodării, micile lor cetăţi cu ziduri şi porţi mari, tabieturile şi cimitirile lor admirabile, bisericile cu alură de catedrală, pentru un improbabil pământ al făgăduinţei, pentru o -cum zicea Noica – „civilizaţie a untului”, de parcă a noastră ar fi una a conceptelor? Poate că părinţii ei nu voiau să plece, poate n-aveau pe nimeni dincolo sau poate le venea greu să lasă totul, rude, prieteni, vecini, obiceiuri, morminte, poate mai nutreau o speranţă, însă pentru mine ei erau gata de plecare, erau deja personajele unui exod provocat prosteşte; chiar şi ea, Annelise, adolescenta cu sâni mari, cu tenul fin irizat de pistrui şi cu ochi trişti, avea în mintea mea valizele gata burduşite şi mi se părea un act emoţionant, eroic aproape, să vină la cenaclu şi să asculte poezie română, când ea era deja cu un picior în avionul de Frankfurt.

„Cine e Hans?”, am întrebat încet, toujours grognon, exact când tu, dragă Iuliu, te lansaseşi într-o interpetare abracadabrant-amabilă a unuia dintre cei doi poeţi slabi, cel care semăna, cum stătea acolo spăşit şi stingher, cu o elegie a lui Rilke. „ E fratele meu „, a răspuns ea, după o mică tresărire, privindu-mă cu ochii ei trişti, spălăciţi. „Aaa – am zis eu – credeam că Hans e prietenul tău „. (E aici, dragă Iuliu, o micăpwbă de îndemânare: dacă foloseşti din prima persoana a doua singular, ca la chefurile „al anglaise „, şi ţi se acceptă această, în fond, impoliteţe, ai un punct câştigat, fiindcă astfel nu mai iroseşti timpul necesar trecerii de la a doua plural -~ „credeam că e prietenul ^dumneavoastră „ – la incipienta intimitate a pertu-? /Prietena sau colega ei urâţică s-a aplecat uşor în faţă, trăgând scurt spre mine cu coada ochiului. Tu, Iuliu, la prezidiu, ai mai bălmăjit nişte aprecieri la adresa poeziei tinere, după care am zis: „ Scrii şi tu poezii?'9 „încerc, a zis ea, apoi, spre surprinderea mea: Dumneavoastră?„ „Eu, ce? „ „Dumneavoastră scrieţi?„ „Nu. Eu sunt critic„. „ Unde?„ Bună întrebare, m-am gândit. Unde dracu9 sunt eu critic?! Unde pot publica – am răspuns. In general, în revistele literare”. „Şi cum vă numiţi, dacă nu vă supăraţi? „ l-am spus. După expresia de pe chip, era clar că nu auzise de mine în viaţa ei. Am fost insă

salvat – şi concomitent îngropat – de colega ei ochelaristă, probabil trăsese cu urechea: „N-aţi publicat dumneavoastră în „Almanahul Albina„ de anul trecut un articol despre cenaclurile săteşti? „ „ Ba da „, am răspuns, realmente uluit: nebuna asta urâtă citea tot şi-mi reţinuse şi numele.

Toată conversaţia – dacă pot numi conversaţie ceea ce mi se părea a fi un soi de preludiu anost şi fără speranţă – se purta cu glas scăzut, aproape în şoaptă, din vârful buzelor, ca să nu deranjăm publicul plin de dignitate al cucoanelor din sală însetate de cunoaşteri „poietice „, cum ar fi zis proful nostru de filosofie din facultate, ilustrul Brondoe, absolventul de „Lomonosov”. Poate nu îndeajuns de în şoaptă, fiindcă de vreo două ori profesoara pietroasă, cu verighetă dublă, s-a întors spre noi cu o faţă pe care reproşul se vedea ca un strat gros de fard. M-a şi bătut gândul să mă-ntorc lângă ea şi să continui eternul joc de-a hoţii erotici şi vardiştii, când am avut inspiraţia să-ntreb într-o doară: „Şi unde e plecat Hans? „ Annelise a tăcut o clipă, apoi a murmurat: „In Germania”. „In care?” – am zis eu. „ In Federală „. „ Definitiv? „ „ Da „. Şi după altă clipă: „Şi plecăm şi noi”. „Care noi?” „Eu şi părinţii”. „Le-au venit formularele mari”, a adăugat urâţenia atotştiutoare din stânga ei.

Un val de simpatie a urcat brusc în mine cu fierbinţeala cu care suie din stomac spre gât prima sută de palincă dată peste cap. „Pot să te invit la o…” La o votcă, era să zic, dar m-am corectat la timp: „…la o prăjitură? „ Ea s-a uitat pe sub gene la mine, apoi întrebător spre urătanie. „O invit, bi-nenţeles, şi pe colega ta”, am zis repede. „De ce nu? „, a zis aceasta şi pentru prima oară am avut senzaţia că ochelarii nu-i stăteau chiar aşa rău.

Nu mai ţin minte numele cofetăriei („Avântul”? „Marcela”? „Progresul”? „Olguţa”?). Am comandat două din ultimele savarine care se înghesuiseră într-un colţ al galantarului gol ca nişte găini ameninţate de umbra unui uliu nevăzut, iar mie un „Nechezol” mare din care am sorbit imediat o gură ca să pot umple cana, discret, la loc, cu porcăria ta de coniac „ Bastion „ din recipientul plat de cow-boy pe care mi l-ai dat să ţi-l ţin înainte de cenaclu, să nu vadă lumea cum îţi iese din buzunarul din spate al blugilor în timp ce te ridicai la prezidiu să perorezi

întru slava poeziei începătorilor. (Nu se serveau, natfirlich, băuturi aicolice).

Nu mai ştiu exact ce-am discutat (dacă am discutat ceva), fiindcă „Nechezolul” bine sufocat cu coniacul tău mi se urcase la cap şi tot ce-mi mai amintesc din momentele acelea e că, privind pe geam spre Cetate (se vedea Turnul cu Ceas), mă gândeam dacă Annelise reprezenta cât de cât spiritul locului, dacă o puteai substitui adevăratelor spirite ale Şi-ghişoarei, acum fantome bântuind buimace şi nici măcar văzute (şi nici măcar văzându-se între ele), fantomele breslaşilor saşi, ale Schuster-ilor, Schnei-der-ilor, Fleischer-ilor, Miiller-ilor, Schmied-ilor, Tischler-ilor şi Gerber-ilor din care nu mai rămăseseră decât numele, şi-acelea migrând în masă spre strămoşi şi lăsând în locul lor Cerasele tuciurii de la întreprinderea de confecţii „ Târnava”, lldiko-uri focoase de la întreprinderea de sticlărie şi faianţă şi strungari, frezori şi sculer-matriţeri moldo-va-lahi de la întreprinderea metalurgică „Nicovala „.

Eram probabil la al doilea „Nechezul” botezat cu „Bastion 99, când aţi apărut tu şi nea Dumi (cum de m-aţi găsit într-o cofetărie?!) şi ne-afi invitat la „masa festivă” din nu ştiu ce cantină.

Masa festivă! Sfârşitul bahic al tuturor manifestărilor culturale socialiste, prilej de „pupat toţi piaţa endependenţi99. Mă abţiguisem rău dacă, aşa cum mi-ai spus mult mai târziu, m-am ridicat după discursurile oficiale şi-am toastat, clătinându-mă în jena generală, în cinstea Turnului cu Ceas, a Turnului Măcelarilor, a Turnului Cizmarilor, a Turnului Tăbăcarilor, pentru Biserica Leproşilor, pentru Casa cu Cerb şi Liceul German şi-am încheiat; spre uşurarea tuturor, aşa mi-ai spus, cu urări „pentru viitoarele turnuri ale poeziei sighişorene „. Probabil uitasem câteva turnuri, dar mai bine că le uitasem, fiindcă numai Dumnezeu ştie cum aş fi pronunţat, de pildă, în starea în care eram, „ Turnul Cositora-rilor „. Dar nu mi-ai spus ce-a urmat, dragă luliu, a trebuit să te descos eu peste câteva zile, fricosule.

Şi totuşi, din faza asta, pe o retină abandonată ca o piele de şarpe într-o văgăună a memoriei, mi-a mai rămas o imagine: ochii mari, albaştri şi umezi ai Annelisei când m-am aşezat, în nişte aplauze anemice, la loc, şi gestul ei de a ciocni cu mine un pahar de vin de Tărnave (excelent, de altfel) şi de a-l bea dintr-o răsuflare până la fund.

După care iar mi s-a rupt filmul (ştii că de fapt nu-mi place să beau cum îţi place ţie să sugi, care eşti un solid copac alcoolic, nu rezist mult şi mi se face rău). Cert e că m-am trezit urcând o stradă în pantă şi ţinând-o pe Annelise de mână. (Sau ea mă ţinea pe mine?). Aveam senzaţia aia a Consulului din „La poalele vulcanului” (romanul tău favorit) că vine strada spre mine şi mă izbeşte în cap. Dar la poalele a ce eram eu?! „ Unde suntem?

— Am întrebat. Urcăm spre Cetate? „ „Nu – a răspuns ea cu glas scăzut. Cetatea e în cealaltă parte „. „ Şi unde suntem? „ „Pe Kreuzberg”. Bruma mea de germană de la Hilde tonte mi-a făcut în cap un mic ţurţu-re: Kreuzberg: Dealul Crucii! Nu ştiam că există aşa ceva în Sighişoara. Şi de ce urcam noi Dealul Crucii? Mi-a fost frică să-ntreb, dar şi mai frică mi-era să nu-şi retragă mâna, degetele pe care i le simţeam calde şi umede. Am mai mers aşa vreo cincizeci de metri şi nici acum nu ştiu ce mi-a venit să zic: „A sunat Hans? „ „Am sunat eu”. Tu? L Când? „ „CânD. Ai adormit„. Hopal Trecusem la pertu/Dar când, Dumnezeule, când?! „Când ai dormit, am fost la Poştă şi l-am sunat pe Hanfi cu taxă inversă. L-am prins aşa repede!„ Eu dormeam, probabil cu capul pe masă, şi ea suna în Germania! „Şi le-ai întors? „ „Da „. „De ce? „ „PăI. Ai vorbit aşa frumos despre Sighişoara. Şi te-ai şi certat cu omu 'ăla.„ „M-am certat?! Cu cine?„ „Nu ştiu. Un domn de la partid. Un ştab.„ M-am oprit, îngheţat. „ Şi ce i-am zis? „ Mai mult am simţit-o decât am văzul-o că zâmbeşte. „ I-ai zis că sunt toţi nişte proşti. Că nu-şi dau seama ce pierd dacă plecăm noi, saşii. Că noi suntem aici de sule de ani, pe când el a absolvii aia. Şcoala aia de partid, numai de trei. Şi domnii Borna le tot trăgea de mânecă, da'tu nu te lăsai. „ Şi-aici am auzit-o cum râde încet. „Şi? „ „Şipână la urmă domnu 'Borna ţi-a dat să bei un pahar şI. Ai adormit iarăşi„. „Cu capul pe masă?„ „Da”.

Binenfeles: înotând vârtos în limpezimea vinului de Tărnave, ieşise diavolul din mine. „KS7 cum am plecat de-acolo? „ „N-ai vrut să pleci de-acolo cu domnu' Borna, ai zis că pleci numai cu mine… În Germania'. Şi-a ridicat ochii spre mine: „Nu puteam să te las acolo^erai aşa de beat… Şi ai vorbit aşa frumos… Am ajuns „. Am simţit-o cum îşi trage degetele din palma mea şi m-a apucat jalea. Stazione termini. Finis coronal opus. Lasciate ogni sperânza vuoi che partite. Mă şi vedeam

coborând în zig-zag pe strada aceea bolovănoasă (uite că-mi aduc aminte şi numele: „Ştefan cel Mare”!) ca să te caut, dragă Iuliu, în toiul nopţii pe la cine ştie ce internat de grup şcolar industrial, acolo unde de regulă sunt cazaţi poeţii ca să ia contact cu realitatea mirosurilor, paturilor şi wc-urilor viitoarei clase muncitoare.

Probabil că aveam o figură aşa deznădăjduită, că am auzit-o ca prin vis: „ Dacă vrei, pot să te servesc cu o vişinată”. CUM SĂ NU VREAU?! I-am prins din nou degetele, am mai urcat câţiva paşi, ne-am oprit în faţa unei porţi din fier forjat peste care se desluşea o namilă întunecată de casă, am trecut pe sub un uriaş stejar ce-şi profila pe cerul limpede al nopţii nişte ciudat de chircite ramuri, aproape fracturate, ea şi-a retras mâna şi şi-a scos din geantă cheile, am urcat trei trepte de piatră, a descuiat o uşă, am străbătut pe întuneric ceea ce părea un mic vestibul, am cotit-o la dreapta, a mai deschis o uşă şi a aprins lumina.

Nu pragul de care oricum m-am împiedecat un pic, ci ceea ce-am văzut a făcut să mi se moaie genunchii: intrasem în sufrageria lui Hilde tante! Pe cuvântul meu de onoare, dragă Iuliu, că încăperea era la fel cu camera pe care şi tu şi eu o cunoaştem atât de bine: în centru, aceeaşi masă mare, ovală, de stejar, sprijinită la mijloc într-un singur picior masiv terminându-se pe podea în formă de cruce, aceeaşi sobă cilindrică de tuci, cu cahle, de înălţimea unui copil, odihnindu-se pe patru labe de leu adormit, aceleaşi scaune tapiţate, aceleaşi podele lustruite cu ceară, aceeaşi ladă de zestre cu capacul bombat şi împodobită pe laturi cu desene florale în ulei abia mai desluşindu-se, aceeaşi canapea de piele peste care timpul şi şezuturile atâtor generaţii de saşi lăsaseră fine striaţii, acelaşi stelaj cu usiicle închise în spatele cărora bănuiai aliniată la comandă vesela de porţelan şi aceeaşi ramă maroniu închis încadrândfotografia unui bărbat în uniformă de militar, sprijinându-şi cotul pe o măsuţă înaltă; numai candelabrul era diferit şi omul din fotografie, care nu era, totuşi, oncle Serafim al lui Hilde Iante. Asta ar fi fost chiar culmea.

M-am aşezat, şocat şi frânt, pe canapea. În buimăceala mea, nu m-ar fi mirat ca pe una din cele două uşi care dădeau în sufragerie să apară Hilde Iante, privindu-mă mustrător. A apărut însă Annelise, cu o lavă pe care tremurau audibil o sticlă rotunjoară cu vişinată şi două păhărele.

Şi-acum ascultă-mă bine, dragă luliu, deşi nu sunt eu cel mai în măsură să-fi dau sfatul ăsta. Să nu mai bei în viaţa ta vişinată. Nici treaz, dar mai ales groggy, cum eram eu. E cea mai parşivă băutură din lume. Dezvoltă în tine o logoree expansivă, aproape feminină, te crezi deştept, expresiv, cuceritor. Văd şi acum ochii Annelisei în timp ce mă asculta: din spălăciţi, deveniseră strălucitori, de parcă mă uitam la ea în infraroşu. Apoi, brusc, fără să-mi dau seama, am căzut în mine ca-ntr-un puf părăsii.

M-au trezit un ţipăt şi o durere ascuţită, simultană, în ambii omoplaţi. Am deschis ochii şi, nu ştiu cum să zic, am luat act de trupul meu. Eram gol, deasupra ei, care era tot goală şi după toate probabilităţile făceam dragoste, căci ea suspina sacadat şi încă o dată am simţit pe spate aceeaşi durere-arsură: îşi înfipsese unghiile în carne. Nu eram deloc excitat şi m-am gândit că e un noroc că din toată fiinţa mea potopită de băutură şi somn singurul lucru care rămânea treaz şi ferm, ca şi cum nu mi-arfi aparţinut şi arfi căpătat un soi de glacială independenţă, ca robotul din „ Odiseea spaţială 2001”, era sexul. Mă mişcăm, zvâcneam mai mult din inerţie, ca atunci când te gândeşti la altceva şi uiţi că mergi pe bicicletă, că pedalezi, stăteam cu bărbia pe umărul ei şi „tâmplă fierbinte lângă tâmplă”, ca-n Blaga, când am simţit ceva umed pe pometele meu drept. Plângea. M-am extras încet din trupul ei, ca un hoţ ieşind printr-o spărtură din O. CL. Alimentara, ea a tresărit, am întors-o cu faţa spre mine, i-am sămtat pleoapele închise şi, instinctiv, m-am uitat în jos. Dezastru.

N-am avut, dragă luliu, prea multe fecioare până acum, respectiv două, cum ar zice Brondoe, absolventul de „Lomonosov”. Nu ştiu dacă-ţi dai seamă, dar noi suntem profitorii post-festum ai revoluţiei sexuale din anii '60, singura revoluţie după cea din Octombrie care a schimbat ceva pe faţa pământului; mai importantă, după părerea mea, decât revoluţia de la 1789, decât cea industrială şi decât biata noastră revoluţie paşoptistă. Nu „liberte, egalite, fraternite” e deviza vremurilor de azi, ci „ liberte, egalite, sexuali te „. De aceea întâlnim atât de puţine fecioare, de la 16 ani încolo.

Nu ştiam ce să zic. Ea s-a liniştit treptat, şi-a şters ochii, m-a privit şi a spus: „Acum trebuie să pleci. O să vină ai mei” Desigur, am aprobat rapid şi stupid. Unde e baia? 99 „Acolope

coridor, la stânga9'. M-am ridicat ferindu-mă s-o privesc, mi-am cules din mers chiloţii. M-am spălat îndelung, ca un măcelar la sfârşind programului. Când am ieşit, ea era într-o cămaşă de noapte lungă, până la glezne, strânsese şi dusese undeva cearceaful incriminator, făcuse din nou patul (acum îl vedeam: un pat larg, cu spătar de lemn), aşezase pernele la locul lor. A trecut pe lângă mine spre baie fără o vorbă. Mi-am luat hainele de pe jos, m-am îmbrăcat. Îmi ardea buza după o figară, Mi-am dat seama că nu mai eram în sufragerie, ci în camera ei sau a lor, a fraţilor, judecând după poza înrămată de pe un perete ce-i reprezenta sigur pe Annelise şi Hans copii, ea cam de trei-pa-tru ani, el mai mărişor, poate în clasa I. Ciudat, copilul Hans semăna mult mai mult cu Annelise cea de-acum decât semăna fetiţa din fotografie cu iubita mea din baie. Iubita mea...!

Am aşteptat-o în sufragerie, îmi găsisem pachetul de ţigări, fumam. Fără să vreau, în mijeala zorilor, privirea mi se lipise de lichidul din sticla de vişinată pe jumătate golită. Am făcut, mental, o asociaţie oribilă.

A ieşit cam după un sfert de ceas, tot în cămaşă de noapte. M-am ridicat. „ Te rog, trebuie să pleci99. Am îmbrăţişat-o. Nu mi-a răspuns. „Pot să te mai caut? 99, am zis. „ Nu ştiu. Nu ştiu când o să plecăm99 (Şi, ca un bou ce eram, am uitat să-i cer numărul de telefon!). M-am desprins, mi-am luat geanta şi-am ieşit pe trepte. Pe cerul cenuşiu ramurile stejarului se conturau şi mai spasmodic decât la venire. Am observat în treacăt, nu departe de stejar, şi un alt arbore, pe care n-am reuşit să-l identific. (Peste două săptămâni când am revenit şi ea nu mai era, am aflat ce-i cu copacul acela. In timp ce mă apropiam de poartă, o ţigancă tânără, cu cozi nesfârşite împletite pe spate şi-ntr-o fustă din acelea înflorate, pudic de lungă, sub care îţi place să-ţi închipui nişte minunăţii longiline de abanos, stătea uşor aplecată în faţă şi spiona printre crăpăturile gardului curtea şi casa Annelisei. Cum m-a văzut, a făcut stânga-mprejur şi-a trecut val-vârtej pe lângă mine. La poartă spânzura un lacăt lugubru, nou. Poarta şi gardul erau mai înalte ca mine: m-am uitat după un bolovan, l-am găsit, m-am urcat pe el şi am privit „Aţi venit după tulipbaum?„ – am auzit din spate o voce. Amabilă. M-am întors: de peste drum, de pe un podeţ, mă privea o femeie între două vârste, o vecină. „Poftim?„ – am spus. „ Vreţi să cumpăraţi tulipbaum-u/? Aţi văzut anunţul

din ziar? „ Nu ştiam ce-i ăla „tulipbaum „ şi probabil aveam o faţă cam nedumerită, că vecina s-a apropiat şi-a zis mai încet: „E ieftin, să ştiţi. Îmi daţi mie banii şi eu le trimit lor, în Germania „ – şi-a arătat din cap spre casa Annelisei. Apoi a coborât şi mai mult glasul: „E păcat să stea acolo, fără nimeni. O să-l taie ţiganii pentru foc „ Dar ce e tulipbaum? „ – am zis. „ Cum ce?! E arbore de lalele, singurul arbore care face lalele „ – a zis femeia, nedumerită şi ea de nedumerirea mea. „Şi e aşa... Preţios? „ „Păi nu sunt decât patru în toată România. Şi nu potfi polenizafi, că albinele nu străbat o aşa distanţă. II luaţi? 99 „Eu nu, dar am un prieten la Bucureşti, cu curte – am minţit – care e pasionat de arbori din ăştia exotici.

Vine săptămâna viitoate să-l vadă 99. „Arfi bine să vă grăbiţi – a şoptit femeia. Cu ţiganii ăştia...99 M-am mai urcat o dată pe bolovan şi m-am uitat la tulipbaum. Săra cu', nu-l pole ni za nimeni. Nu ştiu ce s-a întâmplat cu el. Probabil a sfârşit pe foc).

Revin la dimineaţa aceea halucinantă. Mă oprisem jos, în faţa scării, trăind un amestec colcăitor de sentimente: triumf masculin şi remuşca-re. Iarăşi nu ştiam ce să-i spun, ceva între scuze şi interogaţie („De ce? De ce aifăcut-o tocmai cu mine? „), dar m-am trezit că zic, ca într-un roman deMihail Drumeş: „N-o să te uit niciodată99. Ea a schiţat un zâmbet, mai mult un rictus, apoi, ca şi cum ar fi răspuns interogaţiei mute din privirile mele, a zis: „ Trebuia să las şi eu ceva în ţara asta, nu? „ A fost, dragă luliu, cel mai emoţionant lucru pe care l-am auzit vreodată. Tu cum ai fi plecat de-acolo?

Am ieşit pe poartă şi-am început să cobor spre oraş. Am privit spre Cetate: un singur bec mai lumina acolo, apatic, la concurenţă cu zorile, o întreagă civilizaţie: o civilizaţie, mă gândeam, spulberată în doar câţiva ani care, la scara istoriei, nu însemnau ca durată mai mult decât secundele în care eu, demn vlăstar al socialismului, îi spulberasem Annelisei himenul.

N-am mai avut chef să te caut. M-a luat de la intersecţia spre scumpul nostru orăşel o basculantă. Pe la nouă dimineaţa urcam scările spre Steinburg. Am făcut o baiefierbinte. Când mă şterge am, prosopul mi-a reaprins cele două arsuri de pe omoplaţi. M-am întors şi m-am uitat peste umăr în oglindă: două minuscule tranşee roşietice: stigmatul nopţii mele pe Kreutzberg, Dealul Crucii.

La trei săptămâni după ce directoarea Oproiu păţise a doua oară ruşinea cu WC-ul (ia te uite, gândi luliu Borna, ziua aia devine o zi istorică, o dată însemnată cu roşu în calendar, cel puţin în calendarul vieţii mele), Nelu Sanepidu îl luă deoparte în cancelarie. „Să nu-ţi faci mâine seară program. Facem chef. „Facem? Cine face?„* „Eu şi Vianda„. „Zău?

— Zâmbi el. Ai pus deja laba pe ea?„ „Nu, nu, nu-i vorba de asta – răspunse cam încurcat Nelu Sanepidu. Fata rezistă şi nici eu n-am prea insistat. E altfel decât astea de pe-aici, e categoria a Vl-a, specială„. „Atunci cu ce ocazie cheful?„ „A fost ideea ei. Vrea să facă cinste, să ude noua gazdă„. „Ce gazdă? „ „Hilde-tante„. „Serios?!

— Râse el Ai mutat-o deja la Hilde-tante, s-o ai sub ochi? Şi nu mi-ai spus nimic, banditule! Poate fata mă interesează şi pe mine„. „Ei, te interesează!

— Făcu Nelu Sanepidu Tu eşti cu Ana Karenina, cu Madame Bovary, cu tipa aia din Faulkner.„ „Adică un fel de labagiu„ „Hai, mă luliu, ştii că nu asta am vrut să zic! * Apoi schimbă vorba: „Zău, luliu, fata asta e specială. Apropo, ştii că are şi maşină?

„Ce maşină?” „O broscuţă, un Volkswagen verde”. „Să-i fie de bine Şi pe cine-aţi invitat?” „Pe tine, pe Cărmăşan, că e simpatic, totuşi, dă-l dracului, are intrare la directoare şi mi-a luat şi clasele la fotbal cât am lipsit”. „Da, am văzut – zise el Da' unde-ai fost?” „La Făurei, la o înmormântare, a murit o vară de-a lui tata”. „Dumnezeu s-o ierte” „S-o ierte Dumnezeu – zise şi Nelu Sanepidu. Şi-am mai invitat-o şi pe Sâri-neni, că e, ştii şi tu, prietenă cu Hilde-tante”. „Dac-ai invitat-o pe Sâri-neni, trebuia să-l inviţi şi pe Willy, aşa-i normal”. „După ce ţi-a luat toţi banii?!” „Una-i una şi alta-i alta – zise el. Trebuie să-l chemi, dac-ai chemat-o pe Sâri-neni. Altfel o să creadă c-avem ceva cu el”. „Da* tu nu vezi, mă luliu, că ăsta parc-a înnebunit de când zice el c-a întâlnit nu ştiu ce cerb uriaş? Nici nu mai răspunde la salut, parcă-i somnambul”. „Tocmai de-aia trebuie invitat, să-l scoatem din starea lui Şi-acuma, pe bune, să ştii că nu-i băiat rău” Nelu Sanepidu ridică din umeri.„Bine, dacă zici tu, o să-l chem”. „Altcineva?” „Nimeni. Pe cine să mai fi invitat? Pe babetele de chimie şi rusă? Pe Samsaru cu insipida aia a lui? Am auzit că boul s-a luat de tine în şedinţa de sindicat”. „Indirect, nu mi-a dat numele”. „Şi ce-a zis?” „Că mai există unii tovarăşi

diriginţi – adică eu – din cauza cărora şcoala noastră suferă şi-o să ia calificative mici fiindcă tovarăşii respectivi nu şi-au făcut planul la strâns dopuri de plută”. „Ce jigodie!” – zise Nelu Sanepidu. „Ei, lasă c-o să am eu grijă de el”. „Tu?!

— Se îndoi Nelu Sanepidu. Cum o să ai tu grijă de el?” „O să vezi -zâmbi el – o să vezi” A doua zi, vineri, înainte de a pleca Sâri-neni la alimentară, o întrebă dacă ştie ceva de Willy. „Nu ştiu, domnu5 luliu – zise ea fară să-şi ascundă supărarea – că de-o săptămână nu l-am mai văzut. Şi eu la el nu sun”. „Dacă-l vedeţi sau dacă vă sună el, spuneţi-i că l-am invitat şi eu şi Nelu desează la cheful ăsta de la Hilde-tante. Şi până la salariu, luaţi şi dumneavoastră nişte vin, Merlot dacă aveţi, să nu mergem cu mâna goală, şi mă treceţi la condicu-ţă”. „Eee, domnu' luliu – făcu ea zâmbind – n-am eu rezerva mea? Când mergeţi acasă în vacanta de iarnă, îmi aduceţi şi mie nişte palincă de-aia de la dumneavoastră şi nu mai trebuie condicuţă”.

După ce Sâri-neni ieşi, îşi făcu o cafea, se aşeză la masa din bucătărie, aduse din camera lui caietul cu coperte roşii de plastic, nou, abia început, citi ce scrisese înainte, apoi luă pixul său favorit, cu patru culori, şi reîncepu. Umplu pagină după pagină cu o uşurinţă care-l uimea şi deopotrivă îl speria. Nu-l opri decât foamea, după miezul zilei. Rădea gulaşul lăsat de Sâri-neni în frigider, când sună telefonul. Era Nelu Sanepidu. „Ce-i?” „L-am găsit pe Willy. L-am şi invitat. Să ştii că l-am simţit bucurându-se. Nu mă aşteptam”. „Sigur că s-a bucurat – zise el. Şi-o fi dat seama că lumea îl ocoleşte crezând c-a luat-o razna de când tot caută cerbul ăla. Da' eu cred că el chiar a văzut ceva în pădure”. Il auzi pe celălalt cum râde: „Fugi, mă luliu, ce cerb uriaş să se pripăşească pe-aici?!” Şi după o pauză: „Te pomeneşti că te-apuci să-l cauţi şi tu”. „Mai ştii?

— Răspunse el. La ce oră să fim acolo? Sunt cavalerul de onoare al lui Sâri-neni”: „Pe la şase. Să nu te caftească Willy, crezând c-ai profitat de absenţa lui ca să intri în păduricea lui Sâri-neni”.

Asta-i mai lipsea, să se culce cu Sâri-neni. Făcu un duş, se bărbieri, se îmbrăcă şi mai aruncă o privire pe cele scrise. Schimbă o replică, trei epitete şi scoase patru virgule care acum i se părură inutile.

La cinci şi douăzeci intră Sâri-neni. N-adusese Merlot, ci Grasă de Cotnari, cinci sticle Bune şi alea, fară bani. „Vine şi Willy – o anunţă. A dat Nelu de el” „Daaa?

— Se lumină ea. Şi când trebuie s-ajungem la Hilde?” „La şase, şase şi ceva”. „Atunci mă grăbesc, mă grăbesc”. O auzi cum dă drumul la duş, cum fornăie. Ce dracu' o găsi Willy la ea? Lui, Sâri-neni, ca femeie, nu-i spunea nimic. Dar absolut nimic. Poate că simţea şi ea asta şi nu-l considera decât o mobilă, un fel de cuier ambulant, fiindcă nu o dată ieşise din baie şi trecuse senină prin faţa lui numai cu un prosop înfăşurat pe trupul ei masiv, un prosop alb-albastru pe care scria „BMW”, adus din Ungaria.

Încuie caietul roşu în pupitrul de la noptieră şi puse cheia în buzunar. In fond, caietul ăsta era toată averea lui. Nu-şi încuia niciodată camera, dar caietul nu trebuia văzut de nimeni. Nici de Nelu Sanepidu, nici de Willy, când o reveni la amantă. Mai ales de Willy.

O auzi pe Sari-neni scăpând ceva metalic pe gresia din baie şi ştiu imediat ce e: aparatul ei de ras Gilette. Surâse: în aşteptarea lui Willy, Sâri-neni îşi transforma păduricea în luminiş.

Sâri-neni ieşi învelită tot numai în prosopul automobilistic, lipăi gyorson în camera ei şi reveni după un sfert de ceas îmbrăcat într-o rochie neagră foarte decoltată şi bine mulată pe corp. Toate rochiile gazdei sale erau, după gustul lui, cam prea decoltate şi cam prea mult strânse pe corp. Iar deasupra decolteului, prin nu se ştie ce ciudăţenie a vertebrelor gâtului, Sâri-neni îşi putea răsuci capul în unghiuri mult mai mari decât cele ale unui om obişnuit, dându-i lui impresia că asistă la rotirea ameninţătoare a turelei unui Panzer.

Ieşiră şi pe cele 153 de trepte ale scării-alee spre orăşel, Sâri-neni îl luă protectoare de braţ. El o lăsă, sperând să nu întâlnească pe cineva cunoscut. In drum, opriră la florărie, singura, de altfel, din centru şi el cumpără, cu ultimii bani, două buchete de garoafe: unul pentru Hilde tante, altul pentru… Ăăă… Vianda, da.

Hilde tante stătea pe strada Bisericii, imediat după ce se trecea de catedrala evanghelică, într-o casă stil săsesc, cu ziduri groase la stradă şi poartă boltită din stejar masiv, iar în spatele casei, după fântâna cu scripete, până jos spre râu, cu o grădină

lungă, cu piersici, peri, tufe de zmeură, mure şi afine, straturi de legume şi zarzavat parcă trase cu rigla şi cu trei pitici de lemn ale căror pălăriuţe Hilde-tante le vopsea spre sfârşitul primăverii, când se mai potoleau ploile, în cele mai năstruşnice combinaţii de culori, în fiecare an altele.'

De fapt, gândi el în timp ce se apropia cu Sâri-neni la braţ de poarta impunătoare, ar fi putut sta bine-mersi în gazdă la Hilde tante, cum îi şi propusese Nelu Sanepidu când el, Iuliu, terminase facultatea şi prinsese un post de profesor de română tocmai în orăşelul natal al prietenului său Insă după două-trei vizite de curtuoazie, îşi dăduse seama că nu s-ar fi simţit bine în casa umbroasă, cu storurile veşnic trase, cu tavan înalt şi scârţâitoare podele de lemn. Şi asta dintr-un motiv foarte simplu: în absenţa unicului ei nepot, Nelu Sanepidu, care mai avea de îndurat trei ani de facultate, Hilde tante l-ar fi adoptat pe el, Iuliu, nu numai ca pe-un nepot, ci de-a dreptul ca pe-un fiu. Hilde tante şi răposatul oncle Serafim n-avuseseră copii. Toată dragostea pentru un copil care nu se mai ivise (poate nici nu avusese cum să se mai ivească, la câţi ani de front şi de închisoare făcuse oncle Serafim), Hilde tante şi-o revărsase asupra nepotului Nelu, orfan de la 10 ani, de când părinţii lui muriseră într-un accident de maşină la o curbă pe şoseaua cu serpentine coborând dealurile dinspre poligonul militar Cincu. Or, el, Iuliu, ştia cât de posesivă, de crunt posesivă, poate fi dragostea maternă şi nu mai voia s-o înlocuiască pe mama sa din Nord cu una din centrul ţării, manifestându-se la fel. Aşa că, spre dezamăgirea discretă a lui Hilde tante, se instalase la Sâri-neni, la bloc, într-o cameră mică, cu o singură noptieră şi-o dormeză cam desfundată, dar unde avea marele avantaj că nu-l bătea nimeni la cap. Culmea fusese că nici Nelu Sanepidu, după ce la finele facultăţii făcuse ce făcuse şi revenise ca profesor suplinitor tot în orăşel, nu se mai întorsese decât pentru scurtă vreme în casa lui Hilde tante. Iarăşi numai el ştie cum, Nelu obţinuse o repartiţie pentru o garsonieră într-un bloc pe Steinburg. „Păi unde să fi futut şi eu în linişte? * – i se justificase Nelu. Hilde tante vrea să mă-nsoare, să-i fac nepoţi, să nu se piardă numele tatălui meu şi-al lui oncle Serafim. Eu n-am chef de aşa ceva. Plus că mătuşa are, ştii şi tu, damblalele ei”.

Da, ştia. Numai că lui nu i se părură „damblale”, ci mai degrabă tabieturi sau sechele ale unei existenţe peste care

istoria trecuse când haotic, când în marş cadenţat, dar de fiecare dată necruţătoare. După cum îi spusese Nelu, oncle Serafim avusese în tinereţe, pe la sfârşitul anilor '30, oarece simpatii legionare, nu chiar atât de puternice încât să fie închis după înăbuşirea rebeliunii din ianuarie '41. Insă apoi venise războiul şi oncle fusese expediat direct în linia întâi. Scăpase din încercuirea de la Stalingrad cărând în spate, ca om voinic ce era, un camarad rănit, consătean cu el, un sas dintr-o comună de lângă orăşel. Când în sfârşit, după mulţi kilometri prin zăpadă, ajunseseră la adăpost în liniile nemţeşti, îşi dăduse seama că sasul din spate era îngheţat bocnă, murise. A avut parte de-o scurtă permisie, dar vlaga lui părea că se pierduse undeva pe la Cotul Donului şi Hilde tante n-a rămas grea. După ce ai noştri au întors armele, a mers cu batalionul lui până-n Tatra, unde l-a prins pacea. N-a putut gusta prea mult din tihna ei: vagul său trecut legionar şi proasta inspiraţie de a se înscrie în PNŢ şi de a lipi la alegerile din 6 martie '45 afişe cu „Ochiul”, simbolul ţărăniştilor, l-au dus în cele din urmă la închisoarea din Sighet: noua putere se dovedea mai dură decât cea a mareşalului Antonescu. Spre surpriza tuturor, inclusiv al lui Hilde tante, i-au dat drumul în '56, dar numai pentru a-l lua iarăşi, în '58: cineva îl pârâse că ţine-n pod un telescop. Ce spiona el? Pe cine spiona? Cui trasmitea informaţiile? N-a putut răspunde întrebărilor şi -a murit în închisoarea din Aiud, în 1961.

Poate că-n acel interval, din '56 în '58, când fusese acasă, ar fi putut concepe un copil. Dar cerul, spre care-şi aţintea telescopul în nopţile senine, n-a ascultat rugăciunile, nici ale lui, nici cele cu „Mein Gott” ale lui Hilde tante.

Iar ea, Hilde, în toţi aceşti ani, probabil a început treptat să înţeleagă un lucru: că soarta unui om, a tuturor oamenilor de fapt, nu e ceva ce se desfăşoară la voia întâmplării, ci e ceva ce se poate hotărî dinainte, dar nu de Dumnezeu, care e un Dumnezeu adormit ce nu se trezeşte decât rareori – iar în cazul lor, al ei şi-al lui oncle Serafim, nu s-a trezit deloc – ci de ceva care vine tot de la oameni, de la bucuriile şi răutăţile lor. Şi Hilde-tante, cu mintea ei clară, precisă ca dreptunghiurile de legume şi zarzavaturi pe care le trasa în grădină, şi-a dat seama, după moartea soţului, că acel „ceva” care în timpurile pe care le-a trăit şi le trăia ea hotărăşte soarta unui om, a tuturor oamenilor de fapt, acel „ceva” e Politica. Iar forţa asta,

Dumnezeul ăsta ivit dintre oameni, Politica asta, are semne presărate peste tot şi dacă ştii să le dibuieşti din vreme, aşa cum dibu-îeşti dacă va fi sau nu furtună după înălţimea la care zboară rândunelele, atunci te poţi feri, te poţi apăra, îi poţi cât de cât para loviturile. In 1964 s-a abonat la ziarul„Scânteia” şi la revista „Magazin istoric”, pe care le citea atentă, căutând acele semne care îi distruseseră viaţa de până atunci şi care puteau să i-o distrugă în continuare.

Şi de aici venea ceea ce Nelu Sanepidu numea „damblaua” ei şi pe care el, Iuliu, o privea cu îngăduinţă, ca pe un tabiet inofensiv. Ce-i drept, şi el, Iuliu, rămăsese uimit când dus cu naturaleţe de Hilde tante în cămara din care se urca în pod şi invitat să-şi aleagă ce vrea de-acolo, văzuse şirul de borcane şi sticle cu capace cernite aliniindu-se perfect, milităreşte, pe etajere şi având frumos caligrafiate pe etichete, cu litere care mai păstrau o aparenţă gotică, inscripţii de felul: „Dulceaţă de cireşe. Mai 1984. Inaugurarea Canalului Dunăre-Marea Neagră”; sau: „Pastă de măcieşe. 1985. Plenara CC. Pe probleme de agricultură”; sau: „Gem de coji de portocală. Martie 1987. Vizita tov. N. Ceauşescu în Zair”. Cu mândrie, Hilde tante îl asigurase că tot ce vedea acolo, exceptând vinurile, erau produse făcute cu mâna ei, şi el şi-o imagină învârtind cu o lingură energică în mari oale şi cazane puse pe foc, cu un ochi în „Scânteia” şi cu celălat atentă să nu se afume, să nu se taie ori să se prindă de fund toate delicatesurile alea. Se gândise atunci că Hilde tante avea o excepţională memorie olfactivă şi când vedea ce era scris pe cutare etichetă, amintirea acelor arome îi deschidea ca-ntr-o bibliotecă a miresmelor fişierul evenimentelor legate de ele. Capodoperele colecţiei sale, cele mai vechi de fapt, erau un şerbet de lămâie, probabil de mult zaharisit, de la Tezele din iulie '71 şi un balon de sticlă cu gâtul ceruit pe care scria „Rachiu de caise. 10 litri. August 1968 Când au intrat ruşii în Cehoslovacia”. „Balonul ăsta, domnu' Iuliu – îi spusese ea, parcă prevenitoare în faţa eventualei lui dorinţe de a gusta un păhărel – nu-l deschid decât la nunta lui Nelu”. De altfel, Hilde tante nu făcea un mare secret că în fiecare an, din 1978 încoace, deschidea de ziua Tovarăşului, 26 ianuarie, butoiul cu varză pusă la murat spre sfârşitul toamnei anului precedent şi, echipată cu un impecabil şorţ alb, de sărbătoare, gătea o inegalabilă mâncare de varză cu costiţă de porc scoasă

din unsoare, la care îi invita pe el, pe Sâri-neni, pe Klaus şi Willy Schuster şi pe Nelu Sanepidu.

Chiar şi acum când împingând poarta şi lăsând-o pe Sâri-neni s-o ia înainte, amintindu-şi de gustul verzei cu costiţă, îi lăsă gura apă. Apoi văzu în curte silueta verzuie a broscuţei Volkswagen şi, fulgerător, se simţi scuturat de un frison: îşi aminti de ce venise şi prin minte i se derulară, ca pe ecranul unui epidiascop, paginile scrise cu câteva ore înainte.

Se gândi: oare nu sunt nebun?

În holul de la intrare îi întâmpină. În veşnica ei rochie lungă de catifea neagră, Hilde tantE. Li îmbrăţişa afectuoasă pe amândoi şi el adulmecă un vag miros de praf de vanilie. Cremşnit, gândi. Vom avea la desert cremşnit. Dacă va mai apuca cineva desertul. Niciodată, nicăieri, nu mâncase un cremşnit mai bun ca la Hilde tante. Înainte de a păşi în sufragerie zări în treacăt, lângă uşă, cizmele kaki de pădurar ale lui Willy, mânjite cu un noroi galben, de râpă. He, he, umblase iară pe coclauri şi, cum făcea de obicei când venea în orăşel, le schimbase cu pantofii de antilopă pe care îi purta mereu în taş-ca de vânător.

„Ehei, bătrâne, aşa te vreau!” – urlă vesel, ţopăind înspre el cu un pahar în mână, boul deCărmăşan, şi-n loc de orice salut, îi trase o scatoalcă peste spate. Fusese în tinereţe campion regional la triplu-salt, avea o gleznă ferfeniţă şi nu se putea deplasa decât aşa, ţopăind. „Văd că tu ai luat-o deja din loc”, zise el arătând spre pahar. „Să văd eu unul care nu bea din rachiu' lu' tanti Hilde!

— Strigă Cărmăşan, ridicând paharul. Să-ţi pun?” „Pune”, zise el. Cărmăşan ţopăi spre masă şi el dădu mâna cu Willy, care îi zâmbi cam stingher: „Mersi că m-aţi invitat, luliu”. „Păi cum?

— Şopti el aplecându-se la urechea lui Willy. Să spargem noi gaşca numai pentru c-a venit o amărâtă de bucureşteancă printre noi? Pot să stau lângă tine?” „Te rog”, zise Willy. El se aşeză pe scaunul din stânga lui Willy. „Şi eu unde stau?”, o auziră din spatele lor pe Sâri-neni. „Stai aici, dacă vrei”, zise Willy neutru şi-i arătă scaunul din dreapta. Sâri-neni se aşeză. Plină de dignitate, gândi el. „Noroc, bătrâne!” – ţopăi Cărmăşan, întinzându-i paharul. „Noroc”, zise el şi dădu paharul peste cap. Chiar am nevoie, gândi. „Da' ceilalţi unde sunt?” – întrebă. „La

băcătărie, prepară… Ba nu, uite-i”, zise Willy. El se uită spre uşa de la bucutărie şi tresări puternic, scăpând paharul din mână. Doamne Dumnezeule, gândi, Doamne Dumnezeule. „Cioburile aduc noroc!” – urlă Cărmăşan. „Ia uite, Iuliu, ce-avem aici!

— Zise radios Nelu Sanepidu, aşezând pe masă o tavă cu şapte farfurioare. Zacusca de ciuperci făcută cu ocazia interviului Tovarăşului acordat ziarului „Nodon Sinmun„ din Coreea de Nord!”. El însă nu-şi putea lua ochii de la Vianda, care-l urma la fel de radioasă pe Nelu Sanepidu, îmbrăcată, Doamne Dumnezeule, exact cu un taior şi-o fustă albă. Ea vru să se-ndrepte zâmbitoare spre el, dar el îi tăie avântul ndicându-se şi înclinându-se scurt, rece, apoi se aşeză la loc. Pe faţa ei se întipări o expresie de nedumerire. „Nu mai risipi băutura, bătrâne!” – zise Cărmăşan şi-i aşeză un alt pahar în faţă. El îl dădu imediat peste cap.

Se aşezară cu toţii în jurul mesei. Ea era încadrată de Hilde tante ^i de Nelu Sanepidu, care-i spunea ceva la ureche Îşi umplu singur paharul din sticla burtoasă în care pluteau trei caise. „Şi ce-ţi mai face cerbul, Willy?” – zise. „Sunt pe urmele lui – răspunse Willy. Ieri am reuşit să mă apropiu de el până la vreo sută de metri fără să mă simtă, dar apoi l-am pierdut”. „Aşa-s sălbăticiunile astea – constată el. Când crezi c-ai pus mâna pe ele, ciuciu, s-au dus. Ce faci, nu bei nimic?” „N-o să stau mult. Mai dau o raită prin perimetrul lui, poate iese la păscut”. „Poate te duci dimineaţă”, o auzi el pe Sâri-neni. „Nu, mă duc în noaptea asta”, zise Willy. „Cum vrei tu”, zise Sâri-neni şi-şi trase îmbufnată în faţă o farfurioară cu zacusca. „Da' chiar aşa mare e?”, zise el. „E imens, Iuliu – zise Willy. Vrei să-l vezi?” „Ce să văd?” „Cerbul. L-am fotografiat”. Hopa, gândi el. Doamne Dumnezeule, l-a fotografiat. Willy scoase din portofel două poze color şi i le întinse. Le privi. Mâna lui Willy probabil tremurase în momentul declicului, fiindcă deşi pe fundalul întunecat-verzui al pădurii se vedea silueta unui cerb, imaginea era cam înceţoşată. „Da – zise el – se vede, e o capodoperă de cerb, dacă-mi perm iţi această metaforă”. „Păcat că n-am lupa la mine, zise Willy. Ai vedea că e un trofeu excepţional. Când s-au uitat cei de la AGVSP Sibiu, au rămas ca la dentist”. Şi-i şopti la ureche: „Dacă reuşim să-l izolăm, s-ar putea să vină şi să-l împuşte chiar…” şi înălţă fruntea spre tavan. „Ei, chiar aşa?

— Coborî şi el glasul. Chiar Tovară-şu?!” „Chiar el”, zise Willy. „Bravo, Willy!

— Zise el. Hai noroc!” Şi bău.

Masa se însufleţise. Hilde tante căra întruna din bucătărie tăvi şi farfurii cu ceea ce Nelu Sanepidu, în mare formă, numea „zona porcină”: cârnaţi şi caltaboşi afumaţi, sângerete, lebări, şunci cărămizii feliate sunţire, rotocoale de şorici. O singură dată Hilde tante se opri, îl privi peste ochelari şi-l întrebă: „Da' tu, luliu dragă, nu mănânci nimic?” „Poate mai târziu – răspunse el. Nu mi-e foame”. Cărmăşan povestea a mia oară cui voia să-l asculte cum a scos-o pe directoare din budă, Willy înfuleca preocupat în timp ce Sâri-neni îl urmărea cu coada ochiului, Nelu Sanepidu o făcea pe Vianda să râdă înşirându-i pe şoptite, una după alta, perlele colecţiei lui de bancuri. „

El bău încă un pahar, nu le mai ţinea socoteala, şi gândi: acum e rândul meu. Doamne-ajută.

„Domnişoara Vianda!” – zise el tare. Ea înălţă zâmbitoare capul: „Da, domnu' Borna”. „Domnişoara Vianda – făcu el rar – am şi eu o curiozitate: cum se mai fute la Medicină”?

Toţi încremeniră, cu excepţia lui Sâri-neni, ca-re-şi înăbuşi cu greu un chicotit.

*

* *

(Din însemnările erotice ale lui Nelu Sanepidu) ADA. DE NICĂIERI. DE ORIUNDE.

O să-ncalc, dragă luliu, cronologia escapadelor mele trăite după dimineaţa „revelaţiei” (am pus ghilimele pentru tine şi – bănuiesc – rictusul tău ironic), pentru că simt nevoia să-ţi povestesc un episod ce nu s-a petrecut în toamna aceasta, ci în vara precedentă, deci cu un an şi ceva înainte să fi împlinit 30 de ani. Şi tocmai acum când îţi scriu şi sunt plin de ideea de „spiritus lociâmi dau totuşi seama că nu numai o fiinţă poate să exprime acest spirit, ci se-ntâmplă şi invers: anume că un loc, un spaţiu poate împrumuta, fie şi temporar, aura, caracteristicile sale celor care trec prin el sau chiar locuiesc acolo. O să vezi îndată de ce.

Ada. Costineşti. (Sau, mai bine: Costineşti. Ada). # vv

/plăcea să facă dragoste şi sinceritatea acestei dorinţe se vădea şi-ntr-aceea că nu transforma actul amorului într-o

strălucitoare demonstraţie de tehnică – semn clar, după mine, al ipocriziei, al plictiselii feminine şi-n fond al unei premature îmbătrâniri – ci se silea s-ajungă cât mai repede la momentul suprem pe care, simţindu-l apropiindu-se, şi-l pregătea şi-l savura destul de ciudat, ţinân-du-şi respiraţia aproape un minut, până se jăcea vânătă. Într-un fel, mă obliga şi pe mine să fac acelaşi lucru şi-al naibii să fiu, dragă luliu, dacă nu era foarte excitant, fiindcă încetând zgomotul răsuflărilor noastre, însuşi timpul părea suspendat şi singur sunetul înfundat al corpurilor lovindu-se era desprins de noi – banda sonoră a unui film porno pe care o ascultam avizi, cu respiraţia tăiată. Nici măcar o singură dată în cele cinci nopţi cât am fost împreună n-am reuşit să rezist cât ea, totdeauna dădeam drumul aeridui mai repede cu patru-cinci secunde. Din această submersiune în lumea tăcută a plăcerii, cu mari peşti fosforescenţi lunecând greoi şi lascivi printre picioarele ei albe, lungi, ea urca la suprafaţă prin două ţipete, primul foarte scurt şi ascuţit, al doilea prelung, tânguitor, crispându-i faţa şi făcând-o aproape urâtă. Din gura în sfârşit deschisă ţâşnea un aer care mirosea a bărbat. Mirosea a mine. Corpul îi era străbătut la început de curenţi rapizi, apoi tot mai rari de electricitate şi puful auriu de pe buza de sus căpăta relief, vibrând. Chipul i se destindea, redevenea frumoasă, deschidea încet ochii umezi şi şoptea de două ori: „Dragul meu, dragul meu „. Deşi m-am gândit încă din a doua noapte că vorbele astea nu sunt decât o obişnuinţă, un clişeu de postludiu, trebuie să recunosc că felul cum le rostea m-a tulburat de fiecare dată. Le rostea ca şi cum în clipele următoare m-aş fi sculat din pat şi m-aş fi dus pe front.

O chema Ada. „De unde eşti?” „N-are nici o importanţă”, mi-a răspuns, zâmbind, şi n-am mai insistat: eram la Costineşti, celebra noastră Staţiune a Tineretului, şi mulţi merg acolo ca să-şi piardă identitatea de moldoveni, de bănăţeni, de maramureşeni, de educatoare, de studente, de eleve în anii terminali de liceu, de educatoare singure, de banali artişti plastici, de sculeri-matriţeri acneici ş.a.m.d. Merg să devină, conştienţi sau nu, dar cu o frenetică disperare, Maeştri sau Victime ale Aventurii. Pentru două săptămâni sau zece zile, îşi leapădă identitatea, spiritul de de acasă, aşa cum îşi leapădă şerpii pielea. Tot bucuria anonimatului, vezi?

Am agăţat-o în cofetăria de lângă ringul de dans în aer liber. Nu prea intru eu în cofetării, nu le am pe astea cu dulciurile, nici nu ştiu ce căutam acolo, probabil ţigări. Am observat-o imediat: stătea singură la o masă şi mânca o savarină. Pentru mine, o femeie care stă singură la o masă într-o cofetărie şi mănâncă o savarină e pe jumătate futută. Mi-am luat şi eu o amandină şi m-am aşezat la o masă în faţa ei. M-a privit în treacăt: dacă aş fi femeie şi aş vedea într-o cofetărie aproape pustie un bărbat singur mâncând o amandină, l-aş crede un tăntălău. Cred c-aşa arătam şi eu. Ba am mult, am avut şansa cu totul întâmplătoare ca la a doua linguriţă să-mi scap amandina însiropată pe piept, pe impecabilul meu tricou fals „Nike”. A pufhit-o râsuDacă nu ataci o femeie atunci când o înfundă râsul în privinţa ta, mai bine n-o mai faci niciodată. Am întins rapid mâna peste masă şi m-am prezentat: „Nelu „. „Ada”, mi-a răspuns, dându-mi la rândul ei mâna, cu ochii încă râzând. Peste un sfert de oră dansam în tăcere pe ring, îmbrăţişaţi corect, iar peste încă un sfert ne sărutam, tot fără să fi scos o vorbă, pe mica terasă spre mare unde se sfârşeşte aleea ce trece pe lângă punctul sanitar. A urmat apoi scena trăsurii din „Madame Bovary”, dar fără trăsură, fără cai şi fără vizitiu: ne-am sărutat lângă falusu-rile din ciment ale sculptorului Apostu, am coborât pe plajă şi ne-am sărutat la capătul promonto-riului cu bolovani unde tu te căţărai să pescuieşti guvizi, ne-am sărutat lângă obelisc, am închiriat o hidrobicicletă şi ne-am sărutat într-o dulce derivă pe lac, am mers spre Golful Francezului şi ne-am sărutat în vântul foşnitor de pe faleză. Ne sărutam din zece-n zece metri şi deja mă durea limba. Spre miezul nopţii, m-a luat de mână şi m-a dus într-una din acele căsuţe de lemn pe care şi tu, dragă Iuliu, cred că le cunoşti, cu două paturi pitice, ca de copii. Stătea singură.

Nu ţi-o voi descrie. Asta ca să-ţi contrazic încă o dată teoria ta privind infinita varietate a organului sexual feminin. Nu ştiu câtă experienţă ai tu în domeniu (şi cum eşti pudic, nici nu mi-ai mărturisit mare lucru), dar cred că, fără falsă modestie, aici te depăşesc. Cu riscul de a te supăra, nu cred că există decât în imaginaţia ta vulve relaxate sau crispate, osoase sau muşchiuloase, reci sau calde, romantice sau clasice, gotice sau baroce, postmo-demiste sau proletcultiste, vitale sau sinucigaşe, cum le-ai categorisit tu odată înfocat, la un pahar cu

vin. Nu, Iuliu: în liniile sale esenţiale, organul sexual feminin e acelaşi. Doar ceea ce se petrece în jurul lui e un accident genetic Dacă n-ar fi acest accident care le transformă trupul înfăţişarea, femeile ar trebui să fie, toate, frumoase.

Ia-o aşadar, cu titlu de inventar, că Ada de nicăieri, de oriunde, era frumoasă.

N-am mai văzut-o de atunci niciodată. Sper să n-o mai văd. În fond asta e şi condiţia oricărei capodopere amoroase.

A două zile după ce Borna se dăduse-n stambă la Hilde tante, Nelu Cucerzan nu-şi revenea din uluială: nu reuşea să înţeleagă nimic din comportamentul îngrozitor al prietenului său. Da, Iuliu se-mbătase, cum făcea nu rareori, dar la el beţia, până acum, fusese în general blândă, nu agresivă. Niciodată nu-l auzise vorbind, atacând fară motiv în halul în care o făcuse. Şi mai ales atacând o femeie! Auzi, s-o întrebe pe biata fată, tam-ne-sam, „cum se mai fute la Medicină”! El crezuse la început că n-a auzit bine şi întrebase: „Ce-ai spus, Iuliu?” „Am întrebat-o pe stimata domnişoară de la Bucureşti – zise răspicat Borna – cum se mai fute la Medicină”. „Tu ai căpiat, măi?” – zisese el. „N-am căpiat deloc – răspunsese Borna. Şi nu pe tine te-am întrebat, ci pe stimata domnişoară. Am auzit că la Medicină studentele se fut pe rupte şi voiam să am sau să n-am o confirmare de la cineva avizat”. „Ai înnebunit – zisese el. Te rog să-l scuzi, Vianda. E beat, nu-şi dă seama ce spune”. „Ba să nu mă scuze deloc – zisese Borna. Sau poate stimata domnişoară crede că de la înălţimea tupeului ei de bucureştean-că nu se poate cobora la nivelul unora ca noi, ăştia din provincie”. „Hilde tante – zisese el – fă-i, te rog o cafea lui Iuliu. A luat-o razna”.

Pe Hilde tante întrebarea lui Borna o surprinsese lângă masă, în picioare, cu un castron cu supă în mâini. Nu îndrăznea să se mişte şi singuri aburii îmbietori ce se ridicau din castron nu reuşeau să încălzească o atmosferă îngheţată. El, Nelu, o privise pe Vianda: se înroşise până la rădăcina părului şi bărbia îi tremura uşor. „Să-ţi fac o cafea, Iuliu?”, întrebase Hilde tante, prudentă. „Ce rost are?

— Răspunsese Borna. Ca să mă trezesc? Aşa credeţi voi? Dar sunt mai treaz ca voi. Şi trist. Dar nu mai trist ca stimata domnişoară Vianda, cu toate că ea, spre deosebire de mine, are Volkswagen. Şi ştiţi de ce e tristă domnişoara Vianda?” „Pe mine vă rog să mă scuzaţi – se ridicase Willy. Trebuie să dau o raită

prin pădure”. Nimeni nu spuse nimic până când Willy ieşi. „Iuliu, te rog, termină”, zisese el. „De ce, Nelu? Tu nu vrei să ştii de ce e tristă domnişoara Vianda? Ei bine, uite ce cred eu: domnişoara e tristă fiindcă suferă de o nostalgie, de un fel de Alzeimer erotic: ar vrea să se-ntoarcă la vârsta la care avea himen”. „Iuliu, du-te-acasă!

— Strigase el. Nu ţi-e ruşine?!” „Uite că mă duc”, răspunsese Borna sculându-se cu greu. Ieşise pe uşă aproape împleticindu-se, nu înainte de a arunca din prag: „O seară bună tuturor!”

Primul care spărsese tăcerea fusese Cărmăşan: „A dracului om!” – exclamase el şi-şi umplu un pahar pe care-l dădu scurt peste cap. Apoi, în clipa următoare, Vianda se ridicase şi, fară o vorbă, trecuse în camera ei. Hilde tante aşezase în sfârşit castronul cu supă în mijlocul mesei, dar niciunul nu îndrăznise să se servească. „Nu l-am văzut niciodată pe Iuliu aşa. Nu ştiu ce i s-a-ntâmplat. Parcă era drogat”, zisese Hilde tante „Drogat pe dracu'!

— Izbucnise el. Era beat! Şi i s-a urcat la cap nu numai rachiul, ci şi convingerea lui că o să ajungă mare scriitor. Mi-a şi spus o dată: mă, dacă eu vreau, vă transform în personaje mult mai vii decât sunteţi în realitate! Păi ziceţi şi voi dacă nu-i sărit de pe fix!”. Apoi se se ridicase, merse la camera Viandei şi bătuse la uşă. „Te rog, Nelu – o auzise el cu o voce schimbată, semn că plângea sau plânsese – vreau să fiu singură. Te sun eu mâine”.

Dar nu sunase. Telefonase el a doua zi la prânz şi răspunsese, îngrijorată, Hilde tante: „Nu-i aici, Nelu. A plecat de dimineaţă cu maşina”. „A plecat… De tot?” – îngăimase el. „Nu, nu – zisese repede Hilde tante. Hainele, cosmeticalele şi ce mai avea le-a lăsat aici”. „Şi n-a spus unde se duce?” „Nu, că nici n-am văzut-o când a ieşit, eram la piaţă. S-o fi dus la Bucureşti, la ai ei, că e sfârşit de săptămână”. Bine că n-a plecat de tot, gândise şi sunase la Sâri-neni. „Sâri-neni, daţi-mi-l vă rog pe boul ăsta de Iuliu, dacă s-a trezit”. „Nu-i la el – răspunsese Sâri-neni. A plecat de dimineaţă”. „Unde? La pescuit?” „Nu ştiu, că eram la mine la alimentară, dar nu cred că la pescuit, că undiţele sunt aici”. S-o fi dus în Nord, la ai săi, gândise, să-şi lingă rănile lui de labagiu. I s-o fi făcut ruşine la trezire şi îi e frică să dea ochii cu lumea. Pentru că de data asta întrecuse

măsura cu vârf şi-ndesat, deşi, în fond, nu era om rău şi el, Nelu, ştia asta. Sigur, Borna avea ciudăţeniile, damblalele lui. Voia, dacă nu reuşea pe-o pagină scrisă, măcar în viaţă să fie original, nou, nemaivăzut. In anul al III-lea se îndrăgostise până peste urechi de asistenta care făcea cu grupa lui semina-riile de latină. Înfipt în prima bancă, două ceasuri cât dura seminarul nu-şi lua ochii de la ea. Cu zece ani mai mare decât el, femeia căsătorită, altminteri sobră şi frumoasă ca o frază din Tacitus, privea cu bunăvoinţă această neaşteptată pasiune stârnită într-unui din studenţii săi. Ca s-o dea gata, Borna îi scrisese pe un sul de hârtie de calculator o scrisoare de dragoste de o sută de metri. El, Nelu, îl vizitase pe când Borna compunea de zor epistola în cămăruţa lui închiriată în căsuţa unei basarabence bătrâne refugiată în Ardeal în '44, la sosirea Armatei Roşii în ţinutul ei natal. „Vezi pe unde calci!” – îi strigase Borna, înconjurat de valuri de hârtie foşnitoare. In faţa uimirii lui, Borna explicase fară să se întoarcă: „Ii scriu asistentei. Când va citi, vreau să aibă sen-zaţia fizică – subliniase el cuvântul – că povestea noastră, dac-ar fi fost să fie, n-ar fi fost decât o poveste de hârtie”. La capătul a două zile şi două nopţi de scris continuu, Borna îi înmânase cu o sfioasă solemnitate sulul de hârtie, într-o elegantă cutie din lemn de cireş, asistentei moarte de curiozitate.

Rezultatul? Biata femeie trăi într-adevăr o senzaţie fizică, dar însă de o cu totul altă natură decât sperase pătimaşul ei corespondent: întors brusc acasă dintr-o deplasare, soţul asistentei, un merceolog gelos, îşi surprinse consoarta în dormitor, în pijama, lecturând îmbujorată – ce?

— În mijlocul unui ocean de hârtie. Merceologului îi fu de-ajuns să arunce o privire pe una din crestele albe unduitoare ale declaraţiei lui Borna ca să-şi dea seama despre ce e vorba şi, drept urmare, îi trase nevestei o mamă de bătaie soră cu moartea. Mai mult, veni la facultate să-l caute pe dresorul acelui şarpe de celuloză ca-re-i intrase în casă să-i otrăvească viaţa. Cuminte, Borna fugi în Nord, la ai săi, nu-şi dădu examenul de latină în sesiunea de vară, ci şi-l luă la restanţele din toamnă, cu altcineva: între timp, decanatul, înţelept, o mutase pe asistentă la altă grupă de studiu. Povestea cu scrisoarea de o sută de metri făcuse ocolul facultăţii şi al cafenelelor unde studenţii îşi

luau obşteasca votcă şi Borna fu de-atunci privit cu mult mai mult respect decât avusese parte în rândul colegelor sale.

O altă ciudăţenie de-a lui ţinea de ce îşi atârnase pe perete în cămăruţa închiriată de la basara-beancă. Lângă geamul opus patului îngust, de sihastru, în care dormea încovrigat, asemenea unui foetus, Borna avea o planşă foto de 150 pe 80 cm, care ocupa aproape tot intervalul dintre fereastră şi dulap şi reproducea la scară mare, cu litere imense, un mic articol din „Informaţia Bucureştiului”, 1981. Aşa cum alţii când se scoală dimineaţa dau prima dată cu ochii de un crucifix, de poza mamei, de un peisaj liniştitor sau, cum văzuse el, Nelu, în camera unui student la filosofie, de un portret înrămat al lui Hegel, Borna, la trezire, vedea mai întâi articolul cu pricina. (Apropo de asta, el, Nelu, îşi mai amintea că rugase odată o colegă la facultate, foarte sexy, cu un succes nebun la bărbaţi, dar care, nici el nu ştia de ce, nu-i inspira, senzual vorbind, absolut nimic, aşa încât o transformase într-o ireproşabilă camaradă asexuată, o rugase să-i împrumute pentru o după-amiază – în ce scop, era lesne de înţeles – cheia mansardei unde stătea ea. Inexplicabil, amica se codise mult – ba că e mizerie, ba că baia care nu funcţionează e pe hol, ba că nu merge caloriferul – apoi, în faţa mirării sale tot mai accentuate, cedase şi scosese cheia, nu înainte de a-l avertiza: „Dar te rog, te implor, să nu spui nimănui ce-ai văzut acolo!” „Bineînţeles, dragă!”, răspunse el intrigat. Imediat dăduse o raită la adresă, pentru o inspecţie preliminară. Era o cămară minusculă, cu geamlâc spre acoperiş, unde din uşă intrai direct în pat. In spaţiul îngustissim dintre pat şi perete nu mai era loc decât pentru un dulăpior longilin şi eventualele încălţări pe care vrând-nevrând trebuia să ţi le scoţi. Nu mai văzuse până atunci aşa ceva. Era într-adevăr cam dezordine, dar rezolvase totul în doi timpi, trei mişcări şi-n patru labe strângând şi înghesuind în dulăpior mulţimea de bluze, fuste, desuuri azvârlite de-a valma pe pat. Totuşi, nu-şi dădea seama ce nu trebuia să spună c-a văzut. Se uitase în jur: pe perete era un singur afiş, cam jerpelit, cu Jimmy Hendrix. Tot sărind pe pat să-i încerce soliditatea şi elasticitatea, se-ntorsese la un moment dat pe spate. Şi-atunci, într-adevăr, văzu. Pe tavanul boltit, fals, amica scrisese cu vopsea neagră, cu litere mari, caligrafice, „Ajută-mă, Doamne, să nu ajung curvă!”. Gândul că în fiecare dimineaţă buna lui

camaradă se trezeşte cu fraza asta în faţa ochilor îl tulbură atât de tare, încât, cu toate că nu prea obişnuia să rateze asemenea ocazii, nu se dusese în după-amiaza aceea la întâlnirea programată şi înapoie tăcut cheia pe care nu o mai ceru niciodată, deşi mai apoi se gândise, excitat, la reacţia femeii care, sub el, ar fi deschis ochii şi-ar fi văzut inscripţia cu pricina).

Cu totul altul era cazul lui Borna. Planşa pe care-o vedea prietenul său dimineaţă de dimineaţă sau atunci când se trezea, de obicei pe la prânz, era un articol semnat de Ion Dodu Bălan, la vremea publicării lui mare mahăr în Consiliul Culturii şi Educaţiei Socialiste, pare-se chiar adjunctul ministrului. Din câte auzise el, Nelu, în peregrinările sale prin Bucureşti, pe la Casa Scriitorilor, omul nu era chiar un ticălos cum erau atâţia alţi activişti de partid, era mai degrabă un tip bonom, chit că nu-l dădea inteligenţa afară din casă. Articolul (pe care Borna îl ştia pe de rost şi nu numai că-l recita cu patos ori de câte ori avea ocazia, ca pe „Odă în metru antic”, dar şi-l comenta intercalat, ad-hoc) se intitula „O posibilă experienţă” şi suna aşa: „Nici prin gând nu-mi trece să vântur pe sub ochii cititorilor imaginea unui om făcut din zdrenţele unor dogme puritane „. („I-auzi, frate!

— Se entuziasma Borna în faţa oricui stătea să-l asculte. „Imaginea unui om făcut din zdrenţele unor dogme puritane„! Bravo, Dodule!). Asemenea oameni nu se nasc decât în imaginaţia lipsită de umanism real a unor asceţi. („Umanism real!

— Se extazia Borna trăgând o duşcă bună din ce sticlă se nimerea să-i fie la îndemână. Ex-cep-ţio-nal!„). Omul adevărat este numai cel din carne şi oase pe care-l întâlnim în clocotul vieţii, cu virtuţile şi scăderile lui, cu bucuriile şi amărăciunile lui fireşti, cu viciile şi virtuţile sale”. (Pasajul ăsta Borna îl recita ridicându-se în picioare, cu sticla în mâna, dezlănţuit precum Calboreanu în finalul din „Apus de soare”). „Şi totuşi, îndrăznesc (aici interpretul cobora umil tonul) să-mi imaginez, de pildă, o zi pe săptămână sau cel puţin pe lună fără consum public de alcool”. („Te bag în pizda mă-tii – zicea brusc mohorât Borna. Auzi, o săptămână fără alcool!”. Şi devenind plângăcios, ca beţivii: „De ce, nene Dodule? De ce?”). „Omul se îndeplineşte, se afirmă ca om, nu numai satisfăcându-şi pasiunile, ci şi înfrânându-şi-le. Ştim maxima latină: „Pri-mum vivere, deinde philosophari„. („M-a dat pe spate!„ – făcea Borna). Ştim

îndemnul: „ Viaţa nu se măsoară numai cu stomacul„. („Ci şi cu…?

— Ţo-păia vesel-întrebător Borna. Cu mai ce, nene Dodule? Cuuu… Cuuu.

— Făcea el lungind prepoziţia ca la grădiniţă, când vrei să ajuţi la naşterea unui răspuns corect, apoi expoda – Cum, nu ştii?! Cu…„ – după care rostea cele două silabe ale organului masculinităţii ca la militărie, scurt, sacadat, în genul lui „Să trăiţi!„). „Şi totuşi, cum ar arăta o zi fără consum de alcool? „ („Groaznic„, murmura înmuiat Borna, dând din nou sticla peste cap), foarte frumoasă, liniştită, plină de omenie şi de fericire. Sute şi sute de oameni ar fimai devreme la căminele lor, („Ce sute?

— Făcea trist Borna. Mii, milioane!„) vor ajuta la treburile gospodăreşti, vor sta de vorbă cu copiii („Dac-au putut să-i aibă…„) şi le vor da din căldura lor paternă („Vrei şi tu un gât, mă ţâcă?„). Vor fi infracţiuni mai puţine, mai puţine certuri, insulte, accidente şi procese. Se vor economisi sume de bani (aici vocea lui Borna prinde accente paradisi-ace), vor spori în casele oamenilor bomboanele şi jucăriile pentru copii („Că de carne nici nu poate fi vorba„, completa feroce analistul), familia fiecăruia va fi ceea ce ea trebuie să fie: o oază de fericire. („Oază?!

— Făcea fals nedumerit Borna. Ce-i aia? Nu-i o chestie, aşa, cu multă apă? Puah!„) Spectacolul străzii ar arăta mai frumos, relaţiile dintre oameni ar fi mai umane („Dom'le, n-am văzut în viaţa mea un om uman mai mişto ca Dodu!„), mai conforme cu idealurile noastre. Fireşte, o asemenea acţiune sau experienţă socială nu trebuie neapărat decretată administrativ. („Asta-ar mai lipsi – bombănea Borna. Da' vedeţi ce sugestie parşivă bagă moşu'?„). Frumuseţea şi eficienţa ei ar fi cu atât mai mari cu cât ele ar porni din rândul colectivelor de muncă, din partea unor institufii („Vă gândiţi şi voi la ce instituţie mă gândesc şi eu?„ – şoptea conspirativ Borna), care ar putea încerca o asemenea experienţă, studiindu-i apoi efectul în producţie, în disciplina muncii, în comportarea morală a oamenilor. Aş fi fericit să pot scrie cândva despre rezultatele unei asemenea acţiuni sociale „. La care Borna răspundea cu un rânjet: „Cât timp voi trăi eu, Dodulică tată, n-ai s-apuci tu o asemenea fericire”, şi dădea pe gât ultima înghiţitură din sticlă.

Aşa încât efectul oarecum paradoxal al blândului articol, un efect desigur neaşteptat şi cu siguranţă nedorit de autorul lui, era că la sfârşitul fiecărei lecturi, al fiecărei reprezentaţii, Borna şi comesenii erau beţi-cui. Într-un anumit sens, se întâmpla ceva asemănător efectului razelor gamma asupra anemonelor.

Dar diatriba lui Borna împotriva paşnicului apa-ratcic nu avea nimic de-a face cu atacul la Vianda, iscat din senin şi fără vreun motiv anume, se gândi el a treia zi după nefericita întâmplare, duminică pe la prânz. De dimineaţă sunase şi la Hilde tante şi la Sâri-neni, primind acelaşi răspuns: nici Vianda, nici Iuliu nu apăruseră.

În fond, de ce-şi făcea atâtea probleme? Borna o zbughise probabil în Nord, ca să-şi încarce bateriile, cum zicea el, iar Vianda la Bucureşti, la familie. Familie: uite că el habar n-avea dacă ea era singură, dacă avea părinţi, fraţi, surori, vreun prieten în capitală. In cele două săptămâni de când, cu intermitenţe (când fusese plecat la Făurei şi la Sighişoara), îi făcuse o elegantă curte platonică, nu aflase decât că terminase Medicina, fusese repartizată aici şi că numele de familie nu era „Piazărea”, cum zisese zăpăcitul de Borna, ci, oarecum la fel de rar ca prenumele Vianda, Ti cărau. Vianda Ticărău.

La ora cinci după-amiaza, când vru să coboare spre Hilde tante să se convingă cu ochii lui că lucrurile Viandei rămăseseră acolo şi eventual s-o aştepte, sună telefonul. Ridică febril, ca un adolescent îndrăgostit prima oară, receptorul, dar fu imediat dezamăgit: la capătul celălalt era Willy. „Te deranjez, Nelu?” „Nu, Willy. Spune”. „N-aş vrea să te supăr – zise Willy şi el simţi cum pădurarul şovăie – dar trebuie să-ţi spun ceva”. „Păi spune!” „Am fost azi pe teren în patrulare, în zona Pădurii Sasului, lângă Olboc, că acolo l-am văzut prima oară”. „Da, ştiu, cerbul, acolo l-ai văzut, da – zise el cu nerăbdare. Şi?” „Şi am stat ce-am stat, dar n-a venit. Şi m-am gândit să urc la cabană la Săraturi, să beau o cafea. Şi-n curtea cabanei… Da' să nu te superi, Nelu, îmi promiţi? Suntem prieteni, nu?” „Da, Willy, suntem prieteni, da' zi mai repede, că mă grăbesc să ies”. „In curtea cabanei am văzut maşina fetei ăsteia… Doctoriţei… Volkswagenul”. „Poftim?!” făcu el. „Da, broscuţa, Volkswagenul era în curte”. „La cabană?! La Săraturi?!” „Da, era în curte”. „Şi ce-ai făcut?” „Am intrat în bar, dar nu era decât şefu', nea

Pândele, care mi-a făcut o cafea". El simţi nevoia să-şi tragă răsuflarea. „Şi n-ai întrebat ce-i cu maşina aia, cine-a venit cu ea?" „Nu fac eu, Nelu, chestii din astea, nu mă bag -zise Willy Dar a ei era, i-am recunoscut numărul de Bucureşti". „Bine, Willy, mersi", zise el şi vru să-nchidă telefonul. „Stai că n-am terminat – zise Willy. Mi-am băut cafeaua şi-am coborât din nou la pândă la cerb în pădure, m-am ascuns în tufe, lângă poiana unde-ai fost tu cu clasa în primăvara trecută la cules brânduşe. Şi i-am văzut". El simţi că se apropie o catastrofa. „Pe cine?" „Pe Iuliu şi Vianda Veneau pe cărare de mână şi din cinci în cinci paşi se opreau şi… Se pupau. Au trecut la douăzeci de metri de mine, da' nu m-au simţit". El nu zise nimic.

„Să nu te superi, Nelu, dar ca prieten trebuia să-ţi spun". El se strădui să pară cât mai degajat: „Ei, mare brânză! Aşa-s femeile. Nu ştii niciodată ce au în cap". „Da, da, aşa-s toate!" – se grăbi să încuvin-ţeze celălalt. „Oricum, mersi, Willy". „N-ai pentru ce, Nelu. Noroc!"

El puse cu grijă receptorul înapoi în furcă şi se aşeză încet în fotoliu. Vianda şi Iuliu. Nimic asemănător geloziei, urii, frustării, dorinţei de răzbunare nu pogorî asupra lui, ci o mare, o incomensurabilă uimire. Vianda şi Iuliu! Pentru câteva clipe fu atât de uimit că, rotind privirea, nu-şi recunoscu garsoniera Abia când văzu săgeata de darts înfiptă în Făurei şi steguleţul roşu fixat cu un ac de gămălie în dreptul Sighişoarei, se dezmetici.

Da, asta era. Asta va fi. Fusese cât pe-aci, din cauza bucureştencei, să uite. Noroc cu ticălosul ăsta de Iuliu, gândi aproape vesel. Prietenul lui. Cel mai bun prieten al lui. Prietenul la nevoie se cunoaşte. Şi la uitare. Nu te lasă să uiţi. Ii veni să râdă singur, apoi sări sprinten din fotoliu, scoase sacul de voiaj din debara şi-l umplu cu lenjerie, trusa de bărbierit şi hainele sale cele mai bune, pantalonii crem şi sacoul de tweed. Apoi se aşeză, luă o coală de hârtie şi scrise: „Maestre, acuma că ai cucerit-o, aibi milă de mine şi acoperă-mă la şcoală câteva zile. O să aduc certificat medical. Sufăr de orbul găinilor. Al tău, Nelu".

În cinci minute ajunse în holul blocului lui Sâri-neni, lăsă în cutia ei poştală biletul într-un plic închis cu numele lui Borna, în alte cinci minute coborî vioi Steinburgul pustiu la ora aceea şi-ntr-un sfert de ceas era la intersecţia spre Făgăraş, la autostop.

Fremăta ca un june erou balzacian pornit să cucerească Parisul îşi şi spuse: „Păzea, Bucureşti, că vin! O să te am la picioare! *'

*

(Din însemnările erotice ale lui Nelu Sanepidu)

MARIANA B. BUCUREŞTI. CARTIER MILITARI.

Am ştiut de la început, dragă luliu, că de Bucureşti trebuie să mă apropiu cu prudenţă. Ca orice provincial în subconştientul căruia se amestecă în doze imprevizibile admiraţia, invidia şi dispreţul falǎ de Centrude Capitală, aveam despre Bucureşti, despre structura sa umană profundă reprezentări mai degrabă livreşti şi, desigur, depăşite. Căci viziunea mea rămăsese, ca să zic aşa, cam interbelică, de vreme ce socoteam că lumea bună, „ micul Paris aristocraţia de sânge şi spirit a oraşului erau circumscrise într-un perimetru destul de restrâns şi, în fond, destul de vag. Cuprinzând Calea Victoriei (unde mi-i imaginam pe Eliade şi Cioran peripatetizând lângă fustele Soranei Ţopa), Cotro-ceniul (cu vila unde locuise, scăpând neverosimil de închisoare, Ion Barbu), strada Man tu leasă (tot a lui Eliade, binenţeles) şi tufişul de la Şosea unde se împuşcase Urmuz.

Iar restul Bucureştiului era pentru mine mahala, nici măcar celestă, ci pur şi simplu solida mahala din care ieşiseră eroii lui Eugen Barbu, G. M. Zamfirescu, I. Peltz sau unde se aciuaseră toţi morometienii fii ai patriei.

Sigur că nu mi-au trebuit mai mult de două-trei descinderi în Gara de Nord ca să-mi dau seama că lucrurile nu stau – poate nici n-au stat vreodată – chiar aşa, că „ lumile „ se contaminaseră dezamăgitor şi că dacă într-o căsuţă modestă, de periferie, cu curte şi cişmea la poartă, aveai surpriza să dai peste o pereche de bătrânei numindu-se Ghica sau Cantacuzino, nu trebuia să le miri nici când în inima târgului, la doi paşi de Ambasada Americană, împingând uşa masivă din fier forjat a unei venerabile clădiri ridicate de hausmannienii noştri arhitecţi, te trezeai înconjurat de o numeroasă şi locvace familie de ţigani ce locuia chiar acolo, la demisol. Aşa că, din perspectiva strădaniei mele de a găsi mereu acel etern, feminin spiritus loci, trebuia să fiu atent ca nu cumva, atras de frumuseţea înşelătoare, proaspătă şi proletară, a unei colaterale nepoate de la ţară stând în gazdă pe strada Londra, să uit să atac însăşi

gazda, mătuşa mai coaptă, mai rubicondă, dar respirând de trei generaţii aerul nobil al cartierului rezidenţial.

Pogorând în scumpa noastră Capitală, nu m-am grăbit aşadar deloc să „draghez”, cum zici tu, dragă luliu, deşi ocazii am avut. M-am mulţumit să-i contemplu femeile tulburătoare, clădirile frumoase aflate într-o somptuoasă paragină, terasele pline catu-i ziulica de lungă, jemanfişisrnul caragi-alean al comesenilor şi, mai presus de toate, extra-ordinara bucurie pe care ţi-o dă anonimatul. Mai ţii minte că volumul de debut al amicului nostru, poetul Eugen Suciu, ardelean şi el, se numea chiar aşa. Bucuria anonimatului? Ei bine, bucuria asta, când mă aflu în Bucureşti, eu o simt prin toţi porii şi dacă s-ar putea, aş merge imediat să locuiesc acolo. Ţie nu-fi place Capitala. O consideri prea haotică, vulgară, murdară, gălăgioasă, fără sine, cum zid tu. Aşa o fi, dar la Cluj, Timişoara, Iaşi, Târgu-Mureş, ca să nu mai vorbim de ilustrul nostru orăşel, indiferent ce pas erotic ai fiice, în următoarele douăzeci şi patru, hai patruzeci şi opt de ore, află toată lumea. Pe când în Bucureşti, dragă luliu, poţi să te culci luni în şir cu vecina de la parter şi habar n-are nimeni. Uneori uiţi şi tu.

În asta văd eu caracterul parizian, european, mondial, universal – zi-i cum vrei – al Bucureştiu-lui, în anonimatul fertil pe care ţi-l oferă. În oraşul ăsta, pe mari porţiuni, poţi să fii cine vrei, poţi să te dai orice şi, cel puţin o vreme, să fii crezut.

Bănuiesc că-fi mai aduci aminte de sacoul meu de tweed, singurul de altfel mai ca lumea pe care-l am. La a patra sau a cincea mea venire în Capitală, imediat după ce-am avut revelaţia din dimineaţa aceea, m-am hotărât să atac. Mi-am pus o cămaşă înflorată, sacoul, pantalonii crem luaţi la simpozionul ăla cu Rebreanu de la Bistriţa, mi-am lustruit la sânge a doua pereche de pantofi, mi-am tras ciorapi negri şi, astfel echipat, profitând de neatenţia portarului şi-a recepţionerilor de la „In-tercontinentalam şutit de pe o măsuţă din hol un „ Washington Post % apoi am ieşit rapid şi m-am instalat vizavi, pe terasa de la blocul „Dunărea”, cel căzut la cutremur şi înlocuit cu oribilitatea de-acum. In buzunarul din dreapta jos al sacoului aveam un pachet început de Kent, în stânga unul nedesfăcut de BT, iar în cel interior, de la piept, unul, cam scuturat, de Carpaţifără. Tu ştii ce semnificaţie clară au mărcile de ţigări, mai ales la ţară, la nunţi. Dacă vii de la oraş şi fumezi Carpaţifără,

eşti în genere un pârlit simpatic. Dacă fumezi BT, înseamnă că eşti pe drumul cel bun, mai ai puţin şi te realizezi. Dacă însă fumezi Kent, te-ai ajuns, eşti Cineva, un om cu greutate pe care lumea se poate baza, ceva mai presus chiar decât un activist de partid de la Centru, care, din modestie patriotică, nu-şi permite să tragă kentane, ci se mulţumeşte cu luxul autohton al ţigărilor Snagov. Dar tu, cu ţigara fină, albă, elegantă în colţul gurii, pari că apar-ţii unei secte invizibile, unui fel de secret „ Rotary Club „ socialist, dar aflat deasupra socialismului, aşa cum în unele dimineţi de primăvară poţi vedea calupuri compacte de ceaţă plutind fosforescente deasupra unui câmp presărat cu gunoi.

N-a trebuii să aştept mult. Pe deasupra „ Washington Post „-ului pe care mă prefăceam că-l citesc am văzut cum la masa vecină, chiar în faţa mea, s-au aşezat două tipe. Una din ele, încă o adolescentă, blonduţă şi inexpresivă, se vedea cât colo că e de la ţară după felul cum privea prudentă în jur şi cum îşi tot trăgea rochia peste genunchi, nişte genunchi proeminenţi, de rugbist, şi purtând încă, probabil de la prăşit sau plivit, urmele proaspete ale unor zgârâieturt. Reţin amănuntul ciudat şi pentru mine oarecum inconfortabil că rochia ei înflorată avea imprimat aproximativ acelaşi model cu cămaşa mea, de parcă ar fi vrut să mă parodi-eze. Şi mi-a trecut prin minte stupiditatea (uneori pot fi foarte stupid, recunosc, şi tu, dragă luliu, o ştii prea bine) că „şi munte cu munte se-ntâlneşte, darămite cămaşă cu rochie „. Mă rog…

Cealaltă însă făcea toţi banii. Dacă Ilie Moro-mete ar fi avut nu patru băieţi, ci patru fete, cu siguranţă tipa din faţa mea ar fi putut fi una din ele. Un soi de Nilă feminin. De statură mijlocie, cam la 25 de ani, era însăşi personificarea ideii de robusteţe. Pieptu-i puternic, strâns în harnaşamentul sutienului, sta să rupă bluza de în topit, cum se purta în sezonul acela, iar fusta de piele maronie abia reuşea să ţină împreună, într-o precară solidaritate, picioarele muşchiuloase, scurte, coborând din şolduri uşor în formă de V, precum sunt roţile excepţionalelor camioane „ Tatra Cum cu o zi înainte, neavând ce face, trecusem pe cheiul Dăm-boviţei şi privisem de la depărtare cu un amestec de respect şi teamă silueta gigantesca a zidurilor de la Casa Republicii, am botezat pe loc masiva apari ţiune din faţa mea „femeia Republicii”.

M-a observat şi ea, imediat, cu o curiozitate rece. Dealtfel, nici nu era greu: cu „ Washington Post”-ul, cu Kentul şi paharul de coniac glazurat (de ce le plac atâta majorităţii femeilor paharele glazurate, n-am înţeles niciodată) atrăgeam, fireşte, atenţia. Am împăturit ziarul, am gustat din coniac, mi-am aprins o ţigară şi m-am uitat absent undeva în dreapta ei, dar având-o permanent în colţul retinei. Şi-a scos din poşetă un pachet de Snagov, o cutie de chibrituri (am văzut în fugă că avea verighetă) şi când chelneriţă s-a oprit în dreptul mesei lor, a comandat tare, cu glas cântat, două sucuri, o cafea şi-o votcă, „mică, vă rog”. Asta mi-a plăcut: votca părea combustibilul ideal pentru înviorarea acestei maşinării de cotlete băbane funcţionând deocamdată au ralenti.

Şi-aici, dragă luliu, simt nevoia să înalţ cu sla-bele-mi puteri, dar cu deplină sinceritate, un imn de recunoştinţă economiei planificate româneşti, erorilor, aberaţiilor, dezastrelor ei. Căci nu ştiu dacă ai observat – eu, în orice caz, am făcut-o - că, invariabil, cu cât merge mai prost totul în ţara sta, cu atât – aş zice direct proporţional – ne creşte senzualitatea, libidoul, ba uneori – am dovezi!

Chiar şi sexul, la pwpriu. Totul ne conduce, ne îndrumă, ne călăuzeşte spre sex: calorifele reci iarna, lipsa apei calde, întreruperea curentului, telejurnalul de seară care se împreunează incestuos cu cel de noapte, mamuţii industriali şi pepinierele lor liceale care ne aduc sub nas rumene şi inocente fecioare de la ţară, îndemnându-ne în ritmul forjelor, al ciocanelor pneumatice, al foalelor şi preselor:„MAKE LOVE! MAKE LOVE! MAKE LOVE!” Totul, într-un cuvânt, ne invită, deşănţat şi deşuchiat, sub plapumă.

Vei zice că asta n-are nici o legătură cu terasa „Dunărea99 şi cu Nilă a mea, „femeia Republicii Ba are! Spuneam că-şi scosese un pachet de Snagov şi o cutie de chibrituri. Eroare! De trei ori eroare! Ce de trei, de cinci ori eroare! Ai ghicit? Chibritul de Brăila! Produs de harnicul colectiv de oameni ai muncii din oraşul de pe Dunăre, care numai în primul semestru al anului în curs au raportat Par-Udului, Secretarului său General, că au îndeplinit planul la toţi indicatorii de bază, sporind productivitatea muncii şi obţinând astfel în cadrul întrecerii socialiste şi-n premieră mondială

CHIBRITUL CARE NU IA FOC ÎN RUPTUL CAPULUI! Făsâ-ie, paraie, scoate fum, aruncă şi mănâncă jăratec, dar nu ia foc. Niciodată.

N-am sărit ca mitocanul, ci m-am ridicat elegant şi i-am oferit un foc de la „ Zippo99-ul meu. (Tu mi l-ai făcut cadou, atunci la pescuit, n-am uitat. Să fie primit). N-aş zice că a fost surprinsă, ci cu un fel de straniu glas cântat, de parcă ar fi rostit o replică pe scenă, la operă, mi-a spus „Mulţumesc91 (mi-mi-sol). „Pentru nimic99, am zis eu cu cel mai bun accent yankeu pe care-l puteam scoate şi m-am scurs, înclinându-mă, spre masa mea. Abia acum, auzindu-mă, cred c-a fost puţin contrariată. Până şi blonduţa timidă care până atunci îşi ţinuse privinţa pe tăblia mesei, şi-a mişcat uşor genunchii zdreliţi şi m-a privit pe juris.

M-am cufundat din nou, orb, în Washington Post99. A venit chelneriţă cu sucurile, cafeaua, votca. Nilă a mea şi-a muiat uşor buzele, şi-a pus coatele pe masă şi-apoi a întrebat (si bemol-fa-fa-fa-fa-fa-şi bemol): „ Ce mai face mamaie? 99 „Bine a răspuns blonduţa şi de data asta a fost rândul meu să ridic privirea, uimit: fala avea o voce absolut de speriat, de criptă, în total contrast cu înfăţişarea de îngeraş rural, ca şi cum corzile ei vocale ar fi evoluat separat şi mult mai rapid decât restul corpului, aşa încât părea că dacă el, corpul, n-avea mai mult de de 15-16 ani, ea, vocea, bătea bine spre 60. „ Tot ea pune gogoşarii? „ cântă Nilă. „ Tot ea”, răspunse ventrilocul blondul. „ Sărăcuţa”, constată neutră Nilă, apoi îi arătă din ochi blocul „Dunărea „: „Uite, ăsta a căzut la cutremur”. Fata se întoarse şi aruncă o privire inexpresivă oribili-tăţii cenuşii.

La a doua ei ţigară, n-a trebuit să intervin eu, ci Nilă, cu stânjenit zâmbet, a intonat: „Mă scuzaţi, sunteţi bun să… Chibriturile astea… „ Am lă-sat „ Washington Post „-ul, m-am ridicat şi răspunzând zâmbetului ei stânjenit cu un altul, de largă înţelegere umană, i-am aprins ţigara. Am aşteptat o secundă şi-apoi i-am spus cu acelaşi accent yankeu: „Nu vă supăraţi, nu ştiţi unde există în Bucureşti Muzeul Satului?” „Muzeul Satului? A făcut Nilă ochii mari. Eee… Ăăă. Nu-i departe. Cum să vă spun.: Cunoaşteţi Bucureştiul?” Evident că nu-l cunoşteam. „Cum să vă explic… Dar nu vreţi să luaţi loc? „ „Pot să… „ şi am arătat spre „Washington Post”, Kent şi coniac. „Da, sigur, cum să nu!” Le-am transferat la masa lor şi am întins mâna: „Dagmar Stratulat junior. Mă bucur că vă cunosc „. „Mariana, a

zis Nilă după un moment de surpriză, întinzându-mi repede un set de degete voinice. Ea e verişoara mea, Steluţa „. „ încântat”, am spus şi imediat, strângându-i uşor mâna veri-şoarei, mi-am dat seama că avusesem dreptate: Steluţa plivise recent. „Nu sunteţi de-aici”, a zis Mariana. „Nu. Adică, într-un fel, sunt de-aici, prin tata, el s-a născut în Bucureşti… Eu însă… „ „Dumneavoastră? * „Da?„ „Dumneavoastră unde v-aţi născut? „ „în Dallas, Texas„. „în Dallas?!

— A făcut încântată Mariana, de parcă tocmai aflase că mă născusem în satul ei. Chiar în Dallas?!„ „Nu chiar, într-o comună lângă Dallas. Actualmente însă locuiesc chiar în Dallas„. „Dar ce bine ştiţi româneşte!„ „ Tata – am răspuns. Tata e un fanatic al limbii române. (Şi tu ştii, dragă luliu, că tata, Dumnezeu să-l ierte, numai asta n-a a fost. De-aia a şi murit la volan: n-a putut citi rapid ce scria pe in-dicalond ăla nenorocit). El m-a obligat să vorbesc în casă numai româneşte – am continuat să zic. Am avut şi o bonă originară din Ardeal cu care iarăşi conversam numai în română. Înainte de a merge la şcoala americană, eu am învăţat să scriu şi să citesc în română „. „ Extraordinar!

— A făcut Mariana. Şi aţi mai fost în România?„ „Nu. E pentru prima oară. Dar am o rugăminte la tine, Mariana. Şi la tine, Steluţa. Noi în America avem obiceiul să ne spunem imediat direct pe nume, pe numele mic. Nu ştiu exact cum se zice în româneşte… „ „ Să fim pertu mă ajută Mariana. „ Să fim pertu „ am repetat., Nu ştiu dacă o să pot… Se codi Mariana. Dagmar. Ce nume e ăsta?„ „Suedez. Mama e suedeză. Aici tata a cedat, n-a avut ce face. O iubeşte enorm pe mama. El voia să mă boteze Gavrilă, după bunicul, dar mama s-a opus. Mi-a pus numele ăsta, Dagmar, după bunicul ei. Nici mie nu-mi place, dar asta e „.

S-a lăsat o pauză în care Mariana a băut puţină votcă pe care-a stins-o cu suc, iar eu am avut ciudata senzaţie că verişoara Steluţa, cu năsucul ei de bun-simţ, mă mirosise şi nu credea o iotă din ce nazalizam eu pe-acolo. „Şi… Ce faci în Romania?” a zis Mariana. Era bine. Eram pe drumul cel bun: trecusem la pertu. „Am venit să cumpăr sonde „. „ Ce să cumperi?!” „Sonde. Sonde de petrol Aveţi cele mai bune sonde din lume, fabricate la uzinele 1 Mai din Ploieşti”. „Am auzit eu ceva… A zis Mariana. Sunt chiar aşa de bune?” „Aţi bătut toate

recordurile mondiale la foraj. Sunt într-adevăr extraordinare „. „Şi la ce-ţi trebuie ţie sonde? „ „Nu mie, lui tai-că-meu. El e petrolist. Are nişte terenuri în sud-vestul Texas-ului de unde extrage ţiţei”. „ Ca J. R!” -făcu însufleţită Mariana. „Poftim?” „J. R.! Nu ştii? Serialul Dallas! Familia Ewing! Nu se poate să nu ştii! S-a filmat la voi!” „Nu mă prea uit la televizor”, am zis eu. „ Se dă sâmbătă seara „, a zis brusc verişoara Steluţa şi încă o dată am fost pe punctul să tresar, fiindcă vocea ei de fumător înrăit aflat pe patul de moarte părea să-şi bată joc în mod constant atât de trilurile Marianei, cât şi de româna mea yankee. Am băut din coniac, apoi am spus:„ Şi tu, Mariana? Care-i bussinesu/tău?” „Sunt învăţătoare”, a răs-puns ea cu simplitate. „Aici în Bucureşti? „ „ In cartierul Militari”. „E o profesiune nobilă „, am spus eu. „ Ete, nobilă…!

— A ridicat ea din umeri. Să te văd eu pe tine cu cinşpe ţigani în clasă!” (Ce-i drept dragă Iuliu, eu n-am decât şapte). Am schimbat vorba. „ Şi te-ai născut aici, în Bucureşti? „ „Da, adică nu”. A sorbit din votcă. „ Cum să-fi explic? Eu m-am născut în Argeş, la ţară, dar ai mei, ca să-mi facă un viitor, m-au înfiat la trei ani unei mă tuşi, sora mamei, care lucra deja în Bucureşti, la ambalaje, şi mi-au schimbat certificatul de naştere, c-aşa e regula. Pe certificat scrie că m-am născut în-Bucureşti, raionul Tudor Vladimirescu, dar în realitate m-am născut în Argeş „. „Interesant”, am zis eu, gândindu-mă că avusesem încă o dată dreptate: Mariana, Nilă a mea, nu era decât personificarea superbă, pempantă, a valurilor de aluviuni umane din Câmpia Dunării ce se abat continuu asupra Bucureştiului, cernoziomul fertil ce se strecoară printre blocurile cartierelor mărginaşe spre Centru, vizibil doar prin praful căruia în mod greşit îi spunem citadin, dar care nu este altceva decât prelungirea cuminte a marilor vârtejuri ce agită periodic Bărăganul Ea, Mariana, chiar era „femeia Republicii”, căci destinul ei, schimbând ceea ce era de schimbat, repeta destinul miilor de lucrători aduşi din toată ţara să trudească la Casa Republicii şi care, foarte probabil, atraşi de mirajul, de banii Bucureştiului, nu se vor mai întoarce niciodată acasă, rămânând nici ţărani, nici orăşeni, într-o „no man fs land” a speranţei şi dezamăgirii.

„ Şi soţul – am zis eu cât mai drăguţ cu putinţă – soţul cu ce se ocupă?” „E… Tehnician auto”, se-ntunecă Mariana. „E

lăcătuş mecanic”, făcu monstrul gutural din Steluţa. Mariana i-a aruncat o privire ucigătoare. „La noi e o profesiune foarte, foarte lucrativă – m-am grăbit să spun. Un tehnician auto câştigă cât un tehnician dentar”. „Poate la voi, a zis Mariana. La noi...” Şi mi l-am şi închipuit, dragă Iuliu. Pe soţ, vreau să zic: un vlăjgan calm, în salopetă, plin de ulei şi-n albul ochilor, meşterind ceva culcat pe spate sub o rablă de autobuz ce se va târî peste câteva zile, într-o rână, pe străzile Bucureştiului – asta pentru ca doamna Nilă, cu banii de pe orele suplimentam de supliciu ale soţului, să-şi poată lua votca pe terasă la „Dunărea”. Şi-n clipa aceea, pe cuvântul meu de onoare, dragă Iuliu, mi s-a făcut brusc ruşine şi m-am gândit c-ar cam trebui să încetez să fiu la nesfârşit profitorul plictisit al atâtor mici dezastre familiale, martorul apatic al bo-varismelor de duzină care, ca un ecou târziu al unei tâmpite sincronizări sexuale cu Europa, au împânzit România. Pătruns la ţară, actul lecturii face ravagii. Fiecare contabilă grăsuţă, fiecare învăţătoare păroasă, fiecare preoteasă pieptoasă tânjeşte după o aventură. Sforăitul sănătos al soţului, mirosul onest al picioarelor lui, un râgâit sanitar devin din această perspectivă adevărate catastrofe. Sprijinită în sapă, vânjoasa ceapistă, mamă a trei copii murdari, visează oprindu-se lângă tarlaua ei un „Masseratti” roşu. Mii de perechi căsătorite se plictisesc îngrozitor în concedii, în staţiuni, privind cu ochii goi, nepăsători, peisajul mirific al patriei. In câteva zile, în câteva ore, prin simpla lor calitate de soţ, de cap de familie, funcţionari conştiincioşi, admirabili ingineri obsedaţi de utopia unui plan, medici străluciţi, muncitori cu înaltă calificare, blânzi miliţieni, ţărani ce-şi iubesc pământul ca pe-o amantă care nici aceea nu mai e al lor, toţi, dar absolut toţi sunt transformaţi din cauza acestei vagi fecundări culturale în nişte Karenini neştiutori. Îmi sunt de ajuns cinci minute de privit şi zece de conversaţie ca să-mi dau seama ce-i reproşează ea soţului şi ce i-ar dori inimioara. Un sfert de ceas! Un sfert de ceas în care poţi distruge o casă, lăsa buimăciţi nişte copii, face praf mobila, frigiderul din colţ, poza cu ei doi miri de deasupra bufetului, serviciul de farfurii păstrat intact de la nuntă, eventuala maşină cumpărată cu nesfârşite CAR-uri, totul, totul, timp în care ea crede, e chiar mândră că trăieşte sentimentul că-n orăşelul, în cartierul şi-n sufletul ei nenorocit a coborât o vreme ceva din augustul spirit aventurier, din existenţa superbă, de poster

multicolor, a Carolinei de Monaco. Ca şi cum Carolina asta ar fi mai brează decât ele…

În aceste condiţii, vorba propagandistului nostru, cum să nu înalţ, dragă Iuliu, un sincer elogiu soţului, Soţului cu S mare, omului simplu care se pogoară asupra femeii sale cu eficienţa şi economia de mişcări cu care repară o priză? Cum să nu admir această fiinţă în sângele căreia stă pură, puternică, ideea de familie, rostul vieţii lui, reazămul de zi cu zi al existenţei, al muncii lui tenace? El, omul în maieu, care duminica repară câte ceva prin casă, care mai întârzie câteodată cu amicii la o bere, care se descurcă perfect în cazurile triste ale înmormântării rudelor, făcând rost de sicriu, cruce, camion, prosoape, colaci şi-şi păstrează cumpătul în mijlocul vaietului general, care-şi iubeşte cu sobră pasiune copiii şi profesia, îngăduindu-şi doar două-trei mărunte vicii (fotbalul, tablele), el, stâlpul oricărei societăţi serioase, fie ea socialistă, el este victima timpurilor noastre! Câte insalubre defecte de-a le sale nu mi le mărturiseau, desigur inventându-le, soţiile lui, dacă pot să mă exprim astfel, în timp ce, dragă Iuliu, mâna mea străvezie se plimba pe coapsele lor oftânde! Ce porcării rostite plângăcios, justificativ, mi-au auzit urechile pe seama acestui om imens, soţul, în pauzele când, cu o fascinantă ipocrizie, ele se lipeau de mine, astfel lăudându-mi trupul! Nici o altminteri tulburătoare dăruire la pat, la care care restul de adolescent rămas în mine trăgea emoţionat cu coada ochiului, nu-mi putea înfrâna dispreţul lucid că fac dragoste pe hemoragia unei nostalgii. Undeva în întunericul camerei se închega, asemenea imaginii acelor Hristoşi trişti, năsoşi, pictaţi pe sticlă, chipul suferind al lui, al soţului înfrânt.

Dar nu te speria, dragă Iuliu: ruşinea, remuş-carea asta mi-au trecut repede. Ştiam că peste o zi sau două voi intra cu Nilă a mea în Muzeul Satului, acel, pentru mine, panopticum grotesc al pierdutei noastre civilizaţii. Şi mai ştiam că acolo voi trăi o plăcere asemănătoare bucuriei extraordinare, demente, când, cu succes, într-un restaurant, flirtezi peste două mese din priviri cu o fată superbă şi nemulţumită de prietenul ei care, inconştient şi pistruiat, exact în intervalul ăsta o mângâie pe mână.

„La voi cu cât se plătesc ghizii? „, am schimbat eu vorba. „ Ce ghizi? „ „ Oamenii de specialitate, ca-re-ţiprezintă un muzeu,

un castel, un oraş…” „Habar n-am”, a zis Mariana. „La noi în State costă mult, e o meserie bănoasă”. „Da9de ce întrebi?” „Mă gândeam la Muzeul Satului, să angajez un ghid, să ştiu pe unde să umblu şi ce văd”. Mariana schimbă rapid o privire cu Steluţa. „ Dacă nu te deranjează, pot veni eu – zise ea. Am fost de-atâtea ori cu elevii! „ „Ar fi cool de-a dreptul!

— Am exclamat eu copleşit. Chiar să am noroc de un asemenea ghid? „ „ Şi când vrei să mergi? „ M-am gândit că n-are rost s-o mai lungesc dacă tot o găsisem şi m-aş fi dus cu ea chiar atunci, dar ce făceam cu Steluţa? Eram convins că nu s-ar fi despărţit de noi nici moartă. „Chiar şi mâine, dacă poţi”. Mariana şi-a încreţit fruntea: „Mâine? Da, dar numai după prânz. Am ore până la doişpe „. „La trei e bine? „ „E bine. Da' unde m-aştepţi?” (N-a zis ne aştepţi, deci va lăsa juna băbătie acasă). „La intrare. O găsesc eu”. „E pe şoseaua Kiselejf, lângă parcul Herăstrău. Toată lumea ştie „. „ O. K.”. Am zis şi i-am făcut semn chel-nerişei, am plătit, în ciuda protestelor cam palide şi scurte ale Marianei, tot, şi m-am ridicat: „ Trebuie să plec. Am un bussines. Aaa, să nu uit: dacă nu te superi, care ţi-e numele de familie? „ „Pancu – a zis ea nedumerită. De ce? „ „îţi spun imediat. Şi şcoala unde predai cum se numeşte? „ „Şcoala generală 157”. „Ţin un jurnal de călătorie – i-am explicat – şi-mi notez despre persoanele mai interesante pe care le întâlnesc cât mai multe amănunte, ca după aceea, când ajung acasă, să le pot reface cât mai fidel din memorie. Şi amănuntele mă ajută enorm. De exemplu, am cunoscut la Paris o thailandeză cred că foarte drăguţă, dar am uitat să-i notez numele. Ajuns în Dallas, nu mi-am putut-o aminti deloc, nici măcar cum arăta”. Mariana deveni visătoare: „Ai fost la Paris!… „ „Am fost cam peste tot”, am zis cu modestie, eu, care după cum ştii, luliu, n-am ieşit nici până la Ruse, în Bulgaria. „Atunci, pe mâine, la trei. Bye, bye „. „ Bye, bye” a zis şi Mariana.

Şi n-am stat cu mâinile în sân. Am mers imediat la Inspectoratul General pentru învăţământ al Capitalei, pe „ 6 Martie „, am scos eterna mea legitimaţie de colaborator al „ Scânteii tineretului”, am arătat-o unui portar mărunţel, dar, spre surpriza mea, amabil, şi l-am întrebat ce tovarăş inspector răspunde de învăţământul pentru clasele I-1V. „ Tovarăşul Gavrilă „. Era cât pe ce să izbucnesc în râs: inspectorul avea prenumele meu de american ratat! „Şi tovarăşul inspector

general… Ăăă… Zi-i să-i zic… „ „ Tovarăşul Jinga „, a zis îndatoritor portarul. „Dânsul când are audienţe? „ „Miercuri, de la zece la doişpe „. I-am strâns mâna cu o sinceră căldură portarului şi-am tăiat-o la Telefoane. Am luat cartea Bucureştiului şi mi-am notat numărul Şcolii generale 157 din sectorul 6. Am sunat chiar de-acolo, de la un telefon public. A răspuns o voce de femeie. „ Sunt Gavrilă, de la Inspectoratul General Cu tovarăşa directoare adjunctă, vă rog”. (Am zis „adjunctă”fiindcă pmsupuneam că un inspector de la Capitală trebuia să aibă în mapa lui de birou o listă cu numele directoarelor prime, deci ar fi trebuit să ceară „ cu tovarăşa directoare Cutare „; era însă plauzibil să n-aibă şi numele adjunctelor. Presupunere valabilă, după cum s-a demonstrat. Mai exista, desigur, posibilitatea ca „adjuncta” să fie „adjunct” şi-atunci tot planul meu cădea. Dar a fost adjunctă). „ Un moment, tovarăşe inspector”, a zis, probabil, secretara şcolii şi-apoi, după nişte foşnete şi şoapte, am auzit în receptor o altă voce de femeie: „Da, tovarăşe inspector. Directoarea Bocăneci la telefon”. (Na, că-i aflasem şi numele! Pentru jurnalul meu de călătorie)… „ Uitaţi de ce vă deranjez, tovarăşa Bocănea – am zis cu cel mai de jos glas de bas pe care-l puteam scoate. Noi am iniţiat aici la Inspectoratul General, în lumina ultimelor indicaţii ale tovarăşului Nicolae Ceauşescu de la Plenara pe probleme de învăţământ din aprilie, o acţiune la nivelul întregii Capitale sub genericul „Să ne cunoaştem mai bine colegii„. Şi pentru început, ca o primă măsură până definitivăm întreg planul, am hotărât împreună cu tovarăşul inspector general Jinga să trimitem din partea noastră fiecărui cadru didactic din Bucureşti câte-o felicitare, de ziua lui de naştere. Credeţi că e o idee bună? „ „ Vai, sigur că da!

— S-a entuziasmat tovarăşa Bocăneci. Să vedeţi ce-o să se bucure toţi!” „De aceea am rugămintea la dumneavoastră ca în cel mult o săptămână să am pe birou o listă cu învăţătoarele şi, dacă există, învăţătorii din şcoala 157, cu numele, data naşterii, adresa de acasă a fiecăruia. Se poate? „ „Binenţeles! In două zile v-o trimit!” „ Şi mai am o rugăminte, de data asta personală – şi-am coborât şi mai mult glasid. Tovarăşul Jinga are o cunoştinţă de familie în şcoala dumneavoastră şi-ar dori să ştie, fiindcă nu e sigur dacă acum, peste câteva zile sau mai încolo e ziua de naştere a persoanei respective, când s-a născut

ea exact. Vrea să-i facă o surpriză „. „ Cum o cheamă, tovarăşe inspector? „ „ PancuMariana – am zis eu. E învăţătoare „. „ Puteţi aştepta un minut?” „Desigur”. S-au auzit din nou foşnete, şoapte, un scârţâit de uşă metalică, apoi: „ Pancu Mariana. S-a născut la 8 noiembrie 1962 în Bucureşti, raionul Tudor Vladimirescu. Domiciliază în strada Valea Lungă… „ „ Vă mulţumesc, tovarăşa Bocăneci. Tovarăşul Jinga ştie unde stă. Data naşterii n-o ştia „. (Cu precizarea că inspectorul general ştia unde stă Mariana, îi puneam şi femeii o pilă: dacă ştie şi inspectorul general unde stă… Păi nu merita, biata de ea? Mi-am închipuit apoi ce mutră o face tovarăşul Gavrilă când se va trezi pe birou c-o listă venită din senin cu numele, data naşterii şi domiciliul a vreo patruzeci de învăţătoare din cartierul Militari. Şi m-am felicitat urgent c-un profiterol, vizavi, la „Continental”).

În ziua următoare dârdâiam într-o ploaie măruntă în faţa intrării de la Muzeul Satului, dar nu dârdâiam numai de umezeală şi frig, ci şi de nervi, fiindcă lângă poartă, la afişier, era un carton pe care scria mare „ închis pentru renovare „. Toată strategia mea se ducea de râpă. Şi asta nu pentru c-aş fi greşit cu ceva până atunci, ci pentru că picam, a suta mia victimă, într-o chestie de-a noastră, de pură metafizică românească: metafizica renovării. Tu nu observi, dragă luliu, că noi nu construim nimic până la capăt, ci renovăm mereu? Că „ Balada Meşterului Manole „, cu zidul ăla „părăsit şi neisprăvit”, e o baladă a veşnicei renovări? Că până şi ciobanul nostru mioritic, în loc să-şi ia cu hotărâre destinul în mâini, şi-l „renovează”? N-apuci să mănânci şi să bei ca lumea într-un restaurant nou-nouţ, că a doua zi, când să te dregi, e în renovare] Ce să mai vorbim de drumuri, mănăstiri, femeii „E ţara-ntreagă-n renovare „, nu în sărbătoare – aşa ar trebui să-nceapă cântecul ăla imbecil pe care trebuias să-l învăţăm la cor, în clasele mici.

Pe când rumegam gândurile astea negre, hop, dintr-un autobuz, Mariana: au umbrelă, blugi mula fi, geacă de piele cu fermoarul deschis până unde şi privirea unui orb s-ar fi îndreptat instinctiv şi cu acea îmbujorare vagă a femeilor la prima întâlnire, când nu ştiu dacă e bine sau nu ce fac. I-am sărutat ceremonios mâna voinică şi i-am arătat trist, din cap, afişul de la intrare. A stat un moment, un singur moment, în cumpănă (e formidabil, dragă luliu, cu ce rapiditate, asemenea rapidităţi

vorbirii lor, găsesc regăţenii şi regăţencele soluţii pentru orice; pe când un ardelean, dacă ar fi văzut afişul ăla, ar fi zis: „Apăi, dacă-i renovare, nu mai me rem… „), mi-a făcut semn să aştept, apoi s-a îndreptat cu hotărâre spre poartă şi-a bătut sau a sunat, nu mi-am dat seama. Într-un târziu, i-a deschis paznicul, nu foarte matol Mariana i-a şuşotit ceva, a arătat spre mine, paznicul a mormăit şi el. Stăteam acolo în ploaie, fără plan de rezervă şi fără umbrelă. Sacoul meu englezesc începea s-arate a Salonta. Cu aceeaşi hotărâre cu care s-a dus la poartă, Mariana a revenit şi mi-a zis încet: „Ai ceva dolari? Mărci? „ De unde să fi avut? „I-am lăsat la hotel. N-am decât lei româneşti N-am ştiut că… „ „Dă-mi o sută”, a poruncit ea. M-am scotocit, i-am dat. Mariana s-a-ntors la paznic, i-a spus ceva la ureche, apoi mi-a făcut semn să înaintez.

Rom. Rom „Jamaica”. Asta băuse paznicul: nu i-am simţit numai mirosul i-am văzut şi sticla pe geam, în ghereta lui când am trecut pe lângă el şi am intrat.

Mie, dragă luliu, nu-mi place Muzeul Satului.

Pot să înţeleg strădaniile, ambiţiile sociologice ale iniţiatorilor lui ~ Dimitrie Guşti, H. H. Stahl, parcă -dea plasa pe câteva hectare din nordul Bucureştiului zeci de vetre rurale strămoşeşti, din toate zonele ţării, gospodării reconstruite nu numai arhitectonic, ci, în faza iniţială, interbelică, cu toată suflarea lor, cu om, cu căţel, cu purcel, dar mi se pare o idee nu tocmai depărtată de aceea pe care-arfi putut-o avea new-yorkezii plasând în Central Park, ca să-i aducă aminte populaţiei de culoare cine-i sunt strămoşii, câteva colibe de boşimani; sau londonezii, în Trafalgar Square, o mică rezei'vaţie, deschisă de la 10 la 18, cu o apatică populaţie zulu luând tacticoasă five o 'clock tea. Nome că elementul „ uman „, aşa cum îl concepuseră a locui acolo fondatorii, dispăruse de mult, pentru că dacă m-aş fi întâlnit pe alei cu cine ştie ce ţărani „neaoşi”, „autentici”, aş fi avut probabil senzaţia că dau bineţe unor foetuşi în costume naţionale, scăpaţi dintr-un mare borcan cu formol.

Slavă Domnului, deci, că muzeul era pustiu. Am dat s-o iau spre zvelta, cu adevărat splendida biserică de lemn din zona ta natală, când Mariana m-a tras uşor de mânecă: „ Vreau să-ţi arăt ceva „. Am luat-o pe o alee la stânga şi după vreo cincizeci de metri ne-am oprit în faţa unei gospodării. M-am uitat pe plăcuţa decolorată de soare şi ploi: „ Casă din satul Şuiei,

judeţul Argeş, sec. XX”. Mariana a intrat în curte, eu am urmat-o. Erau de fapt două corpuri de casă lipite Informă de L răsturnat, iar în curte erau două dependinţe: un patul din nuiele pentru porumb şi un grajd pentru animale. Mariana a urcat nişte trepte în pridvoml casei ce dădea în alee şi s-a oprit în faţa unei ferestre minuscule, privind înăuntru. S-a întors spre mine, vizibil emoţionată: „ Vino. Să vezi Am urcat şi eu în pridvor şi m-am uitat: interiorul unei încăperi ţărăneşti antebelice, cu o masă scundă, două scaune, un pat îngust acoperit cu velinfe şi înţesat de perne brodate cu toate motivele ştiute şi neştiute, o solidă ladă de zestre din, cred, stejar, iar pe pereţi mai mult de-o duzină de fermecătoare pare tare în formă de fluture, de asemenea brodate. „E camera de oaspeţi, a şoptit Mariana. Exact aşa aveau şi bunicii mei, unde mergeam în vacanţe. Totul, totul e la fel„. Avea ochii umezi. Cine ştie ce amintiri o bântui au din copilăria ei rurală. „Şi nu putem intra? „. Am zis. „Nu cred”, a răspuns ea, dar m-am uitat la uşă şi-am văzut că-n broască era o cheie mare, ruginită. Am răsucit-o şi uşa s-a deschis. Mariana a făcut ochii mari, eu am poftit-o înăuntru cu un gest larg, cavaleresc şi ea a intrat plină de sfială. Sub paşii ei podeaua de lemn a suspinat ca la o dezvirginare.

Fac acum o paranteză. Nici o femeie, dragă luliu, dar absolut niciuna, fie ea Mata-Hari, Zoia Kosmodemianskaia, Virginia Woolf, Suzana Gâdea ori Maica Clara, nu rezistă la proba zodiilor. Dacă-i ghiceşti unei femei zodia din prima încercare, ai o poartă larg deschisă spre sufletul ei, care mi e decât antecamera corpului, şi nu invers, cum se spune. De fapt, nu trebuie să ghiceşti, trebuie să ştii. De-aia şi dădusem eu telefoanele alea, cu tovarăşul Gavrilă, cu tovarăşul Jinga, să-i aflu data naşterii.

Ne-am aşezat amândoi în tăcere pe patul acela îngust, ea gândindu-se probabil la copilărie, eu la paznicul care mai avea o jumătate de litru de rom, deci avea puţine motive să ne, eventual, caute. „ Ciudată mai eşti şi tu, Mariana „, am zis eu într-un târziu. „De ce?

— S-a-ntors ea curioasă. „La nimeni n-am mai văzut un asemenea aliaj între senzualitate şi luciditate ca la tine„. (Unul din textele mele „clasice „, ştii bine, luliu). Ea a ridicat din sprâncene: „De unde ştii? „ „ Intuiesc. Şi cred că aliajul ăsta vine din zodia în care te-ai născut sau din zodia în care ai

ascendentul„. „Şi din ce zodie sunt? „ Am şovăit un moment. „Dă-mi, te rog, palma„. Mi-a dat-o. Era umedă. „Acum uită-te adânc în ochii mei„. S-a uitat. Văzusem ochi mult mai frumoşi, dar nu mai conta. Am tras aer în piept, am expirat: „ Scorpion „. Mâna ei a tresărit. „ Cum ai ghicit?!„ „N-am ghicit. Ţi-am simţit câmpul„. „Ce câmp?„ „Câmpul tău magnetic. Orice om are un câmp, o aură magnetică, în special în jurul capului, al palmelor şi mai ales, scu-ză-mă, al sexului. Iar câmpul are în general proprietăţile zodiei în care s-a născut acea fiinţă „. „ Da* de unde ştii tu toate chestiile astea? „ – a îngăimat ea. „Am urmat nişte cursuri în Miami, Florida„. „Ce cursuri?„ „De intuiţie bioelectrică şi, pe baza ei, de chiromanţie ştiinţifică„. „Ştii să ghiceşti în palmă?! „ -a exclamat ea. „Nu ghicesc, Mariana – am spus eu blând, lăsându-i mâna. Intuiesc. E cu totul altceva„. „ Te rog„ – a zis ea şi mi-a arătat palma. „ Să ştii însă, draga mea, că eu nu intuiesc treburi din astea banale, cu linia vieţii, a norocului, că o să trăieşti midt, nu. Eu pot să-ţi intuiesc, din două încercări, data naşterii. „Daaa? „-a făcut ea. „ Dar lasă-mă să mă concentrez puţin. Nu e uşor”. I-am luat palma cu mâna dreaptă, cu degetele de la stan-ga mi-am masat tâmpla închizând ochii, apoi i-am deschis şi preţ de vreo zece secunde i-am privit „profund” palma. M-am lăsat scuturat de un frison şi, sugrumai, am zis: „8 noiembrie 1962. Teribil! Cu excepţia anului, e şi ziua de naştere a tatălui meu „. Mariana rămăsese cu gura căscată. Eu respiram greu, ca după un efort cumplit. Ea şi-a retras palma şi m-a mângâiat încet pe obraz. Atunci am tras-o pe după umeri spre mine. S-a lăsat, moale. Masa aceea de muşchi puternici, indolenţi, dispăruse. In timp ce ne scurgeam spre orizontală, mi-a şoptit în ureche, parafrazându-l fără să vrea pe Zaharia Stancu: „ Dagmare, închide uşa!”

Ţăranii noştri nu erau proşti, dragă luliu. Într-un pat larg poţi să-ţi uiţi, să-ţi pierzi partenera; într-un pat îngust, oricât te vei suci şi învârti, o vei simţi tot timpul, vei învia din morţi. Însă pe cât voiam eu să fac dragoste normal, „ ciobăneşte „, ca să zic aşa, sau mai bine zis „iepureşte”, cu o ureche la uşă să nu vină paznicul şi să iasă scandal taman în zilele Congresului alXIV-ka al PCR, pe atât îi intrase ei în cap, cred, să-mi arate că deşi născută la ţară, într-o Românie ca vai de ea, nu era cu nimic mai prejos, în tehnică, decât acele june americane şcolite erotic în taberele de hippyoţi, în nopţile de, Jbwer-power” ori la

sexy-party-urile cu cocaină. Probabil şi văzuse la video vreun film porno, fiindcă mă întorcea şi mă răsucea de-mi mergeau julgii.

Dar am avut un mare avantaj din asta: tot învăr-tindu-mă când pe-o parte, când pe alta, punându-mă când pe jos, când în căruţă, mi-a îngăduit răgazul să mă uit în jur şi să-mi treacă încă o dată prin faţa ochilor, de parcă eram o cameră de filmare într-o continuă mişcare, toate acele obiecte şi imagini din odaie. Şi, brusc, în acea buimăceală, am avut, dragă Iuliu, revelaţia fulgurantă a unităţii civilizaţieişi spiritualităţii noastre străvechi, fiindcă în orice casă ţărănească, din orice colţ al ţării, vei vedea un pat îngust, o ladă de zestre, scaune şi podele din lemn, covoare, carpete, păretare şi velinţe brodate. Nu mai făceam dragoste cu Mariana X, ci cu un arhetip feminin într-un spaţiu arhetipal.

Numai că arhetipul, ca orice arhetip, n-avea de gând să obosească, ba chiar din când în când scotea un răguşit, înfiorător „Ah, Dagmare!”, care, evident, mă transporta întru totul cu alt teritoriu decât cel carpato-danubiano-pontic.

Când am ajuns într-o poziţie cât de cât rezonabilă, i-am spus ceva la ureche. Am crezut c-o s-o şo-chez şi probabil c-am şifăcut-o, dar nu prea tare, nu cum m-aş fi aşteptat, fiindcă s-a ridicat, în fine, şi-a prins părul într-o parte cu o agrafa urbană şi-a zis: „ Câţi am fi? „ „ Şase – am zis eu. Trei perechi. Una din ele e canadiană, soţ şi soţie, lucrează amândoi la Centrala atomo-electrică de la Cernavodă, iar în week-end vin la Bucureşti. Dar sunt oameni cumsecade, fără prejudecăţi”. „Nu ştiu, nu ştiu dac-o să pot să vin „, a murmurat ea, apoi ne-am adunat hainele de pe jos, am întins la loc cuverturile şi ve-linţele vraişte, am ieşit, am trecut pe lângă portarul pe care în ghereta lui nu l-arfi trezit nici trâmbiţele Ierihonului şi ne-am despărţit la Arcul de Triunfi ea luând-o spre tramvaiul 41, eu spre Biblioteca Academiei, o să-fi spun altădată de ce.

Şi iată-mă, dragă Iuliu, a doua zi, la prânz, ascuns după statuia lui Enescu din Piaţa Operei, cu ochii fixând ieşirea din metrou la „Eroilor”, să văd dacă apare ea, Mariana, femeia Republicii. In stânga se zăreau etajele superioare ale Casei Poporului, în dreapta masiva, albertspeeriana clădire a Casei Radio, iar în spate, translată şi ascunsă în spatele blocurilor de pe „Ştirbey Vodă”, bănuiai dormitând Biserica Sf Ştefan, sau

„ Cuibul de berze „, cum îi ziceau enoriaşii; adică tot spaţiul ăsta ca un terestru, socialist Triunghi al Bermudelor în care dispăruse, înghiţit de buldoreze şi basculante, întreg patriarhalul cartier Uranus.

Şi iat-o şi pe ea, Mariana, fix la unu şi jumătate, cum ne înţelesesem, ieşind din metrou şi înaintând voiniceşte prin acest triunghi spre un sexy-party iluzoriu. Laş şi porc, am tulit-o din spatele statuii prin parcul Operei spre Casa de Cultură a Studenţilor. Mi-am imaginat apoi cum o fi aşteptat, săraca, acolo, întâi cu emoţie, cu speranţe un sfert de ceas, apoi cu nedumerire o jumătate de oră, ca la urmă, la capătul unui ceas întreg, cu ură pentru acest yankeu denaturat, pentru aceşti americani ipocriţi care, precum pe bunicii ei din anii '50, au lăsat-o cu ochii în soare. Şi m-am gândit, dragă Iuliu: ce chestie: încă o lovitură dată imperialismului.

Măi omule – zise generalul către Willy Schuster, privindu-l ţintă – tu nu ştii cu ce te joci. Dintr-o chestie ca asta, poţi să intri şi la bulău. Te băgăm la „subminarea economiei naţionale” şi ăla eştii

— Dar, tovarăşe general – zise Willy şi-şi dădu seama că glasul îi tremura – până acum o oră era aici! L-am supravegheat tot timpul şi…

— L-ai supravegheat pe aia a mă-tii!

— Izbucni generalul. Cum l-ai supravegheat?! Şi ce e cerbu' ăsta – OZN, să dispară aşa, ca măgaru-n ceaţă? Fu-tu-vă-n cur cu cerbii voştri cu tot, că numai de tâmpiţi am parte!

Willy Schuster coborî privirea şi nu zise nimic, într-adevăr, nici el nu pricepea: toată noaptea stătuse cu binoclul pe el, în lumina lunii îi zărise a suta mia oară splendidele coarne, ba chiar 1 se păruse c-aude şi cum, în răstimpuri, cerbul fornăie uşor, umflându-şi nările Şi dintr-o dată, preţ de trei secunde cât, ţinându-şi palmele căuş, îşi aprinsese o ţigară, cerbul – ia-l de unde nu-i. Dispăruse de parcă nici n-ar fi fost.

— Şi-acum eu ce mă fac?

— Zise mai potolit generalul, privind undeva peste capul lui Willy. Peste două ore elicopterele vor fi aici şi ce-o să-i spun Tovarăşului?

„Să trăiţi, Tovarăşe Secretar General – îi trecu brusc prin minte lui Willy – am onoarea să vă raportez că îndeplinind planul la toţi indicatorii de bază, cerbul a dispărut”.

— Zi, mă boule, ce facem acum?

— Tovarăşe general – se dezmetici Willy -dacă-am putea înconjura pădurea cu nişte soldaţi, l-am găsi, că n-avea cum să…

— Păi da – se-aprinse din nou generalul – acuma, pentru cerbul tău, să implic şi Armata! Să-i scot pe soldaţi de la câmp, de la munci, şi să-i pun să fugărească o iluzie, mă, o iluzie! Nu-i destul că abia i-am mobilizat pe nenorociţii ăia de gonaci, acuma s-aduc şi un regiment! Mă neamţule, dacă într-o oră nu-mi scoţi cerbu', nu mă interesează cum şi de unde, ai beulit-o, mă, ai beulit-o rău de tot! Neam de neamul tău…

— Dar deodată generalul se întrerupse, apoi, uitând că şi el are atârnat la gât binoclul, i-l smulse din mână pe-al lui Willy, îl duse la ochi şi-l fixă în direcţia Pădurii Sasului.

— Asta e?

— Şopti el.

Willy privi şi el într-acolo: da, era un cerb.

— Nu-mi dau seama. Dacă sunteţi bun să…

— Şi arătă spre binoclul din mâna generalului.

— Păi da – zise generalul şi-i dădu binoclul lui Willy – că m-am prostit şi eu!… Zi-mi, neamţul e, că ăsta e şi te-ai scos!

Willy regla şarful şi i se muiară genunchii: nu era ăla, era, mai mare ruşinea, Gică Şchiopu. L-ar fi recunoscut dintr-o mie.

— Nu e el – zise stins.

— Cum nu e el?!

— Făcu generalul. Da' ce e?

— E Gică Şchiopu, de la noi de la fermă.

— Ce Gică Şchiopu?! Păi nu e cerb?

— Ba da, tovarăşe general, dar e unul aproape domesticit. Nu e cerbul… Nostru.

Era cât pe ce să zică „cerbul meu”.

— Păi şi ăsta n-are coame?

— Are, dar nu de trofeu. E sub medie.

— Şi nu-l putem mâna spre stand, spre foişor?

— Ba da, îl mânăm unde vreţi, că vine şi singur, dar ce-o să zică Tovarăşu' când o vedea că…

Generalul îşi ridică încet privirea spre cer ca şi cum ar fi vrut să-l ia martor pe Dumnezeu că nu e responsabil de ce-o să-i facă nemţişorului ăsta. Willy îşi trase capul între umeri, aşteptând lovitura. Ciudat însă, cerul care începea să se

lumineze păru să-l domolească pe general. Il prinse pe Willy de primul nasture de pe uniforma de pădurar şi-l privi drept în ochi:

— Uite cum facem, măi tăntălăule: îl mânăm pe şchiopu' ăsta până spre foişor şi-l împuşcăm. Adică Tovarăşu' o să-l împuşte, că trage bine. Da' dânsu' nu are treabă cu evaluatu', cu număratul coamelor şi aşa mai departe. Asta e misiunea noastră, dânsu' are altele pe cap. Şi după aia o să chem Armata şi-o să-l găsim, spre binele tău, sper, pe ăla adevăratu'.

Ai priceput?

— Da, tovarăşe general!

— Şi încă ceva: dacă sufli cumva vreo vorbă de ce-am discutat noi aici, te-mpuşc cu mâna mea.

Willy dădu rapid din cap. Generalul îşi scoase staţia de radio-emisie-re-cepţie din teaca de la centură şi-o duse la buze:

— Stejarul„, aici „Rândunica”. Recepţie.

— V-ascult, tovarăşe general!

— Auzi, cu pârâi-turi, Willy.

— Mă Dobre, ce mama dracului, nici acum n-ai învăţat să comunici? Şi după o pauză: L-am găsit. Uite cum faceţi: dispui oamenii în semicerc şi urci cu ei, cu gălăgie, cu tam-tam, prin Pădurea Sasului, spre indicativul nr. 1. Porniţi când vă spun eu.

— Nţeles, „Rândunica”!

— Auzi Willy. Generalul puse înapoi staţia în teacă, îşi scoase porthartul, se aşeză în fund şi se mai uită o dată cu binoclul spre Gică Şchiopu.

— Pare paşnic – zise el. Fumezi?

— Da, tovarăşe general.

Generalul scoase din buzunarul de la piept un pachet de Kent şi-l întinse spre Willy.

— Mulţumesc mult – spuse pădurarul. Generalul îşi aprinse şi el una, trase un fum şi privi în zare.

— Carnea vă rămâne vouă – zise el. Noi luăm numai trofeul. Vezi cum o-mpărţiţi, s-ajungă la toată lumea, mai ales la gonaci.

— Dacă-mi permiteţi, m-aş ocupa eu – zise Willy. Ştiu cum se tranşează.

— Bine, ocupă-te tu – zise generalul şi se-ntinse pe spate, cu mâinile sub cap, în aşteptare. Uite ce dimineaţă frumoasă se-arată – adăugă el. Să dea Domnu' să iasă bine, neamţule.

(Din însemnările erotice ale lui Nelu Sanepidu) ŢÂŢA POP. ZALĂU în privinţa femeilor dragă luliu, ştii ce mi-am dorit întotdeauna şi n-am avut niciodată? O brutăreasa. Nu o intelectuală ochelaristă drăguţă care, sastisită de atâtea lecturi esenţiale, urlă sub tine regăsi ndu-şi astfel tulburătoarea, ancestrala ei feminitate, nu o ţărancă subţire în al cărei trup cu linii elegante, suple, bănui eşti rafinamentul decantat de milenii al unei specii supravieţuitoare, asemenea femelei de rechin-tigru, nu o vedetă sexy pe posterul căreia a trudit din greu un retuşeur labagiu ca să scoată de pe poza originală blestemata de celulita, nu; ci o brutăreasa, o simplă brutăreasa. Mă rog, nu chiar simplă… Adică o fiinţă în jur de 30-35 de ani, nu foarte slabă, având pe ea, din cauza condiţiilor de travaliu, doar un halat alb descheiat la piept şi chiloţii sine qua non, ştergându-şi cu încheietura mâinii, lângă masivul cuptor încins, fruntea urechea pe toracele său monstruos spre a-i asculta bătăile inimii, ai fi auzit un motor imens, o orgă de apă Ei? Sigur că ţi-ai dat seama: e portretul tan-dru-ironicpe care i-l face G. Călinescu în „Istoria literaturii române v celui mai redutabil adversar al său: Eugen Lovinescu. Schimbă aici ce e de schimbat şi-o vei avea în faţa ochilor pe Ţâţa: mentorul „Sburătorului” reîntrupat în laboranta unei cofetării din Zalău.

Dar surprizele nu se opreau aici. Simţeam asta după cum colcăia de un râs tăcut prietenul Viorel. „ Uite, Ţâţa – a zis el când giganta s-a oprit la masa noastră – îţi prezint pe domnul ziarist şi critic literar Nelu Cucerzan, din Bucureşti”. M-am ridicat: nici eu nu sunt un tip scund, însă Ţâţa mă depăşea cu vreo trei degete. Mi-a întins mâna. Am luat-o marmoră moale, într-adevăr – am dat să m-aplec să i-o sărut, când ea s-a prezentat: „ Tit-Livia Poro-lissa Pop Am rămas o clipă aşa povârnit, crezând că-şi bate joc de mine. Dar nu: chiar aşa o chema: Tit-Livia Porolissa Pop. „ Tatăl Ţiţei e un mare latinist – m-a lămurit, cu veşnicile lui luminiţe în ochi, Viorel. A botezat-o aşa ca să nu-i poată fi maghiarizat numele. Dar noi îi spunem Ţâţa, că-i mai uşor de pronunţat. Ţâţa dragă – a continuat el – ai ceva poezii la tine? „ Avea. „ Şi unde sunt? „ „ In poşetă „ Păi ce mai stai?…

— A zis Viorel, de data asta serios. Adă-le să le vadă domnul redactor”. Ţâţa a şovăit un moment: „Nu ştiu dacă se-

nţelege. Sunt scrise de mână. „ „ Se-nţelege, se-nţelege – a zis Viorel. La câte manuscrise a citit domnul redactor Nelu!'

Când Ţâţa a dispărut în laborator, am început şi eu să rad: „ Tit-Livia Porolissa Pop? Taică-său a blestemat-o în ha Iu9 ăsta?” „El” – a zis Viorel, trăgând o duşcă din „Cico”. „E român din ăla, ca-n Caragiale, verde Da1 e om bun, o să vezi” „ O să văd?! Ce să văd? „ „ O să te invite la masă „. „Cine?” „Porolissa a pufnit prietenul nostru. Aşa face ea când cunoaşte un critic, pe cineva din Bucureşti sau Cluj, unde a dat de două ori la filologie, dar n-a reuşit. E şi poetă, membră a cenaclului de-aici”. „Care se numeşte „Porolissum„, bănuiesc „. „ Exact – a zis Viorel. Dar să ştii că nici bătrânului nu-i displace să aibă oaspeţi. Cu cine să vorbească şi el despre istorie în oraşul ăsta? Plus că doamna Pop face cea mai bună supă de găină din zonă. N-ai vrut tu să cunoşti ceva specific local?” Am tras şi eu un gât din „Cico” şi m-am gândit că, în fond, de ce nu? Perspectiva de a rătăci o duminică prin Zalău până la trenul de noapte sau până a doua zi nu mă încânta deloc. „Dar nu merg fără tine”, am zis. „ Vin şi eu până la patru după-amiază, când am RATA spre casă. Apropo, tu ai unde să dormi? „ „încă nu ştiu dacă rămân până mâine. Dacă rămân – la hotel”. „ O să rămâi. La familia Pop. „ „ Unde?!” La familia Pop, la Porolissa „ De unde ştii? „ „ O să vezi” -a zis cu acelaşi zâmbet hâtru-misterios Viorel.

N-am mai apucat să-ntreb nimic, fiindcă a apărut Ţâţa cu caietul. Un caiet direct proporţional cu făptura ei, mai degrabă un registru. Cum i-o încăpea într-o poşetă?

— Mi-a trecut prin minte. L-am luat şi l-am deschis. Mirosea a vanilie, poate şi a scorţişoară. Am citit vreo trei pagini: un scris mărunt, perfect caligrafic, cu literele ca nişte măr-geluţe. Să nu mă-ntrebi, dragă Iuliu, de conţinut Ceva de genul: „Frunzele galbene cad pe cărare/Tu unde eşti? „ ş.a.m.d. „ Trebuie o analiză serioasă”, am zis cât am putut de sobru. „Păi sigur – a întărit imediat Viorel Luat fiecare poem pagină cu pagină. Pe domnu3 Nelu îl cunosc, nu se joacă, taie în carne vie dacă e cazul”. Şi fără pauză: „Distinsa doamnă Pop mai face supa aia minunată? „ Pentru prima oară faţa de marmură moale a Tit-Liviei Porolissa Pop s-a destins într-un zâmbet: „Faaace… „ „Tu cât mai stai aici?” „Ooo… Oră”. „S-ar supăra domnul profesor Pop dacă i-am face o vizită cu domnu9redactor Nelu? „ „Nuuul” – a zis Porolissa. „Buuun – a imitat-o Viorel. Uite cum

facem. Noi trebuie să mergem la Casa de Cidtură, la concursul ăsta de coruri despre care domnu 'Nelu trebuie să scrie la Bucureşti. Tu anunţă-l pe domnul profesor că venim şi peste o oră jumătate ne întâlnim în faţa Casei”. „Pot să răsfoiesc eu caietul între timp? „ -am zis. Porolissa s-a roşit ca o statuie elină (care erau colorate, nu? Tu mi-ai spus, dragă Iuliu) şi-a îngânat, sugrumată, „Daaa...”

Pe drumul până la Casa de Cultură, Viorel mi-a mai spus că oricâte eforturi a făcut domnul pro-festor de latină să încetăţenească în urbe numele de botez alfiicei sale, nimeni nu-i spunea sau striga copilei, apoi fetei, „Porolissa” sau „ Tit-Livia” sau măcar „Livia”, ci încă de la grădiniţă copiii, simţind că e ceva în neregulă aici, o strigau, în cruzimea lor instinctivă, numai „ Ţâţa „. Şi Ţâţa i-a rămas prenumele. Mai mult, pornindu-se de la constatarea că nu puţini critici, recenzenţi, redactori de ziar sau de televiziune, inspectori de grad didactic care treceau prin Zalău înnoptau în casa Pop, circula prin cenaclu un vers pe care mi l-a şoptit, muca-lit, Viorel: „De la Nistru pan la Tisa/Tot românu-n Porolissa”... „Şi nu care cumva să arăţi domnului profesor că-i simpatizezi pe unguri”, m-a mai avertizat el.

Am ajuns la Casa de Cultură, am luat de la un oficial programul, am intrat în sala pe jumătate goală şi am aruncat o privire pe scenă (era un cor bărbătesc de undeva de prin zona ta, Iuliu, am recunoscut costumele), m-am mai învârtit prin hol cu Viorel privind du-te-vino-ul de coriste tărănci care n-arătau deloc rău, ba unele, foarte tinere, te făceau să visezi pozitiv la parodia lui Topârceanu cu „ Viaţa la ţară „, am mai înghiţit din „ Cico „-ul de 60 de grade şi la ora fixată am ieşit. Aveam pe umăr geanta de voiaj „ Sansonite „ şi sub celălalt braţ regis tul poetic al P oro lis se i. Ea ne aştepta. Poşeta era pe măsura ei: s-ar fi zbenguit în ea „Larousse „-ul tău di grande.

N-am mers mult, o sută, o sută şi ceva de metri şi-am intrat pe o stradă liniştită, „ 30 Decembrie „, cred, cu case joase, doar cu parter sau cu un singur etaj. În faţa uneia l-am identificat imediat, fiindcă nu numai că era la fel de masiv ca fiică-sa, dar era leit Porolissa (sau, mă rog, invers), pe domnul Pop. Era îmbrăcat într-o redingotă neagră abia reuşind să-i acopere parţial pântecele pantagruelic, peste care lanţul argintiu al ceasului de buzunar era gata să plesnească. Iţi spun

sincer că m-a impresionat: părea ieşit din altă lume, pe care n-o mai vedem decât în documentarele istorice, alea alb-negru, de dinainte de primul război mondial, cu domni ţepeni şi demni, prelungiţi de melon spre un cer incert.

„ Domnule profesor – a zis Viorel, cu o spoială de respect brusc aşternută pe faţă – permiteţi-mi să vă prezint pe domnul Nelu Cucerzan, critic şi ziarist la „Scânteia tineretului„Horaţiu Pop”, a răspuns grav domnul Pop, întinzându-mi o mână energică. „Mă bucur mult să vă cunosc, domnule profesor – am zis. Prietenul meu Viorel mi-a povestit multe despre dumneavoastră”. „Cucerzan…

— A zis el meditativ. Ştiţi de unde vine numele acesta?” „Cred că E. Ardelenesc”, am răspuns. „Mai mult, domnule, mai mult! E latin, latin get-beget!

A ridicat domnul Pop arătătortd. Cucerzan înseamnă cuceritor: de la conquiro, conquiere, qui-visi, quvisitum! Toate numele româneşti terminate în „an „ sunt latine: a căzut terminaţia finală „ us „ şi-au rămas Roman, Traian, Bălan, Şolcan, Gălan şi-aşa mai departe. Până şi Viorel al nostru e os de legionar roman, Mureşan, nu-i aşa, Viorele? „ – şi domnul Pop i-a tras amicului o scatoalcă zdravănă peste spate. Viorel a încuviinţat icnind. „Dar să mergem înăuntru, o să mai avem ocazia să discutăm. Porolissa, condu-l pe domnul Cucerzan „.

Şi-n clipa aceea, întorcându-mă spre poartă, mi-au căzut ochii pe un dreptunghi, o placă memorială de marmură pusă pe casa domnului Pop. Să-mi cadă faţa, nu alta! Încă o surpriză a ha Viorel. De-aia mustăcea el mai înainte, amuzat. Pe placă, bilingv, în română şi maghiară, scria: „In această casă a locuit ca elev de liceu între anii 1892-1896 marele poet revoluţionar Ady Endre”. /a te uită, m-am gândit, ferocele antimaghiar, domnul Pop, stă în casa unde a locuit Ady Endre!

Înăuntru, în sufragerie, masa era deja pusă. Oamenii ăştia păreau c-aşteaptă tot timpul oaspeţi. Nu vreau, dragă luliu, să-ţi fac poftă: am şi-acum în faţa ochilor, la antreu, slănina afumată tăiată în paralelipipede lungi, subţiri, la un capăt cu şorici. (Să nu uit: mai târziu, în noapte, în patul larg, imperial, răsfoind ameţit registrul Porolissei, am dat peste un vers de o stupiditate genială: „în tot judeţul nostru, slănina e regină!”). Bref, ştii şi tu ce e o masă ardelenească, duminica, când vrei să impresionezi un vizitator. Mai interesant mi s-a părut altceva: în contrast

violent cu bărbatul ei, doamna Pop, casnică, nu trecea de 1,60 m. Era asemenea unui tăcut, dar viu bibelou japonez şi te aşteptai ca din minut în minut să împreuneze mâinile şi să se-ncline în faţa acestui fioros Toshiro Mifune care îi era soţ, stăpân, Dumnezeu. Il privea cu adoraţie, pe furiş. Iar el părea mulţumit de acest devotament aproape canin, fiindcă din când în când i se adresa cu o neaşteptată bândeţe: „Mai trebuie ceapă, Lucreţia! Piperul, Lucreţia!”

După primele două păhărele de palincă, nişte păhărele din metal având încrustate pe ele chipul lui Franz Josef şi făcând parte, după cum a ţinut să precizeze domnul Pop, „dintr-un serviciu de masă adus de bunicul meu direct de la Viena, de la austrieci, nu de la unguri!”, am făcut prima gafă. „ Uau!

— Am zis: Ce palincă! E din prune?

Câte grade am?„ în loc să-mi răspundă, domnul Pop s-a uitat lung şi încruntat la mine: „Domnu' Cucerzan, asta nu e palincă. E horincă/Din latinul chorea, horă, dans, a hori, a cânta, a te veseli! Palinka zic ungurii, greşit şi intenţionat greşit, să ne ia patentu 7 Noi facem de două mii de ani horincă, nu palinka/„ Am înghiţit în sec. Insă domnul Pop, culant, a trecut peste stânjeneala mea şi cu un gest larg m-a poftit să mai iau din paralelipipedele de caş afumat, tobă şi slănină. „Slănina, e adevărat – a precizat el – e un cuvânt de origine slavă, dar dacă tot au trecut pe-aici, trebuia să le luăm şi noi ceva slavilor ăstora, nu? Şi le-am luat, hă, hă, hă, slănina!” – a încheiat el satisfăcut.

La supă L* genială, într-adevăr – domnul Pop m-a întrebat de unde sunt de loc. I-am spus. „Şi sunt mulţi unguri pe-acolo?” – s-a interesat el. „Nu prea – am răspuns. Erau mai mulţi saşi, dar au cam plecat”. „ Cu saşii e altceva – a zis domnul Pop, umplând din nou păhăruţele de metal. Ei au venit cu o civilizaţie, cu meserii, cu invenţii mecanice, cu o disciplină, nu ca ungurii, care au venit cu nişte mustăţi. Păi cu nişte mustăţi vrei tu să iei Ardealu 7!” M-am ferit să zic ceva şi nici nu cred c-aş fi putut fiindcă palinca -pardon, horinca – îmi ardea gâtlejul, iar supa, cu care voiam s-o sting, era şi ea fierbinte. Domnul Pop a luat probabil tăcerea mea drept încuviinţare: „Păi cum să le dăm, dom 'le, Ardealu 7 – a tunat el. Numa 'ca să-şi completeze reliefu 7 Păi ce-au ei acolo? Pustă, pustă şi iar pustă! Şi-un lighean de lac, Balatonu 7 Pe când la noi – munte, codri verzi de

brad, peşteri, mine de aur, de fileuri, spaţiu mioritic, ce mai! Au şi ei un prăpădit de deal, Tokay, unde produc un vin, nu zic rău, dar mult, mult e-xa-ge-rat! Nu se compară cu… Lucreţia!”

Minuscula doamnă întoarse capul, de lângă soba de tuci. „In pivniţă, pe dreapta, ştii tu – zise domnul Pop. Să vadă şi domnu! Nelu ce produce Ardealu 7 Dar mai întâi friptura!”

Doamna Pop se povârni şi scoase din cuptor o tavă uriaşă cu care veni clătinându-se.

„(ia Ut na, gallmae # spuse domnul Pop, când tava, pe care sfârâia uşor o găină pantagruelică, ateriza pe masă. Rasa Lenghorn, tot mai rară. O creştem aici, în curtea noastră. Am avut mai multe, dar ni lea-u furat ţiganii. Ţigani unguri!

— Preciza el. Pot să vă servesc eu? „

Şi mă servi exact cu ce nu-mi place la găină: pieptul. Am observat că Porolissa nu şi-a luat decât o bucăţică şi nu mânca pâine. Ai fi zis că ciuguleşte ca o păsărică. Dar aveam bănuiala că noaptea, când ai casei dormea, se strecoară în vârful masivelor ei picioare şi dă iama la frigider. Am tot moşmondit cu cuţtul şifurctdiţa în carnea aţoasă a pieptului până când doamna a revenit din pivniţa cu un canceu în care tresărea un vin auriu, uleios.

„ Vin de Lechinţa, dacic – a spus domnul Pop. Am un văr în zonă cu care fac troc: de Paşte şi de Crăciun eu îi trimit horincă, iar el minunea asta. Cu vinu 'ăsta, domnu Nelu, i-am scos pe ruşi din ţară, în '58. A venit în vizită ăla micu sovieticu', Hruşciov. Gheorghiu-Dej, băiat din popor, da nu prost, l-a dus la o vânătoare de urşi, în Călimani, p 'ormă i-a trânfit un taraf cu soliste someşene, toate una şi una, de la maior în sus, p'ormă o masă ca la noi şi vinu' ăsta. Sovieticu 's-a afumat bine şi-atunci al nostru l-a luat pe ocolite, că car, că măr, c-o fi tunsă, c-o fi rasă, ca-n Caragiale, că la noi nu sunt probleme ca la unguri, e linişte în ţară, că poftim, vi l-am ţinut şi pe banditu 'de Nagy Imre cât aţi vrut şi-apoi vi l-am dat pe tavă, că ne-am cam achitat datoriile, başca, tovarăşe Nikita, pentru dumneavoastră personal, patru vagoane de vin dintr-ăsta! Şi ăla micu, cam di/iu de felul lui, a pus botu'. Şi-aşa ruşii şi-au luat jucăriile şi-au plecat”.

Am pus şi eu botu 'pe pahar, imediat, şi dintr-o dată domnul Pop mi s-a părut foarte simpatic. Cred că amicul Viorel a remarcat schimbarea mea de dispoziţie fiindcă, după ce-am

ciocnit al doilea rând, s-a ridicat scuzându-se că mâine e zi de teză la română, că-l aşteaptă familia, că altfel ar mai fi stat, bla-bla-bla. Am dat şi eu să mă ridic, dar domnul Pop m-a fixat cu un degetfioros: „ Dumneavoastră -nu! Mai avem multe de discutat!”

Tocmai de asta mă temeam. Dar, slavă Domnului, probabil că vinul de Lechinţa are însuşirea miraculoasă de a îmblânzi pe oricine, nu numai ursul sovietic. La al patrulea sau al cincilea pahar, domnul Pop s-a întins peste masă, m-a prins tandru de mână şi m-a privit grav drept în ochi: „Domnu 'Nelu, poate dumneavoastră credeţi că eu am ceva cu ungurii. N-am nimic, dom 'le, pe cuvânt de onoare! Da 'nu-mi explic un lucru: cum, dom 'le, dintr-un popor ca vai de mama lui, migrator, c-o limbă de speriat, a ieşit o mare cultură? Vă-ntreb pe dumneavoastră, cu sunteţi mai umblat: cum?” Am ridicat din umeri. Domnul Pop m-a strâns mai tare de mână, apoi s-a uitat în jur ca după un duşman invizibil şi-a coborât glasul: „ Vă dau un singur exemplu: pe Enescu al nostru nu-l mai cântă nimeni; dar de Bartoku lor e plină America, îl cântă toţi în draci! Şi ce cântă? Suite ardeleneşti, domnu 'Nelu! Păi să nu înnebuneşti?!”

Domnul Pop m-a lăsat tn sfârşit de mână ca să arate canceul gol şi să spună: „Lucreţia, plânge masa, dragă!” „Horaţiu, ştii că…” a dat să zică doamna. „Lucreţia…”, a mârâit tandru domnul Pop şi doamna s-a ridicat, a luat canceul şi-a dispărut. Cu toată ameţeala, am băgat de seamă în stânga mea că Porolissa şi-a înăbuşii cu greu un căscat. Sigur ştia pe de rost toate discursurile tatălui.

A reapărut doamna Pop cu vinul care l-a zăpăcit pe Hruşciov. Simţeam şi eu c-ar fi cazul să mă retrag strategic ca ruşii, dar domnul Pop mă prinse din nou de mână: „Şipoezia lor… Tradusă în toată lumea… Dintr-o limbă imposibilă… Neam mic, dar ce valori!… „ Şi iarăşi mă privi ţintă: „Ştiţi dumneavoastră cine-a stat în casa asta… În ultima cameră? „ „ Cred că…

— Am zis eu – am văzut placa… Ady Endre „. Spre uimirea mea, ochii domnului Pop se umplură de lacrimi. „Elev de liceu, săra cu a suspinat el. Simbolist. Şi-i cam plăcea să…

— Şi domnul Pop îşi îndreptă degetul mare spre gură. A murit de tânăr S-a dus dup-o cur vă la Paris „. „Horaţiu „, a zis încet doamna Pop. „ Ce vrei, dragă? Aşa a fost -a zis domnul

Pop. De ce să ne ferim? „ Mă lăsă de mână şi-şi şterse o lacrimă, apoi umplu paharele. „Domnu'Pop – am zis – eu aş cam. „ „Ady ca Ady – mă întrerupse el ca dus pe gânduri

— Da9să-l vedeţi pe Petofi! Te seacă la inimă! 99 Şi brusc, fără pauză, cu un glas de bariton, începu să cânte ceva în ungureşte. Spre şi mai marea mea uimire, doamna Pop, ca la o comandă, porni să-l secondeze cu glas subţire de soprană. Recunosc că melodia era tulburătoare, duetul admirabil, dar, cu excepţia cuvântului „Dunay99, nu pricepeam o iotă. Cred că Porolissa şi-a dat seama de asta, fiindcă se aplecă spre creştetul meu şi şopti: „E o poezie e lui Petofi în care poetul îi scrie mamei sale, iar mama realizează că fiul ei n-o duce bine la oraş şi… „ dar n-am mai auzit continuarea rezumatului: doamna Pop luase, brusc, o acută, exact în momentul când, nemaireuşind s-o însoţească, capului domnului Pop căzu ca retezat pe masă. M-am ridicat. „Porolissa

— A zis încetişor doamna Pop – condu-l pe domnul Nelu9'.

Din câte-mi amintesc, casa lor era tip vagon. Dintr-un mic hol de la intrare, păşeai în sufragerie, apoi, în partea opusă, într-un coridor, pe a cărui parte dreaptă erau înşirate, una după alta, trei camere: dormitorul soţilor, camera Porolissei şi ultima – camera de oaspeţi, unde locuise Ady Endre. Pe stânga, în dreptul camerei Porolissei, baia cu toaleta. Pe scurt, o capcană perfectă: nu puteai pleca decât parcurgând traseul invers. La faza asta, îmi aduc totuşi aminte de două lucruri: de patul larg, imperial, cu spătar din fier forjat, în care poate că Ady Endre îşi trăise primele visuri erotice, şi de poezia Porolissei cu slănina-regină în tot judeţul, din registrul pe care, un minut, înainte de a adormi, l-am ţinut în mână.

M-a trezit un zgomot apocaliptic: părea că o întreagă faună din jungla şi savana africană năvălise în casă: răgete de leu, lătrături de babuini, planşete de hienă, ţiuituri de păsări necunoscute. In fapt, sforăia domnul Pop. In viaţa mea n-am auzit pe cineva sforăind în halul ăsta. Probabil se visa într-un car de luptă roman străbătând în goană, în suişuri şi coborâşuri, dealurile sterpe din jurul Porolissum-ului, alungând cu biciul minusculi migratori hunici şi stârnind în urmă trombe alburii de praf M-am sculat în capul oaselor, am deschis ochii şi-atunci chiar m-am speriat: în pragul uşii, înveşmântată într-o cămaşă

de noapte albăt lungă, stătea privindu-mă „La Geante”, femeia-gigant din poemul lui Baudelaire.

Imaginează-ţi ce vrei, dragă Iuliu: dar mai bine reciteşte poemul: vei regăsi în el, la 133 de ani de când a fost scris, toate poziţiile.

Spre dimineaţă, am auzit în stânga mea, în pat, şi sforăitul Porolissei. Dar ce diferenţă! Pe lângă simfonia fantastică a tatălui, sforăitul fiicei părea un lied. M-am uitat la ea: nu arăta, zău, rău. Îmi evoca silueta plină de forţă a unei Moby Dick, a unei balene albe eşuate pe plaja ceaiveafului în palid în care a dormit Ady Endre.

M-am ridicat cu grijă, m-am îmbrăcat tiptil şi-am ieşit cu pantofii în mână pe coridor. Eram convins că-n dormitorul lor, doamna Pop e trează şi pândeşte: ce femeie normală ar putea dormi într-un asemenea uragan de sunete? Şovăiam, neştiind ce să fac, când spre marea mea bucurie, am descoperit în capătul coridorului, ascunsă după o draperie, o fereastră ce da spre stradă. Am încercat-o: se deschidea. M-am strecurat pe ea, am sărit pe trotuar, m-am încălţat, am mai privit o dată plăcuţa memorială şi-am tulit-o spre gară. Ploua, dar ce mai conta?

Kosonom szepen, Ady Endre!

*

Maiorul Dobre închise staţia de radio-emi-sie-recepţie şi se-ntoarse spre gonaci:

— Ei, ia să repetăm!

— Zise el în porta-voce. Cum trebuie să facem?

— HĂU, HĂU, HĂU!

— Tunară gonacii. HĂU, HĂU, HĂU! HĂU, HĂU, HĂU!

— Excelent! Bravo!

— Zise maiorul Dobre. Şi-n tot timpul ăsta nu uitaţi să loviţi cu bâtele în copaci, în tufişuri, să fie zgomot, cât mai mult tam-tam! Apoi se-ntoarse spre bătrânul Klaus Schuster, care aştepta în spatele lui:

— De organizarea lor te ocupi dumneata. Trebuie să acoperim tot perimetrul dintre Poiana Sasului şi Fagul Fulgerat, având în spate Olbocul, ca să s-aducem cerbul spre foişorul Tovarăşului. Cum o să-i pui, în semicecerc?

Bătrânul Schuster încuviinţă.

— Aşa mă gândeam şi eu – zise maiorul. Să nu scape, dracului, pe laterale, că ne-am ars.

Se uită spre gonaci, vreo patruzeci, aşezaţi pe două rânduri.

— Crezi că sunt destui? Au toţi bâte? Bătrânul Schuster încuviinţă din nou. Maiorul se uită la ceas:

— În cel mult douăzeci de minute, pornim! Începea să se crape de ziuă. Gonacii, cam zgnbuliuţi şi somnoroşi, îşi loveau umerii să se încălzească, se mutau de pe un picior pe altul. Fuseseră aduşi din orăşel de cu noapte, în remorci, şi debarcaţi în spatele fermei IAS, pe malul Olbocului, de unde trebuia să-nceapă goana Unii, neştiind cât va dura acţiunea, îşi aduseseră sandviciuri şi acum le mâncau Maiorul Dobre îi mai examina o dată şi privirea i se opri pe unul mic de statură, dar solid, îmbrăcat în costum la două rânduri, cu cămaşă albă şi cravată. Cât era de tensionat, pe maior îl înfundă râsul Se întoarse spre stafful din spatele lui şi arătând cu capul în direcţia omuleţului, întrebă încet:

— Da' pe ăsta cine l-a adus?

Tovarăşa secretară de partid Szekely de la Şcoala generală nr. 1 făcu un pas în faţă:

— E de la noi, de la învăţământ – şopti ea. E profesor de biologie S-a oferit voluntar.

— La noi toţi sunt voluntari – interveni directorul Fabricii de piele Nici n-a trebuit să facem convocator.

— Voluntar, nevoluntar – bombăni maiorul Dobre – da' unde crede el că merge? La Operă?

— I-am explicat că e o acţiune de mare importanţă – spuse tot în şoaptă tovarăşa Szekely – că poate o să-l vedem pe Tovarăşu'…

— Ei, o să-l vedeţi pe… „dracu”, îi veni pe limbă maiorului să zică, aşa că tuşi ca acoperire şi schimbă vorba:

— Da' dumneavoastră ce-aveţi la ochi?

— Mi s-a-nvineţit de la sinuzită – răspunse tovarăşa Szekely. Fac puneţii şi nu mai scap de efectul acesta secundar.

„Ete, puncţii!

— Gândi maiorul. Iar ai luat-o pe coajă de la bărbatu-tău”.

— Da' pe tovarăşa doctoriţă nu văd, pe asta cu nume ciudat, Ti cărau – zise el. Pe dânsa n-aţi con-vocat-o? Sau dânsa nu serveşte acţiuni obşteşti?

— Ba da, tovarăşe Dobre – răspunse repede to^ varăşa Szekely – am convocat-o, aşa cum mi-aţi sugerat, dar n-a putut să vină. E pe…

— Şi se apropie de maior şi-i spuse ceva la ureche.

Maiorul Dobre luă o mină înţelegător-nemul-ţumită, se răsuci şi-i mai aruncă o privire piticaniei în costum: dacă aşa voia el să-şi futǎ costumul prin mărăcinişuri în speranţa c-o să-l vadă pe Tovarăşu', n-avea decât.

(Din însemnările erotice ale lui Nelu Sanepidu)

N. R. M. BUCUREŞTI. BULEVARDUL BANU MANTA.

Există, dragă luliu, o categorie de femei… Dar nu, nu vreau să-ncep aşa capitolaşul ăsta, ci altfel: cred că ţi-am spus cândva cât de pasionat am fost de constelaţii. Mai sunt şi acum, dar nu cu nebunia, aproape cu furia din adolescenţă când sub privirile blajm-mustrătoare ale lui Hilde tante mă suiam nopţile senine în pod şi scoţând patru ţigle din acoperiş, fixam prăfuita lunetă a lui oncle Serafim în acea deschizătură improvizată, scrutând cerul. Se poate moşteni o pasiune, o vocaţie nu de la un tată, nu de la o mamă şi nici măcar de la o bunică sau un bunic, ci de la un unchi? Poate că da. Luneta, lentila ei mai ales, nu erau în cea mai bună stare, dar imperfecţiunile lor erau pe deplin compensate de imaginile uluitoare şi reci pe care le desfăşura deasupră-mi bolta cerească; iar ca să le identific ca un învăţăcel sârguincios, le comparam imediat, la lumina unei lanterne, cu planşele din două cărţoaie găsite înghesuite tot acolo în pod într-un cufăr, printre ce crezi?

— Colecţii îngălbenite din „Romanul de 15 lei”, „ Getica” lui Pârvan şi două albume foto, deocheate, fără coperţi, editate probabil în Franţa antebelică, fiindcă majoritatea „actanţilor” din poze erau nişte bărbaţi cu mustăţi ă la FranzJosefşi nişte grăsane pentru care ideea de epilare părea la fel de îndepărtată ca steaua Canopus de orăşelul nostru. Mă şi mir că nu i le-a găsit şi confiscat Securitatea când l-au arestat pe oncle.

Dar cele două cărţoaie de care mă foloseam în bâjbâielile mele cosmice erau minunate: un „Atlas Coeli” făcut de un anume Antonius Becvar din Cehia, în 1958, şi mai ales „Atlas”-ui lui Jan Hevelius, apărut pe la o mie şapte sute şi ceva şi reeditat (ediţia asta o ţineam eu pe genunchi) tot în 1958 – unde crezi? În Uniunea Sovietică, în Kaza/istan! Nici nu ştiu, dat fiind anul

apariţiei lor, dacă oncle apucase să le răsfoiască, el fiind ridicat spre sfârşitul aceluiaşi an infect Poate de-aia se uita Hilde-tante îngrijorată la mine: n-oi cădea şi eu în damblaua cu astronomia a bărbatului ei? Fiindcă pe lângă damblaua (azi i-am zice „ hobby") cu sculpturile în lemn, oncle Serafim o avea şi pe asta, cu stelele. M-am şi gândit deseori: oare o mai fi avut, săracu posibilitatea şi timpul să mai contemple o dată un petic luminat de cer înainte de a închide pentru totdeauna ochii, într-o noapte, în celula lui de laAiud?

Te vei întreba, dragă Iuliu, ce legătură au toate astea cu tema însemnărilor de până acum. O să vezi că au.

Există aşadar, prietene, o categorie de femei pe care le cunoaştem, inclusiv în sens biblic, printr-o întâmplare fericită şi tot printr-o întâmplare, de data asta nefericită, suntem definitiv expulzaţi din viaţa lor. Nu ştiu dacă există termenul, dar eu, cu slabele mele Gunoştinţe de engleză, risc unul: „selfmadewo-man Sunt, adică, femei care cu o tenacitate, o forţă şi putere de sacrificiu admirabile, se construiesc pe sine. Au între 30 şi 45 de ani (de fapt, ca să fiu sincer, ăsta e intervalul în care e bine să le cunoşti) şi prima comparaţie care-mi vine în minte (probabil tot una primită de-a gata din străfundurile memoriei) e aceea cu nişte piersici a căror perfecţiune stă, paradoxal, în faptul că pe o infinitezimală, aproape invizibilă porţiune, tocmai le-a plesnit coaja. Mamă, şi ce dulceaţă, ce parfum pol avea! Sunt fie căsătorite, la casa lor, cu soţi sobri şi generoşi, fie singure sau – în marea lor majoritate – divorţate. Profesiunile lor? De regulă, economiste de înaltă clasă, medici impecabili (în special interniste sau oculiste într-o nesfârşită, veşnică autoperfecţionare), arhitecte de prim rang, avocate imbatabile, violoniste sau pianiste prinse în straniul lor univers sonor ca nişte superbi fluturi albaştri încremeniţi într-o mini-închi-soare de chihlimbar, cercetătoare benefic obsedate de posibilele lor descoperiri, având mereu în faţa ochilor minţii nu icoana Sfintei Fecioare Maria, ci imaginea chipului ridat, auster, al Măriei Curie. Viaţa lor e profesia lor. Ei, profesiei, îi sacrifică totul sau aproape totul. Pot proveni – dar asta mai rar, de parcă ar ilustra, în timp, prin persoana lor, o sublimă lege a compensaţiei – şi din familii destrămate, cu taţi alcoolici şi mame rele de muscă; de cele mai multe ori însă vin din ceea ce se numeşte o familie bună, cu bonă, cu bibliotecă mare, cu mobilă nobilă, cu

lambriuri, eventual cu pian. Au avut parte şi de dragoste părintească şi ~ pe bune, fără ironia caragialeană -de o aleasă educaţiune. Şi am mai observat ceva, mai ales în Bucureşti: chiar dacă, într-o anumită perioadă a vieţii lor, du trebuit să locuiască într-un cartier mărginaş al oraşului, treptat-treptat, aşa cum ţăranii, iama, se trag lângă sobă, se trag, se adună şi ele spre centru.

N. R. M. Am cunoscut-o la aniversarea zilei de naştere a unui amic bucureştean, medic stagiar undeva pe lângă Feteşti, unde el se ducea trei zile pe săptămână cu cheful cu care m-aş duce eu în iad.

Eram în trecere prin Bucureşti, la începutul cald şi luminos de noiembrie din acest an, plecam la mare, la Costineşti, din partea ziarului „Scânteia tineretului în juriu, la o preselecţie pentru concursul „Muncii, Tinereţii şi Frumuseţii„, da, da, exact la acel concurs unde acum doi ani erau să te ancheteze, dragă Iuliu, pentru proba aia a ta cu „Domnişoară Bovary L-am sunat într-o doară pe amic din Gara de Nord şi el m-a invitat imediat la un chef Avea casă undeva la Băneasa, gard în gard cu Grădina Zoologică. Acolo, lume multă, genul de inteligenţa boemă second-hand a Capitalei, asemănătoare hainelor pe care le primeşte Hilde tante în pachet de la verişoarele şi nepoatele ei din Germania: articole curăţele, bine croite, cu design mişto, dar iremediabil second-hand.

Înaintea apariţiei ei, două lucruri mi-au atras atenţia: 1) în sunetul dat la maximum al pieselor de Sânt ana, Pink Floyd, Deep Purple etc, se intercalau din când în când boţii leilor şi trompetele elefanţilor, ca şi cum – vegheate de nişte vulturi pleşuvi, din imediata apropiere, de peste gard, identici ca înfăţişare şf jemanfişism cu vulturii hippy ai lui Walt Disney din „Cartea junglei” – toate animalele din Zoo ar fi vrut să ia parte la chef şi 2) spune-mi şi mie, dragă/uliu: cum pot românii, înconjuraţi strategic de milioane de creveii vietnamezi şi sute de mii de merlucius congelaţi – semne funes/-zodiacale ale îngrozitoarei noastre sărăcii alimentare – cum pot să facă rost, când e nevoie, asemeni amicului meu, de toate bunătăţile din lume? E forma noastră de împotrivire culinară, e rezistenţa noastră prin cultură gastronomică? Ce nu era acolo, pe mesei Ceafa de porc pentru grătar, carnaţi pnxzspeţi de ţară, icre de ştiucă, jde de zacuştt, un berbecuţ la proţap, castroane cu

salate stropite cu -pentru prima oară vedeam aşa ceva – oţet negru, „ balsamic „, deModena, vin de Segarcea în neştire, horincă maramureşeană, whisky irlandez (!), Compari pentru doamne… O nebunie, nu alta!

Mă fixasem pe nişte costiţe băbane de porc, când a apărut ea. Mai precis, automobilul ei: un, Renault mare, negru. De parcă, în faţa porţii, în stradă, maşinilor cu care veniseră ceilalţi oaspeţi, „ Daciilor

1300 „, unui plăpând „ Fiat 850 „ şi unui „ Trăbănţel corn bi„ verzui ca un gândăcel de pustă li s-arfi putut face ruşine într-o asemenea augustă companie, amicul meu i-a dat drumul „Renault”-ului în curte, pe alee, până aproape de grătar.

A coborât Orb să fi fost, se vedea că era dintr-o altă lume. Impresia mi-a fost întărită nu de vreo stânjeneală a celorlalţi, care rămăseseră la fel de veseli, ci de reţinerea lor, minute bune, de a intra în vorbă cu ea, de a o primi firesc în rândul lor. Era şi altfel îmbrăcată; dacă noi veniserăm acolo cum dăduse Dumnezeu, ea se prezentase, clar, în echipament de picnic, da'un picnic de Club Mediteranean: adidaşi „Adidas”, ca să zic aşa, ciorapi albi tot cu semnul trifoiului, raiaţi albi, un tricou cu dungi marinăreşti mulat pe sâni, un jerseu de mohair pus ştrenăreşte pe umeri şi cu mânecile înnodate în faţă şi-o şapcă tot albă, cu cozoroc.

Cum se-ntâmplă de obicei, nu bărbaţii au făcut primii paşi spre ea, ci, ale dracului, femeile, care, mai mult ca sigur, simţind pericolul, nu după multă vreme, fiindcă stătea cam stingheră, au înconjurat-o ciripind în corpore şi neutralizând-o cu tăvi cu sandviciuri, cu mici, cu „gustaţi şi din astea”, cu vin „slab, fiindcă o să conduceţi”, cu prăjituri „mama doctorului le-a făcut” etc. Etc. Cel puţin o oră ne-au răpit-o, curvele dracului, nouă, masculilor tot veseli, dar parcă uşor mai mofluzi, şi asta sub privirile ironice ale vulturilor hippy adăstând pleoştiţi, în tăcere, în imensele lor cuşti de vizavi.

„Cine e?” l-am întrebat într-un târziu pe amic.

„Aaa – a zis el pe un ton indiferent -e o prietenă a mamei”. „Şi ce e? Ce face?” „E directoare la Banca Naţională”. „Şi ta… Nimic? „A ridicat din umeri: „Nu e de nasu 'nostru, prietene. Epentru premianţi.

Da1 e fată bună, să ştii”.

Bună-nebună, am prins un moment când coropişniţele alea de solii şi prietene o abandonaseră o clipă şi, de parcă ne cunoşteam de-o viaţă, am luat-o de braţ şi-am dus-o lângă grătar: „ Uite, astea sunt cele mai bune „, şi i-am arătat costiţele. A luat una, a pus-o în farfurioară, a suflat s-o răcească şi-apoi a gustat cu o expresie atentă. Am aşteptat să văd ce zice. Şi ştii ce-a zis, dragă luliu? „Aţi mâncat vreodată homar la grătar? „ Eu nu văzusem homari decât în poze şi la „ Te le-enciclopedia91, darămite să mănânc. „Nu prea„, am răspuns. „Am mâncat săptămâna trecută la Atena. E mai sănătos ca grătarul de porc„. „Mda„, am făcut eu. Aşa mi-am dat seama că ei şi celor de categoria ei li se permite ieşirea în străinătate. Ce-i drept, mai mult în „străinătatea mică„, cum îi zic eu, adică în RDG, Polonia, Bulgaria, Cehoslovacia etc, da9 uite că, uneori, ai naibii, şi-n cealaltă, „cea mare „In general, toate fructele de mare sunt mai sănătoase decât ce mâncăm noi de obicei”, a adăugat. „ Şi broaştele sunt bune „ – mi-am adus eu aminte de picioruşele pane pe care mi le făcea Hilde-tante din batracienii prinşi pe Ol boc.

S-a îndepărtat încet, cu farfurioara în mână. Dute-n pizda mă-tii cu homaru' tău cu tot, am gândit.

Da, era pentru premianţi, avea dreptate amicu I Am ras rapid un pahar cu whisky, să-mi revin. In fond, şi printre coropişniţele alea de femei care mişunau prin grădină se putea găsi una numai bună pentru acul meu – asta ca să folosesc, dragă luliu, limbajul tău de pescar.

Insă, ce să vezi? N-au trecut cinci minute şi-a apărut în faţa mea cu o farfurie cu scoici. Nu scoici de mare, cum am aflat imediat, ci de-astea de-ale noastre, de râu sau de baltă, probabil culese la Dunăre de pacienţii domnului doctor. „Nu vreţi să le-ncercaţi?” -a zisprivindu-mă cu aceeaşi expresie atentă cu care gustase din costiţă.

Şi de-aici a început totul, de la nişte nenorocite de scoici. Nici scoici nu mai mâncasem. Ne-am aşezat mai la o parte pe o bancă, m-am uitat cu coada ochiului cum le desface cu un cuţitaş, cum pune lămâie, cum le desprinde din carapace, cum mestecă.

La prima înghiţitură era să mi se-ntoarcă stomacul pe dos. Dar apoi, stropindu-le cu lămâie cât cuprinde, am rezistat. Am început să-i spun bancuri, având grijă să nu fie prea porcoase,

am băut, la indicaţia ei, vin alb, deşi mi-era o milă cumplită de sticlele de whisky care, la nici zece metri de mine, se goleau ca prin farmec, am făcut-o să râdă şi, spre groaza mea, să mai aducă o farfurie de scoici. Am fost, ce mai, din disperare, în formă. Pe la două noaptea când lumea a început să se care, iar vulturii de vizavi să-şi ascundă cheliile sub aripă, m-a întrebat unde stau.

„ In Centru „, am minţit eu, oripilat la ideea că trebuia să-i spun că stau în Gara de Nord până dimineaţă, când o să iau trenul spre mare. „Eu stau pe Banu Manta. Dacă vreţi, vă pot lăsa la Romană „. „ Eperfect„, am răspuns, gândindu-mă trist cum o s-o tai din Romană spre gară, în creierii nopţii, cu rucsacu-n spate, prin ţigănimea de pe Calea Griviţei. A mai luat pe bancheta din spate a „Renault”-ului o pereche simpatică şi cherchelită, a pornit în trombă în timp ce eu mă întrebam inutil a ce naiba miroase aşa frumos interiorul maşinii, a pus o muzică pe care n-am recunoscut-o şi-n cinşpe minute eram în Romană. Pustie, pustie. „Iţi mulţumesc foarte mult tun zis deschizând portiera. Cealaltă pereche deja coborâse. „Aveţi cumva un număr de telefon?' – a întrebat. „Da, desigur”, şi-n clipa aceea, în ureche, un înger (aveam să-mi dau seama mai târziu că un drac) mi-a şoptit la fix, dragă luliu, numărul prietenului nostru comun Ioan, de la Viaţa studenţească „. I l-am spus. „O să vă sun când ajung acasă „, a spus ea fia demarat.

Da 'să vezi cum am demarat eu, dragă luliu, spre primul taxi! Ioan stătea pe Splaiul Independenţei, la 303, căminul fotbaliştilor de la „Sportul studenţesc”, şi n-avea telefon decât jos la recepţie. L-am gonit pe taximetrul de l-am căpiat, am năvălit în holul căminului trezindu-l pe mormăitorul paznic al stabilimentului, pe care din fericire îl cunoşteam (îi mai aduceam horincă să mă lase să dorm la Ioan în cameră), i-am dat 30 de lei pentru deranj şi n-apucasem bine să mă las într-un fotoliu şchiop, când kt recepţie a sunat telefonul. Am sărit: „E pentru mine!”, i-am spus paznicului nedumerit. Era ea. „ Ce faceţi? „ „ Citesc „, am spus eu şi-n fata acestei gugumanii paznicul s-a întins din nou pe spate şi-a închis ochii „Ce citiţi?” „Armele lui Krupp”, de William Manchester, am zis eu, uimit că tocmai titlul măgăoaiei ăleia de carp îmi venise în minte. „Daaa? Am citit-o şi eu” şi dă-i şi dă-i: două ore. Nu exagerez cu nimic, dragă hiliu: două ore în cap. Desigur, banalităţi, dar părea foarte

însufleţită. Mi se închideau ocini, dar nu asta era grija mea cea mai mare, ci faptul că nu mai ştiam cum să acopăr receptorul şi-n acelaşi timp să răspund, căci paznicul sforăia cu o neîntreruptă şi, pentru mine, invidiabilă temeinicie.

Spre patru, patru şi ceva, a zis: „ Ce faceţi mâine la şapte şi jumătate? „ Eu m-am şi imaginat cum stau, spre asfinţit, pe o terasă la Costineşti, cu o halbă în faţă şi cu o bovarică proaspătă alături. Dar în loc să-i spun că trebuie să plec din Bucureşti, m-am trezit zicând: „Nimic”. „Atunci nu vreţi să luăm cafeaua împreună? Vă invit eu”. „ Unde?” „La Hotel Bucureşti, la barul din hol„. Încă mă mai vedeam pe terasă la Costineşti, încă mai aveam undeva în cerebel imaginea genunchilor rotunzi, bronzaţi arămiu, ai proaspetei fantome bovarice participantă la preselecţia „Muncii, Tinereţii şi Frumuseţii„, când am spus: „Cu plăcere. La ce oră?„ „La şapte şi jumătate „. „ Bine – am spus – atunci mâine seară, adică nu mâine, e deja azi, la şapte şi jumătate te aştept în faţa Hotelului Bucureşti„. (Mă gândeam că la cât de jerpelit arătam, portarul cu galoane de la intrare n-o să-mi dea drumul în hol). „Nu la şapte şi jumătate seara – a spus – ci acum, dimineaţa„. „Poftim?„ „Acum, dimineaţa – a zis ea – pentru că la opt şi jumătate trebuie să fiu la bancă„. Salut somn, am gândit. Fiindcă dacă apucam să adorm, nu mă mai trezea nici Naomi Campbell. „Bine, atunci acum, la şapte şi jumătate „. „ Noapte bună „, a mai avut tupeul să-mi zică.

M-am dus la loan în cameră, mi-am lăsat rucsacul, l-am zgâlţâit spunându-i că o să rămân la el o zi sau două (am rămas, cu intermitenţele pe care ştii, dragă luliu, şi cu acel concediu medical de care mi-a făcut rost, uimit, amicul doctor de la Dunăre, aproape trei săptămâni), el a zis „ Bine „ şi s-a întors pe partea cealaltă, am găsit – minime!

— În dulapul lui o cutie cu un rest de Ness şi-am început să mă gândesc Nu ştiu alţii cum sunt, dar eu când încep să gândesc* e semn clar că voi avea probleme. Simţeam pericolul, intuiam că nu voi face mulţi purici pe lângă ea, că e dinir-o altă lume, lumea premianţilor, cum mă avertizase amicul doctor, a celor care deşi trăiesc alături de noi, în România socialistă, sunt deja – prin profesionalism, prin standardul de viaţă şi chiar pnntr-o anume ignorare a porcăriilor sistemului – cu un picior Dincolo, în capitalism; şi mai simţeam că niciodată valorile mele, uimirile mele, mizeriile mele, frumuseţile în care cred nu vor fi şi

ale ei. Pentru că spune şi tu, dragă Iuliu, cum ar fi putut ea înţelege – aşa cum pot eu s-o fac – suferinţa discretă, pe linia a şasea, a unui vagon de marfă uitat în gara Jibou? Va avea ea vreodată somnul adânc, binefăcător, când adormi spre dimineaţă cu capul pe masă într-o crâşmă de cartier lângă o curvă tandră, ştirbă şi locvace? Va cunoaşte ea uşurarea extraordinară pe care fi-o dă în drum spre casă, la trei noaptea, într-o parcare din spatele blocului* între o „Dacie” şi un „ Wartburg9eliberarea de o tăioasă diaree? Nu, de o mie de ori nu.

Când am ieşit de la loan era aproape şapte.

Cum zicea Maestrul tău, nenea Iancu: „Aurora cu degetele ei de roză „ începea să lumineze femei fardate în grabă, cu chipurile umflate de somn, bărbaţi trişti, neraşi, cu serviete scorojite în care bănuiam zgâlţâindu-se sandviciuri cu margarina şi salam de vara, patru măturătoare ţigănci cu vestele de protecţie portocalii mai negre decât ele, troleibuze într-o rână târându-se pline ciorchine de acea populaţie somnambulă a Bucureştiului, a întregii ţări, mergând. Mi-a venit în minte întrebarea luiMoromete din finalul filmului lui Stere Gulea: „ Unde mergem noi, Niculae? „ Da9eu unde mergeam?

Şi totuşi... Aşa cum, probabil, în inimaAlpilor tirolezi, pe la două mii de metri şi ceva, poţi întâlni pe o potecă abruptă o pereche de soţi nemţi de vârsta a treia, extrem de frumoşi, sporovăind şi urcând vioi pe lângă tine, aşa şi eu, umblând agale pe Splaiul Independenţei, apoi pe Ştirbey-Vodă, întâlneam cam din două sute-n două sute de metri câte-o femeie frumoasă, îmbrăcată prost, dar frumoasă. Din cea mai urâtă dictatură din lume ţâşneau cele mai mari frumuseţi. Pe cuvântul meu de onoare, dragă Iuliu, că mi-am făcut cruce.

La şapte şi un sfert m-am trezit în faţa hotelului.

O lungesc, văd bine, în loc s-ajung la esenţial. Dar e ca o mărturisire: dacă nu eşti tu duhovnicul meu de serviciu, exorcistul meu de taină, atunci cine?

Am tras o ocheadă spre intrare: portarul masiv, burtos şi meschin în uniforma lui cu fireturi nu era acolo, dar m-am ferit să intru. Am luat-o pe Calea Victoriei spre Casa Scriitorilor, când, chiar la colţul hotelului, am recunoscut, parcat între două „Mercedes”-uri din Străinezia, „Renault9'-ul ei.

(Cum făcuse rost în vremurile astea de o asemenea maşină, n-am aflat niciodată. Nici n-am întrebat).

Rotiţele apatice din creier au început să mi se-nvârtă cu repeziciune: să fi dormit în hotel? Să fi avut vreun prieten din Occident, vreun olandez sau francez sau grec, ştab într-o firmă care făcea comerţ cu Ceauşescu? Sau pur şi simplu să se fi sacrificat pe Altarul Intereselor Băncii Naţionale, însoţind la culcare cine ştie ce obez de la „Deutsche Bank9? Nu m-arfi mirat să intre şi asta în stilul ei cu „Renault” şi homari.

Dar mă înşelam; la şapte şi jumătate fix, în timp ce patrulam pe trotuarul de vizavi, pe lângă Athenee Palace, a apărut de după colţul hotelului, din străduţa care dă în Luterană. Mi-a făcut semn cu mana, am traversat şi, spre surprinderea mea, m-a luat de braţ.

Avea părul strâns într-o coadă pe care şi-o adusese în faţă, pe umărul stâng, mirosea a proaspăt. „Aşteptaţi de mult?” „Nu”, am zis eu şi-am adăugat: „Auzi, n-ai vrea să-mi vorbeşti şi tu la a doua singular? „ A şovăit o clipă, o singură clipă, apoi a spus: „Bine”.

În spatele uşilor de la intrare, în hol, portarul s-a înclinat exagerat în faţa ei, aproape în unghi de

90 de grade, şi până să revină la verticală, am trecut şi eu Cu excepţia unui moşulică occidental, într-un sacou în carouri, care părea că nu putuse dormi de ulcer, în bar nu era nimeni. Ne-am aşezat la o masă.

A venit chelnerul, onctuos, se vedea c-o cunoştea şi ăsta. „Doamna?” „Un expresso”. Chelnerul s-a întors spre mine şi figura i s-a schimbat în ceva de genul „ Tu ce mă-ta cauţi aici? „ „ Domnu 7 „ îmi ardea buza după o bere, dar am cerut şi eu un căcat de cafea. „Ştii ce bine e să faci patru-cinci lungimi?

— A zis ea când chelnerul s-a îndepărtat, ca şi cum ar fi continuat o discuţie. Eşti alt om”. „Ce să faci?” „Să-nofi patru-cinci lungimi de bazin % „Ce bazin? „ „Bazin de înot. E aici, la demisolul hotelului.

Nu ştiai? „ Nu ştiam. „Eu am abonament, vin aici m fiecare dimineaţă la şapte. Nu vrei să intri şi tu? Nu costă mult”. Când m-am gândit ce chiloţi aveam pe mine, mi s-a făcut ruşine. Mai ţii minte, luliu? Chiloţii lui Jltu Herdelea, la prima lui întâlnire cu Roza Lang, din „Ion” al lui Rebreanu. „Nu, mulţumesc”, am spus.

Am stat acolo sporovăind (mai mult ea), nu mai ţin minte ce, până la opt şi un sfert, când a făcut semn chelnerului. „ Trebuie să plec „. „Pot să te mai văd?”, am zis. Iarăşi a şovăit: „Da… Dacă vrei… „ „La cât ieşi de la bancă?” „La cinci”. „Să te aştept acolo, la ieşire? „ „Nu! Nu! Nu la bancă!” „Da' atunci unde?” „Unde vrei, dar nu la bancă”. „La Casa Scriitorilor e bine? „ „ Unde vine asta? „ „Aici aproape, pe Calea Victoriei, la 115, vizavi de Sala Teatrului Tănase „. „Bine „. „La cinci şi jumătate? „ „Nu, mai am nişte treburi. La opt„. „Atunci la opt.

Voi fi la intrare„. Nu m-a lăsat să plătesc, am ieşit, s-a urcat în „Renault„, mi-a făcut bye-bye cu mâna şi-a demarat. Dacă aveam minte, arfi trebuit s-o tulesc pe loc din Bucureşti; dar tot căutând – de fapt, uitasem să-l caut N acel feminin „spiritus loci”, devenisem cretin.

Intuieşti, desigur, dragă Iuliu, că nu i-a plăcut la Casa Scriitorilor. Venise în toaletă de seară – cine ştie unde şi-o fi imaginat ea că merge – şi când am intrat în putoarea şifumăraia de-acolo, s-a făcut linişte. Degeaba i-am arătat în colţ, la masa lui, pe bătrânul leonin Jebeleanu, degeaba amicii mei şi ai tăi, văzând cu ce elegantissimă sunt, se întreceau să-mi ridice mingea la fileu trecând ca din întâmplare pe lângă masa mostră şi salutându-mă complice cu „Să trăiţi, maestre!”, degeaba Miţi chelneriţa ne-a adus fripturile cât ai bate din palme, degeaba i-am explicat eu ce oameni mari au trecut pe-acolo: nu-i plăcea şi pace. O singură dală a zâmbit, când s-a apropiat un fost prozator (i-am uitat numele), complet mangă, şi-a zis: „ Vai, ce domniţă drăguţă! Pot să stau şi eu la masă sau îmi daţi un pol să plec? „

Cum eram nervos că nu reuşeam s-o fac să se simtă bine, am dat să mă ridic cu o asemenea expresie, că individul, văzdndu-mi faţa, a bolborosit un „Scuzaţi % rapid şi-a întins-o. „ îmi place că mă aperi„, a zis ea, alegându-şi expertă numai firicelele de carne fără grăsime din friptură, şi după un minut: „Aş vrea să plecăm'. Am condus-o la maşină. „Unde stai?

— A zis. Te duc eu „. Şi n-o să mă crezi, draga Iuliu, dar mă apucase o asemenea lehamite, că lângă portiera deschisă a „Renault”-ului, când ea pornise deja motorul, m-am aplecat şi, dintr-o răsuflare, i-am spus tot: că nu stau în Bucureşti, că nu sunt decât un pârlit profesor de română şi franceză în A., că trebuia s-ajung demult la mare, că-mi pare rău că mă tulbură,

dar asta e, o să-mi revin, că-i doresc noroc în tot ce face, că mă bucur totuşi c-am cunoscut-o şi… „ Urcă”, a zis ea. Am urcat. A oprit undeva pe drum, a revenit c-o şampanie şi-a parcat în faţa unui bloc din Banu Manta. Şi-a dus degetul la buze (deşi eu eram complet mut, nu-mi revenisem), am luat liftul. L-a oprii la nouă. A scos un milion de chei şi a deschis vreo patru închizători. Am intrat în hol, ea a lăsat poşeta în cuier şi şampania jos pe gresie. Atunci m-am apropiat pe la spate, am întors-o şi am sărutat-o. S-a lăsat, mi-a răspuns. Ne-am tot sărutat dezbrăcându-ne împleticiţi Şi) cel puţin eu, cu curiozitatea trează, aproape lipsită de senzualitate, a primei întâlniri, până în dormitor. Impecabil.

Dormitorul, vreau să zic.

Făcea dragoste la fel cum muncea: eficient. Insă un lucru mă emoţiona: când simţea că sunt pe cale să năvălească asupră-i spasmele voluptăţii ultime, îşi descleşta palma dreaptă de pe şoldul meu şi-şi acoperea cu antebraţul ochii, ca şi cum în dosul lor, deşi închişi, eu aş fi putut vedea cine ştie ce grozăvii impudice. Iar în pauze mă privea pe sub gene în tăcere, de parca m-ar fi evaluat. Am avut senzaţia că mă evaluează – cum să zic?

— Pozitiv. Dar apoi, în câteva secunde, expresia i se schimba şi, uitându-se într-o parte, devenea total absentă, ca o privire desprinsă de privitor şi rătăcind singură în restaurantul soios al unei gări de provincie.

A doua noapte am rămas din nou la ea, dar a trebuit s-o aştept în faţa Primăriei sectorului 1 (acolo îmi fixase ea locul) până la zece seara. „Am avut o reuniune de familie „, mi-a spus ea. N-am zis nimic.

Noaptea aceea o ţin minte fiindcă într-un târziu, în baie, la duş, am deschis tiptil, ca un hoţ, un dulăpior încastrat în perete şi din mulţimea de sticluţe orânduite acolo, am desfăcut copăcelul uneia şi-am mirosit pentru prima oară în viaţa mea parfumul „ Chanel 5 „, de care mai auzisem.

Apoi două zile a dispărut. In fiecare din ele am patndat inutil prin faţa blocului. Nici „Renault”-ul nu era în parcare, nici la telefon nu răspundea. Voiam să-mi iau catrafusele de la Ioan şi să mă cărăbănesc dracului odată, când, în a treia dimineaţă după dispariţie, a sunat la 303. „Am fost la Braşov, la o perfecţionare – m-a anunţat veselă. Ce fad deseară?”

Şi tot aşa: se făcea nevăzută o zi-două, apoi era pâinea lui Dumnezeu. Nici n-am băgat de seamă cum banii mei de mare (la care n-am mai ajuns) se topeau ca nişte monede scăpate succesiv într-o gură de canal. Oricum, a meritat, pentru că acum, după aproape trei luni, socotind negru pe alb, constat că m-a-nvăţat -fie că mi le-a spus ea, fie că le-am dedus eu – următoarele lucruri:

— Să fac baie cu spumant.

— Culoarea curelei de la pantaloni trebuie să se asorteze cu culoarea pantofilor.

— Ipocrizia poate fi nu numai ticăloasă, ci şi calmă, benefică, liniştitoare.

— Nu numai gura îi miroase dimineaţa urât unui bărbat mahmur, ci tot corpul, prin toţi porii hui.

— Faianţa, că e din baie, că e din bucătărie, trebuie ştearsă săptămânal; altfel, prinde un soi de mâzgă invizibilă şi invincibilă.

— Oricât de mult ai face amor într-o noapte cu iubita ta, a doua zi altcineva, neştiutul tău duşman, stă la pândă, resemnează-te, că de-aia ai citit atâta.

— Să-ţi plăteşti datoriile la timp: vei simţi o mare mulţumire interioară.

N-am uitat aceste învăţăminte: pe unele le practic, pe altele nu. De gustibus…

Apoi, inevitabil, la capătul a trei săptămâni de eoni e ricorsi, de treceri stranii de la gingăşii inubliabile la absenţe, dispariţii şi răceli care mă loveau aproape fizic, s-a întâmplat dezastrul. Nu fi-l voi descrie, pentru că dacă aş putea, cu un efort dureros, să-ţi povestesc cum, nu sunt în stare să-ţi spun de ce. De ce?

— Nici eu nu înţeleg. Deci, passons. Dar nu voi încheia acest capitolaş fără să-ţi mai spun un fapt de care şi acum, când îmi aduc aminte, mă înfior cu o bucurie de o tristeţe năucitoare.

S-a întâmplat, fără să ştiu că e ultima, chiar în ultima noastră noapte. Dormeam, ca de-obicei, goi.

De mai multe ori eu, care după ce fac dragoste dorm ca un lemn, mă trezisem de parcă voiam să caut ceva în fiinţa, pe trupul ei. Ceva mă intriga şi nu ştiam ce.

De prisos să-ţi spun că ea dormea profund, adică – n-am ce face, ăsta-i cuvântul – eficient, de parcă ar fi rezolvat şi-n

somn un debit bancar. Mă trezisem, aşadar, o dezvelisem uşor şi-i contemplam corpul.

Nu frumuseţea, nu proporţiile lui clasice mă tulburau

(că la atâtea lungimi de bazin, masaje săptămânale, creme cu nemiluita, diete riguroase, nici n-avea cum s-arate altfel), ci convingerea că-mi ascunde ceva.

Adormise întoarsă pe partea stângă, spre mine, cu mâna dreaptă lăsată pe torsul meu. Sub umărul drept, între claviculă şi sân, avea şapte aluniţe, fiecare de mărimea unui bob de orez. Sigur că le mai văzusem, o şi sărutasem acolo făcând-o să râdă, dar de data asta nu mi-am mai putut lua ochii de la ele.

Am stat aşa câteva minute, apoi, ca tras de-un resort nevăzut, m-am extras cu grijă din pat să n-o trezesc, m-am dus la baie şi de pe policioara din faţa oglinzii am luat unul din creioanele dermatograf. M-am întors, m-am strecurat înapoi sub cearceaf şi mângâind-o cu stânga pe frunte (ea a scâncit mulţumită în somn), cu dreapta, încă fără să ştiu prea bine ce urmăresc, apăsând fin cu dermatograful pe pielea ei, am unit cele şapte aluniţe printr-o linie. Şi deodată, în toată splendoarea ei, de parcă aş fi copiat-o pe hârtie de calc din „Atlas „-ul lui Hevelius, i-a apărat acolo sub umăr, cutremurându-mă, imaginea exactă, indubitabili, a constelaţiei Orion.

Aşa că, dragă Iuliu, mă crezi sau nu mă crezi, am fost şi eu odată acolo sus, printre stele.

Hău, hău, hău, hău”, făcu profesorul Grigore Samsaru, urcând dinspre Olboc şi Pădurea Sasului, fără efort, printre tufişuri şi ferigi mari Dryopterix felix, panta mustind de muşchi şi frunze putrezite în care pantofii iui „Leonardo” de la Fabrica „Guban” din Timişoara se afundau ca într-un bălegar Glasul îi suna însă anemic, n-avea forţa vlăjganului pe care-l zărea în stânga şi care parcă îşi fixase un megafon în gâtlej. Din când în când profesorul izbea voiniceşte în copaci cu un băţ, dar nici aşa nu producea cine ştie ce zgomot. Fusese repartizat ultimul în dreapta semicercului gonacilor; de fapt, trimiterea lui acolo fusese ideea bătrânului Klaus Schuster, tatăl lui Willy: pădurarul îl recunoscuse imediat şi-l luase mai la o parte: „Dom9 profesor, ce căutaţi aici?” „Păi…

— Zisese el – la acţiune…

Am fost mobilizat de tovarăşa Szekely„. *, Şi nu v-a spus ce trebuie să faceţi?” „Nu. Că e acţiune importantă, că s-ar putea să apară şi Tovarăşu'... Şi atât”.

Bătrânul Schuster tăcu câteva clipe, scărpinându-se pe sub pălăriuţa verde. „Dom9 profesor, nu-i de dumneavoastră aici. E păcat de haine să vi le murdăriţi pe coclaurile astea. Am să vă pun ultimul din şir, acolo în dreapta. După ce intraţi în pădure, luaţi-o toţ în dreapta şi tăiaţi-o spre casă. Dacă întreabă cineva, o să-i spun că vi s-a făcut rău şi eu v-am trimis acasă”.

„Da' tovarăşa Szekely zicea că trebuie să ne-ntâlnim sus la Săraturi, la cabană, pentru concluzii”. „Tovarăşa Szekely...!

— Dăduse din mână a lehamite bătrânul Schuster. Dom' profesor, faceţi cum vreţi, da5 vă spun eu că e păcat de hainele astea să rămâneţi5'.

„Hău, hău, hău”, făcu el gânditor. Da, uite acum, când intraseră în pădure şi vlăjganul din stânga nu se mai vedea, ci doar se auzea, ar putea-o tuli. De mânecile costumului, costumul lui de mire la două rânduri ce-i rămăsese cam mic, vesta abia de se mai închidea, se agăţaseră deja ciulini Carduus nutans, iar pantalonii îşi stricaseră dunga şi erau uzi până la genunchi. Dar avea şi-acum în urechea stângă şoapta caldă a tovarăşei Szekely care în remorcă, pe întuneric, se aplecase spre el şi, cu toate zgâlţâiturile, reuşise să-i strecoare: „După acţiune, se organizează la cabană la Săraturi nişte concluzii. Să nu plecaţi!”

— Şi parcă-i trăsese şi cu ochiul, fiindcă, sub ochelarii fumurii, pometele drept îi zvâncnise. Nu, n-o să plece, dă-l dracului de costum, o să-l ducă la curăţat, că tâmpită de Codruţa, tot mai rece, mai acră în ultimul timp, n-o să vrea să pună mâna pe el. Parcă o şi auzea: „Du-te să ţi-l spele partidu'!” In schimb, spre surprinderea Iui, tovarăşa Szekely se arăta tot mai înţelegătoare. Îi zâmbea când se întâlneau pe coridoarele şcolii, îl invitase personal la şedinţa lărgită de partid unde puteau participa şi simplu membri de sindicat, ba chiar se şi roşise, uman, când de ziua ei de naştere el îi adusese la cabinetul de partid unde tovarăşa organizase o mică agapă cu fursecuri, cafea şi „Cico” – un buchet mare de trandafiri. Nu, tovarăşa Szekely nu semăna deloc cu tovarăşa Oproiu care de când căzuse de două ori în buda şcolii se purta şi mai scorţoasă ca înainte. Ştia şi partidul pe cine să pună în fruntea

organizaţiilor, cât erau ele de mici: oameni calzi, înţelegători, gata să plece urechea la necazurile oamenilor, nu vipere ca tovarăşa Oproiu.

Traversă un drumeag forestier şi privirea i se opri pe o rădaşcă mare Lucanus cervus, căzută pe spate într-o baltă, agitându”fi disperată picioruşele şi puternicele cleşti şi încercând să se întoarcă pe burta.

Deşi una din primele lecţii învăţate în facultate era că

— Exceptând experienţele de laborator, binenţeles – nu trebuie să te bagi în mersul maiestuos, uneori plin de cruzime, al naturii, în viaţa sălbăticiunilor mai ales, generozitatea sa pe care îi plăcea s-o creadă funciară învinse de data asta preceptul cu „neamestecul în treburile interne”, cum ar fi zis tovarăşa Szekely: luă cu două degete rădaşcă, o scutură, o întoarse pe burtă şi-i dădu drumul Privind-o cum, încă zăpăcită şi greoaie, abia regăsindu-şi echilibrul, ea dispăru în iarbă, se gândi că, în fond, într-o postură asemenătoare se afla şi el, fixat cumva pe spate, incapabil să se mişte, să înainteze” agitând zadarnic din mâini şi din picioare, în timp ce alţii, alte gângănii cu nimic mai breze decât el, trec în viteză pe lângă agitaţia-i statică, inutilă, atrase, ba chiar trase festiv spre un ţel, spre un scop, spre o bucurie: excursia în Bulgaria pentru membrii de partid, de pildă, de care el n-o să aibă parte în curând.

„Hău, hău”, făcu mai mult din inerţie şi sunetul plăpând al vocii sale păru să parodieze jalnic ecoul viguros al glasurilor celorlalţi gonaci care umpleau pădurea cu rezonanţa unui cor de catedrală. Dar nu va pleca acasă, nu, fiindcă tovarăşa Szekely îi mai şoptise ceva în remorcă: „Dacă avem noroc, o să-1 vedem şi pe Tovarăşu'. Vine într-o vizită de lucru aici, la o vânătoare urmată de o analiză”. El făcuse ochii mari şi întrebase tot în şoaptă: „Serios? De unde ştiţi?” „De trei zile – îi suflase în ureche tovarăşa Szekely – taraful de la Casa de Cultură repetă întruna melodia Radu mamii, Radule, care-i place foarte mult Tovarăşului”. El dăduse din cap ca şi cum ar fi ştiut şi confirmat că da, e plauzibil, ăsta era cântecul favorit al Tovarăşului.

S-ar putea deci să-l vadă pe Tovarăşu' în carne şi oase, poate chiar de-aproape. Ori, poate, cine ştie, să dea chiar mâna cu el. Înainte de dorinţa asta cu intrarea în partid, nu fusese preocupat cine ştie ce de persoana Secretarului General. Dânsul era undeva acolo sus, răspunzând de destinele lor, ale tuturor

românilor, se întâlnea când voiau muşchii lui cu maimarii lumii, cu Nixon, cu regina Angliei, cu Iosif Constantin Drăgan, cu fotbaliştii de la „Steaua”. Dar după dimineaţa aceea de 5 octombrie, cu revelaţia nimicniciei lui, a faptului că fusese condamnat să stea veşnic pe tuşă, rădaşcă neajutorată căzută pe spate, îi trecuse prin minte de mai multe ori că ar trebui să-ncerce să facă şi el ceva măreţ pentru ţară, ca Nadia Comăneci, ca să-l cheme Tovarăşu' la el, într-un cadru festiv, cu televiziunea de faţă, să-l felicite, eventual să-l decoreze. Se îndoi însă că dacă el ar fi descoperit o nouă specie de insecte, Tovarăşu' ar fi fost interesat. Trebuia ceva mai grandios, mai macro, şi-ntr-una din zilele din urmă, când citise în revista „Magazin” un articol despre forţele nebănuite care zac în creierul nostru, despre puterea bio-energiei şi altele, imaginaţia i-o luase razna şi visase cu ochii deschişi cum, descoperindu-şi asemenea misterioase puteri în propriu-i cerebel, ar reuşi, nici mai mult nici mai puţin, decât să mute, să facă să se deplaseze pe sub pământ, fară ştirea nimănui, zăcămintele de ţiţei din Golful Persic până în zona noastră subcarpatică, tăindu-le astfel arabilor macaroana Sondele de la Momeşti, Drăgăşani, Cam pi na, în general toate sondele din curbura Carpaţilor ar începe dă duduie, să dea pe dinafară şi, desigur, până la urmă s-ar afla, cu mijloace specifice, discret, să nu se prindă arabii şi să protesteze, care-i sursa acestei neaşteptate bogăţii: puterea minţii profesorului de biologie Grigore Samsaru, de la Şcoala generală nR. L din orăşelul A., care nici măcar nu e membru de partid. Şi Tovarăşu' l-ar chema la el, tot în secret, şi i-ar zice: „Bravo, tovarăşe Samsaru! Datorită dumitale, ne vom plăti toate datoriile externe în şase luni! Spune-mi, te rog, ce doreşti?” „Eu? Nimic – ar spune el mândru O fac pentru ţară. Atâta doar, că nu sunt membru de partid”. „Cum?!” – ar sări Tovarăşu' de la birou. Nu eşti membru de partid?! De ce?!„ „Nu m-au primit„, ar răspunde el, ridicând din umeri. „Bobule! (sau Gogule! Sau Găinuşe!) „ – ar tuna Tovarăşu' şi imediat, din pământ, din piatră seacă, unul din cei doi sau tovarăşa Găinuşe s-ar prezenta în poziţie de drepţi, „la sămi-l faceţi pe tovarăşul Samsaru aici, pe loc, membru de partid! Altceva, tovarăşe Samsaru?„ „Altceva nimic„, ar răspunde el cu demnitate. „Ei, nici chiar aşa, tovarăşe! Chiar de azi, vei locui la Snagov, în vila cutare, împreună cu soţia dumitale Codruţa, ca să te poţi concentra în

voie şi să aduci ţării cât mai mult ţiţei. Şi ori de câte ori ai nevoie de ceva, de absolut orice, te rog să mă suni”.

Aici visul i se cam tulbura, fiindcă dacă tot dobândise capacitatea de a muta ţiţeiul din Golful Persic în România, n-ar fi vrut să stea la Snagov cu Codruţa, care de-atâtea ori îl luase la mişto cu partidu', ci cu o femeie ca lumea, în stare să-l înţeleagă şi să-l aprecieze. Tovarăşa Szekely, de pildă, pe care tot o bătea bărbatu-său, şi care, când s-ar fi văzut la Snagov şi după ce el ar fi terminat cu concentratu' mental şi-ar mai fi adus câteva milioane de barili sub Carpaţi, ar fi stat şi-n cap de bucurie.

Din spate, de peste Olboc, sui un zgomot sacadat, întâi încet, apoi tot mai puternic. Se-ntoarse: un elicopter, apoi încă unul. Tovarăşu'! „HĂU, HĂU, HĂU, HAU!” strigă el cu toate puterile, izbind în acelaşi timp bezmetic cu băţul în tot ceea ce-i cădea la îndemână. „HĂU, HĂU, HĂU, HĂU!” Elicopterele trecură jos, peste coama dealului, stârnind o furtună de frunze şi îndoind vârfurile copacilor. O luă şi mai voiniceşte în sus, ca şi cum n-ar fi voit să întârzie la o întâlnire. FtŢINE DREAPTA, ŢINE DREAPTA, PROFESORE! NU INTRA SPRE CENTRU!

— Auzi el portavocea maiorului Dobre, de undeva din stânga. Cum de-l vedea?! Probabil avea binoclu cu infraroşii. „HAI BĂIEŢI, ÎNCĂ PUŢIN! ŞI DUPĂ ASTA, TOATĂ LUMEA LA CABANĂ!”

Urletele gonacilor se înteţiră. El îşi scoase cravata şi şi-o puse în buzunar. Năduşise cumplit. Elicopterele nu se mai auzeau. In faţă, şi la dreapta şi la stânga, prin iarba şi tufişurile pădurii, se stârniră mişcări invizibile, abia audibile O şopârlă verzuie ţâşni chiar când era s-o strivească sub pantoful drept şi cu o viteză uimitoare dispăru în sus, la deal. Părea că toate vietăţile pădurii aleargă voioase spre puşca Tovarăşului Da, chiar, oare ce voia Tovarăşu' să vâneze aici? Parcă auzise un zvon prin orăşel despre un cerb uriaş pe care l-ar fi văzut beţivu7 de Willy Schuster, dar la cât bea pocheristu' ăla, de mirare ci nu văzuse doi.

Se opri să răsufle. Costumul arăta ca vai de mama lui Încercă să-şi scuture mânecile de la haină, pantalonii. Renunţă: scaieţii, seminţele de costreie, frunzele lipicioase de ferigi nu voiau să se desprindă şi pace.

Răsunară două împuşcături. Ba nu, parcă trei.

Gata. Iepure, fazan, mistreţ, cerb sau ce-o fi fost – gata. Peste pădure se lăsase liniştea. Încetaseră şi glasurile gonacilor.

Şi diittr-o dată, înspăimântându-1, în minte îi apăru imaginea tovarăşei Szekely, căzută pe spate, zvâcnind din tot corpul, ca şi cum ar fi fost împuşcată în ochiul drept, cel învineţit de soţ. Dar, Doamne, nu: îşi dădu seama că tovarăşa Szekely nu zvâcnea de moarte, ci altfel, cum mai zvâcnea câteodată Codruţa în tot mai rarele lor nopţi de dragoste; iar ochiul prin care-ar fi trebuit să intre glonţul era intact, doar puţin întunecat, şi tovarăşa Szekely, tot zvâcnind din şolduri, îl privea. Şi-i zâmbea.

*

* *

Staţia generalului prinse viaţă cu zece minute înainte s-apară elicopterele.

— Aici „Rândunica”, recepţie – zise generalul cu staţia lipită de buze. Staţia bolborosi ceva ce Willy nu înţelese.

— Il am sub ochi. N-are cum să scape – zise generalul în staţie. E la două sute de metri de obiectivul numărul 1. E liniştit, paşte.

Obiectivul numărul 1, foişorul, camuflat cu ramuri de stejar, se zărea într-adevăr în dreapta. Willy desluşi în el o mogâldeaţă care se tot mişca de colo-colo, aranjând ceva, apoi coborî iute scările şi dispăru în pădure.

El şi generalul stăteau întinşi pe o foaie de cort pe creasta unui mic dâmb şi se uitau, fară binoclu, la Gică Şchiopu care păştea mai jos pe un platou cu iarbă înaltă înconjurat de tufişuri.

— Ştii care-ar fi culmea? Zise generalul.

Willy îl privi întrebător.

— Culmea ar fi să-l scoată gonacii şi pe celălalt, ăla adevărat, pe care mi l-ai arătat în poze. Să ne trezim cu doi cerbi.

O să-l scoată pe dracu', gândi Willy. E de mult plecat de-aici.

— Vrei?

— Zise generalul şi-i întinse pachetul de Kent.

— Nu, mulţumesc – răaspunse Willy. Şi-aşa am fumat prea mult.

Generalul dădu să-şi aprindă ţigara, dar atunci se auziră elicopterele. Generalul îşi puse rapid ţigara înapoi în pachet şi sări în picioare.

— Să nu te mişti de-aici până nu-ţi spun eu – zise el. Poziţia ta e cunoscută în dispozitiv, dar dacă te mişti, e jale.

Şi-o luă alergând spre foişor.

Când elicopterele trecură cu zgomot unul după altul, la joasă înălţime, peste platou, Gică Şchiopu abia dacă înălţă capul Fugi, mă prostule, fugi!

— Îi veni lui Willy să strige, dar Gică Şchiopu rămase nemişcat, ascultând, când zgomotul aterizării se stinse undeva în spatele lui Willy, cerbul pomi din nou să pască. Strigătele gonacilor ce se apropiau crescură în intensitate, apoi, ca la un ordin, încetară brusc.

Willy se întoarse pe-o parte şi privi spre foişor: de obiectivul numărul 1 se apropiau trei siluete. O recunoscu pe cea mai înaltă, a generalului. Duse binoclul la ochi. Da, el era, cel din centru: Tovarăşul.

Cu o pufoaică şi pantaloni kaki, cu o şapcă crem pe care el, Willy, o mai zărise, parcă, într-o poză Agerpress. Venise! Şi la venirea Tovarăşului aici contribuise şi el, Willy Schuster, studentul, apoi absolventul care-i trimitea constant telegrame impecabile.

Tovarăşul sui primul scara foişorului, urmat de general şi de al treilea ins care ţinea în mâna dreaptă o armă cu lunetă. Capetele lor, al Tovarăşului la mijloc, apărură deasupra parapetului foişorului. Parapetul îi ajungea gegeralului până la piept. După două secunde se ivi la aceeaşi înălţime cu a generalului şi bustul Tovarăşului. Probabil îi puseseră acolo un scăunel. Generalul privi prin binoclu în direcţia lui şi-a lui Gică Şchiopu, după care îi dădu binoclul Tovarăşului. Acesta privi şi deodată arătă cu mâna spre el. Generalul se aplecă şi-i spuse ceva Tovarăşului, care dădu aprobator din cap. Cu siguranţă, generalul îl lămurise: nu-i nici o problemă, tovarăşe Ceauşescu, e băiat de-al nostru, din dispozitiv, el a descoperit cerbul, puteţi trage liniştit. Şi tovarăşul se instala în poziţie de tragere, cu luneta la ochi. Poate nu nimereşte, gândi, şi se-ntoarse pe burtă să se uite la Gică.

Se auziră două împuşcături seci, ca două plesnete de bici. Gică Şchiopu ridică nedumerit capul, dădu să facă paşi, dar se

prăvăli pe partea dreaptă, pe piciorul beteag, care mai svâcni de câteva ori ca într-un galop imaginar, apoi rămase nemişcat.

Brusc, ca un jet de apă fierbinte ţâşinind dintr-o crevasă, îi veniră în minte versuri dintr-o poezie pe care Mutter îl silise s-o-nveţe şi s-o recite la serbarea de la sfârşitul clasei I, ca să le arate celorlalte mame ce copil deştept are. El fusese la grădiniţa germană şi deşi ştia bine româneşte fiindcă prietenii lui de pe uliţele comunei Nochrich erau în majoritate români, nu desluşea înţelesul unor cuvinte şi expresii din poezie şi-i fusese ruşine să-şi întrebe camarazii dejoacă şi pescuit ce-nseamnă „satanice jocuri” şi „frumoasă jerftă”. In costumul său bavarez, cu pantaloni scurţi din piele de viţel şi cu bretele, cămaşă albă scrobită şi ciorapi albi trei sferturi, transpirase îngrozitor de teamă să nu greşească, să uite vreun vers din „Moartea căprioarei” de Nicolae Labiş, dar duse la bun sfârşit lunga poezie, spre bucuria lui Mutter, mândră nevoie mare. „Dar văile vuiră. Căzută în genunchi/îşi ridicase capul, îl clătină spre stele”. Gică Şchiopu căzuse pe laterală, nu în genunchi, nu-şi mai ridicase capul, nici stele nu erau pe cer, ci nori cenuşii, nici văile nu vuiră.

Patru soldaţi ieşiră alergând din pădure cu o prelată, o desfăcură lângă Gică Şchiopu, îl traseră de picioare deasupra, îl înveliră şi-o luară cu el în sus, spre foişor. Se-ntoare pe-o parte şi privi întracolo: foişorul era gol.

Soldaţii ajunseră cu Gică pe creasta dâmbului şi dispărură în dosul ei. Acum putea să se mişte de-acolo sau nu? Îşi aprinse o ţigară. Pe la jumătatea ei, auzi elicopterele. Trecură pe deasupra lui, luând înălţime. El nu zburase niciodată cu avionul, imagini de sus, de deasupra pământului, nu văzuse decât în filme sau la televizor. La cât umbla Tovarăşu', dânsul vedea ţara şi lumea mai mult din aer, gândi. E mereu ca într-un foişor zburător din care poate ţinti ce vrea.

Stinse ţigara, se ridică în capul oaselor şi-l văzu pe general apropiindu-se.

— Bunătreabă, neamţule!

— Zisegeneralul. Punct ochit – punct lovit: drept în inimă! Trage dumnezeieşte, ce mai!

— A tras de două ori?

— Zise el, sculându-se.

— Da, e o carabină specială, semiautomată, a primit-o de la Kim-Ir-Sen. Distanţa la intrare dintre găuri era de trei centimetri.

— Da' n-a rămas şi dânsul? Aşa se zicea prin oraş, că rămâne.

— Nu, nu – zise generalul – n-a putut. Altădată stătea şi dânsul la masa vânătorească, dar acuma, cu congresu' ăsta, îţi poţi da seama şi tu câte are pe cap. Hai să mergem. Ziceai că-l tranşezi tu?

— Da, tovarăşe general.

— Ştii că era gras bine şchiopu' ăsta al tău? Cât se poate, porţii egale la toţi. Şi dacă-l vezi pe celălalt, nu mai aştepţi şi-l împuşti. Şi după aia mănunţi să luăm trofeul.

— Da, tovarăşe general.

O luară spre cabană. El mai porivi o dată spre locul unde căzuse Gică Şchiopu.

Ar ii trebuit să-i vină în minte versul cu „Tu iartă-mă, fecioară, tu, căprioara mea!”, dar în loc de asta se gândi că una din pulpele din spate şi-o va păstra sieşi: porţii egale, da, dar el îl adusese pe Tovarăş aici, ce mama dracului.

„Tovarăşi!”

Tipul de la centru se ridicase în picioare şi-acum lovea cu furculiţa într-un pahar, să se facă linişte.

Stătea în capul meselor aşezate în formă de U întors, în sala de festivităţi a cabanei. Era îmbrăcat într-o uniformă de camuflaj, ca în filmele cu mercenari, şi era foarte înalt. El, Grigore Samsaru, abia dacă i-ar fi ajuns până la piept. „E general, e cel care se ocupă de vânătorile Tovarăşului”, îi şopti la ureche tovarăşa Szekely, arătându-l din priviri pe tipul de la Centru, şi el simţi parfumul puternic, dulceag al secretarei de partid. Codruţa nu se dădea aproape niciodată cu parfum, decât când mergeau la vreo nuntă Se dădea numai cu „Strugurel”, înainte de culcare, să nu i se usuce buzele. Lui nu-i plăcea „Strugurel”-ul şi evita s-o sărute pe gură: avea senzaţia dizgraţioasă că sărută o fetiţă urâţică.

Se făcuse linişte Câţiva chelneri aduşi de la restaurantul „Central” încremeniră în uşa ce da spre bucătărie, cu tăvile în braţe. Generalul tuşi uşor, retoric, în pumn, apoi reîncepu: „Tovarăşi, permiteţi-mi ca în numele secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, să vă transmit cele mai

calde felicitări pentru reuşita acestei acţiuni, pentru felul cum reuşiţi să gestionaţi acest minunat fond cinegetic”. Se auziră câteva aplauze, apoi toţi cei prezenţi la masă porniră să aplaude cu putere. Generalul îşi roti mulţumit privirea peste sală, apoi opri aplauzele cu un gest scurt, milităros, al mâinii drepte. „Există, dragi tovarăşi – continuă el – toate şansele ca exemplarul doborât astăzi de tovarăşul Nicolae Ceauşescu să fie record mondial. Nu-i aşa, tovarăşe Schuster?” Toate privirile se îndreptară spre bătrânul Klaus Schuster, aflat la două mese distanţă, pe una din laterale. Bătrânul Schuster aprobă agale din cap. „Il ştiu pe tovarăşul Schuster din vremea tinereţii noastre revoluţionare, când vânam împreună în Munţii Făgăraş. Şi nu fac un secret din faptul că atunci – rosti generalul, zâmbind cu súbanteles – nu vânam numai cerbi şi urşi…”. Câţiva, care pricepuseră, râseră zgomotos.

„Dacă tovarăşul Schuster, la experienţa sa şi cu cunoştinţele sale de evaluator, ne garantează că avem astăzi un record mondial, apăi să ştiţi că e chiar record mondial!” Din nou toată lumea aplaudă. „Şi mă bucur să ştiu că tovarăşul Schuster a lăsat moştenire întreaga sa pricepere de vânător şi apărător al pădurii pe mâini bune, mâinile fiului său”. Acum privirile se fixară pe Willy Schuster, care stătea în stânga tatălui. Insă Willy, nu se ştie de ce, ţinea capul plecat. „Din păcate – urmă generalul, coborând tonul – tovarăşul Nicolae Ceauşescu n-a putut rămâne împreună cu noi. După cum ştiţi, în aceste zile pregătim lucrările Congresului al XIV-lea al Partidului Comunist Român. Sarcini de mare însemnătate ne stau în faţă. Chiar mâine, tovarăşul Ceauşescu va efectua o vizită de lucru în judeţul Sălaj, pe un alt fond cinegetic. Dar, neputând să rămână, m-a însărcinat pe mine să va transmit cele mai bune urări, noi succese în muncă şi multă, multă sănătate! Să ridicăm un pahar de răchie pentru acest trofeu mondial şi pentru realegerea în unanimitate a tovarăşului Nicolae Ceauşescu în fruntea partidului!„ înălţară cu toţii paharele. De undeva, dinspre masa prezidiului, se auzi o voce subţirică strigând: „La al paişpelea congres, Ceauşescu reales!” O urmară, în devălmăşie, alte şi alte glasuri, până ritmul scandării se stabiliza cât de cât şi cum cei din prezidiu se ridicară în picioare, toată lumea făcu la fel. El, Grigore Samsaru, reuşi să-şi învingă stânjeneala iniţială şi îngăimă de două ori lozinca.

Băgă de seamă că lângă el tovarăşa Szekely, în culmea însufleţiri, striga cel mai tare Era roşie pe gât şi la faţă şi ochii îi luceau ciudat. Nici nu mai avea vânătăi sub ei.

În sfârşit, cu acelaşi gest al mâinii, generalul opri scandările şi toţi se aşezară. Din stânga generalului, maiorul Dobre făcu un semn din cap şi chelnerii de la „Central” năvăliră în sală încărcaţi de farfurii aburinde. „E gulaş – îl lămuri tovarăşa Szekely când, peste umăr, un chelner îi aşeză farfuria în faţă. Au tăiat doi viţei de la fermă, plus ce-a rămas din cerb, şi-au adus o bucătăreasă unguroaică de la Mediaş, specialistă Păcat că n-a stat şi Tovarăşii Noroc, tovarăşe Samsaru!„ „Noroc„, răspunse el şi simţi răchia ca pe-o flacără subţire coborând vijelios prin esofag. Da, păcat, gândi el dezamăgit, că n-a putut rămâne şi Tovarăşu'. L-ar fi privit mai de-aproape, i-ar fi observat gesturile, cum mănâncă, dacă bea (se spunea că nu pune gura pe alcool, decât aşa, rar, când se vede cu prietenul său Nixon) şi-apoi, cine ştie, dacă s-ar fi prins într-o horă, cum mai avea dânsul obiceiul s-o facă, cu dansatoarele de la „Junii Sibiului” care mâncau într-o altă cameră, poate ar fi reuşit să se apropie de el şi să-i spună... Ei, da, ce i-ar fi spus? Nu-i trecu nimic prin cap. Se uită cu ciudă spre prezidiu: în locul Tovarăşului stătea generalul, un general oarecare, care nu se remarca prin nimic decât prin faptul foarte înalt. Lângă el, în dreapa, îl recunoscu pe directorul Fabricii de piele, care era şi secretarul comitetului de partid pe oraş, iar lângă director era un ins în costum cenuşiu, tuns scund şi părând că scăpase dintr-un lagăr de înfometare, aşa băga în el. Nici tovarăşul Nicu, fiul Tovarăşului şi prim-secretar pe judeţ, nu venise. Or fi certaţi, gândi, că tovarăşul Nicu – ştia toată lumea – le cam trăgea la măsea şi era curvar. In locul tovarăşului Nicu era unul care părea geamăn cu insul mâncău: acelaşi costum cenuşiu, aceeaşi cravată, aceaşi tunsoare: numai că în loc să mănânce, tipul se uita mereu, pe sub gene, în sală. Pe ultimul loc de la masa prezidiului stătea maiorul Dobre, din partea Internelor locale; de fapt, nu stătea, ci mai mult umbla prin sală. Ca un staroste de nuntă, trecea când pe la unul, când pe la altul făcându-se că închină şi apleca urechea dacă vreunul din comeseni voia să-i spună ceva. „îmi permiteţi?” – zise tovarăşa Syekely şi până s-apuce el să-i răspundă, îi umplu paharul cu răchie. „Ştiţi, nu prea sunt obişnuit...”, zise el. „Ei, tovarăşe Samsarul...

— Făcu tovarăşa Szekely La fizicu' dumneavoastră, se poate?! Noroc! Numai bine!” – şi-i ciocni paharul.

El se simţi măgulit că tovarăşa îi remarcase trupul şi bău. Flacăra subţire şerpui vioaie pe traseul ştiut: cerul gurii, esofag, stomac. De-acolo se răspândi molcomă în zeci de flăcărui care suiră înapoi pe căi numai de ele ştiute, îmbujorându-1. „Dacă nici în ocazii ca astea, când Tovarăşul a fost aici – zise tovarăşa Szekely punându-şi paharul gol pe masă

— Nu ne putem permite un pahar, atunci când? Oameni suntem, nu? Şi când ştiu ce ne aşteaptă!„ Oare ce te-aşteaptă?

— Gândi el. Te-o fi aşteptând soţu\par să-ţi tragă o mamă de bătaie. „Numai sarcini peste sarcini – zise tovarăşa Szekely. Apropo, aţi strâns banii pentru pavoazare?„ „Strâns. Pe toţi. I-am predat tovarăşei directoare Oproiu„. „Eram precisă – zise tovarăşa Szkely şi el îşi dădu seama că voise să spună „eram sigură”. Ei, dac-ar fi toţi ca dumneavoastră.„ şi, pe neaşteptate, îi strânse mâna. El rămase nemişcat. Tovarăşa Szekely îşi retrase mâna şi-şi umplu paharul. „Ultimul – zise ea. Face poftă de mâncare„. Şi imediat începu să mănânce concentrată, povârnită asupra farfuriei. El mai simţea încă arsura degetelor ei pe podul dosul palmei şi, pe furiş, făcându-se că se freacă la nas, îşi mirosi mâna. Parfumul dulceag, amestecat cu un uşor iz de răchie, îi invada nările. Apoi urechea îi fu atrasă de glasul ridicat al generalului: „Păi cum, tovarăşe maior, să nu guşti?! Special i-am comandat pentru dumneata: rinichi de cerb în sos de vin, specialitatea tovarăşei bucătărese Molnar, de la Mediaş!”

Grigore Samsaru se uită spre prezidiu. Ţeapăn, alb ca varul, maiorul Dobre privea în farfurie ceea ce-1 îndemna generalul să mănânce. „Ştiţi, tovarăşe general – se auzi, în liniştea respectuoasă ce se lăsase, maiorul Dobre – de regulă, mie nu-mi prea plac rinichii, îmi fac rău la…” „Ei, măi Dobre, da' sensibili mai suntem!

— Îl întrerupse supărat generalul.

Dac-ai ştii ce mâneam noi în anii cincizeci, n-ai mai face atâtea mofturi„. Se întoarse spre directorul Fabricii de piele: „De altfel, tovarăşul Ceauşescu e înnebunit după rinichii ăştia preparaţi cu vin„. Reveni spre maiorul Dobre: „Gustă, dragă, măcar o dată, că n-o să mori!„ Maiorul Dobre nu muri, dar cum

înghiţi o bucăţică, îşi holbă ochii, se ridică val-vârtej de la masă şi-o zbughi aplecat spre ieşire, cu mâna la gură. „Hă, hă, hă, hă!

— Râse cu putere generalul.

Ştiam că nu suportă rinichii! I-am tras-o!” Râseră cu toţii, destinşi.

Când maiorul Dobre reveni, la fel de palid, la masă, generalul îl bătu prieteneşte pe umăr: „Hai, dom'le, c-am glumit! Să ia careva de-aici, hă, hă, hă, rinichii tovarăşului maior!” Imediat se înfiinţa un chelner care, ca să-şi arate clasa, duse mâna stângă la spate, se aplecă uşor, luă cu mâna dreaptă, impecabil, farfuria din faţa maiorul Dobre şi dispăru în bucutărie. „Da' niţică muzică, tovarăşe maior, n-avem şi noi, dom'le?” – zise tare, popular, generalul. Maiorul Dobre făcu un semn spre nea Pândele, şeful cabanei, un oltean pripăşit prin partea locului odată cu înfiinţarea Gostatului. Cabanierul, care nu se aşezase la masă, ci stătuse în picioare, deschise o uşă laterală, şopti ceva şi după câteva secunde pe uşă pătrunse taraful ansamblului folcloric „Junii Sibiului„, cântând în forţă melodia „Radu mamii, Radule„. „E cântecul preferat al Tovarăşului, v-am spus – şopti din nou la urechea lui Samsaru tovarăşa Szekely De trei zile băieţii l-au repetat întruna la Casa de Cultură, cu tot textul original, care e lung, iar Tovarăşu' îl ştie de la cap la coadă, din copilărie.

La o vizită în judeţul Timiş s-a enervat rău de tot că interpretul n-a ştiut decât trei strofe„. „Am auzit că are o memorie fantastică„, zise el. „Păi cum?!

— Făcu aprobator tovarăşa Szekely. De-aia îi învârte dânsul pe degete pe toţi, pe Nixon, pe regina Angliei, pe ăsta… pe rusu' ăsta., cum îi zice…„ „Gorbaciov„, o ajută el. „Grobaciov, da – zise tovarăşa Szekely.

Uite c-a venit şi vinuDe Recaş, cum îi place Tovarăşului – preciza ea. Păcat că n-a putut sta”.

Da, păcat, gândi el, în timp ce un chelner le aşeză înainte o cană cu vin. I-ar fi spus la întoarcere Codruţei: ştii tu, tâmpito, cu cine-am stat eu azi la masă? Cu cine?

— Ar fi întrebat indiferentă Codruţa. Cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu, ar fi răspuns el. Fugi, mă, de-aici, ar fi râs ea dispreţuitoare. Sau poate n-ar fi râs, ci ar fi rămas cu gura căscată. Şi poate nici el nu i-ar fi zis chiar aşa, tâmpito: de ce s-o jignească din senin? „Vă servesc?” – zise tovarăşa Szekely

apucând cana. „Scuzaţi-mă, trebuia s-o fac eu, dar sunt cu gândurile aiurea”. „Vinul ăsta – zise tovarăşa Szekely turnându-i în pahar – e bun pentru femei când îl beau bărbaţii – şi-l atinse ştrengăreşte cu cotul. Bună gluma, nu?” El zâmbi îndatoritor şi bău. Nu o flăcăruie îi trecu acum prin esofag, ci, făcându-se covrig în stomac, un inofensiv şi răcoros şerpi şor Naírix natrix.

Apoi, după al doilea pahar, totul i se învălmăşi în minte. La suprafaţa lucidităţii nu-i urcau decât imagini şi senzaţii de-o clipă: tovarăşa Szekely dansând înfocată „Periniţa” şi trăgându-l în centrul horei pe general ca să-l sărute prelung, în aplauzele şi chiotele tuturor; maiorul Dobre vomând în tufe când el ieşise să facă pipi (l-o fi silit generalul să mai guste din rinichi?); mirosul combinat de parfum şi transpiraţie când tovarăşa Szekely îl luase la dans, la un „blues”; piciorul ei pulpos strecurânduse într-ale lui; o dansatoare rotofeie, în costum popular, de la „Junii Sibiului” scurgându-se afară din sală, de mână cu directorul Fabricii de piele.

Se trezi gol-puşcă într-o cameră cu iz de mucegai, cu trofee vechi de ţap şi cerb fixate pe perete şi cu tovarăşa Szekely sub el într-un pat care scârţâia din toate încheieturile. Primul lui gând fu: păcat că n-am Jingseng-ul la mine. Se pare însă că funcţiona mulţumitor şi fară miraculoasa pastilă, deoarece cam la patru mişcări de bielă-manivelă ale corpului lui, tovarăşa Szekely scotea un oftat. Dar nici oftatul nu semăna cu efectul sonor al unui declic erotic, ci părea mai degrabă ecoul unui căscat de plictiseală. Ciudat însă, în loc să-l inhibe, cum s-ar fi întâmplat cu Codruţa, oftatul ăsta somnolent îl excită la culme, aşa încât ridică strocul şi drept răspuns patul scârţâi în crescendo, iar tovarăşa Szekely se trezi din amorţeală şi-i gâfâi în ureche: „Aşa! Aşa!

Dă-mi-o! Dă-mi-o!”

Uite că n-am intrat în partid, da' intru-n secretara de partid, gândi el şi se simţi fericit.

Aaa, tovarăşu' Borna!

— Se ridică vesel din scaun maiorul Dobre, ocolind biroul şi ieşindu-i în întâmpinare cu mâna întinsă.

N-o să mă credeţi, dar mă bucur mult să vă cunosc

— Şi-i scutură mâna cu căldură. Vă ştiam din văzute, de fapt, he, he, mai mult din auzite. Dar luaţi loc, vă rog, luaţi loc!

Borna se aşeză tremurând. Broboane mari de sudoare îi apăruseră pe faţă.

— Dar ce e, vă e rău?

— Observă îngrijorat maiorul Dobre. V-aduc o cafeluţă? Sau mai bine un coniac?

Borna încuviinţă maşinal din cap.

— Deci şi cafea şi coniac – zise maiorul Dobre.

Mă scuzaţi un moment – şi ieşi.

Borna aruncă o privire în jur. O încăpere obişnuită, aproape sărăcăcioasă. Pereţii erau daţi în partea inferioară cu vopsea maronie de ulei, iar în cea superioară cu un var bej, murdar. Într-un colţ un dulap gri de metal cu două uşi, în centru biroul cu lampă, o mapă şi un press-papier reprezentând un miner semănând perfect – realiză fulgerător Borna

— Cu imaginea minerului (sau siderurgistului?) de pe coperta cărţii „Aşa s-a călit oţelul” de Ostrovski: probabil moştenire de la unul din precedesorii maiorului. Pe peretele din dreapta o hartă a României, pe cel din spatele biroului portretul Tovarăşului, încăperea avea o singură fereastră, fumurie, dând probabil în curtea interioară a sediului Miliţiei, fiindcă zgomotul străzii nu se auzea.

Maiorul Dobre intră cu o tavă pe care o aşeză pe birou. Coniacul era chiar într-un pahar de coniac, mare şi burtos, umplut până la jumătate.

— Puteţi să şi fumaţi, dacă vreţi. Sunteţi fumător?

— Da – răspunse Borna.

— Eu m-am lăsat – zise maiorul, scoţând din unul din sertarele biroului o scrumieră şi aşezând-o în faţa lui Borna. Am fumat şi eu ca turcii toată facultatea. Dar când am ajuns aici, gata, am zis, mă las. Şi m-am lăsat. La stressul meu putea să-mi cauzeze.

Borna apucă paharul de coniac cu amândouă mâinile, îl duse la gură, trase o înghiţitură bună, îl aşeză înapoi pe tavă, apoi din buzunarul sacoului scoase un pachet de „Carpaţi” fară filtru şi cu degetele tot tremurânde extrase din el o ţigară şi şi-o aprinse.

— Dar ce-aveţi? Parcă v-ar fi frică – zâmbi maiorul Dobre.

— Şi n-ar trebui să-mi fie?

— Vai, tovarăşe Borna – râse maiorul – parc-am fi în anii cincizeci! Păi dumneavoastră credeţi că Securitatea de azi e aia

de-atunci? Atunci, da, dacă v-ar fi chemat cineva cum v-am invitat eu astăzi aici, trebuia să-ţi iei periuţa şi pasta de dinţi, o haină mai groasă, cu nu ştiai când te mai întorci acasă.

Dar ce, parcă te chema cineva?! Te lua noaptea cu duba şi salut!

Borna puse din nou mâinile pe pahar.

— Au fost abuzuri, da – zise maiorul Dobre lăsându-se pe spate pe speteaza scaunului ca predispus la taclale – abuzuri mari. Au dispărut, ce să mai vorbim, valori, nu glumă, ştiţi şi dumneavoastră:

Maniu, Brătianu, Pătrăşcanu… Dar ştiţi ce nu ştiţi?

— Zise maiorul revenind în faţă şi privindu-l ţintă.

— Şaptezeci la sută din aparat – coborî glasul maiorul – era format din evrei şi unguri. Precizez: din evrei şi unguri de condiţie joasă: frizeri, lăcătuşi mecanici, în cel mai bun caz croitori. Ni i-au adus ruşii pe cap. Aşa au fost vremurile. Vremuri – şi maiorul Dobre căută o clipă cuvântul pe care-l găsi cu o pocnitură din degete – vremuri revolute!

— Şi acum cum e?

— E cu totul altceva – spuse cu seriozitate maiorul Dobre. Vă dau un singur exemplu, exemplul meu: am terminat şef de promoţie la Mecanică fină.

Şi mi s-a propus această muncă. Nu fac nici un secret din asta: am urmat şase luni cursuri la Şcoala noastră de la Băneasa. Nu numai de specialitate, ci şi engleză şi franceză, să ştiţi. Şi-am întâlnit acolo oameni, nu exagerez, excepţional pregătiţi, din toate domeniile, oameni care au mai pus mâna pe-o carte, inclusiv de ficţiune. Lumea ne crede tot tolomacii ăia din, cum am văzut că spuneţi dumneavoastră scriitorii, din „obsedantul deceniu”, din anii cincizeci. Fals! Vă dau cuvântul meu de onoare că avem în aparat oameni care nu numai că ştiu să lectureze cum trebuie o carte, dar pot s-o şi scrie!

Borna îşi mai aprinse o ţigară.

— Aşa cum scrieţi şi dumneavoastră – zise maiorul Dobre, privindu-l pe sub gene. Eu m-am bucurat, să ştiţi, când am aflat că avem în orăşelul nostru un scriitor, şi nu unul din ăştia care prin cenacluri citesc prostii pe care nu le înţelege nimeni, ci unul adevărat, talentat, care publică în reviste centrale, e apreciat şi aşa mai departe. Şi m-am bucurat şi pentru că face parte din specificul muncii mele să lucrez şi cu scriitori, cu artişti, cu

intelectuali în general. Aaa, apropo, să nu uit, ce mai face tovarăşa doctoriţă din şcoala dumneavoastră… Cum o cheamă? Vianda, nu?

Pe Borna îl scutură un frison.

— He, he, he, mare crai îmi sunteţi, tovarăşe Borna!

— Râse maiorul Dobre, făcându-i mustrător cu degetul, apoi redeveni brusc sobru: E o fată foarte serioasă, să ştiţi. Ar fi păcat să vă bateţi joc de ea.

Se aplecă, trase un sertar şi puse şi puse pe masă un dosar.

— Buuun.

— Făcu maiorul Dobre. Să vă explic acum de ce v-am invitat.

Îşi scoase din buzunarul de la piept o pereche de ochelari, şi-i puse la ochi şi deschise dosarul.

— Aţi publicat acum câtva timp în revista… În revista…

Borna spuse numele revistei.

— Da, aşa e, văd că ştiţi. Aţi publicat în revista asta o povestire, „Vânătoare în Evul Mediu”. Interesantă, bine scrisă – mormăi maiorul Dobre răsfoind printre file dosarului – chiar cu umor pe alocuri, aş zice. Dar nu asta ne-a atras, cel puţin mie, atenţia.

Acţiunea se petrece, dac-am înţeles eu bine, în secolul al XVIII-lea, pe vremea fanarioţilor, şi e vorba de o vânătoare regală.

— O vânătoare domnească – zise Borna.

— Domnească, da, că pe vremea aia nu aveam regi – se corectă maiorul Dobre. Buuun… Există însă în povestirea asta nişte amănunte… Nişte descripţiI. Hm!… Cam ciudate, să nu le zic altfel…

La adresa… la adresa cui nu trebuia. Sigur, s-ar putea să fie simple coincidenţe întâmplătoare, deşi, he, he, vorba lui Marx, şi întâmplarea-şi are locul…

Cam multe coincidenţe, nu credeţi? Aş fi putut informa pe linie ierarhică organele superioare de coincidenţele astea bătătoare la ochi, dar am vrut mai întâi să mă lămuresc eu, personal. De aceea v-am şi chemat aici.

— Nu înţeleg – zise Borna. Ce amănunte? Ce coincidente?

— Apăi să le numărăm, coane, cum ar zice Caragiale, he, he!

— Făcu maiorul Dobre. Mai citim şi noi, nu? Uite, de pildă asta: „Domnitorul, mic de statură, cam bâlbâit, pocind deseori cuvintele, porunci să i de aducă flinta La cine vă referiţi?

— La domnitor.

— La care domnitor?

— Nu mă refer la unul anume – răspunse Borna

— Eu fac un portret generic al domnitorului fanariot, o sinteză.

— O sinteză, daaa-zise maiorul. Şi de ce „sinteza” asta a dumitale se bâlbâie şi poceşte cuvintele?

— Pentru că cei mai mulţi dintre fanarioţi vorbeau prost româneşte. Unii chiar deloc.

— Mda… Să zicem că aşa e… Mai departe: „In bătaia flintei, speriat, şiroind de sudoare, apăru, şchiopătând, un cerb”. Asta de unde-aţi mai scos-o?

— Ce să scot?

— Cu şchiopătatul – zise maiorul Dobre. Că cerbul şchiopăta. De unde-aţi ştiut că şchioapătă?

— N-am ştiu. Am inventat. După atâta goană, nu era plauzibil să-şi scântească un picior şi să şchiopăteze?

— Ba era foarte plauzibil – zise nervos maiorul.

Plauzibil de tot. Tovarăşe Borna, vă bateţi joc de mine?

— Cum se poate să credeţi aşa ceva?!

Maiorul Dobre coborî privirea şi mai întoarse două foi din revistă. Borna văzu că pasaje întregi erau haşurate cu markerul.

— Urmează un chef – zise maiorul Dobre.

— Aşa se obişnuia – răspunse Borna. După o vânătoare, domnitorul dădea supuşilor un chef.

— Da, dar ia uite ce chef!

— Făcu aproape triumfător maiorul: „După ce se aduseră bucatele, bivvel-vornicul Dobrotă…” „Dobrotă?” – miji ochii spre Borna maiorul Dobre.

— E un nume foarte frecvent în epocă – zise Borna.

— Ce-nseamnă „biv-vel-vornic”?

— Silabisi maiorul.

— E o persoană din anturajul domnitorului care se ocupa cu… Mă rog… Administraţia, paza Curţii, a Sfatului Domnesc.

— Biv-vel-vornicul Dobrotă – continuă maiorul Dobre – cu un pocal în mână, jăcându-se că închină, trecea când pe unid, când pe altul, trăgând cu urechea. Apoi, mulţumit, reveni la

locul lui, dar când văzu ce i se puse dinainte în strachină, i sentoarse burdihanul pe dos „. Rinichi, nu-i aşa?

— Ridică ochii maiorul. Rinichi trebuie să fi fost, nu?

— Asta n-am precizat – zise Borna.

— Lăsaţi că precizez eu: da, e adevărat, nu suport rinichii. Dar aţi foarte precizat, imediat, că„vibel-vornicul” ăsta sau cum mă-sa i-aţi spus, „mai apucă să se scoale şi ieşind val-vârtej afară, îşi vărsă maţele în tufe

— E o licenţă – zise Borna.

— Licenţă pe mă-ta!

— Urlă deodată maiorul, izbind cu pumnul în masă De unde-ai ştiut c-am ieşit afară şi-am borât? Cine ţi-a spus?

— Poftim?

— Făcu Borna

— Mă băiatule – se aplecă spre Borna maiorul Dobre – trebuie să ştii un lucru: în general, acţiunea noastră nu e punitivă, ci preventivă, dar dacă te mai joci mult cu mine, îţi fac un dosar de nici pe closete n-o să mai îndrăzneşti să scrii. Tu crezi că eu nu-mi dau seama ce e aici?

— Şi ciocăni cu arătătorul pe revistă. „Licenţă”, zici? Şi asta tot licenţă e?

Îşi fixă din nou ochelarii pe nas şi citi rostind rar: „La un semn al lui Dobrotă, lăutarii, care până atunci picotiseră într-o cameră alăturată, intrară cu mare forfotă şi alai, zdrăngănind din cobze şi lălăind cât îi ţinea gura cântecul atât de drag domnitorului, „Radu mamii, Radule”.

— E un cântec vechi, cunoscut, şi…

— Începu Borna, dar un alt pumn năprasnic bubui pe masă, întrerupându-1.

— Uite ce-i, mă Borna – zise maiorul, de data asta foarte calm. Tu n-ai fost acolo la cabană. Deci cineva, care a fost acolo, ţi-a povestit toate chestiile astea: cu mine, cu tarafu', cu Tovarăşu', ce să să ne mai ascundem după degete? Cine e? Cine ţi-a povestit? Că n-aveai cum inventa totul. Zi-mi un nume şi nu mai am treabă cu tine, poţi pleca liniştit să te ocupi de tovarăşa doctoriţă, că merită. Deci: cine e?

Borna ridică încet capul şi-l privi.

— Tovarăşe maior, eu am scris textul ăsta cu o lună înainte de vânătoare.

— Asta să i-o spui lu' mutu'!

— Făcu maiorul.

— Ba nu, tovarăşe maior, chiar aşa e. Eu, vedeţi. Chiar am inventat scena, scenele… Toate, aproape toate… Adică nu le-am inventat, le-am…

Le-am… Cum să vă spun… Eu am… Mi-am descoperit o capacitate de a prescrie nişte lucruri, care după aia se-ntâmplă… Nu ştiu dacă înţelegeţi…

— Nu înţeleg nimic – zise maiorul.

— Cum să vă explic?… Tot ce scriu… Sau aproape tot… Se transformă în realitate… Pot să vă şi demonstrez.

— Cum?

— Dar să nu vă speriaţi, vă rog… Să vă arăt… Zise stânjenit Borna şi se aplecă, deschise geanta, scoase un teanc de foi şi le dădu peste masă maiorului.

— Ce-i asta?

— Făcu acesta.

— E ce-am vorbit noi acum, convorbirea noastră… Am scris-o ieri, după telefonul dumneavoastră, fiindcă ştiam că n-o să mă credeţi.

Maiorul îşi aruncă ochii pe prima foaie şi deodată se făcu alb ca varul.

— Au dispărut, ce să mai vorbim, valori, nu glumă, şti fi şi dumneavoastră – citi bâiguind maiorul -Maniu, Brătianu, Pătrăşcanu…„ întoarse febril pagina şi pe spatele ei privirea îi căzu pe „E o fată foarte serioasă, să ştiţi. Ar fi păcat să vă bateţi joc de ea M.

— De-aia tremuram aşa – zise încet Borna – de frică… Dar nu de frica dumneavoastră, ci de frica mea, că, fără să vreau, tot ce scriu, se-ntâmplă. De parcă aş fi blestemat… Şi nu ştiu cum…

— Ai scris şi asta?

— Îl întrerupse, răguşit, maiorul. Ia să vedem: te bag în pizda mă-tii!

Borna scotoci în geantă, mai scoase o foaie şi i-o întinse. Pe ea maiorul văzu că era scris, caligrafic, „ Te bag în pizda mă-tii!”

— Afară!

— Urlă maiorul ca scos din minţi. Ieşi imediat afara!

De data asta Borna nu mai scoase nimic din geantă, şi-o luă sub braţ şi se scurse repejor pe uşă.

Sta în faţa unei pagini albe din caietul roşu şi nu ştia ce să scrie. Şi cum să-nceapă?

Altădată, la primele încercări din juneţea sa de scriitor, depăşea dificultatea de a găsi prima propoziţie, prima frază, prima replică, parafrazând începuturi celebre din Kafka, Rebreanu, Mârquez.

Dar acum acest procedeu i se părea pueril fiindcă nu se lega cu nimic din ce trăia, din ce trăise în ultimul timp. Atunci, pe vremuri, se vâra în pielea unor fiinţe imaginare, le locuia cu oarecare uşurinţă şi dibăcie, le croia un destin. Acum nu putea ieşi din propria-i piele, se locuia haotic, tulbure, într-un corp străin pe care nu-l mai recunoştea.

Se uită la ce scrisese în caiet cu o lună, cu două luni în urmă. Ce fluent, ce coerent era totul! Chit că personajele nu erau tocmai imaginare. Dimpotrivă.

O auzi pe Sâri-neni ieşind din baie şi trăgându-şi icnind galoşii. „La revedere, domnu' Iuliu!” „Săru-mâna, Sâri-neni!” – răspunse el.

Ei, acuma că plecase şi Sâri-neni, ar putea să se pună pe treabă. Pentru că nu mai scrisese nimic din dimineaţa când, după seara aceea la Hilde tante, sunase în hol telefonul. Năuc, cu un cap de plumb, trăgându-şi plapuma peste urechi, nu răspunsese prima oară. Să răspundă Sâri-neni. Insă uitându-se cu un ochi la ceasul deşteptător de pe noptieră, îşi dăduse seama ca Sâri-neni era deja la slujbă. Apoi telefonul ţârâise din nou, lung. Nu poate fi, se gândise; totuşi se ridicase din pat şi mai mult târându-se, merse în hol.

Dar ea era. Doamne Dumnezeule, ea era.

Vianda „Da, răspunse, străduindu-se să pară rece.

Da. Da. Da„ Simţise că nu trebuie să cedeze, dar se trezise zicând: „Bine. Într-o jumătate de oră, în faţă la Central”. Pusese uşor receptorul în furcă şi rămăsese nemişcat. Doamne Dumnezeule, gândise.

Ar fi trebuit să dea înapoi, să nu se ducă. Mai ales că n-avea nimic scris. Dar făcuse rapid un duş, se îmbrăcase şi coborâse scările spre hotel „Central”. Văzuse de departe Volkswagenul. Încă ar fi putut să se-ntoarcă.

Apoi totul fusese ca-ntr-un vârtej. Sunetul motorului când ea schimba vitezele, cântecul „Child în time” care se scurgea din radio-casetofon, vorbele ei, toate i se învălmăşeau în cap ca-

ntr-un mixer dureros, fierbinte. „Dacă nu beau o votcă, mor”, gândise.

Auzea doar frânturi din ce i se spunea: că ea ar fi vrut să ştie ce-l supărase aşa tare, că doar nu schimbaseră decât câteva vorbe, la şcoală; că da, recunoştea că era orgolioasă, el intuise bine, dar nu din cauză că era bucureşteancă, nu, ci aşa-i era firea, fusese silită să se apere, să se protejeze de mică, ai ei se despărţiseră când ea avea şase ani, mama se recăsătorise şi o fetiţă fără tată sau cu un tată nou, străin, trebuie să ia totul pe cont propriu, e de acord cu asta sau nu?

— Şi-l privise întrebătoare.

El nu zisese nimic: mintea îi era un ecran alb pe care se contura în relief un singur obiect: o sticlă de votcă. „Ai vrea să oprim undeva, să putem vorbi în linişte?” – îl întrebase apoi şi el abia atunci observă că ieşiseră din oraş. „Ia-o pe primul drum la dreapta”, zisese şi cabana Săraturi spre care ducea drumul îi răsări în creier ca o oază din care ieşeau aburi deşi de punci.

Când intraseră în barul cabanei, pustiu, nea Pândele, văzând-o pe Vianda, făcuse nişte ochi cât cepele, dar ca un profesionist ce era, îşi revenise şi întrebase respectuos: „Ca de-obicei, dom' profesor?” „Ca de-obicei” însemna o sută de „Krepkaia”.

El încuviinţă, tremurând. „Şi frumoasa domnişoară?” – surâse larg şeful cabanei. „O cafea mare, fără zahăr”.

Dar nici prima sută de votcă, nici a doua nu-1 treziră. Simţea cum se-afundă lent într-o mlaştină de nisipuri mişcătoare şi nici turuiala ei de femeie normală nu-l putea trage înapoi. Fixând mereu paharul cu votcă, se ferea din răsputeri s-o privească fiindcă atunci ştia, da, ştia că s-ar fi scufundat în acele nispuri cald-mişcătoare şi mai mult. Ar fi dispărut pur şi simplu, înghiţit cu totul. De ce dracu' nu scrisese nimic?

„Ţi-e rău?

— Întrebase ea la un moment dat.

„Da, nu mă simt prea bine, răspunsese. Cred c-ar trebui să iau puţin aer”.

Coborâseră alături panta spre pădure, apoi urmară o potecă spre Olboc. Un zâmbet scurt, chinuit, îi schimonosi faţa: cam pe-aici a văzut Willy prima oară cerbul.

Îşi aprinsese o ţigară în timp ce ea continua să-i vorbească. Ştia el că Nelu îi dăduse să citească într-OTevistă o povestire de-a lui, „de-a ta, Iuliu?”

Ea nu se pricepea la literatură, dar povestirea îi plăcuse. „Nelu a zis că eşti foarte talentat, că o să ajungi un mare scriitor”. O s-ajung pe dracu', gândise. Nici chestia asta cu tine n-am dus-o până la capăt.

Aerul rece, mohorât, burniţos, nu-i făcea bine.

Ii uscase gura. Regreta că plecase din căldura barului, iar cerul gurii implora parcă să fie udat Vruse să spună „Hai să ne-ntoarcem, dar atunci ea scoase un „Au!” scurt, încercase să se agate de braţul lui, nu reuşise şi căzuse în fund pe cărarea umedă, în pantă. O ajutase să se ridice şi când ea, râzând, fu în picioare în faţa lui, el se gândise fulgerător: ia să văd. Şi-o trăsese spre el. Ea nu se împotrivi decât când îşi simţi strivite buzele şi fugi cu capul pe umărul lui. El rămăsese aşa câteva clipe, apoi se desprinsese, o luase de mână şi porniseră spre cabană. După câţiva paşi ea se oprise, îl privise gravă şi la fel de rapid cum făcuse el, îl înlănţui pe după gât.

De data asta, limba ei o căută şi-o găsi pe a lui.

La bar nea Pândele îi dăduse cheia unei camere trăgându-i complice cu ochiul şi făcându-i discret semnul solidarităţii masculine: pumnul strâns cu degetul mare ridicat.

Se duceau acolo la cabană din trei în trei zile, ca şi cum ar fi vrut să celebreze printr-un mereu reluat şi înnoit ritual spaţiul sacru al primei lor nopţi.

Se feriseră tacit să doarmă la Hilde tante sau în camera lui, la Sâri-neni, dar nu se fereau să se afişeze împreună la şcoală sau în orăşel, la început spre uimirea tuturor, repede domolită când cei care-i vedeau plimbându-se de mână pe Steinburg avură certitudinea că ei trăiesc o relaţie „serioasă”. Comentariile orăşelului evoluaseră de la „Cum dracu' a pus mâna zăpăcitu j de Borna pe o asemenea bucăţică?!” până la „De ce ne mai mirăm atâta? Borna, cu toate păcatele lui, e profesor titular, e scriitor, e încă tânăr, n-are decât treizeci şi trei de ani, mi-a spus mie colegul lui, Cărmăşan, iar ea, doctoriţa, dacă va şti să-l scoată din beţii şi de la pocher, va avea o viaţă liniştită, s-au mai văzut cazuri”.

Toate vorbele astea nu-i ajungeau lui la ureche pentru că intrase într-o transă în care numai chipul ei, zâmbetul ei, trupul

ei, pubisul ei se închegau, se materializau în concreteţea unei fiinţe în carne şi oase. Restul, persoanele, evenimentele din orăşel erau mai mult sau mai puţin lucruri evanescente, apărând şi dispărând într-o clipită. Abia dacă înregistra, distrat, zvonul că directorul Fabricii de piele, secretar al biroului orăşenesc de partid, dăduse la sediul organizaţiei, într-o noapte din timpul Congresului al XIV-lea, peste Willy Schuster şi tovarăşa Weisman, beţi turtă şi încălecaţi aşa cum i-au făcut mamele lor, pe covorul din birou, peste un vraf de ciorne cu telegrame de felicitare adresate tovarăşului Nicolae Ceauşescu. Şi sentimentul de vinovăţiei faţă de Nelu Sanepidu (în fond, îi suflase celui mai bun prieten o prezumtivă iubită) începuse să se atenueze fiindcă, spre uşurarea lui, Nelu nu păruse prea afectat de întorsătura lucrurilor; cu atât mai tare se bucurase el, Iul iu, să-i facă un serviciu, când Nelu, fară urmă de ranchiună, îl rugase să-l „acopere” la orele când lipsea; de altfel, Nelu, profitând de faptul că scorpia de Oproiu se îmblânzise de când el publicase în ziarul judeţean un articol cu titlul „O şcoală-model Şcoala generală nr. 1 din A.”, lipsea de la şcoală şi din orăşel tot mai des. Ce făcea Nelu, unde mergea în răstimpurile când se făcea nevăzut, el, Iuliu, nu ştia.

Şi totuşi, în transa asta din care ieşea, dar nu de tot, numai ca să se achite de nişte obligaţii naturale şi obşteşti (să se trezească, să meargă la WC, să facă duş, să bea o cafea, să mănânce, să-şi ţină orele la şcoală), simţise că-ncepe să se insinueze

— Aşa cum, poate, în mintea balenelor se insinuează amintirea neliniştitoare că au fost cândva pe uscat – un gând: gândul că şi el şi Vianda erau pe panta ascendentă a unei pasiuni ce nu putea dura la nesfârşit, că urmau să ajungă în vârf, după care, inevitabil, să coboare.

Ceea ce se şi-ntâmplase: el observă – şi nu trecuse decât o lună de la prima lor noapte – că vorbele ei, gesturile ei de dăruire, micile ei gingăşii care fac tot farmecul unei iubiri împărtăşite – prind să scadă în intensitate până la plafonul obişnuinţei. Şi se gândise că obişnuinţa nu e o a doua natură, ci, într-un cuplu, primul semn al morţii.

Apoi, într-o joi, îl anunţase că nu vor mai petrece week-end-ul împreună la cabană, că trebuie să plece la ai ei, la

Bucureşti. Care „ai ei”, se gândise derutat, dacă ea nu locuia cu mama şi tatăl vitreg?

Nu insistase însă, ar fii fost nepoliticos.

De la Bucureşti ea se-ntorsese – spre disperarea sa lăuntrică, observase imediat asta – parcă mai stăpânită în mişcările de amor, mai preocupată în pauzele când nu făceau dragoste, cu gândurile aiurea sau brusc somnoroasă. Ea era, clar, la coborâre, în timp ce el gâfâia spre pisc.

Şi iată-l acum în faţa paginii albe: îl îmbia cu goliciunea ei s-o maculeze, s-o terfelească, s-o rănească. Prin fereastra întredeschisă se auzeau glasurile ca de înger ale copiilor jucându-se în curtea şcolii. Aşa ar suna clişeul: „ca de îngeri”. El însă, ştia acum asta, nu era din lumea lor.

Încet, ca şi cum s-ar pregăti de o incizie, lăsă pixul pe hârtie şi gândindu-se că nimeni, niciodată nu se mai rugase aşa pentru fiinţa iubită, scrise fară grabă, caligrafic: Ajută-mă, Doamne, să-i fac Viandei rău.

*

Dar nu mai apucă: în ziua următoare Vianda dispăru din orăşel cu toate lucrurile ei.

*

(Din însemnările erotice ale lui Ne/u Sanepidu)

LILIANA D. BUCUREŞTI.

CARTIER DRUMUL TABEREI.

O ştii şi tu, dragă luliu: o sală lungă de aproape cincizeci de metri, cu patru şiruri de mese, fiecare masă împărţită în patru pupitre, fiecare pupitru cu o veioză şi un scaun; pe o latură a sălii -ferestre înalte din tavan până-n podea lăsând să se strecoare prin ele o lumină lăptoasă; pe latura opusă

— Un perete cu rafturi înţesate de serii nesfârşite de volume de diferite mărimi, dicţionare, enciclopedii, reviste legate între coperte de carton presat. La mese, ronţăind într-o linişte deplină pagini îngălbenite, idei uscate, concepte mucegăite – şoarecii de bibliotecă.

E una din sălile de lectură ale Bibliotecii Academiei din Bucureşti. Ceea ce probabil nu ştii tu, dragă luliu, e că de câţiva ani în sala asta, ca de altfel şi-n celelalte, nu se dă căldură. Adică se dă ceva, un firicel, o boare, o adiere, cât să nu-nghefe de tot caloriferele; dar nu cred să existe în lume o sală de

lectură unde cercetătorii care lucrează acolo să aducă, prin felul cum sunt îmbrăcaţi, a eschimoşi, a inuiţi: căciuli pe cap, paltoane groase pe umeri, fulare înfăşurate în jurul gâtului, mănuşi tricotate, cu degetele lăsate libere pentru întors pagina. Un praf vizibil, concurând cu fuioarele de aburi ale respiraţiilor urcând spre tavan, ieşea din acele reviste moarte, resuscitate câteva zile la viaţă de aceşti şamani ai literelor române.

L-am recunoscut, de pildă, pe bătrânul istoric Z. Ornea, din cărţile căruia am învăţat – cred că şi tu, dragă Iuliu – tot ce era de învăţat despre junimism, semănătorism, poporanism. Bine încotoşmănat, se apleca până la câţiva centimetri deasupra paginii, pe nas cu nişte ochelari ale căror lentile păreau fundurile unor sticle de sifon, atât de groase erau. Din când în când tremura uşor şi după ce, în treacăt, făcându-mă că am treabă la rafturile cu dicţionare, am tras cu coada ochiului la ce studia, n-am mai ştiut dacă tremura de frig sau din cauza a ce citea acolo, fiindcă avea în faţă o revistă interbelică de extremă dreaptă, „Sfarmăpiatră” sau aşa ceva. Pe cuvânt de onoare că mi se părea un erou în gheţăraia aia, notându-şi scrupulos toate aberaţiile scrise acolo, în fiţuicile legionare. (Peste câteva zile, la restaurantul Casei Scriitorilor, am auzit nişte imbecili mârâind în surdină că de-aia bătrânul istoric evreu studiază epoca anilor '30, ca să ne compromită miturile noastre intectuale:

Eliade, Cioran, Noica. Ce prostie!).

Ce căutam eu acolo?

— Vei zice. Păi uite ce căutam (dar să nu te-nfunde râsu', dragă Iuliu!): cărţi de Madam Blavatsky, Krishnamurti, RudolfSteiner, Guenon şi Paracelsus. Nu, nu-fifie frică, n-am înnebunit. Uite cum am ajuns aici.

Într-una din serile când N. R. M. Mi-a spus că nu mă poate primi la ea în Banu Manta, că are treabă, treceam trist pe lângă Casa de Cultură a studenţilor „ Grigore Prioteasa „ (ăsta, parcă, a fost un comunist care a căzut cu un avion sovietic, ca bulgarul Dimitrov) şi mi-a atras atenţia un afiş la intrare tipărit cu litere mari: „ÎN FIECARE MARŢI, CAPODOPERE ALE CINEMATOGRAFIEI MONDIALE”. Era marţi. M-am apropiat să văd ce capodopere se dădeau în seara aceea. Sub literele mari tipărite era scris de mână cu carioca, minuscul, titlul filmului: „Reconstituirea” de Lucian Pintilie.

Eu auzisem de la tine că filmul fusese interzis după premieră la începutul anilor 70 şi mă miram că putea fi proiectat acum.

Am intrat. Sala aproape plină: 80% tineri, studenţi. Pe scena din faţa ecranului un domn vioi, mic de statură, prezenta filmul. (Mai târziu am aflat că era domnul Dumitrescu, metodist la Casa de Cultură, un cinefil înrăit). In timp ce domnul vorbea, am observat în stânga, pe la mijlocul rândului, la trei scaune distanţă, o tipă cam între treizeci, treizeci şi cinci de ani, cu – să mă bată Dumnezeu dacă te mint!

— Cei mai frumoşi sâni pe care i-am văzut în viaţa mea. Mari, dar nu imenşi, cu sfârcuri vizibile probabil şi printr-un palton, păreau că stau în imponderabilitate, fără suportul trupului. Mă gândeam ca în timpul filmului să mă trag spre ea, peste cele trei scaune goale, când a început proiecţia.

Mi se-ntâmplă rar să prefer o operă de artă unui corp viu de femeie, dar aşa s-a-ntâmplat: de la primele secvenţe, cele din generic cu George Mihăiţă dându-se repetat, ludic, de-a berbeleacul şi până la final, cu moartea lui, am uitat complet de sânii din stânga. Nu văzusem nimic asemănător în filmul românesc. La sfârşit am ieşit şi m-am aşezat pe treptele de la intrare, copleşit. Mi-am aprins o ţigară. Înţelegeam de ce fusese interzis, dar nu înţelegeam de ce se putea viziona aşa, „ la liber”. Şi pe deasupra cu public studenţesc!

Pe la jumătatea ţigării, pe scări au ieşit domnul care prezentase filmul, îmbrăcat de plecare, şi

— Exact!

— Tipa cu sânii, zgribulită, doar într-o rochi e-clopot cu decolteu în care… Uite că şi-acuma mă excit! Şi-au luat rămas bun şi ea s-a întors în Casa de Cultură. Înseamnă că şi ea lucrează aici – mi-am zis şi am avut dreptate.

A ieşit după zece minute, într-un pardesiu negru, lung. M-am ridicat şi-am zis: „Nu vă supăraţi, domnişoară, se va mai da cândva filmul acesta? „ „De ce?” – s-a oprit ea, privindu-mă cu suspiciune. „Pentru că aş vrea să-l revăd. Eu sunt profesor, în provincie, vin destul de rar în Bucureşti, dar dacă aş şti că se proiectează la o anumită dată, aş veni imediat”. Expresia i s-a îmblânzit: „Nu ştiu dacă o să-l mai dăm… Chiar aşa de mult v-a plăcut?” „N-am văzut în viaţa mea un film mai tulburător. E o

capodoperă". „Da, aşa e – a zis ea mai încet. Dar n-aş putea să vă spun când să veniţi.

Şi-aşa l-am scos foarte greu de la Arhiva Naţională„. Şi, zâmbind: „Aţi văzut cu ce litere mici am scris titlul? Să nu vină oricine şi să se facă vâlvă…

Pentru că ne-am asumat nişte riscuri…„ „Filmul acesta ar trebui predat în şcoli, aşa cum se predă Eminescu sau Caragiale„, am zis şi nu minţeam deloc, dragă Iuliu, chiar cred asta. „Dumneavoastră ce predaţi? „ Nu ştiu ce mi-a venit să spun: „Filosofie„. „Daaa?

— A părut ea plăcut surprinsă. Şi ce filosof vă place? „ „ Spinoza „, am răspuns automat. Istoria filosofiei" pe care aifăcut-o şi tu cu imbatabilul Brondoe era, de fapt, un interminabil curs despre Spinoza, precursorul chior al materialismului. 11 mai ţii minte pe Brondoe? Absolvent de „Lomonosov" în anii '50, căsătorit cu o sovietică aprigă care-l domina într-atât încât, în loc să-nvefe ea limba română, învăţase el să pronunţe în româneşte cu accent rusesc. Om bun, blând altminteri, dădea tutoror băieţilor nota zece, iar fetelor, nu se ştie de ce, opt. O singură dată şi-a ieşit rău din pepeni, când a fost întrebat politicos de un student: „ Tovarăşe profesor, dar noi la istoria filosofiei nu facem, în afară de Spinoza, şi alţi filosofi? Socrate, Kant, Hegel? „ Foc şi pară, Brondoe a replicat: „Tovarăşi stiudent, din punct di vederi matirialist-dialiectic, Socrati ista ierea la fel di ignorant ca orşe şetăţean al Atenii!" Replică rămasă în analele Universităţii noastre).

„Efumat", a zis ea. „ Poftim? „ „ Spinoza. Efumat. Ca şi Kant, Hegel, Marx, toţi cei cu sistem. Nu duc la nici o soluţie de viaţă, construiesc în gol". O clipă, i-am şi văzut pe cei trei dând târcoale, fără sistem, sutienului ei. „Poale aveţi dreptate am zis şi imediat am încercat marea cu degetul: Pot să vă invit la o cafea? „ S-a uitat la ceas: „Acum? La nouă? Unde?" „La Casa Scriitorilor. Nu e departe „. „Ştiu unde e-azis ea. Daredeschis?"

Era. Pe drum, în taxi, ne-am prezentat: Nelu, Liliana. Am lăsat hainele la garderobă, am intrat primul şi după mine – sânii ei.

Noroc că restaurantul nu era aglomerat, iar scriitorii şi veleitarii aflaţi acolo, prinşi în autismul lor vorbăreţ, n-au dat atenţie prezenţei pieptului Lilianei. Iar ea, spre deosebire de N. R. M., părea să se simtă în largul ei. Cafeau adusă de Miţi a

însufleţit-o şi-a început o adevărată diatribă împotriva filosofilor clasici. Rezum: că sunt greoi, dificil de citit, că nu fac decât să se-ntreacă între ei sau, în cel mai bun caz, să-şi treacă ştafeta unul altuia ca într-un concurs atletic de sală fără spectatori; că transpuse în realitate, sistemele lor produc aberaţii: Hegel, prin Nietzsche, a dus la fascism, iar Marx, după ce a răsturnat cu fundul în sus sistemul hegelian, şi nu invers cum se spune, a dus la comunism; că nici ăsta mai nou, la modă acum, Heidegger, nu-i mai breaz decât ceilalţi: până face el explicită noţiunea de Fiinţă, adormi în post; şi-apoi ce-i aia? „ Ce este Fiinţa? Este Ea însăşi”.

Mare scofală! Heidegger e talentat, ce-i drept, dar se-mpiedecă în propria-i limbă, germana, care are atâtea nuanţe şi posibilităţi de combinaţie a cuvintelor, că-ţi scoate peri albi; ca să fie mai clar, i-ar fi trebuit lui Heidegger o altă limbă, un fel de esperanto ontologic etc. Etc.

Mărturisesc c-am rămas impresionat de câte părea să ştie, ea, o simplă metodistă la o casă de cultură. „Bine – am spus – şi atunci care-i soluţia? „ S-a aplecat conspirativă peste masă: „ Filosofia de frontieră „. „ Ce-i aia? „ „N-am cum să vă explic acum. Trebuie să citiţi mai întâi şi după aceea vorbim „. Şi mi-a dat numele pe care ţi le-am pomenit mai înainte: Madam Blavatsky, Krishnamurti, Steiner, Guenon, Paracelsus. „ O parte din cărţi le găsiţi la Biblioteca Academiei. Dar – m-a prevenit ea – trebuie să faceţi o cerere din partea unei instituţii, că aveţi nevoie de cărţile astea pentru un studiu, fiindcă multe din ele sunt la fondul secret”.

„Bun, le citesc – am spus. Şi după aia? „ „Le comentăm”. „Unde?” Probabil inspiram încredere, aşa că a zis fără să şovăie: „La mine, e mai bine, nu ne deranjează nimeni. Vă dau numărul meu de telefon şi după ce citiţi, mă sunaţi”. „ Unde staţi?” „în Drumul Taberei. Luaţi autobuzul de la Universitate şi-n douăzeci de minute aţi ajuns. O să vă dau adresa”.

După mine, dragă Iuliu, Drumul Taberei e cel mai intelectual, ca să zic aşa, cartier bucureştean dintr-astea noi, construite în anii de după război.

E şi mai aerisit, are între blocuri mai multe spaţii, inclusiv verzi, decât Titanul, Berceniul, Balta Albă, Militari. E locuit de lume mai spălată decât în alte zone. Aici a stat Goma până a fost silit să plece peste graniţă, aici a murit poetul tău preferat,

Mazilescu, aici locuieşte poeta Angela Marinescu şi aici stătea şi „frontierista „ mea, Liliana. Intre noi fie vorba, mă îndoiesc că în Ferentari există cineva care să-l fi citit pe Krishnamurti, deşi, mă rog, se pare că mulţi din cei care domiciliază acolo au aceeaşi fibră originară precum „ globe-trotter „-ui indian.

Şi-aşa am ajuns în sala „Periodice” a Bibliotecii Academiei, după ce unul din şefii „Scânteii tineretului „, care frecventa şi el Biblioteca studiind influenţa ideologiei de partid asupra literaturii române din anii '50, mi-a dat, privindu-mă bănuitor, adeverinţa cu pricina. Există o solidaritate între oamenii de bibliotecă, dragă Iuliu, nu e glumă…

Am crezut că după una-două şedinţe de comentarii în apartamentul ei, o să-mi îngrop rapid capul între acei sâni apocaliptici. Aş! Ţi-ai găsit! Când, pe canapea, am vrut, la un pasaj din „ Le clef de la theosophie „ a lui Madam Blavatsky, s-o iau pe după umeri, s-a dat, oripilată, mai încolo. „ Te rog să stai liniştii! (Trecusem la pertu). Te-am invitat aici să discutăm filosofie, nu să… „ „ Te rog să mă scuzi”, am zis spăşit şi-am intrat din nou în „ la sagesse divine „, fir-ar mama e a dracului de înţelepciune asexuată! (Apropo de madama asta: mie mi s-a părut a fi o şarlatană cu carismă, îmbrobodind de-a lungul şi de-a latul globului tot felul de cucoane şi domni cu frustări sexuale, care, între două biftecuri, căutau, râgâind, „Absolutul”. Nu cred c-a existat vreo femeie care să umble pe mapamond mai mult decât Blavatsky; poate doar tenismenele de astăzi. Se zice c-a consumat două căsătorii fără să facă sex, rămânând toată viaţa virgină, lucru de care mă îndoiesc; decât, poate, dacă avea himen dublu: unul antropologic şi unul teosofic. Şi-apoi, scuză-mă, să mori la 60 de ani având 113 kG. Mi se părea prea puţin filosofic. Măcar alt umblăreţ, Krishnamurti, a fost subţirel toată viaţa).

Aşadar, „seminarizam” în Drumul Taberei cu magistra Liliarm, precum la Păltiniş – toutes proportions gardées, bien sur! Pleşu, Liiceanu, Sorin Vieru, Kleininger cu magistrul Noica. Şedinţele, la noi, în Drumul Taberei, decurgeau în felul următor, eu încercând de fiecare dată s-aduc lucrurile mai pe pământ, mai – ca să fiu sincer – pe canapea. Luam, de pildă, o frază dintr-o conferinţă a lui Krisknamurti, ţinută în! 937 la Omnen, Olanda

(am notat totul pe fişe): „Trăieşte, adânc înrădăcinaţi în fiecare om, speranţa, siguranţa chiar, că există totuşi ceva permanent în mijlocul necontenitelor schimbări”. „Ce e speranţa asta? 99 – zicea Li liana. „Iubirea99, răspundeam prompt. „Ţţf - făcea Li liana, nemulţumită. Mai citeşte! „Mai citeam.

„ Păi uite ce spune tot Krishnamurti „ – porneam eu la contraatac:„Abia când gândirea îşi dă seama integral că efortul de a se dezbăra de dorinţa de achiziţie face şi ea parte din dorinţa de achiziţie, abia atunci începe iluminarea. In flacăra dragostei toată frica se consumă” Şi adăugam: „ Ţie de ce fi-a frică să vii lângă mine? 99 „ Te rog, Nelu – se apăra ea. Ştii bine că nu e cazul”.

Percepeam însă, cu cât înaintam în acele întunecimi şi hăţişuri esoterice, că Li liana se înmoaie, într-un proces invers proporţional cu sânii care fremătau întărindu-se cu fiecare pagină citită, înconjuraţi de o „karmă” pentru mine aproape vizibilă.

(MKarma e inconnaisable, mais son action e perceptible” tot obeza de Blavatsky).

Bref, ca să-l citez pe Nicolae Breban, romancierul pe care tu îl admiri necondiţionat, am evoluat aşa: 1): întâiul nasture de la rochie i l-am deschis pe „ Quels şont les buts de la Société Théosophique? % scopul al treilea: „Rechercer, sous tous les aspects possibles, les Mysteres cachés de la Nature, et tout spécialement les pouvoirs psychiques et spirituels latent dans l'Homme”, ceea ce, mutaţi s-mutandis, urmăream şi eu cu Liliana;

2): m-a lăsat să-ipun mâna pe genunchiul gol după ce-am meditat împreună pe un pasaj cam misogin a lui Steiner din „ Individualitate şi specie „, volumul „Filosofia libertăţii”: „Femeia trebuie să fie sclavul însuşirilor de specie, a feminismului general.

Să lăsăm pe seama femeii, ca ea să aprecieze, după natura sa, ceea ce vrea să facă şi ceea ce poate face”; 3): primul sărut l-am obţinut iarăşi pe un text al atotştiutondui, seraficului Krishnamurti

(ţină-l Buddha în împărăţia lui!): „Ce este extazul?

— O stare în care mintea şi inima sunt în completă uitare, când frica {iarăşifrica, Iuliu!) nu le divide, când mintea nu mai este o piedică”.

În fine, într-o după-amiază (exact după noaptea când N. R. M. M-a expediat definitiv din Banu Manta: tot răul spre bine), epuizată de-atâtea interpelări contradictorii, Liliana a cedat.

Ea, care făcea şi yoga, stătea deasupra mea ca în „Evolution des mamiferes. La premiere chute”

(tot Blavatsky, sireaca!), adică în poziţia „ lotus „

(„ Le lotus comme symbol universel „!), eu îi sărutam înnebunit sânii, o mângâiam pe spate, coborând încet pe şira spinării. Am ajuns cu mâna dreaptă jos, spre fese, şi, efectiv, am îngheţat: dragă Iuliu, avea coadă! Nu o coadă ca de câine sau de maimuţă, Doamne fereşte, ci o excrescenţa, o propensiune ciudată, babană, a coccisului, ca un mâner de uşă.

De-aia purta ea mereu acele rochii-clopot, largi, să-şi ascundă defectul.

A deschis ochii, să vadă dacă m-am blocat în faţa acestei descoperiri cam macabre, dar atunci am aplecat-o şi-am sărutat-o pe gură lung, lung, lung, să-mi revin. Şi mi-am revenit, ajutându-mă de acel mâner osos ca să-i deschid toate uşile fiinţei.

Mă rog, Fiinţei.

La Guenon şi Paracelsus, slavă Domnului, n-am mai ajuns: pentru asta Li liana mea ar fi trebuit să aibă sub breton, abia perceptibile la pipat, două corniţe.

Cceleratul spre Bucureşti sosi în gara xVMediaş cu o întârziere de douăzeci de minute. El stinse ţigara pe peron cu vârful bocancului şi urcă. Îşi găsi locul lângă uşă în compartimentul de clasa a Il-a, plin Trenul porni. Se aşeză şi privi: un ofiţer de artilerie; o ţărancă ţinând în braţe o pungă mare, burduşită, de rafie, care nu mai avusese loc la bagaje; o tânără la geam citind o carte, în faţa ei un ţigan elegant, cu o pălărie neagră cu boruri largi trasă peste ochi, aţipit, o doamnă într-o scurtă de vulpe polară, tot privindu-şi ceasul; un tânăr uscăţiv, doar într-un trening roşu-albastru cu însemnele echpei „Steaua”.

Cu douăzeci de minute întârziere încă din Mediaş, cu încă alte vreo douăzeci pe parcurs, însemna că va ajunge în Gara de Nord, în cel mai bun caz, pe la şase seara. Cu încă douăzeci, hai treizeci, din gară până la… Ce mama dracului, tot timpul uita. Scoase din buzunarul interior al hainei de piele carneţelul cu adrese şi-l dădu la litera V. Vianda: str. Moise Nicoară, bl. D2, sc. B, ap.65. Cine-o mai fi fost şi Moise Nicoară ăsta? Adresa o obţinuse dându-i o cutie de bomboane secretarei şcolii, care făcea şi pe responsabila de personal. „Dar, domnu'

Borna – întrebase bănuitoare secretara – dumneavoastră nu v-a dat domnişoara Vianda adresa?„ „Ba mi-a dat-o, da5 nu ştiu unde-am pus-o„ – minţise el. „Şi n-are telefon?„ „N-are, doamnă. Ea a făcut cerere, da' ştiţi cum e în Bucureşti: până se-aprobă, până vin ăia de la Telefoane…” şi scosese cutia cu bomboane, iar secretara deschise un registru şi – victorie!

— Îi dăduse adresa.

Deşi era o zi neobişnuit de călduroasă pentru acea decadă din decembrie, în compartiment era rece: părea că trenul conservase frigul din zilele anterioare. Nimeni nu scotea un cuvânt. Cu excepţia ţiganului care dormea şi-a domnişoarei care citea, ceilalţi, îngheţaţi, priveau abătuţi în gol.

Ieşi pe culoar să fumeze. Prin geamul murdar defilau dealurile sterpe dinspre Sighişoara, la fel de întunecate ca acelea, negre de fum, de lângă Copşa Mică.

Dac-ar găsi-o în jur de şapte şi-ar avea o explicaţie lămuritoare, firească, fără patimă, ar mai putea prinde la întoarcere rapidul de zece seara spre Cluj, pe la trei noaptea ar fi înapoi în Mediaş, până la şase, când pornea autobuzul spre A., ar sta la o votcă în bufetul gării, iar la opt ar fi la Sâri-neni. Votcă.

Îşi aduse aminte şi scoase din buzunarul de la spate al blugilor, pe furiş, recipientul plat, de cow-boy. Se uită în stânga şi-n dreapta, apoi trase o duşcă.

Da, aşa ar fi ideal: să-i vorbească senin, calm, matur: „Uite ce s-a întâmplat, Vianda. Eu n-am vrut să-ţi fac rău, dar…” Dar ce? Ce să-i spună? Că nici el nu mai înţelegea nimic, de ce şi de unde pornise totul. Adică ba nu, ştia de unde pornise, din ziua când directoarea căzuse prima oară în budă.

Cu două zile înainte de întâmplare, vipera bătrână îl repartizase ca diriginte la cea mai rea clasă a V-a, formată din

cei mai slabi elevi care trecuseră cu chiu cu vai clasa a IV-a, din doi repetenţi rămaşi din clasa a VI-a şi din copii de ţigani pe care trebuia să-i aduci cu arcanul la şcoală, copii altfel nu proşti: totul era să-i aduci şi să-i ţii la ore. Ca să se răzbune măcar aşa, imaginar, pentru porcăria pe care i-o făcuse, din pură răutate, scorpia, scrisese în joacă o scenă în care scândurile din WC-ul profesorilor se rupeau şi directoarea Oproiu cădea în rahat.

După trei zile directoarea căzu. El se amuzase copios, apoi i se făcuse frică: dacă cineva, Sâri-neni de exemplu, ar fi citit din întâmplare ce scrisese el în caietul roşu, n-ar fi devenit principalul suspect, n-ar fi fost bănuit că el pusese totul la cale? Vruse să rupă paginile respective, dar ceva îl îmboldi să n-o facă, ba chiar îl împinse să dezvolte prima scenă într-o secvenţă mai amplă, cu personaje, elevi, profesorul Cărmăşan şi cu acelaşi deznodământ: directoarea în rahat până la brâu.

Când văzuse mulţimea de elevi alergând spre WC-ul de lemn şi pe Cărmăşan scoţând-o de-acolo pe directoarea albă ca varul la faţă şi învelind-o cu o pătură, se îngrozise. Alergase acasă, pusese mâna pe telefon şi-l sunase pe Nelu Sanepidu, să-i spună tot, dar Nelu îl ascultase apatic, nu realiza grozăvia faptului, părea mai degrabă interesat de o apariţie din dimineaţa aceea, de… Da, de Vianda.

Vianda. Mai trase o înghiţitură. Ce să priceapă ea din toate astea? N-ar fi priceput nimic. Dar cine să priceapă? Poate Nelu Sanepidu. Poate nici el.

Sighişoara. Cetatea de pe deal se ivea printr-o ceaţă uşoară, trimiţându-şi stingheră turnurile către cer. Urcă puţină lume.

Reveni în compartiment. Aceeaşi tăcere stânjenită, de parcă oamenii erau pedepsiţi să nu vorbească, îşi aduse aminte de un film ciudat pe care-l văzuse cu ani în urmă, o ecranizare după nuvela unui scriitor belgian, „Într-o seară, un tren”. In film, dar şi-n nuvelă, excelentă, toţi pasagerii din tren păreau că dorm; de fapt erau – fară ca personajul-narator să-şi dea seama de la început de asta – morţi.

Tovarăşii lui de compartiment dădeau impresia că sunt şi ei cuprinşi de-o amorţeală generală: până şi tânăra care citea întorcea paginile cu încetinitorul, fară să scoată cel mai mic zgomot.

Ieşi din nou să fumeze. Deschise geamul şi aerul de-afară, mai cald decât cel dinăuntru, îl făcu, paradoxal, să-şi amintească de plosca mică din buzunarul de la spate. Bău.

Acceleratul mergea enervant de încet şi el avu timp să observe un cârd de căprioare care păşteau liniştite lângă o arătură, la nici o sută de metri de linia ferată, fără să se sinchisească de tren. Erau la fel de blânde ca bietu' Gică Şchiopu. Surâse sardonic: dar nu ca gigantul lui Willy, cerbul-fantomă.

Ăla nu putea fi prins, aşa cum îl prinsese Willy la pocher, el cu careu de aşi, Willy cu quintă roială la popă. Avusese certitudinea că Willy trişase, dar nu ştia cum. Se înfuriase cum n-o mai făcuse de mult – tot salariul pierdut într-o singură tură!

— Şi întrebase candid: „Willy dragă, ce-ţi place ţie mai mult şi mai mult? „Ştiu şi eu, mă luliu?

— Răspunsese Willy, luat prin surprindere. Cred că… Pădurea. Cerbii.” Ei bine, lasă că-ţi dau eu ţie cerb, de n-o să-l poţi duce!

— Se gândise el şi scrisese toată noaptea aceea în caietul roşu. Apoi ieşise pe teren, în zona Bolbocului: ar fi vrut să vadă el primul cerbul Dar nu-l văzuse, lui nu i se arătase. In schimb, îl văzuse şi dăduse sfoară-n ţară Willy.

Abia atunci realizase că treaba devenise stranie. Părea că un Dumnezeu ironic, tainic şi binevoitor, căpătase o bruscă simpatie pentru el şi şi-l luase ucenic, îngăduindu-i din când în când să-i imite harul creativ, ba chiar împrumutându-i ceva din El ca să-l lase cu adevărat să aducă pe lume întâmplări şi fiinţe nedesăvârşite, un fel de ciorne de viaţă, şi căruia, mai apoi, asemeni unui profesor bun corectând cu blândeţe o temă parţial greşită, îi arăta, uşor amuzat, neajunsurile: „Această femeie nu poate să existe, nu poate să apară cu adevărat în lume, dragul meu, pentru că o vrei prea desăvârşită”. Sau: „Această întâmplare nu poate fi crezută şi deci îşi pierde înţelesul. Coerenţa, dragul meu, coerenţa – părea a-i spune Dumnezeul cel bun, răbdător şi vag plictisit, uitându-se spre masa lui unde, cu efort, tulburat de neaşteptata putere ce i se dăduse, se repezea pur şi simplu să închipuie, să facă o lume nouă din puţinul lut rămas de la Maestru – coerenţa şi echilibrul, dragul meu, nu minunile. Minuni în vremea noastră nu văz a se mai face”.

Da, coerenţa şi desăvârşita, captivanta curgere a unui text – îşi dădea şi el seama – astea erau importante. Şi mai observase ceva: că o bucată, o scenă, o schiţă nu „ieşeau” (şi aici verbul „a ieşi” nu avea sensul de „a reuşi”, ci de a ţâşni, de a se întrupa în real) decât dacă erau scrise bine. Avea atâta simţ critic încât să vadă dacă o pagină sau mai multe capătă acea pregnanţă şi provoacă acea emoţie fină pe o dă numai valoarea şi se temea să compună mari „tablouri” epice, incontrolabile de fapt; se mulţumea cu mici crochiuri, cu desene narative rapide, în tuşe clare, a căror trece în real, chiar imperfectă, o savura ca un olar ce vede cum din mâinile lui o bucată informă de lut devine un vas frumos, longilin.

Insă ceea ce-l buimăcise într-adevăr fusese un amănunt din secvenţa provocatoare pe care o scrisese cu câteva ore înainte de a merge la cheful de instalare a Viandei la Hilde tante: amănuntul acela ţinea de vestimentaţia ei: când o văzuse apărând din bucătărie exact cum o descrisese el, într-un taior şi-o fustă albe, avusese realmente un şoc. Continuase verbal scena mai mult din inerţie, ştia replicile aproape pe de rost, dar n-o dusese până la capăt aşa cum o pusese în pagină, ci smulgându-se din scaun, de lângă Willy, plecase acasă, cutremurat de spaimă. Fiindcă avusese atunci revelaţia certă, cumplită, că textele sale, oricât de bine ar fi fost scrise, nu „intră” în real decât dacă fac rău.

Ar fi putut oare să-i explice Viandei acest lucru?

Să-i spună: „Ştiam că nu te-ai fi uitat în vecii vecilor la mine dacă nu te-aş fi provocat şi jignit grosolan.

Am făcut-o intenţionat, ca să-ţi atrag atenţia asupra mea. Mai mult, m-am pregătit, am., am… Am scris scena, am imaginat-o înainte şi chiar aşa a fost până la un punct, pentru că aproape tot ce scriu…”

Nu, nu l-ar crede, ar zice că-i nebun. Şi oare nu era? Chiar dacă, fară să scrie asta, prevăzuse şi telefonul ei de a doua zi? Cum zicea dragul de Mazilescu: „doar prevăzusem totul/până în cele mai mici amănunte/până la limita peste care nu se mai poate trece”. Nu depăşise cumva limita?

Apoi urmase scena din pădure şi el ştiuse imediat că ea preluase iniţiativa, că ea „scria” acum şi că el nu mai e decât acel personaj banal, uşor ridicol, victima propriilor stări: îndrăgostitul. Se lăsase târât cu bună ştiinţă în această imposibil

de stăpânit stare „de bine”, deşi gândul care nu-i da pace era că la originea ei, a stării, stă tot răul. Şi că nu putea dura. Cum nici nu durase.

Suspină neauzit şi duse mâna la spate: votca.

Dar ce minunăţii trăise! Vianda era, vedea toată lumea, de o rară frumuseţe senzuală, o apariţie după care întorceai nu numai capul, ci-ţi venea să dai înapoi şi timpul inutil în care n-ai cunoscut-o.

Nu-i stătea bine supărată, încruntată; dar când zâmbea, pe chip îi apărea o lumină asemenea celei ce se iveşte brusc printr-o spărtură celestă în nişte nori Nimbus. Şi pentru o fracţiune de secundă, în întredeschiderea buzelor, zăreai strălucirea mată a unui canin care ieşise din curbura altminteri impecabilă a danturii cum iese în evidentă într-o haită cenuşie un pui alb de lup. Era ca un carnasier rămas din negura vremilor, vag domolit de civilizaţie.

Trenul încetini şi mai mult. Privind nişte câini care zăceau la soare printre primele blocuri din Braşov, îşi aminti ce-i spusese odată Nelu Sanepidu

(chiar, pe unde-o fi umblând bezmeticul? Nu mai apăruse pe la şcoală de-o săptămână): „Este extraordinar, mă Iuliu, cum simt femeile animalul sentimental rănit din noi, din fiecare. Nu trec două zile, uneori nici câteva ore de când ai fost părăsit de una, timp în care tu, ca un căprior Thompson atacat brusc şi scăpat ca prin urechile acului de asaltul unei superbe femele de ghepard, îţi lingi rănile încă sângerânde în hăţişul unui bar sau al unei biblioteci, gândindu-te mereu la ea, la femeia-ghepard ce te-a abandonat plin de sânge – că o alta, exact în intervalul ăsta, te caută cu glas suav, te sună aparent fără sens, de fapt invitându-te la un nou carnagiu, Şi tu, căpriorul Thompson, încă împleticindu-te, ieşi la lumină şi începi să ţopăi în faţa ei, ca să-ţi arăţi forţa şi virilitatea, înainte de a fi, inevitabil, doborât din nou. Iar femeile astea – îi mai spuse atunci Nelu Sanepidu – care ne pun la pământ fară nici un scrupul, nu sunt femele-ghepard: ele, chiar când atacă, au o anumită nobleţe: îşi dau seama când trebuie să renunţe la goană şi te lasă în pace. Nu, Iuliu: femeile de care-ţi vorbesc şi de care trebuie să te fereşti ca de dracu' sunt hiene”.

Dar pe el – se gândi în timp ce trenul intră în primul tunel spre Predeal – cu toate că avea „răni” din cap până-n picioare, nu-l sunase nimeni. Nici o femelă nu simţise că era rănit, dar viu. Poate nici nu sunt viu, gândi, sunt ca pasagerii din nuvela belgiană. Poate sunt un hoit căzut undeva unde nici necrofagele nu pot ajunge.

Ultima înghiţitură. Va trebui să reumple plosca în Gara de Nord, să nu rămână prin Bucureşti fară combustibil. Se uită prin geamul dinspre culoar în compartiment: nu se clintise nimeni, până şi domnişoara aţipise cu cartea în poală. Da, lectura ducea uneori la somn. Dar nu pe el, nu. Mai ales că în ultimele zile citise, studiase „specialializat”, ca un doctorand conştiincios, un subiect anume: gelozia.

Şi-şi aduse aminte când îi muşcase prima oară acest şarpe veninos inima: în ultima lor noapte la cabană.

Trecuseră zile bune de la scena din pădure şi ei, în pat, nu mai aveau nici o reţinere în a da drumul acelor gingăşii perverse care solidifică un cuplu şi care îl pot, Dumnezeu ştie de ce, şi distruge. Cum se dăruie la pat o femeie care iubeşte, n-o face nici cea mai profesionistă târfa din lume. El stătea întins pe spate, gol, trăgând cu coada ochiului la sticla de coniac de pe noptieră, când deodată ea îşi smulse capul dintre coapsele lui: „Cum dracu' faci?!” „Poftim?” – zisese el. „Cum dracu' faci? Sperma ta e dulce!” Diabet, se gândise el. O clipă fu mândru: sperma mea, spre deosebire de a celorlalţi, e dulce. Apoi, în clipa următoare, ca o explozie uriaşă într-o rafinărie, îi bubuise în creieri întrebarea: DE UNDE ŞTIE EA CE GUST ARE SPERMA CELORLALŢI?! „De unde ştii tu – spusese el rar, ridicându-se în fund şi aprinzându-şi o ţigarăce gust are sperma?” Ea îşi dădu seama de gafa: „Nu ştiu…

Aşa mi-au spus nişte colege…”. El nu mai zisese nimic, însă, de nicăieri venind, simţise cum gelozia îl invadează ca o maree de bitum.

Da, gelozia. Trebuia să lupte, cu armele lui, împotriva ei. Cu armele lui literare. Dar cum să lupţi împotriva celei mai teribile forme a ei, gelozia retroactivă? Cum să te întorci în timp şi să-l scoţi din pat pe porcul care-ţi posedă gâfâind viitoarea iubită, pe atunci adolescentă?

După dispariţia ei din orăşel se gândise ce cărţi mari vorbesc despre gelozie. Ii veniră în minte două titluri: „In

căutarea timpului pierdut" şi „Sonata Kreutzer". Le avea pe amândouă. Cu creionul în mână urmărise sfâşierea grandioasă a lui Swann învârtindu-se pe lângă fustele Odettei şi autoaprinderea continuă, mazochistă, a lui Pozdnâşev, ba chiar făcuse rost de un disc cu sonata, apărut în URSS, în interpretarea lui Yehudi Menuhin şi-a lui Wilhelm Kempff, pe care-l ascultase degeaba ore în şir, fiindcă nu-şi dădea seama cum un presto şi un andante pot duce, în mintea cuiva, la adulter. Dar în faţa măreţiei torturii celor doi, a lui Svann şi-a lui Pozdnâşev, se simţise mic, mic de tot, ca un minuscul vulcan noroios pe lângă o explozie solară.

Ploieşti. Şi nu mai avea nimic de băut.

Gelozia, da. Poate că nu e decât presimţirea galopantă a unui mare seism interior, aşa cum animalele, înaintea unui cutremur, îl presimt şi încep să se agite, să tremure, aproape să-nnebunească. Şi la fel cum un cutremur e până la urmă inevitabil, şi gelozia este, în toate cazurile, ireversibil justificată, creându-şi propriul obiect, obligându-l să se nască: trădarea fiinţei iubite. E o – medita el extraordinară exacerbare a simţurilor, o ascuţire aproape insuportabilă a intuiţiilor, de o asemenea intensitate a imaginilor în care iubita te-nşeală, încât, ca şi cum sfera invizibilă a chinuitelor tale bănuieli i-ar ţine captivi pe presupuşii amanţi, chiar asta se va întâmpla: vor face, într-un final, dragoste.

Trenul intră în Gara de Nord la şase şi zece. Nu se-nşelase în privinţa orei de sosire decât cu zece minute. Deja se-nserase. Luă, aşa cum planificase, metroul spre Piaţa Unirii. Oamenii care stăteau pe scaune păreau. Copii ale celor din tren: aceeaşi somnolenţă şi încremenire a privirilor în gol, aceeaşi tăcere marcată de sunetul roţilor pe şine. Nu se vedeau nici măcar cerşetorii care bântuiau vagoanele în preajma sărbătorilor de iarnă. Dar ce conta? Într-o jumătate de oră cel târziu, o va vedea pe Vianda.

Vianda. La vie un rose. La viande rose. Sexul ei. Despicătura trandifirie care-l făcuse din om, neom. Şi-şi aminti înduioşat cum, după ce ea adormea, muta veioza de pe noptieră în aşa fel încât, precum calupul luminos care cădea pe cadavrul din „Lecţia de anatomie", fascicolul de raze să cadă, dezvăluindu-1, pe mijlocul ei. De fapt, gândi amuzat, şi el, în pat, era „rembrandtian": îi plăcea ca fanta povârnită pornind din

veioză să descopere în întunericul camerei un umăr, o jumătate de chip, un sân, arcuirea unei coapse, iar restul să rămână în penumbra vorbitoare a oftaturilor, a ţipetelor ori îndemnurilor lor şoptite. Nici întunecime absolută, nici lumină perectă, ci doar misterul mizerabil şi vital al penumbrei.

Il trezi un claxon prelung şi-un bot de „Dacie” la câţiva centimetri de genunchii lui. Când dracu' ieşise din metrou?! „Băăăi, ameţitule – scoase şoferul taxiului capul pe geam – tu te uiţi pe unde umbli?

Futu-te-cur să te fut, tu vrei să mori, mă?!„ Nu e o soluţie, gândi, şi, în chip de scuze, duse mâna la inimă, ca Hagi ascultând imnul ţării la Mondialele de fotbal. „Du-te-n pizda mă-tii de bou”, zise condescendent şoferul şi demară.

Se uită în jur: era în plină intersecţie, la colţul magazinului „Unirea”. Trecu pe trotuar şi-o luă spre Piaţa Alba-Iulia. După o sută de metri se opri şi scoase din geanta de umăr un ghid al Bucureştiului împrumutat din cabinetul de geografie. Strada Moise Nicoară trebuia să fie pe undeva pe-aici, o identificase încă de ieri. Da, o găsi, era mai în faţă, căzând perpendicular pe bulevardul pe care se găsea acum. Porni şi uitându-se în spate, văzu că-l urmează un câine negru, de statură mijlocie, cu acea privire ipocrită, oblică, dintr-o parte, a câinilor vagabonzi. După câţiva paşi se opri. Se opri şi câinele. „Marş!” – făcu el. Câinele nu se clinti. Se prefăcu că fuge în direcţia lui: câinele o luă şi el, fară grabă, înapoi. Se întoarse şi merse înainte pe artera largă ce prelungea bulevardul „Victoria socialismului” venind dinspre Casa Republicii. Trecu pe lângă un şir de blocuri neterminate ce-şi căscau ferestrele goale ca nişte răni de obuz: victoria socialismului nu ajunsese până aici.

După cinci minute, consultă din nou ghidul, o coti în stânga printr-un gang şi da. Asta era, strada Moise Nicoară. Îşi încetini paşii, privind în stânga şi-n dreapta: era deja şapte seara şi ea ar putea să apară oricând, surpnnzându-l cum dă târcoale ca un hoţ blocului ei: bloc D2, scara B, etaj 3, apartamentul 65

Il găsi imediat. Era un bloc de patru etaje, vechi, pe care înşiruirea maiestuoasă de blocuri noi, semeţe, de pe bulevard, îl ascunsese în spate ca pe-o relicvă jenantă a începuturilor socialismului.

Intră în holul scării B. Nici o lumină Aprinse bricheta şi-o purtă de-a lungul şirului de cutii poştale: nici un nume. Nici pe lista de întreţinere, unde figurau doar numerele apartamentelor. Se uită la numărul 65: întreţinerea era la zi. Are bani, gândi.

Deschise cu grijă uşa spre scări şi bâjbâi după balustradă. Începu să urce încet, pipăind după trepte cu vârful bocancului. La etajul I aprinse scurt bricheta să vadă cum se continuă scara. Ce explicaţie ar da dac-ar ieşi cineva dintr-un apartament şi l-ar întreba ce caută acolo?

Dar nu ieşi nimeni. Ajunse la trei. Aprinse bricheta. Drept în faţa lui – uşa cu numărul 65 Aici, deci. Se apropie în vârful bocancilor şi-şi lipi urechea de uşă.

Nimic. Nici un zgomot. N-o fi acasă. Să-i lase un bilet, să-i scrie că… Iar să scrie?!

— Urlă în el un gând panicat. N-o să scrie nimic, o s-o aştepte afară. Aprinse bricheta, se uită cum sunt plasate apartamentele pe palier: după poziţia lui, apartamentul

65 trebuia să aibă geamurile spre stradă.

Coborî, de data asta familiarizat cu treptele şi coturile balustradei. Ieşi în stradă şi… Câinele. Se uită în jur după o piatră, un lemn, ceva, şi câinele, învăţat cu gesturile astea, fugi apatic câţiva metri mai încolo. El renunţă la intenţia belicoasă şi încercă să-şi dea seama care din ferestrele de la etajul trei, de deasupra intrării B, sunt ale ei. Toate erau întunecate. Fixă două care păreau cele mai plauzibile. Zâmbi: poate greşesc şi eu fereastra Viandei cum a greşit Swann fereastra Odettei.

Problema era unde să se-ascundă ca să aibă sub observaţie intrarea fară să fie văzut când ea s-ar fi apropiat singură sau… Sau cu cineva. Înghiţi în sec şi înghiţitura îi aduse aminte că, boul, nu-şi mai umpluse recipientul cu ceva, cu orice. Aâjta e.

Vizavi de blocul Viandei, peste stradă, faţă-n faţă, era unul identic. Ei, dac-ar putea să intre-n el, într-un apartament la etajul trei, ce pândă excepţională ar fi! Ca-n „Conversaţia” lui Coppola.

Apoi îi veni o idee: cine ştie, poate că… Era o posibiltate, un milimetru de posibilitate să fie acolo, cum era la blocul cu patru etaje în care locuiau părinţii, în Nord. De ce să nu verifice?

Ocoli blocul D3 şi merse în spatele lui. Să nu-şi creadă ochilor: scara exterioară de incendiu era acolo! Ii veni să sară-n

sus de bucurie. De fapt, nu era o scară de incendiu, pentru că n-avea legătură cu nici un apartament, era o scară care, fixată din loc în loc în perete, ducea pur şi simplu sus, pe terasa blocului.

Se apropie, puse mâna pe ea, o sgâlţâi. Era ruginită, dar părea solidă, fixată bine.

Îşi duse breteaua genţii peste cap, pe celălalt umăr, se caţără pe primul fustei şi începu să urce.

Să nu mă uit în jos, gândi.

Ajunse sus, se prinse cu o mână de balustrada de tablă care învelea marginile terasei, îşi trecu genunchiul drept peste balustradă, înălţă capul şi, instantaneu, îngheţă: mai era cineva acolo!

Rămase aşa, cu un picior peste balustradă şi cu celălat pe scară. Privi în jos: câinele! Se uita în sus la el, cu o privire dilematică: o să cadă, n-o să cadă?

Fie ce-o fi, îşi zise. Săltă şi celălalt genunchi peste balustradă şi se ridică în picioare. In lumina palidă a unui neon de pe un stâlp din laterala blocului, văzu că omul de pe terasă avea o faţă şi mai speriată decât, probabil, a lui. „Nu vă temeţi”, zise el şi nu mai ştiu cum să continue. „Cine sunteţi dumneavoastră?” – zise omul şi el percepu în vocea lui exact ce i se citea pe faţă. Frică. „Sunt profesor”, zise el şi-şi dădu imediat seama de stupiditatea răspunsului: era – lucru absolut normal, nu-i aşa?

— Un profesor care se căţăra noaptea pe terasele blocurilor. „Şi ce căutaţi aici?” Da' dumneavoastră?

— Îi veni să-ntrebe, dar zise: „Am să vă explic, dar nu mai fiţi aşa speriat. Pot să mă apropiu?” Omul nu răspunse. El făcu patru paşi şi se opri. „Domnule, ca să ştiţi – zise el pe nerăsuflate. Sunt îndrăgostit de o domnişoară din blocul de vizavi şi vreau să ştiu dacă mă înşeală”. Omul făcu ochii mari: „O domnişoară?! In blocul de vizavi? Ce domnişoară?” „O domnişoară ca toate domnişoarele – zise el. E doctoriţă”. „Domnişoara Vianda?! Despre ea e vorba?” Fu rândul lui să ridice din sprâncene: „O cunoaşteţi?” „Cum să nu?! Ii făcea injecţii neveste-mii!” „Şi e… aici? E în Bucureşti?” „Am văzut-o zilele trecute, dar nu ştiu dacă nu e plecată la post, undeva prin Ardeal”. Nu e plecată, gândi el, apoi zise: „Care-s ferestrele ei?” „Ferestre? N-are decât una, de la garsonieră. Uitaţi-vă, aceea cu perdeaua verde, de la trei”.

Aha. Deci nu sta într-un apartament, ci într-o garsonieră. Şi din ea nu se auzea nimic.

Tăcură. El se scotoci după pachetul de ţigări, scoase una, şi-o aprinse. „Şi dumneavoastră?

— Zise el. Ce faceţi aici?” „Păi, şi eu”-oftă omul. „Adică?” „Pândesc şi eu, ca dumneavoastră”. „Pe cine?” „Pe nevastă-mea”. Hopa, gândi el. Pozdnâşev. Asta da „Sonată Kreutzer”, pe-un acoperiş. „Am fost într-o delegaţie la Agigea – urmă omul – sunt maistruconstructor, trebuia s-ajung acasă poimâine, dar m-am întors acum, poate-o prind”. Tăcu, ca epuizat de mărturisire.

El privi spre fereasta cu perdea verde. Să doarmă la ora asta? Sau să fie plecată la vreo cabană cu un hăndrălău?

„Nici nu vă daţi seama ce m-aţi speriat, zise omul. Am crezut că sunteţi lunetist”. „Ce să fiu?!” „Lunetist. Cu evenimente astea, e plin de lunetişti pe blocurile din centru, numai eu am văzut doi pe Intercontinental„. „Ce evenimente? „ Omul îl privi bănuitor: „Nu ştiţi'?„ „Nu – zise el. Stau în provincie. Habar n-am„. „S-a răsculat lumea la Timişoara împotriva lui Ceauşescu – zise omul coborând glasul – s-a tras în mulţime, au fost morţi. Azi s-a spart mitingul din Piaţa Palatului, au huiduit oamenii. În faţă la Intercontinental e manifestaţie, s-a ridicat o baricadă. E groasă rău de tot”.

Asta era: de-aia nimeni nu vorbea în tren, în metrou, de-aia păreau cu toţii amărâţi, amorţiţi. S-a tras în mulţime şi el, în orbirea lui, nu ştia nimic. O fi şi Vianda la manifestaţie. Şi el stă aici ca huhurezu\par „Ar trebui să se toarne bitum, să se izoleze mai bine – zise omul privind în jos. Blocurile astea sunt făcute în anii cincizeci, când nu se fura atâta Dar chiar apartamentul meu de vizavi, fiind sub acoperiş, prezintă în caz de ploaie fisuri. M-am ocupat de asta, mă pricep: am turnat bitum peste tot. Păcat că ea nu-nţelege. Am pus, vă daţi seama, şi boiler”.

„Da' sunteţi sigur că vă-nşeală?” In lumina pâlpâitor-palidă a neonului, maistrul zâmbi trist: „N-am prins-o, domnule, niciodată. Dar simt. Nimic nu-i mai place-n casa noastră. Am adus şi foto-tapet, din RFC, cu o cascadă, o frumuseţe, numai eu ştiu cum am făcut rost de el”. Şi-şi lăsă capul în jos, ca de-o vinovată aducere-aminte. „Probabil – zise el – într-o căsnicie intervine la un moment dat o criză, o…

— Şi imediat după ce rosti cuvântul, îl regretă
— O disfuncţie, când cei doi, cum să zic, nu-şi mai regăsesc vorbele, gesturile care i-au unit. Eu n-am fost căsătorit niciodată, însă mă gândesc că…„ „Ce criză, domnule?! Ce criză?!
— Sări omul. O fut, dacă-mi permiteţi, în fiecare seară! In fiecare seară!
Nimeni, domnule, în tot blocu' n-are robineţi cum avem noi, de la Casa Republicii! Şi ea, după ce mă scuzaţi o fut, se-ntoarce cu fata la cascadă!”
El îl privi: ori era reflexul pâlpâitor al neonului din stradă, ori omului, în colţul ochiului stâng, îi apăruse o lacrimă. Cu ea, lacrima, sau cu absenţa ei, omul se aplecă peste balustradă şi privi în jos. „Copii aveţi?” „Nu. N-a vrut”. „Poate – zise el – nişte copii v-ar fi legat”. „Vine un taxi!” – şopti omul şi-şi trase repede capul înapoi. El făcu instinctiv aceeaşi mişcare, dar taxiul trecu fară să oprească.
„Aveţi o ţigară?” – zise omul. El îi întinse pachetul.
„M-am lăsat şi de fumat, ea zicea că-mi pute gura.
Nu mă mai sărută de trei luni. Da' acuma am poftă să trag şi eu un fum”.
Fumară în tăcere. „Ştiţi cumva ce-a făcut Dinamo la polo? „ – zise omul. „Nu. Nu mă interesează sportul„, răspunse el. „Trebuia să joace cu Rapidu', da' cu evenimentele astea…” Polo. Uite la ce-i stătea mintea lui Pozdnâşevul meu urmărindu-şi nevasta: la polo.
Deodată, în spatele lor, dinspre Universitate, se auziră nişte pârâituri în lanţ, înfundate, ca o tuse seacă repetându-se rapid, la fracţiuni de secundă.
Se-ntoarse: în cer se înfingeau cu viteză dâre oblice de lumină purpurie „Trag, nenoriciţii!
— Şopti omul.
Trag cu trasoare!” El văzu cum dârele trasoarelor coboară încet şi se gândi că, ajunse la orizontală, vor intra în maşini, în oameni. Doamne Dumnezeule.
„Domnu'!
— Îl scutură de mânecă maistrul.
Domnu'!„ „Ce-i?„ – zise el. „Uitaţi-vă, s-a aprins la dumneavoastră!” Se-ntoarse: geamul Viandei, după perdea, se luminase. Era acasă! Îşi ţinu răsuflarea. Perdeau fu dată la o

parte şi-n geam apăru ea. Era cu sânii goi. Deschise geamul şi scoase capul, ascultând şi uitându-se în direcţia Universităţii. Era cu sânii goi. Pârâiturile se răriră, apoi nu se mai auziră de loc. Simţi că se clatină. „Vă e rău, domnule?” – zise maistrul.

Da, îi era rău, foarte rău: în geam, lângă ea, luând-o pe după umeri, apăruse o siluetă; o siluetă pe care ar fi recunoscut-o dintr-un miliard: silueta celui mai bun prieten al său, Nelu Sanepidu\par

SFÂRŞIT